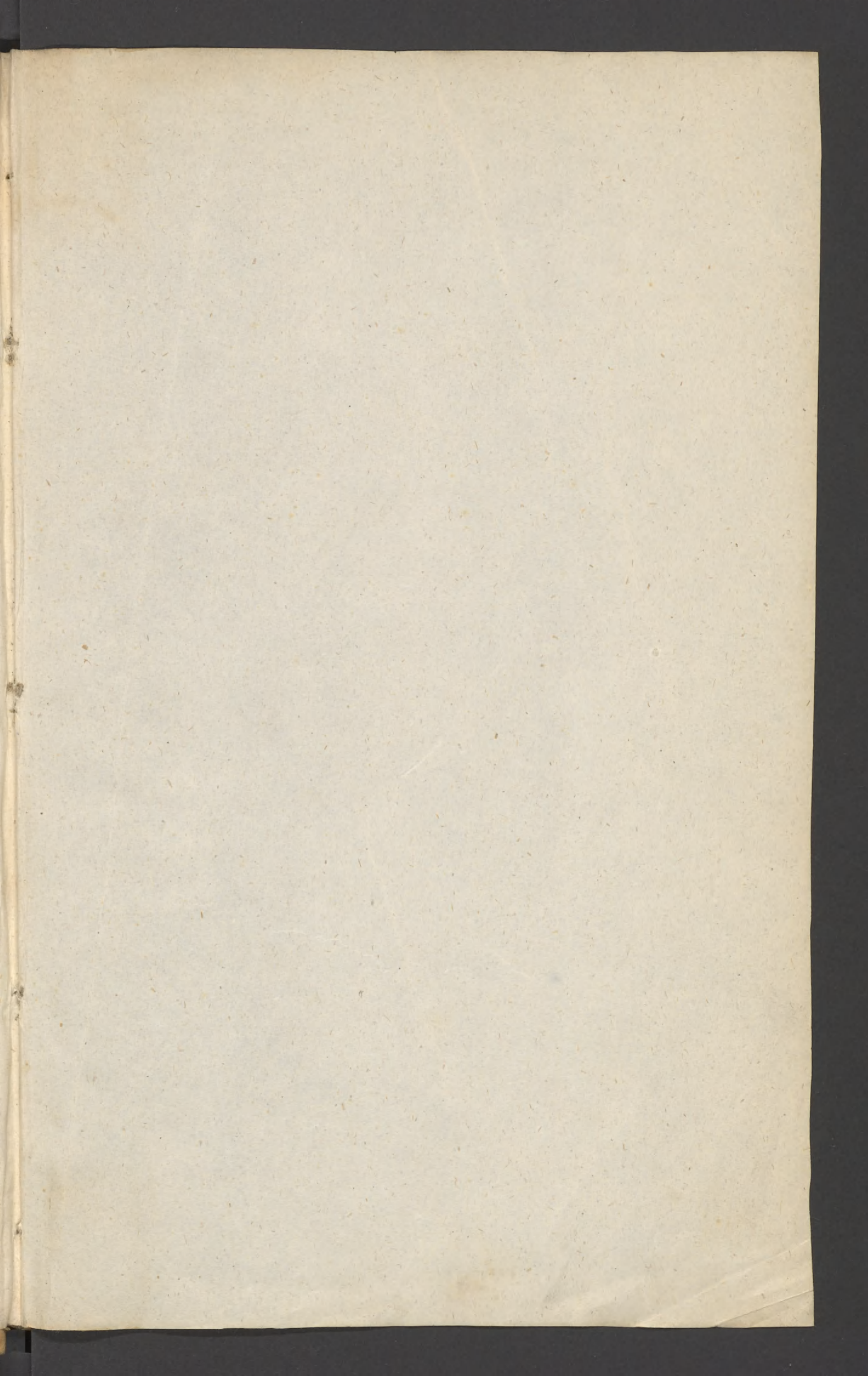

MANUSCRIPTA
INSTITUTI OSSOLINIANI

II. 417

N^o Inuo. 417.

1. m. 417

Usp. Ludas mole sua. Ja tyimij polym tych wszyskich k...
re mamy z tashi P. Boga materialia iako to narod walecnyj
Talenta w nim, posobne do wszelkij Cnoty do wojny do
Kardij mamy Panstwo obszerne tyimoi obfitych Kraiow.
Przykladij Prudkow naszych. Prawa domowe wyzraie
obeych Narodow a' obliwie experieneyz Saculi nastri ad
eligendum bonum & reprobandum malum, Madcarsy:
Iho zas wolnoie przy ktorey iako mozemij co chciemy
tak chcemy tytko conqm May pozyteczneyz. Ty
y Ja prerogatyway wolnoiei wipartyj biory smialoie
podae ad trutinam ten Abrys ktorego nuik Kardij poz
ciwoj Polak wazy delineamentay ozdriaj i' zeli zyt
proporcya zmaydri ktora z pilnowiaz oburwujemy y
ta equalitas pod iedna linią powinowczynie w do.
Monatej strukturye Deus & robury tak ziby bydz
Kudy doskonatej roboty Arcymistrzom trzeba
nas' ludowai' artem Snycerskay Malarskay i' edna
wazy z prostejo Drzewa wiory nie potrzebne o ci.
Sywae, druga nowych coraz kolorow dodajc
iako rymowae co superflui a' przydawae co
dy Cetusum aby figurz ktora sobi klo pro Pa
zatozyl przywieci' do nalyzetye doskonatoiei y
Symmetryi. Ty proporcya dobrze miarkowali Prud
kowi Nasi zaktadajc fundamenta tak wybor
ney Fabryki Arcyple in iusto a' quilibet inter.
Majertatem & liberalitatem chegc aby Krol
Majertate Subernij hamowal excessum a' orbilan.
tem Wolnoiei, a' wolnoie a' autoritate Praw aby
tamowata am bitum Krolow despotik regnandi.
Ale upada ta funeja bo co z ka' kutek tak roz.
ad nego portanowienia z kqd ta Luktta utawicima
Majertatis ad opprimendam libertatem & liber.
tatis ad opprimendam Majertatem z kqd ta in
cam stabilitas Monarchici status cu' Democrati.
co, z kqd wojny Domowy Scyfyje Kokoze kon.
federacye z kqd naprzod z' dobry Krolowie nie
maiz unas w tadry bydz cu' utilitate dobremi
zli zas y nad to staeiz naygorszeimi, z kqd polym
ze napociagnina naturalney Krolow ambyci
Stan Szlachaki prozneni czsto w Examini Kardij
uh

vek irritat niz co erant, ni zazywajac formam debili
Zwierchnosci; ktora ma nad Panami naszymi dawac
im tylko wstawienie o kazy przez tumulij fakcy
dyfjensyje pisca in turbido y do tery Piuso politycmu
matymy diuidi ex impeta. Krolowei nasza kontrakt
panuq uzele umowionych per Pacta conuerita kon:
dy cyi nie do trzymania nasza wina gdy sobie spras
widliwosci z nich nie czynimij ale zeby ad hanc estre
mitatem nie przychodito y zeby krol do nocy przez
zle Panowanie o kazy dade ni mogt uzele na nim
mamij zaloye fundament. Szczytiasatius hunc
lapidem angularera tak o uisae y okrzewai, zeby
pod iego cizarem suspicans o diffidens zawsze
Libertas nie uzerata, raczej go w takij formij wpra:
wre zeby zj namim bezpieczenstwo wspiralo to
iust takie wzique przed zj sposobij zeby nam y naj
gorzky krol szkodzie nie mogt do czego przyzi snar
dnb, bo nam wolno y mamij ty wolnoie krola o
pisae scundum exigentiam byspiechenstwa
Naszego ale malo natym trudney temu zabiere
aby cor bitans Libertas a raczej degenerata in
summam licentiam mogt zj pochamowai y po
miarkowai, uchozgo bo uieom tego periculum
ktorego zj zawsze panuq cych nad soba obawiaij
Ni ma soba zanu tego to uij czeka takij ten me:
tus occupat tak pawor etiam auxilia formidat
tak nie ufnoci agitac, ze nie widzi tery nad Klomsta:
neta przepari. Jako ten ^{uieom} chronij zj przed moenij
szym y sibo buzae w sa m ogien gotow skocyc
y w dety witey samy z gubie ratunku szlachaj
multorum in unum in a pericula mirit uentari timor
ipsum mali for na to za sposob snadniej Plaka w
swym locu rzyka uchwycie, snadniej rzyki bystry m:
pet zalamowal ni. Wolnoie w swym bieu utry
mai lubo na niz kardy trocaki miej powinien wy
dzidlo, Sumnieru ktore mitoi robo polny y z god
powszechny zalca. Rozum ktory nas do dobrej
porzadku prowadzi, naturalnie do wlasney konur
wa cyi zachyca. Prawda bez ktorey obserwaneyi y
postulzenstwa nay uzsza przy wolnoie ni wla
Kochamy zj w wolnoie y stusnie uzele i zrouenij
per Privilegia nad ktore nie masz ni zasnuy sze
go iak urodzicij szlachicem Polshin bo como
ze

... iako bydl sobie Panem Wielo wladnym? micelus 2.
vita & necis nad poddany m swoim micelus proli
bitu suo w Dobrach swoich skladac podalki micel
per liberam vocem prauo radzie o sobie. Nie wyli
czam inrych Pregogatyw, ktore nie wtyon Kon
sirtunt quo libet luec nie wtyon aby to Prawem
bylo co uie komu zda in particulari uue ullo re
spectu na dobro popo lite y na wolnoe Braei
Edanie ponuiwar, par super parem n' hab et po
terestatem, a dopiero z nie wtyon aby to wladca
usurpare nad samy Rpl'q iako uie adzien dzieci
gdy kto resistit prauo na ktore w wy et kietany
nem uie contradicente zgadzaia lubo každy po
uiniem myslie to co ou Lelant Pro Patria nur:
quam o blui me pose qm uniuersa? Rempublicam
Ten albo uieom co sobie Jus Suberri, przy wlaszcia
pamietae by powiniem ze bene ordinata wolnoe
Tot in corpore Rpl'cej sprauo wae powiniem co wo
la w Cule Ludzkim, ktora wasy et kietan Ettonem
tak rozna distribuit actiuitatem ze iudnaktowo
y z gbd nie wry et kie cooperang dwy konania uie
Boy my uie aby uieom z drugim cheze radzie nie
wry et kie uie hostayna z soba naj tyja nas nie wziena
cheze (uho way Boze) bydl od adnego r'g'zoni
tak iako Rpl'ca Rzymka kudy nie mogge do rbi
tantias Wolnoie postromie y zabugaiue fatal
nym z tej dysoluecy konsequencyom ad supre
mans Twyczaynie dicitatoriam potestatem re
kurs uiegnita. Widziemy przy taze Boze y ta
extremum casum uie litz Dicitatoria Potestate
samoy Rpl'cej zontawiemy ktorey supremum
Dominium Halery. Jezeli w tym raz moeno con
uicti b'edziemy ze uie Powaga constituit y uber
niecia kax tego in particulari wolnoie. Jezeli ka
edy kontentowae uie b'edzie uoc de liberativa a
przy nej b'edzie in pleno Jure de uisio. Jezeli ta
nie wy nayde uiey sporoby aby Rpl'ca miata zu
pelna libertatem o in saheitis a my sanito
rom obseruantiam. Jezeli uie uiey strong by
dzie uista o moderata magistratu Juydykcyo
a druguy rigida o elata nym subordinatio
Jezeli

Jeżeli na ostatku miasto proznej wedy między sobą
y daremnego narzekania super crimina status
grontownie się raz na zawsze postanowie że ich nikt
nie będzie mógł impune popełnić, y jeżeli przez to dy-
stynkcyą się stanie z tego do dobrego nie tak od tad
cert unas uti malus est nemo. Pytam się quis bonus
est potest. Rzecz o warunku założenym fundamen-
ta jako wsiężetka o Kaczya z tego opowiadania się te
go Majestatis Libertate ex hoc unio studio filo Kogo
przetamnie tak nie trzeba się spodziewać żadnego do-
bra po spolitego po ki hanc basim solidi nieugron-
tujemy, żeby Krolowi nasi uszey securitatem dosto-
imstwa Stawy szczyt swego nie mieli tylko in-
manutentione suobody y wolności naszych a sta-
tus Guentris uwolniony ab omni metu opprimen-
tis, Majestatis integritatem suam nie in uszey
Konserwowat tylko por debitam Krolowi y Prawa
fidelitatem. Druga byr umiastancya regni uszey
Struktury Krolowej naszej są swiany przez Krole
rozumieno securitatem et terram. Uwazmy pro-
szę conas za Sgildzi opadali, co ich od nas dzieli
co mi wstręty cyri żeby się na nas utawierza nie
Takomili y przyznajmy nie podchlebiając sobie że
nie interesmy sami przez się z odnemu pprzeziemy
bo wity nasze tak mizerne nie podobna dufać. Pra-
Krotom trudno wierzyć w których codziennie via-
ro tomstwa widzimy także a ditum nocendi per
fido proutat ipse a fides, dopiero na tey nie-
winy trudno się fundować Polityce, że Sgildzi
dla własnego swego interesu zginę nqm nido-
puszczaia gdy z widzimy że się na tey opinii za-
widoty y doradity Krolstwa Szeckie, Węgierskie
y inne a zatymy nas to czeka że nas albo pory-
dxi albo wryley z godziwa się między sobą roz-
szarpia. Rzecz Kto też to są Narody zezich
Przedkowie nasi nie bali, prawda ale volvenda
etas commutat tempera reru. Inre teraz w
nich rzędy usze zwyczaje wsiężetkiemu się nie
oprzemy. Jeżeli tym sposobem nie chwycamy
się nowych do obrony zwyczajow Krolowa sa-
cula produunt dla wyruczenia Panstwa Kro-
lewitw int to rzecz dziwna zaco starych zwycza-
iow Krole nova secula produunt unas tak religio-
sa abervantia, bo jeżeli brydziemy się novita-
sibus

3.
... przed oczyma. *Uos Dij ortis* nie pomyśleć
ulko oświ. Batwochwalej. Ktorzy crimina aut horis abant
per scelera Borkow swoich. Culpa mihi placuit que
Jove digna fuit. Niekt si ni kt nie gorzej ze mie szym
Saera Profanis ze inter Civilia reformanda. Ktady Du-
chownych. Krecze kto ze to w Polozcie miejscami ma
non formant securum iako w inszych Panstwach
Statum a zas y un as ni raczynajz w szystkie sta-
tuta my Rady y Duchowne Swieckie a zas ni zasie-
daia na' w szystkich publicznych kongresach
y Sejmach y Sejmikach Tribunatach y Komis-
ach a zatym maige partem w Rzeczach Swieckich
powinny nas te Lumina oswiecaj we w szystkich
cnosciach Przeszanskich. *Uos ortis Lux Mundi*
ale przez co nay bardziej nalez do statum Ci-
wilem quo ad temporalia, ato przez to ze wielka
czesci Proletwa po sident uchoway Bore ze by-
sz Rplita miata do tego miszai w Kapitulach
Konzytorzach, Synodach, albo que cunqz tytulo do
tego co nalezy do regimen spiritalne w czym Pe-
den Bog ma Jurysdykcyę nad Kosciotem Kosciot
zas nad nami. Niech to będzie inviolabiliter sacro
sanctum uchoway Bore tak ze tykaj Praw
Koscielnych, ktorych immunitatem powinna
Rplita iak nay bardziej tuen ni micy y co do
Obyczaiow Duchownych nalezy na ktore do brze-
Dyscyplina Koscielna postanowiona anathoma-
sit, y pomysle o tym aby Swiecka potestas mia-
ta w czym kolwiek dominari Jurysdykcyi Ko-
scielnej y aby iz kto wazyt per brachiu scula-
re apponere manum ad Thimibulum, ale quoad
profanum usum. Dobro doczesnych nadanych od
pobożnych Fundatorow na samę chwale Borka
nie na pompe Swiatow na wyniesienia Kasio-
ta nie Koscielnych wielka to y potrzebna Dyety-
kcyja, godzi iz rozumion salvo omni charitate
Duchownego

Duchownego Respektu starać się aby był incommu-
tate (Kłosa munałeryj) zachowany, Atatym in vni re-
presentationis nobite possidere auram obigenturs in
Lonis vortis Toe potrzeba koniecznie porzucić Świat
y dostatkę fortuny y w szętkie marności Jego przez pro-
fesya Uczniow Jego Pánstkich albo zię stanu swego
stać się godnym według wyraznych Słow Chrystu-
sowych, qui non renuntiat omnibus que possidet ei mag-
Discipulus Poczym uiszczę tych Uczniow rozexnawa
Pawła y których liczy między prawdziwemi uzelinie
tych Kłóży utunę hoc Mundo tanquam non utantur
Dzie wokaia na stan Duchobony nadzieia dobrego
dostępienia byta, prelatury zebrania, Skarbow wy-
nieienia Familij czy mozesię dzie bez ambicy bez
chciwości bez przywiązania do Świata czy mogaz ta-
kie Przykłady pobudzić Sarczekich do łnoy pobozności
Uwidzym stanie uzelinę znaydują iakie scandala
to przynajmniej skryte w Duchownych zas et ab uno
Dobro do czesnych tak iakone że ich każdyma przed ocz-
ma sami tylko Duchowni nie widzą tego. Aco naywyższa
ze aut honestate ztego wyzraia mają sobie zarem licitar
to co im wyraznie Prawo Boskie y kanony zakazują
Nie darmo z atym Przegorz S. mowi: Nullum puto ab
alijs profudicatur quam a sacerdotibus tolerat Deo
quando eos quos ad correctionem posuit aliorum dare
de se exempla privatis corrūt. Itak ni uietze to perpe-
tuum scandalum widzi na wielu miyscach Rezydencie
Duchowne wspanialze niz koscioły Skarba petruysze
niz Zakrystye Afyctoneyi sita do Dworach Ubogich u-
szczę więcej po Inoiach aco naywyższa godno anima:
adwertoneyi ze z Dobr Duchownych na samych chwalcz Bo-
za posurżonych staie się sarrilegus. Ubus przez sek-
laryzaię iako w Pánstwach Heretyckich lubo in senubi-
lion ali nie mniej illi uto modo kiedy po z martym Du-
chowym dostaię się Successorom Świeckim, zebrane z
Dobr Duchownych Lbiony y tak z wyzraia obracaię
się te Posurżone Bogu dochody albo ze u duchowry
za żywota na Świat łoci przemarnie albo to co zba-
rze Krownym Łortaw y wszelako Kosuot Krywdeci
od

4.
... sine gravi scrupulo ne po wini en bi ni alienare
pamiatając ze jest tylko Administratorem Dobr Ducha.
wnych non proprietarius ze P. Bogu powiniem dać ra.
chunek ex potestate Regni portione którą Duchowienstwo
posiudet z ktorej ani Bóg chwasty ani byczyzna nale.
żytego subidii, ani Ubogi którego to jest Patrocinii
nie ma Pożtku. Pytał się ktos ciekawy czemu teraz
Suksesorowie Apostolow nie czynią cudow, dano mu
racya, ze nie mogą mowić jakia Ubogiemu Aurum & Ar.
gentum non est mihi dla tego też Cudow jego czynić
nie mogą, y mowić skutecznie Surge & ambula. Dze.
li chcemy florentyjnium Pubernij statum widzieć
niek ze się każdy na swoim znajdzie miy su niek
z niego niewykroczy nigdy, gdy go na im Opatrzności
Boska poradziła przez profesyę na którą się po.
suwici. Unus quisq; sua reverentia via ad alk przy
piłnuie ten który o samę chwastę Boska stara
się ma aby to co na niej wywyższenie testinatu
nie szło na oppone Principi tenebrae. Który u ko
Łbawiać łowił kładząc go jak Duchownym dać omnia
Regna Mundi si cadentes adoraverint eum. Ja tak
Sądzę ze upasić w tej Cartowskiej pokucie dać się
utowić Suiata dostatkami jest to czynić mu adora.
cyę, Należałoby się Duchowienstwu reflektować ze
iako w Starym Testamencie, P. Bóg do czasu mi
Dobrami błog ostawił Ludowi swemu de rore Cali
o pinguedine terra tak gdzie w nowym Regnum
meum non est de hoc mundo. beati pauperes po
czym poznać Uczniow Chrystusowych nie po dostat
kach y Pompei Suiatowey, ale po ubóstwie pokorze
y Ciurpliwym Krzyżu dzwiganiu. A tak czyn wi.
ra S. powiatata tym się konserwowac powinna. Sta.
nowięc Iz bowiens Fundator Nasz Łbawiać nie
ratował ani Potencyi ani Dostatkow ani żadnych
Suiatowych Powab, Ja tak sobie myślę uwazać
przeciwnoii w matrymach które Suiat zaktada
a przeciwko którym wiara wojnie zezarzuwa Dobr
do czasu Duchownych na Suiatowosci, przeciwko
którym pugnare powinni jest plawi Naprzyiaciel
wi

vi aby mego Nieprzyiacul bronil Maste mnie, owszc
zeby mnie w lasnym moim orzecz woioval. imprudens
agit in sua vulnera, ferrum militans Caelicia. Wojsko
Chrytusowe i ezeli ambicya y chciwosc iuz uzbroi coza
Tryumfu Ubiara s. moze iuz spodziewac y coza zwycaj
stwa nad swoim Nieprzyiaculem (partem y Suiatem
ktorych owszem po kora pych zebzece potrzeba fartum
e ludum ubostwem, mądrośc prosloty, wykazy prawdy
Ewangeliczna potencye, itabowia Apo. spolska, rozkasy
umartwienie y przeladowanie ciurliwoscia. Py-
tam iuz gdzie Apostotow copia merces, Ewangelia
mowi in Caelis y pytam iuz z nowu a zaco? za wzgardz
y porzucenie Suiata, iako y za obrzydzenie sibi wszy-
stkich splendorow iego a iakoz potym dwiema Panow
stuzyc Deo e Mamona iako nad grody szukach wodo-
czesnosciach iakum sumrueniem mie do nich przywiaz-
zanie kiedy iuz ich koniecznie przez charakter Ducho-
winy e Apostolicum Ministerium wyrzece potrzeba
tu contrarietas chcec nabyc Fortuny, wyrzece iuz
iuz iuz podobno temu Autorowi ktory w swowij dy-
dze z alca contemptum prozney chwaly, lubo w tym
samym iuz szuka ze iuz contemptum y tym sposobem cha-
iuz nabycz przez ktory zda iuz niedbae on. Ale rzecze
Kto qui alteri servit e alteri vivit. Nie nad to stusny
szego byle iuz tym kontentowac w honora iuz tentio-
ly iuz potrzebuie y tu znowu kto rzecze ze operarius
dignus mercede sua na to odpowiadam ze gdy by
pretium wedlug Suiata naznacze y zatozyc chce-
no Ministerio tak s. Charakteru, w szyszkim iuz
dostatki nie kupity tak drogich skarbow ktore distri-
buit rza Kaptanska, ale ze ze nie powinien dbac
o skarby ziemskie kto nie bieszkimi zafue a nie iuz
spodziewac nad grody doczesney ten ktory dla wie-
czney pracuje. Toe dobry Pasterz, nie powinien bydz
mercenarius ani ullo titulo pretendowac nad grody
bo daymy ze będzie Pralat Najstusznij y
Kosciole Bozym. Ja rozumiem ze ta jego nay wyksza
zartuga kiedy ozaptat doczesna nie stoi y kiedy bo
Zadnego.

5.
w drugi Interes Suiatowego sam dostateczna Chęć
Boska, promowuje. Nie może za tym być większa prakty-
tucya Dobrościu, jako kiedy się nie mi bogactwa, i kto-
rzy się nie mi bogactwa, i którzy Profesyz, obliquie nie dbae o
nie, tak własnie jak bym Lotnierzowi w nagrodę za tyg
iego chciał dać petną Książ Bibliotekę, która według
swojej wokacyi za nie sobie ma, bo może być że czytae
nie umie albo żeby temu co żyje na Nauce trawi dać Lot-
nierski orzka który ich zażyje nie umie a ni ich usuro
znae pourision Jezeli gdzie equalitate salva dignitate
Prelaz to w Stanie Duchownym zachowae potrze-
ba przy udnakowej Ktoremu in sacris S. Kapitan-
stwo czyni potestatem wszak tenże charakter co
w naylickzym Kapitanie Plebanie i co w wyniołym
Pralacie tak Świętobliwosci w udnym Zakonie co w
drugim tenże cultus Divinus w nayspanialszych
Katedrach co y w naymizerniejszych Parafiach
zgoda tak miła Bogu Dusza Krewię Jego. Od ku-
piona nayubozszego Kłopa jako naywiększego Mo-
narchy, a przeciż tak wielka Disparitas ze na ie-
dnych miyscach więcej Kłozy dla Obyczaiow a dru-
gich trzeba Kłozia od Kłilka mil do Chorogo iedni
Kłozia obfituie w e wszystko a drużrey potrzebney
nie maia, swientacyi, w udnym Kłozistach dro-
gie aparaty a w drugich cynowe Kłilichy racya
tego nie masz pomiarkowania w Kłozistach do
Chodach a ztąd dwociakie udnakowo scandala ie-
dne a superfluo excessu drugu a nimio defektu
Ta proporeya na chwate Boska, snadno by się na-
laxta gdy by Kardzy Duchowny Kłoziderowal i o-
Kłoz powinien Dobra Duchowne i Kłozem samego
Kłozista nie swoim żeby niemi szafowal według
veram Jego exigentiam i gdy by był convictus
ze posuzyciwszy się na ten stan nie powinien ni-
czego nad potrzeby pragnąc ani się żadnym Interesem
uwodzie Suiatowym, tak jak byta za Apototow
in primitiva Celeria i długopozym Kłozie wszystkie
dobra Chrescianskie byty in communi jakoz do-
tąd dzieie w Zakonach, Kłozistow bżdzie bogaty Zakon-
nik ubogi nie mniej obierwując paupertatem Kłoz
novit

Navit ni maige in particulari nad samy potrzeby. Now
gdy by pospolicy Interes Kosciola byl pro objecto nie pro
watny Koscielnych ale ze generalna administracya
Dobr Koscielnych wielkie by pod te czasy z nalazta tru
drosci Czemu by Sean Duchowny nie mogt sie pomiar
Nowai wedlug tej rownowagi ktora exiget chwata Bo
ska iednasz hujus Ministerij Prerogatywa. Uczyjni
wszy z soba przigdek inter excessum illiaturu & indecen
tem insufficientiam convenit bo wiem temu Charaktere
roui zebygo ani zbytek niepomiarowany nie odrywal
a cura spirituali ani sollicitudo spiritualiu ani ege
stas nie byta przeszkoda do wyplatzenia nalezytych
powinnosci to ient gdy by Kardz Biskup zamierzona
mial in tratę scundum exigentiam tak Biskupcy
iako y Senatorscy godnosci y Funkcyi Opat ile potrze
buie ad regimen swoich Zakonnikow nie będąc do za
dney cpeny tak Duchowney iako y Suickiej obligo
wany Kanonik Kardz tyle aby mogt zyc honorate in
srey powinnosci ni maige tylko pilnowac Choru y
rezydowac przy swojej Katedrze tyle na ostatek Kła
ster kardz wedlug proporcji de requirit Quantitas
do sustentowania Zakonnikow, co zas nad to gdy
by wnoszone do skarbu Duchownego zeby Kosciol
y wiara s. miala pozytek, y pilne a Bogu potrzeby
przyjemne. Sazime ktore o proce tej klady pro prin
cipali sustentacya dostateczna Grob Duchownych
na ustugę Boska poswieconych, ktora sustenta
cy a nich by byta ad societatem ale tak iak kiedy zba
wiciel Nasz z Opatrzności swojej nakarmiwszy lud
dostatecznie kazal okruszyn Zbiarać do koszow
z tych tedy okruszyn to ient co kto ma nad potrzeby
nalezatoby Skarb Duchowny formare evmpedire
na prawdziwą chwata Boska wedlug Sprawie
dluwej Dystrybucji Klady nayprzed na subsidia
Charitativum. Sazta aby miata o czym Wiara s. bro
ni, tu nalezy sie reflektowac na opresyja od wielu
Dobr Duchownych, w ktorych Lotnierz pospolicie
iako in hostico zycie y niedziw bo to co Duchowni daw
na Zaplatę Lotnierz a nie wystarczaię musi szu
kac mercedem in rapina lubo Duchowny przez
to wigcy tracę com sie gwaltens wydziera niż
przez to co by mogli proportionie od Intrat swoich
contribuere

6.
winnym. A Rplita cierpi dwoiako raz przez małą
kwotę z miżerney Hiberney którą odbiera a drugi
przez Dezolacyę Kraiu gdy Lotnierz gwałtem sobie
wydziera zapłatę z tey także okazy notandum
ze nie weale. Duchowienstwo nie płaci Rplitey bo za-
den nie sobie nie wymie z Intraty na podatek na stopa
to Ubogiego ten się wszystek ciężar zwał. Według
zas tego porządku którego się użyje gdyby do iedney
masyj zebrane były superflua z Intrat Duchownych
by to by czym y znaczną kwotę wyśka żywie y potrze-
bum Koscioła subuenire ugodziwszy raz na za-
wsze z Duchowienstwem a pełit surowo zabierze
temu aby dobra Kosciełne nie miały ullum grava-
men w Komysstencyach y przechodach wyśkowych
Dystrybucya potym tego skarbu powinna być
na Grekey, Kosciołow gdzie ich nie masz iako y na
reparacyę tych które są Seminaria zeby w ka-
zdey Diecezji były y zeby się nie godziło swięcie
tylko tych którzy będą in seminario tyle czasu
ile potrzebują nalezy te nauki do Instrukcyi Kłoy
Kow. Przytym na spitalu tak zeby się między Chre-
scianinami zaden z brak nie znaydował horret
bowiem Chrzescianska Dusza widząc po Groiach
Członki Chrystusowe ubogich, których Patrimo-
nia cum tanto luxu Duchowienstwo zarywalo
Jem na Missyje na wykupienie Niewolnikow z
rak Poganich y na insze których daley nie
wyliczam Saeros usus, tam gdzie prawdziwy
Interes chwaty Boskiej, Wiary s. y blizniego
Ratunku zachodzi. Takiego skarbu ktoras wy-
cey by przybywalo, bo pobożny Fundator muiąc
wola, co dać Kosciołowi, da z większą ochotą, u-
dząc dobrze otym ze to Saerū Depositum Koscioła
Kosciełni fideliter administrant y widząc ze się
bepieczniej będą mogło spodziewac partem me-
ritorum z tak sprawiedliwej według Boga y Summe
nia Repartycyi. Takowe postanowienie by to by w
cetym Państwie Chrzescianskim przy kładne,
bo ter.

bo ten scandalosissimus abusus iest wszędzie post
ty. Wokacya na Stan Duchowny bez interessu do
niego od Samego Ducha i. pochodzita a tym by pewnie
inspiraret respectum Populo cura animarum byta.
by zawsze gdy by ustatu w Kazdym Duchownym bo
norum temporalium chciwość a zatym Oczywista nie
mylnie prospera retur gdyby Honor zania non in
quinatas manus podnosilod Boga iako mowi Augu
styn Manus Moysi sunt belli vexillum quod vi
ctoria sequitur. Legata ten. Character Kapłanski
statby się z wszystkich miar respectabilior i mniej
suiatlos ciami decoraretur ktorychgo blaskami zdobi
anigo zacnieyszym czyni, owszem o czy Ludzkie w nim
się przyzrec nie mogą iako w zwierciadle Cnot Chrzesci
anskich, ani on sam w sobie rozczadac się nie mo
gąc z owocow ktore przynoszą et Fruitibus eorum
cognoscetis, eos powinien by mowie z Augustynem od.
Domine ostende mihi me ipsum. Tu kto rzecze ze by
to bylo przeciwko Intencyi Fundatora zeby dochody
nadwyszce miysca obracano i na wiszce potrzeby w Fun
dacyi w Grekeyi niewyrazone przenoszono. Prawda
gdy by się taka znalazła, ktora by niewystarczala
z ktorey nie by superflui nie zortawato nad to co suston
tacya Duchownych ad sacra officia fundowanych
cigit ale gdzie Sprawiedliwa Redukcyja pokazze
possibilitatem do przytoczenia się tak zbawionnego
Skarbu Duchownego, salva executione tego co Fun
dator postanowit, ktorego pewnie nie byta Inten
cya aby ugotpia Legata byty spendowane ad pro
fanos usus, czemu by ich nie aplikowac na pilniejszy
szce potrzeby Kosciola powszechnego aby wszędzie et com
moni Fundo provideatur, tak ad cultum wiarę i. iako y na Chwa
tę Boska tak iako to widzimy we wszystkich Państwach
Katolickich, gdzie za Honor^{sem} Stolicy Apostolskiej
przenoszą często Intryaty Duchowne z udnego miys
scand drugie gdzie ie sądra, bydz potrzebniejszy
wieszce tak Suwobliwego postanowienia trudna etc.
Kucya

bo usus universalis prevaluit. et Duchowni
allo Tempulo Dobr Koscielnych nadobresnowa zazywa
ia. Uiem nawet co rzeka na te rzeka propozycja z quo:
cunq' titulo miszraizij Swieckim do Interfessow Ducho.
wnych iert to samy epugnare wiaz. Pytam czy
tantum potuit Religio suadere malum lubo ta moia
nulla Aut horitate legitima porswazyg ty czy usllms
tego co Wiara Uczy y co wokacy a od kazdego requirit
ktora wedlug rozmaitej kondycyi i prawowai su
powinna, po Lotnierzu zeby woio wat, po Magistra
cie zeby rzadzil po Rolniku zeby orat, a po ducho
wnym zeby w szelkie Swiatowosci z Stanem Swieckim
porzucit y ty szeregulnie Profesya, a zerceat na ktora
su poswicit, rzeka y to pewnie nolite tangere Puritas
meas stusnie? gdy by to byl tak bezbozny zeby su
smiat tchnac tego Sacramentum na prozne iaki Swia
towe potrzeby, a uem w iniszych Katolickich Pan
stwach tak indemnitas Dobr Koscielnych ob
servatur ze to nawet co contribuunt na publicznay
Status potrzeby ni zowie su podatkiem ale Donu
Gratuitum, mozz su tacy znalese co to samy o korr
czg Heretyg, ktora z dawsze zacyjnata Dominium
suum rozposcirai per usurpatam Dobr Koscielnych
posessionem ale na te lekka obiekcya y falszywy
Proekt snadna odpowiedz, przekladajc bouiem przed
oczy prawa Boskie y Kanony a zwlaszcza ze tu non
agit zeby Swieccy mieli co Duchownym uymowae ale
zeby Koscielny na Swieckie potrzeby ni korrwdzeli ko
scioła Dochodowiego in debit a zazywajc a raczy zeby
immunitas Dobr Duchownych by ta tak bezpiecna
od samych Koscielnych iako iert y bydx powinna od
Swieckich appello bouiem do Sumnieria Kazdego ie
zeli w tym intencya ministerji Apontolici aby godzi
to usurpare co cudzego gdyz to Ludzie co Duchowny
nad samy potrzeby zazywa, Fundator zelo Boskiej
Chwaty ductus Dzieciom Substancyi uymwie a ko
sciołowi zapisuie, czy moze bydx większa usurpacya
iako takiego tchnac y Karbu na prozności Swiatoway
Pytam czy su godzi przywlaszczai sobie co Sumie
nie.

nie y Bogu nalezy. A wiecy zezky czy wolno zyma y
wda Chwatey Boskiej zazywai tego co nawy nie sie nie
wyposwicono. Na Swieckiego Ck Komonika pewna gdy se
wazy Koscioty z dzierai, a Duchownym aubusus wazn
nieszczgly daci Prywilegium ad committendum utawi:
cznie Saen legium, azatym miasto Censury tak tuz z
ze kazdy wiazg Kochajacy przyzna, ze moia propozycja
zgadza si z nauka iuy, y ze prezentuiac Duchowienstwa
Samego Chrystusa w Osobie ubogich, ktory tak nie
aby go na karmie, ktory pragnie aby go posilie, ktory
i czy w niewoli Poganstwie aby go wyzwolie, ktorego
po tak urelu Kraicak bluznia aby Imi Jego y chwatey
S. rozkrzewie, ktory cierpi pomiey scach bledami za:
razonych aby u wykorzenie ze sami reflektowal
bda, na co sie poswicili do czego przez Profesya swa sa
obligowani eby za pozytek a ministerio suo przyniesli
Kosciotowi Bozemu, Wierz Chwale i y bliznie goratun:
kowi a zas nie masz wiele takich ktory kontentuiac si
przytoyna Sustentaiya, miarkuiac wecllug Kibndycyi
swoiuy Intraty, a nie wecllug Swiata. Nie iden in par:
ticulari to co ma bydz na potrzebę dispergit, dedit Pau:
penibus, a czemuz tak dobry przyklad nie miatby ostendi
in Universalu. Kto sobie moze czynie uapoya, aby go nie
nasladowai tak aby si moglo mowie o Duchowienstwie
omnia habetis & nihil possidetis czemuz z ochoty do
browolnie permutuum assensum, miudy soba nie sakry
fikowai, co superfluum utilitati Kosciota S. Ktoromu
bez zadnego Interesu y nadziei fortunij doczesney stu:
zyc powinni tak aby Majestatem & Sanctitatem Jego
representando wyzewaiac si z wszelkij Swiatowai
y nas pobudzili tym samym przykladem aby smy uk
powscia gnieniem nie zapapiali si w nich z nadwzrazeniem
Cnot Chrzescianskich bez ktorych nie mozemy stuzyc ani
Bogu z Jego S. chwata, ani Ocyzynie xpozytkiem. Uwa:
zyc na ostatek, potrzeba, zez wiecy Status Spirituales
dita, tym bardziej secularis ubozie y gdy wiecy co raz
ubogich przybywa to uin trzeba succurrere ac tandem
nie będzie ani uiany S. eym bronie, uzele tak wielka
czesc Dobr ziemskich obraca si będzie w Duchowne
bez zadney prawie ani Ocyzynie ani Ubogiemu Pomocy
na uedne tylke zbytki nie potrzebne, albo nie ktorych
Familij

... bogactw y użeli Duchowienstwo nie ze chce mo
asiej Fundacyi originie z dochodow swoich w celug zba:
wiennej: ktorey Liczy między Kosciotem y Koscielnyro
repartycyi zgotapowinno byde to principale Objektu
in Regimine zeby nigdy wiara s. nie byta rozdzielona
z dobrem pospolitym. Prawo Nasze z Przykazaniem
Boskim postuszenstwo nasze z wladza Kosciota y
Jego dostowienstwo z konserwacya Cytryzny co nie
omijnie sub sequitur, użeli kazdy w celug swey Pro:
fesyi z adosye uczyni tej do ktorey obligat powinnowic

K R O L

Respublica nostra będa ze trzech Stanow storona
wim ze krol representat pierwszy a zatym powinis my
mu omnem Venerationem y ten respect, ktory Chara:
cter pomaxania Boskiego *et dignitas Majestatis po*
nas wyuaga. Powinismy honory stawę krolow
naszych iako nay bardziej wywyższai w nich owszem
naszą wladza *aktadai* y *de fidelitatem* swiadczye per
vinatam Sincerositatem, ktora maia insze Narody ku
Panom swoim y per *uilem seruitutem* aby Panowie u
mieli szacowai tę naszą, Obserwancya, pochodząca bar
dziej *et affectu* niz iakiego przymuszu, y aby na ten
affect pamistaię gdy nie maia z urodzenia prawa
do korony Naszej, nabywaię ciej per suffragia wol
nych Narodow stali się godnymi Panowania, ale
trudno się naszym wybraniu y ich wdzięczności
zasadza. Wywyższeniu krolow Naszych iert to
tak *et chalcacya* Ziemi, ktora ledwo co stonca per sua
operationem wyniesię pod samo Niebo zaraz się
w ciemny oblok obracaiaę *obfuscat omnem ięgo splen*
dorem, ledwo co się *et sonu* ziemi urodzi az zaraz się pio
runami uzbroi; tak tez ledwo co Panow naszych nad
głowy nasze wyniesiemy az zaraz radziby po kar
kach naszych deptali, radziby aby przy zaemieniu wol
ności naszej: ktora ich wywyższai sami ty *thesure*
ali

cili. Laniódtby się ktoby rozumiał ze kazdy panujący
ktada. Termin ad societatem wyniosłości swojej. U-
czą nas bowiem Domowe Przykłady ze Tron wstępu-
jący nam ust pierwszym tylko od niepomiarowanej
ambicji stopniem, a zwłaszcza Nasz, na którym wol-
ności i Prawa rozposiada się nie pozwalają, ust to-
pet chce powietrze zatrzymać, które się bardzo wy-
dziera im go bardzo przy cis kasy i nigdy tym sztur-
mem wiatr nie wieje. spatio diffusus inani iako kiedy
musi. Supponendum tedy ze rzaki, taki Krol który by ho-
noru i sławy swojej w tym nie zakładat, aby to przetomat
co władzy jego restitit, a niech będąc naj łaskawszy
trudno trudno temu wierzyć zeby Byczyzng bardzo
Kochat nie ^{własne} wolności, Państwo, i faworem którego będą
my lat zaw sze et Regno Electivo uczyni, Heredytariu
to perpetuum na Rplia periculum staniesu, inwitabi-
le, jeżeli temu nie zabierzemy obwarowaniem tak sta-
tus nostri zebyś my mogli z wszelką ufnością, z dobrym
Panem cooperari do dobrego a złego zebyś my tak okry-
sili aby na uiden krol nie mogt excedere wuiprezak
swoich extra spheram powinności swojej. Więcej rzekę
zeby ani krol więcej nie miał okazywać transgredi ani
my ad non prestantam z temu krolowi obedientiam,
a to dwoiakim sposobem. Pierwszy trzeba tak statū
Rpliej postanowić zeby krol więcej kszą sobie stawę, za-
kładat panować nad wolnym narodem niż nad niewol-
niczym, zeby był bene persuasus, ze jeżeli respect po-
winismy Jego Characterowi to przez cetymę miłości
i samey tylko cnoty Drugi tak formam. Subernej obwa-
rować zeby krol sam przez się i Dzielą woli własny
swojej w czym nie mogt naruszyć bo szczerze mówiąc
bez extra ordynaryny cnoty krolowi nasi nie mają in-
szey racy, Krolowi nasi w wolności naszej ani się ko-
chac

Ubi autem se obawiae, Kocha naturalnie nie mogabo przy
wy nie Rzadzie Krol sam Naywyzkszym Nie wolnikiem. Co
proponit to zawrze suspectum de piroz to co proprio nutu
czy ni to illicitum obawiae siy takze nie mogabo ten ze
iij ni rząd miasto postkornienia wszyetkiego Contra
Statum crimina turtur et fovety owszom daie do nich
okazy, ale niech tylko Krol widzi ze przez rozsądnej po-
zyteczne postanowienie moze sobie y Kroliej użynie
tę reputacya, którą w inszych Panstwach antymatur
chwicie siy inseparabiliter prawdziwych iij Interesow
mogac bezpiecznie tę Reputacya, attribuere Imenieur
y Panowanu swemu. Atak amos proprius stanie siy
vinculum miłości popolitey, którą winien Byczyznie
Na zbawinnym udnak Subernij postanowieniu nalezy
aby siy Krolowie nie tylko czego mieli obawiae ale żeby
nie smeli sine periculo Dostoinstwa swego y pomij-
slee oztyle y Szkodliwych Byczyznie Intencij ach
do ktorych potrzeba aby dobry porządek raz na zawsze
zagroditim droge, alias subsistens zawsze w stu-
szenie racye dyffidencyi do Panow naszych przy ktorych
nayıpiltnijze okota Dobra popolitego starania obro-
ca siy wte iedyne sine ulla fructu conatus x naszey
strony iako siy strzee panuiazcych a ich iakimniztu-
kami podeysc strzegaijch siy. A gdy by Krolowie nasi
nie przez oppresya, Wolności, ni przez Praw przestę-
powanie ani per arbitraniam potestatem wynosili an-
biya, swoy, gdy by im zaexna, panowae nad nami pa-
nowali nad Rzeczyami swoimi, gdy by nie to co siy ich
woli sprzeciwia ale racye taz same wola, to iertwie
bie samych umieli zwycizai. Tacy stawzy siy sori
naszych Panami y godnem ufności naszey panowa-
liby sine detrimento Libertatis, wielowładnie nad
Nami gdy by siy to o nich mogto mowic co o iednym
dawniyszych wiekow Krolu, ktory rzekit gdy mu iakus
Podchleba exponowal aby zwyzksza władza panowal
Quo fauo quocunq' volo quia nihil volo nisi qd iustum e.
niechay

Niechaj Nasz bōdzie iako ten benevolentionatus y
w dziwnie kochający Cy czynną czynią dziesz, Potu-
szenstwa w Wojskach, byle go tylko na samę by czynią
obracat potrzebę y obronę zgody w Radach, byle uk
sam nie mijszał, Sprawiedliwosci w Sądach, byle się
sam w nię kochat, Przewornosci w Ministrach
byle uk sam dozirat, ochoty w Rycerstwie byle sam
do nię byt powodem, miłosci na ostatek y wierno-
ści Poddanych byle nię byt godzien y byle się im stat
iako powinien byem. Coz moze naypotrzebniejzy Mo-
narcha in Despotieismo Dominionu dlu nasycenia stawy
swojej więcej pretendowae, y ktore są nad te Jura Rega-
lia majoris momenti, gdy by się niemi Panowie nasi kon-
tentowae chcieli y gdy by uznali ze mają przez to salva-
omni libertate rozprzestrzenię w ambicyi swojej
y w nię przyisc' ad summe supremum prosperitatis gradus
alezenie tylko trudno takich Panow lecz co naywięk szka
Nasz presens status weale naylepszych zepsawa moze
albo im bydz taka przeszkoda, ze choćby nam wryms
prodepc mogli y chcieli nie mogą, iako słabemu przy ota-
biatry naturze naypysmietsze Lekarstwa a to się tedy
koniecznie starai potrzeba aby nie tylko musiodi y mogli
bydz cum utilitate. Krolowie Nasi ale żeby choćby naygor-
szkodzie nam ullatenus nie mogli, wedlug odporidzi-
wnego Polaka, ktoremu pewny Cudzoziemiec chęca da-
rare limitatem Krolow potestatem zarzucał. Vos Poloni
non habetis Regem sed vos Rex habet, takiego nam potrze-
ba żebyśmy go w rękuy w racy mieli naszej matona tyz
Spłata warwie sibi przez swoj surowe Prawo securitatis
od Panow swoich kiedy sposobu nie ma przywiesci ich do
dekucyi y zabierze temu co nas a fato exsorte Ciekcyi Kro-
low Naszych czeka Ten co chce nad nami panowae, niechże
bzdrie dobrze persuasus, ze Prawa nad nim majori Authori-
tate panowae powinny, niak ma moiy w Tadzę dobrego
a rze zwiqzane do ztego, niechaj bzdrie Panem w dniego
Narodu ale ta ^{nu} zbytą kondycya, oraz azeby się stat tywin
nie

nie Tyrannem swoich Poddanych, którzy mu się na to pod 10.
dają aby ieden Czowiek przez swoje cnoty czynił w części
tego Ludu, a nie żeby ten wrystek. Lubi przez swoją nieub-
laż mizerną, y uciemiężoną wyrodził pychę y chlubi iednego
Czowieka iako Bernard Smowi Praxis ut n̄ desubditis
crescas sed ut ipsi de se. Żebyśmy tedy według tej defini-
cji mogli być, pod tak szczęśliwym y łaskawym Panowem
niemi Trzy sposoby podaję dla dobrych Panów szczerze
kochających Ojczyznę, przyteczne przeciwko złym arcy
potrzebne, dla wolności Naszej tak bezpieczne żeby za-
danej nie mogła mieć dopanujących nad sobą diffidencji
y boiźni, przy nigdy się nie trzeba spodziewać peccatū
y Solidum Regimen Rpltey ale ustawicznego iako do-
ład iert zamieszkania. Cuncta fort qui cuncta tenet.
Kładę pierwszy aby Ministeria status ugrontować
w tej powadze y mieć in hoc exercitio iako u Rplta ipso
instituto postanowita ~~ad~~ moderamen ab usua kro-
low potestatis. Ci naturalis Legum Custodes żeby
przestrzegali aby krol nie nie czynił bez ich rady
y participatione, żeby mieli Prawo y moc resutendi
gdy widzą concivi aby Rplta mogła petere rationē
nie tylko z krola zle panującego ale y z Ministrow
zle mu panować pozwalających przexo stanie się
kombinacya powagi Krolewskiej y bezpieczeństwa
Rpltey. Powagi tej którą krol powinien mieć per
solata activitatem y considerationem. Ministrow
kiedy się staną unice Instrumenta stawij y szczy-
śliwego Jego panowania bezpieczeństwa kiedy Rplta
czuyności Ministrow nie będzie mogła diffidere
Krolowi owszem defaję mu równo z nim y eodem
Spirita zechce zawsze kooperari do konserwacyi swo-
jej. Jeden Cesarz Rzymski zanił sobie mieć w pro-
chwaty, ktoremu dawali za sprawiedliwe Jego rzą-
dy, gauderem si ab eis laudarer quos y vituperare
posse adverterem. Krol unas może być bezpieczny
y peten Chwaty poddebstwa, niepodległej kiedy
będzie miał do brych rządów swoich approbacya
oddanych co mu zte ganie mogą. Dруги Sposob, ze-
by

by perpetuum subsistat Rplteij Regimen iako o tym
szczorzej subsecuenter sub articulo Forma Consilioru
Kazdy bowiem rozsądry nie może tylko condemnare
aryszkodliwy zwyczaj kadencyi Sejmow Naszych co
dnie Leue y ta Na Szesc' Nudziel tytko, a dopieroz kudy
sij Seym zerwu, o którym może sija mowie. Tremuerunt
Fentes & Populi, meditati sunt inania, Cozas elisten cija
Rplteij co może sija dziać in hoc intersticio dobrego Imperio
a potestas przy krolu ad apparentiam sktada Serua-
tus Consilia, a to podwieszym tytulom Rady ktore
formuie z kreatur swoich, decidit według okkurrencji
pro libitu ingravisimis negotijs, ktore potym eb
post facto prozno na Seymie agitantur. Ponaszemu
tedy radzic' iert to suppeditare arma krolowi aby szn
bez inszych o Byczyznie według woli swoiij radzil a
tym samym despotice panowal, ta sija szusznq bro-
nizc racyq ze Rplta będać omni dertituta consilio
naturaliter ad beneplacitum Rego devolvitur. Krolstwa
Regimen w takowey circumstancji wy stawiam nay
pozdansze, iako tytko może sobu żazyć krola im
lepszy tym scrupulosior będzie w naymnijszym
Praw postanowieniu. Tzeci Sposob. Uwarzmy coza
potestas krolow Naszych prejudiciosa przez Dystry-
bucija Wakansow & bonorum Regalium, idnych trzymac
in servili obsequio spe nadgrody, drugich korumpo-
wac sama nadgroda, a wszystkimper hanc supre-
mam Potestatem tuen odcymowac Libertatem
recte & in corrupte sentiendi pro bono publico. Pij-
tam sija nay przed coza polityk z tego in publicum
ze krol ma co rozdawac, Rplta nie ma z kad zadenij
korzyści co przywatny zyska, a przeciysz powin niedmy-
u proferre nad party kularne, a potym co tego za-
potrzeba aby krol czynil sobie kreatury. Kto bowiem
Byczyznie kocha wycij mu powinien obligacyi za do-
bre y takawe Panowanie, niz za przywatne Dona-
tywy y iak wszystkim powinien opieky y staranie
tak wszyscy mu wzdaiem afekty miłosci mogac
tydx

11.
wyjez powinieli byle Korzystał w wierności Poddanym
nych ze nie okupując cy bezpieczeństwa na niy bydzie
mogt polegać kiedy nie bydzie przedana. Co do urz
dow tak Duchownych iako y Woytkowych znie
dubio ze do dyspozycji Krolewskiej należą ale quod
ad officia Civilia zeby m. tylko zycy Krolewizortawie
ktorych Funckya nie czyni Autivitate in Consiliis
publicznych, ale te ktore componunt corpus Rplty niepo
winny by mie żadney dependencyi od krola ale ab Cle
ctione wzyetkich nie rozdzielnie Stanow, Rplta byde
wolna nie powinna ingremio sui corpue takich kto
rych albo favor albo Interess albo iaki kolwiek respect
wadzi. Co zas ad Bona Regalia codziem nauczy Cpen
encya, iako ich niesprawiedliwa dzicisig Dystrybucya
y tak nadaremna potentissimi Rplty fundi dysipa
cyo, kto bouiem naywiecey possidet ex hoc pane bene
merentium, iuzeli Faworyci Dworscy, Wdowcy albo dzie
ci y nayczysciey naywiksi Panowie, ktorych kredyt
wyuska te Donatywy aby sig krol ich wrescie oku
pit, ten ktory traci fortunę na wztug Rplty nie
nie kosztuje tego chleba, Jezeli z niego Dworskie In
teressa żadnego Cmolumentum spodziewa sig nie
mogga. Zgoda ta Injustitia Distributiva znosi equali
tatem, kiedy czesto uednych favor bez zartugi wyrosi
a drugich nie nawise sine respectu na zartugi po
niza. To zatozywszy zycy zeby obroci in meliore
usum Dobra Krolewskie wszystkie to iest in pro
ventum aboguij Rplty naszey per Administratio
nem Skarbu Intraty z nich pomiar kowawszy
proportionate potozyc do Urzadow aby ci ktorzy
in Officij Civilibus & militanibus stuzą Cyrynie
mia sto Cipektatywy czesto niepewney jurtan
zastug swoich mieli mercedem. We wszystkich
zas ustawi Spiritus mercenarij klor nie by
dzie czymmial handlowai, salutem publicans
a Szlachci okkazyi do zaprzędania iey, urtanie
y diffidencya

do krolow odcawszy im sposoby do korupcyi. Utrata
na ostatku dyffidencye, Machinacye szkodliwe
Zawrzytosci między konkurentami o nią a z nich
zwycaj napomsta przeciwko krolowi tych którzy
uj w konkurrencyach swoich zawodzą bo czyżto
mierząc merita swoje secundum ausum et teme-
ritatem dostąpieniu Wakans w każdy sobie myśli.
Nemo est qui factis meis equiparare queat. Im-
unt śmielszy y obrotniejszy tym się zda z powisim
być z najgodniejszym y najszcigliwszym. Pytam się
co za pożytek Kapłej, kiedy prywatny ditatur, kiedy
sama equitas uczy, nie stusniejsza aby ci którzy cor-
pusiej componunt, abo ci którzy jej actu stuzą mieli
należyte z Dobro krolowskich subsidium. A za wiec
przy tym do Urzędow Intratnych nie byłaby wię-
ksza emulacya, a przez nie nierownie więkza appli-
kacya ad capacitatem y choc kto ci kiego Urzędu dostę-
pi uszczesliwie nan anticipatiue nie zasturzywzy miał
by przynajmniej okkazy, benemerendi in portoruro
per coarctatum. Funkeyi swojej, nie tak ci ko się czyżto
trafia, ze ten który się stara o krolowszczyzny ani jej
zasturzyt ani jej otrzymawszy myśli odstażyć. Tu do
uwagi podaj ze ten tak wielki Kapital Kapłej Dobra
Krolowskie obtracają się prawie in bona hereditaria
spadaige successive per totę generationes z Bycow
na Synow ex perennando w Familiach za konson-
sami ad cedendum, których ^{Wiel} bez trudności odmowić
nie może, y tak wiednym Domu Brasen żadnych
zastug nie masz a przeciw kilka albo kilkadziesiąt
Starostw Senator zas Minister Status, Urzędnik
Poet, Deputat, Komisarz y Officyabita trafiają ze
zadney od Woiewostwa nie mają rekompensy proprio
sumptu stuzy. Czyżnie nie dziw bez ze czyżto
y ze stuzy y zgubą jej czyżto nadgrodę szuka. Niech
będzie Kapłta constituta, w tej mocy zeby nie było
ab extra

ab ultra potronnym Narodom mogła dać odpor ale y 12.
ab intra z tych Panow ambicyi. Niech przy tym będzie
zgoda z porządkiem w Radach & Regis Maxcutione
Prawa, najgorszy krol nam się zaszkodzi chy bo
sobie samemu. Dobry zaś y w dzierzen Cyrymie
za wyniesienie na Tron dosyć stawy nabędzie
inshy nie szukając, tylko w iak najwiktzey Repu-
tacyi, wolnych Narodow, dosyć postuzenstwa a
ierzeli tego przypilnuie co Prawo każe zeby się uszy-
tko stalo. Zgoda krol u nas prawdziwie dobry
przy wszelkiej wolności naszej bfozie miał
Snađną prerogatywę udziałnego Monarchij byle
chciał exercere auctoritatem, Imperij insepara-
biliter z całą Rpltyą. Ierzeli tu ktos rzecze że na-
zbyt obarzona by ta by potestas, Regia niech
proszę uwazy w tym samym bezpieczenstwo
ktore sobie od krola waruimij. Jego wlasne do-
stojenstwa zakładamij, gdy z to co Tron Jego soli-
dat powinno być principalena którym tym
pewniij się osiedzi kiedy nie bfozie mogt zadnuj
dać okazyi do irritowania przeciwko sobie Rplty
ani sposobu nawet maieć wykonać z tych In-
terefow swoich do ktorych taktwa w kazdy m pa-
nującym dyspozycya. Niech ze to kazdy sobie u-
wazy ze u Nas abusus Regie Potestatis z tej
racji w krolu naszym ze rozumieć by d Pa-
nem Rplty ali za taskę Pana Boga konserwu-
imij do tego jasto titulu, niech ze krol wie y convi-
ctus bfozie ze jest ty lko pierwszym statens con-
ponens z drugimi durima integritatem Rplty
indissolubilem, ktora iest Symbolum Troycie
Przenay swiętozey. Toż stany a iedna Rplita, a
w nich iedwidua trzech Stanow Potestas. A ierzeli
tak iest to e per naturam Subernej Nortni nie powi-
nien krol z adney partykularney usurpować
Wladzy z adnego prywatnego mie Interfetu owien
Zydyć

Życy powinien sobie udrzeć iż jako najwyższą, o n. ^{libertatem}
u Rplty co bydx może wieli ięzclipersonaliter extendere zechce
Trzeba tedy koniecznie particularom wziąć Krolowi aby ięz mia
ta jako należy Universalis Rplta. Krol jako Stowa ięz bydxie
ięz mniat nie mnięz zupełną, zta, tylko nad er potrzebna, dy:
stynkcyą, żeby to co samprzez się czyni byto nullitate
aco wespół z Rplty absolutepotestatis tak żeby tylko
w tej samej ięznostayności subsistat auctoritas
Imperij i żeby ani nabyć ięz stawy ani żadnego Interesuw
motus, nigdy nie dźwieleto Krola od Rplty azas przycho
dzayor do dobrego porządku postanowienia Krol nie by
dxie miał. Wojska licznego i bitniejszego, skarbu ob:
fitrzego, ~~litę~~ ^{dyk} ~~nie~~ ^{by} ~~by~~ ^{cyro} miał ambicyi swojej
nasyć ięz byle tylko obogga tego ktore sa w szyszkich
panuięzcych od stawy Powaby zaryc cheuat in rono
wespół z Rplty. Staraymy się tedy jako nay lepiej
ufundowac tę ięznostayności trzech Stanow a
wnięz zupełną moc i w tądęz nierozdzielney Rplty
uznawszy wprzod że wielka potestas scruiva w Kro
lu z nosi formam essentialis ięz constitutiva copal:
pabiliter demonstratur, kiedy Krol co czyni tak in
dependenter od Rplty jako żadney z nięz nie miał
relacyi i konwencyi bo przez osobną Jurisdykcyą tta:
i ięz od nięz odszerpiencem iako i przez partykularne
swoi Interessa publiczynm przeciwnikiem por unione
zas tych trzech Stanow coadunando Jura Regalia cum
Junibz Reipie nie rownięz wyższą bydxie sine ullo poezu:
clicio bo legitima Potestas Regia żeby ięz miał Krol do sto
nalg nie bydxie mogłani cheiat oderwac tak od w tody
iako od prawdziwych Rplty Interesow, wiedęz że
nie może bydx szęz sliwszym tylko per communem
z byczyngą prosperitatem.

MINISTRI STATUB

Kazdego Państwa Status ięz Regd w szelkich popobitości dźwiele ięz
ra

Ctery Rzeczy y nie masz żadney Materji in Suber-
 nie Suiata, ktoraby non reducatur do tej Czworakiy Repar-
 ty cyi do tej Rzeczy y nazm ctery Obiekta nich będą na
 Celu ktore są, Sprawiedliwość, Wojna, Skarb, Policie
 y iako ctery Elementa mutuo confluent ad conservatione
 Universi y ożywiają naturę Wszelkiego Stworzenia tak
 wszystkie Pospolitości tych czterech materji powinny nale-
 żyta konnasya subsistere zeby jedna druguij była skute-
 czną pomocą, y tak woyska nie podobna trzymać bez
 skarbu y iako skarb dostatkowi securitas Kraiu
 sub favore woyska providenpowinna, dobry porządek ^{u trój mie}
 in Policie sprawiedliwosci, dobry porządek
 mamy tego Zygwa reprezentacya w Polrze naszey przy
 Cterech Ministrow status, ktorych na to postanowita
 Rplta aby wszystkie negotia reguluicy się do tych
 czterech Punktow fundamentalnych obserwowat y
 tak Hetman Minister Wojny, Kanclerz Sprawi-
 dlivosti y do Głpedycyi tak Cudzoziemskich iakoy
 Domowych nalezy Marszałek status Civilis y do
 brego porządku, Podskarbi skarbu y wszystkich
 generaliter Proventow Rplcy y ze wszystkich ma-
 terji 4. Capita toient woiowac, sądzić dobrym
 porządkiem in Civilibus Gospodarowac y skarbon
 Władną, iako się in Monarchio pure jura Regalia
 tak mądrze Rplta in libero distribuit między Mini-
 strow, aby przy ich pilney attendeney. Jerekiby w
 krolu iako wgtowu naszey szkodliwie wznieciy się
 Intenta nie mogły niczego do kazań maię tym sporo-
 bem rze obażte przez przytęzoną ad Ministrona sta-
 tus, activitatem, ktore są prawne brachia krolow ale
 nierozdzielnych od prawdziwych Interesow Rplcy
 y Dobra pospolitego, owszem na ich powadze iako
 na Szali zawiewita unionez Majestatis cum Li-
 bertate, aby jedna druguij nie przeważeta y zeby
 por hoc iustum & salutate equalibriu, tak krol
 wedlug Praw sprawiedliwie panuicy był wolny
 od niewolnych y często przeciw Respekto in napaści
 iako

zako y wolność zebym była bezpieczna abo przy
Majestatis, której się nigdy nie powinziemy obawiać
gdy by Ministri Status należytą mieli powagę y umieli
wy pro opportunitate używać. Ponieważ bez ich coope-
racji Najgorzszy król najszkodliwszych swoich In-
tencyi wykonać niemożę. Na teyże powadze Mini-
strow Łatoyta Apłta Praw Executionem aby to co
raz decrevit byd Prawom Ministri Status prze-
strzegali przywieść do skutku ale coż są Custodes
Legum poszli coż za straż, którą by kto chciał posta-
nowić pod łokiem Nieprzyjacielskim, nie byłby
bez żadnego orzaz y broni, ale nawet z zatkaniem
uszyma z zartowaniem o czyma z zuzaniem
z koma, co by iako Pogański Batwany ani widzie-
li ani słyszeli z żadnego niebezpieczeństwa y ani mu-
zaburzyć mogli. Aures habent et non audiunt, oculos
habent et non vident. manus et non pulsant, bo na
coż się przyda Prawa Stanowić jeżeli ich obserwan-
tiam nie podobna przestrzegać, iakoich zas można
przestrzegać jeżeli się na to sposob nie znajdzie, y po-
ki ci którzy którzy temu invigilare powinni, nie będą
miele tej władzy nie dopuszczai aby uimpune przestę-
powali. Jeżeli tedy chcemy aby in Ministeriis Staty
iako na mocnych Pilarach wspierata się vis Puberri
trzeba im dać warowne podpory y gruntowne funda-
menta, zebym kiedy potrzeba, co w królu prejudicium
albo w wolności nad Prawa excessivum. Powaga y mo-
cą Urzędu swego miarkowali, co zas potrzebnego et
prescriptum Lege approbatum skutecznie podpira-
li do czego wulką do tąd przeszkoda, ze involerimus et
sto in Jura Ministrow Status. Jedni zauigaięzo-
bi naprzyktai Ludzi Wojskowych bez konwensu
Hetmana trzymaię iak w swoy komendzie Drudzy
Paszporty Kupcom daię in defraudationem Skarbu
Insi bez konzyderacyi na kanclerza daię Przywilei
daię Królowi do popisu z Kęd niezliczone pochody
in konwensyencye y którym obviando iak nay lepszy
Lycy

14.
Tak aby król miał fructuosam activitatem Apłta nie
wzruszoną aut horitatem alias użeli każde Minister
rium Status nie będzie iako należy z uidej Stronij
in executione Funkcyi swojej a z drugiey przydaj
iżeli nie będzie pomiar kowania in hac emula Ma
jertatis potestate będzie zawsze po naszym iako
się do tąd dzieie zc Ministry Status, będy albo uilia
mancipia Królów, albo z stug Apłtuy stanąz się Panami ce
mu. Obaygu zabiegauz nayprzedzue ad constituendum
ich aut horitatem nie widzy inszeg o sposobu lepszego
iak sądy Ministryalne, ktore uż są ca Parte, Prawa przy
wisi ad formam sufficientem, aby przez nie trzymać
in continuo vigore to co przez Prawo Apłta decydowata
to iest zeby aut horitas tych sądow manuteneat statu
ta raz na zawsze postanowione. Takom zas sobie zato
Lyt pro principali Objecto należyta we wszystkim
obseruować Symmetryę, zadaw sobie kwestyę, iako to
pogodzi, zeby z uidej Stronij w tak wielkich po
tżebach Prerogatywach nadzie Ministeria Status
dla bezpieczeństwa Apłtuy a z drugiey iako się nie
obawiać aby ta nimis potestas nie byta abusioa
& prejudicioza. Lyt tam się tedy & Custodem quis
Custodiet, Waruimy sobie securitatem od uidego
króla, strzeżmy się abyśmy czterech miarło i:
dnego nie mieli confidendo Im Jura Regalia y skła
daizę wryce ich tanqm ad fidele depositum saluti
publicam. Ogdy między te 4 Ministeria podzieli
te 4 principalne onoty stanowiące każdego królestwa
szczęscie, to iest gdy by w Woysku to excellat myslwo
ktore wzbudza Stowa Narodu, Obrona Cyryzmy nie
nadżtoie przywatney ambicyi w kanellaryi ta pmi
dencija ktora non degenerat w Polityczne a czasom
Frantowskie wyhyz ty w skarbu ta temperanega
ktora,

ktora prospiciet Potrzebom publicznym z adnym z nich
uwodzie partykularnym Interesem. In politica wi-
gilantia ktora z oczu nigdy nie spuszcza Dobra Do-
spolitego. Nie mielibysmy sie czego obawiac od He-
stmana Wojskiem wtadnyciego w celug ambicji swo-
iej. Od kancelarza Sprawiedliwosci nie odzierajcego
albo publiczney Negocjacji nie swiadomego. Od Mar-
szalka variis caribus Rpltey dobrym porzadkiem
zabiegajcego, mogt by tu sily przykladow cylowai
ktore do historyi odwetam iakci Rplta czyto pono-
sila calamitates, albo peron capacitates albo peron
sufficienciam aut horitates, albo poraburivam Mini-
steriorum Status potestatem, ale w rzyktch naszych
nie szczelivosci iaka iest rana, ze nikt nie iest con-
stitutus w swoiuj Funkcji. Tak w tej materji sol-
wuiac kwertyz, ktora sobi zadatem podaj modera-
men z tej zbyteczney wtadzij, ktora powinna byc
in ministeriis ale nie personaliter w Ministerach. Je-
zeli mnie kto spyta iako to rozdzieli, odpowiadam sna-
dno, kiedy Wtadzaj Dowaga non est proprio libitu ale
mocz i wola Rpltey. Pierwszy sposb. zycz iako Rplta
dzielisz na Dzy Prowincye. Wielko Polskie, Mltopol-
ska i Litewską, niech ze kazda z osobna ma swoich
Ministrow to iest Dwoch przydae trzeciich trzeba
aby kazdy Minister miał Curam swoiuj Prowin-
cji a tak tym podziatem nisnia Potestas umniy z-
ij emulacyo za dobrej Ministeriorum Admini-
stracji przybedzie a przytym ciowitwin iak wiel-
kij funkcji stanie ię nadniyze. Dруги sposb.
Aby Ministri Status nie byli iako sa Dozywotnimi.
Rplta Rzymaska miata Consules iako urimij co za
Potestatem mieli tak w Wojskach iako w Wzadach
y ka;

15.
Kacłach ale ich co Rok odmianiano, aby im nie dacie
wiecej czasu na złe zażywanie Jurysdykcji swojej, ale że
tak często odmiany nie mogły być sądzicie bez utraci-
cznego zamieszania, nich by nasi Ministri Status
byli Szewcilem, doyc czasu tym którzy porzelun
applicationem cheq prodyse byczyrnie. Czas kto-
rzyby tej chwili Szkodzie per abusum swojej usta-
dzy albo nie mogli skuteczenie służyć porwica państwa.
tom będą przynajmniej mieli zagrodzoną Drożę
Kazdy się starać powinien będzie, aby iak naj lepiej
clarescat w administracji swojej i aby. Tym dobrze
y Przykład Sukcesorowi zostawit posobie do na-
śladowania alias co za sposob może mieć. Półta
porbce ię Ministra aburive Ministerium admi-
nistrującego y na zgubę ię zawziętego albo na ta-
kiego który by ię widnakowo szkodzi pierwszego
może prawda sądzi exdeponere ale iako wszystkie
crimina Status maiore u nas swou Patrocinio
takie sądy mogły być dacie kiedy sądy okkazyą dore
wolucyi, ktorey uchodzą suppono ze zaden nie
będzie tak zapamiętany aby się nie reflektował na
prędką w tądzej swojej expiracyą. Drugiego nie
max za co skarać proptorui capacitate, trze
ba tedy cały wiek cierpieć wszystkie z tą pocho-
dzące inconvenientias. Jeżeli będzie dożył wotnin
y to rozumieć a nuni adwersyi godno wdobywo-
trem Ministerium administrabit go, kto cum
omni competenti dignitate będzie emeritus
erga Patriam. Tandem się zastarzeu przy po-
desetych Latach, iakoz może czynić usum choc
by największych z przyrodzenia Talentow zwta.

Szcza

szeziá na przyklad Hetman, iezeli ta co nim odwoz
Aycarska, ktora mial z miodu ktora z Laty tern
piu a ktorey koniecznie potrzeba do kommen dy
Woyska. Turpe senat miles a chec przeciw rzec
Hetmanem, u ktor temu medoni i naczej tylko co 6.
Lat Subsintendo subiekta, ktorego czasu expira:
cya preruri albo sta, albo nieporobny Minister ad
ministracya. Trzeci sposob. zeby Ministri Status
nie byli ad solum beneplacitum Krola ale cako Kras
zdeg o Salus dependet a fideli exercitio Ministerio
rum, taki nie stusniejzego, zeby ich krol z Rpltyz obi
rat na Seymie, zeby ani favor Dworski, ani Respekt
prywatny ani fakeye corrupcyi nie miaty muezca
na takich Plikcyach y uchwodez niezgody z awrystaci
inter Lives, exomuzby nieprogresi w nich zwoycziom
Rpltyz Wencickiej per tauta suffragia ktore nich
by byly: z ta dyctynkcyo zeby Poset dat udnz Skre
sky Senator dnie a krol so w nadgrodz tego iezdi
dla racyi miano wanych y bezpieczenstwa Cyrzy
znej transfertur Jus Distributiva Juriticia ad plu
ralitatem Votorum caley Rpltyz. Nie tak rozu
miem stusniejzego zeby Ministeria tak wiel
kij konsyderacyi. Urzady byly premia samych
tylko Senatorow dobrze sy na nich zastugiuacych
tak zeby kazdy vicissum mogt sy spodziwac Jure
equalitatis do tey przyisc Podrozi, ktorey rzadko
albo nigdy choc naygodniejszy nie docty, si poki Mi
nistri Status nie beda perpetui y poki co 6 Lat Mini
steria wakowac nie beda zeby zasz Senatu Subicra
obierac racya tego ze Senator supponitur bydz wig
kszey Ceperyencyi vi tractandis negotiis y iakozla
chei magradum do Senatu. Tak Senat powinien
by miec per Juriticiam ad Ministeria Status taki
porzadek zachowuige zeby ten Minister ktorey o
czas Ministerij expirabit wziqt Krzeslo tego Sena
tora

16.
Senatora który ma miejsce Jego bydzie obrany na
Ministerium dla czego trzeba na Kardyna micy
seu Ministerji seyze tylko Prowinicy Senato
ra obierai. Takowa uicisitudine successu temporis
iaki z Senatora dobrego Ministra iako z Ministra
dobrego Senatora zwtaszera iexcluzij ten zwy
czaj wprowadzi, ktorego zycz zeby kazdy Mi
nister Status przy Ciprauyi Funkcyi swoy
podat in Scripto ad Archivum Apłtuy per mo
dum Diarij relacyą Administracyi swoy iaki
ko ią przez Latō exercuit & in quo statu ią sta
da co za emolumenta Apłtuy w Materyi Jego
repartycyi przybyty co za obstacula & defectus
znayduią ią y iako im na dalszy czas obviare
aby kazdy obrat ztąd lumen iako in ulterioni
Statu negotiorum progredi Successor zas na
stępuiczy ad Ministerium zeby nie tylko nalezy
ta, ztąd miał Informacyą ale oraz y Emulacyą
do Starania aby ztym większą applicacyą co
obaczy dobrego w Antecessorze swoim naradował
a co ztego potrzexe poprawit. Gwarty sposob
iexcluzi Krolowi niegodzi ią czyni bez Ministerow
dopieroż Ministrom niepowinno bydz nie wolno
in ullo negotio repartycyi swoy tranzire bez
Krola, ktorego Consensus performam unitatis
& pradium Status Nostri konieczną requiritur y
bez ktorego zadna decyzya niepowinna mieć walo
ru we wszystkich Prawach Publicznych. Inte
gritas Couiem Apłtuy consistit in unione Krola z
drugimi dwiema Stanami; Jurysdykcyą zas Mi
nistorow w tym aby przywsiwie do Czekuyi so cote trzy
Stany zgodnie y nierozdzielnie Prawom bydz porita
nowity. Iexcluzi tedy iakoz y byzto trafia Minister
Status

Status sui do ktadaize ię Króla propria authoritate agit sine dubio & non formam constituentem.
Apłta y iust rebellis Prauou, ktorego obseruancya aby była nalezycie skuteczna, trzeba xby tak Ministri dozurali Króla iako y Król Mini. Straw. Pięty Sporob. Którym zabieze expedir z wyraznie Inconueniencyo bardzo Byczyz nie nie bezpiecznyms. Pierwsza tedy Król sta iako Król pro occupatur intency, chez ię etiam in sua Republica wykonac, stara ię de uincere sobie Ministrowi Który nie tylko go od ricy odwoz, ale caszem authoritatem czynią naygorszemu Przednie w zyciu poprzedzajc go mocą y w tądż Jurysdykcyi swoich tak dalece ze Apłta wyzuta omni Suprema potestate sprzec ię z trudnosciz nie moze z quozitej iakiej na swoiz z gubz imprezie. Druga inconueniencya e' conuerso: i xeli Król iakoz czyto trafia dobrze zyczey Byczyznie, Który sobie nay lepsze Pro uikta chciat by zarze do tego gbonych Konjunktur tak podczas Wojny iako y pokoju widzi ok kazy publicae utilitatis niczego nie dokaze, kiedy Minister Status albo z prywatnego Interesu albo z nieukontentowania iakiego przeciwko Królowi xchce mu resistere. sub specio protectu y iakiej preciu niemu Suspi eyi. O boygu tezyczet bys porformam sobie xcc. iakom namienit. y iakom otyrusus na uizym Miysze Concilium Senatorow y Postow przydanych do kazdego z nobna Ministerium, aby ci xawsze byli szdziami czy to co Król xawsze po Ministrach exiget ut salutare Apłtey uirigilando xby secundum prescriptam Legem. wszytkoz nalezycie de iato performum Concilij et Judicij a non secundum beneplacitum ani tro la. Sa. mego ani Samych. Ministrow, sam b ruieni Król xprezentanzami expedy cye aby czyruet tak ludze ziemskie iako y Domowe tamby z Hetmanami formowal.

19
ormował imprezy wojenne tam z Podskarbin. Pa.
chunkow by karba dozierały & Konomię. Rpltey
z pozytkiem oney prowadził, tamby na otatek
& Narzatharni dobry Porządek in regimine iako
nay lepiej utrzymywał, zgoda tym sposobem
Rplta trzymał może będzie w mierze, tak krolow
iako y Ministrow Jurysdykcyę z adnych uh a
kcyi nie puszczaig z oczu, tak dalece iz moglibys
my się spodziewać z e Ministeria Status in hac
authoritate & activitate constituta idata by się
dobremu Krolowi efficacia Instrumenta dobre
go Rządu a Rpltey dobrym warunkiem aby się
niczego naygorszego obawiać nie mogła Starataby
się oraz y mocnym wzrostem zgody powrzech nej
y harmonii potrzebnej inter Status. Prekatyc zas
przez ktore się zabiega aby remedia nie były malis
pejora ubespierzaig now sufficienter zezaden z tąd
abusus w niczym nie mogt by in prejudicium Rpltey
subsequi.

SENAT

Przejrzemy się w Danstwach naszych, ktore się sa.
my sobą rządzą y wystawnij sobie tak tercz niysze
iako y dawnieysze Rplte przyznaymy że zawrze y
wszędzie prezentował Senat faciem liberi Gubernij
Wiemy że u nas w Polsce sam Senat przez stu:
gi czas rządził, a poniewaz Podnózi Jego ma pree:
minencya nad Stanem Rycerskim, stuzna rzecz
y nader potrzebna aby powaga jego miała obliwa
dystrykcyę. Lourimy pospolicie Senatorow we:
dług Rzymianow Deskrpcyi Partes Conscripiti y
stuznie bo ich instytucya int żeby sobie po Cyco:
wsku z Namy postępowali; utkae Nas przez nabytę
experyencyę stuzyc dobrze Oyczyźnie, zachęcaig Nas
przez

przez przykłady swoje do miłości y obrony jej będąc sam
powodem do wszelkiego dobrego reprimendo vitia et
corrigendo defectus in statu zowiemy, ich także i Dierne
Rady, mato na tym zesa, Vox praeterea nihil zowi
się uszere Senat interpretes Legum, supponendo że ich
ma perfectam notitiam, zowi się budo intermeduis vator
Majestatem et Libertatem aby tak krolow kamowat
usurpatam potestatem iako y licentia Populi aby iako
naturalny Mediator compescat wszystkie dyffidencje.
Nizgody zawrzytości, et motus Civiles, to zatorywszy w
czym u Nas consistit ta Senatu preeminencja aby
mogła byczyznia salutare producere fructus. Ja nie
widzę aby u nas in szę miał Senator, ty lkoż na Sęmie
w krzesle sędzgo u stotu wyzey nad drugich co z tego
za pożytek Dobru popo litemu prawda że ob defektu
porządku, mogą się znaleść tacy, ktorzy nie chcę by czy
znie iako zakonnicy Panu Bogu szębranym chlebie
stuzyci, szukając mercedem in detrimento boni publici
nie mając ni casario Rplteij ad competentem wedlug
funkcyi swojej subistentiam, y to prawda że się
mogą znaleść ktorzy zadney karze ni podlegają ani się
iij bojąc wynoszą się nie tylko supra aequalitatem ale
et supra Leges impune postępować a ty przestępować
na pierwszych potrzebach żeby Rplta provideat suffi
cienter wedlug proporcji expens, do ktorych Senator
wedlug Urzędu swego obligowany aby ni mówić
tak stuzę iak mi ptacz y aby z potrzeby ktora fran
git Legem ni miał o kharzy dalsz z korrumpowaci.
Nad drugich nich będzie kara et inprati. Prawo kto
rema Rplta sędzi, ki dya na to zartuzij et disponere
ex Senatoria dignitate a tak zatorywszy premiū
na dobrych a poenam na złych, przez co uszy się do
dobrego animantur, a od złego coercentur, będziemy
się mogli.

ie wództure przywodzi do skutku co rax statutum pro
Lege ktora jubet non disputat Mato bouiem natym
ze Senator zu swoim Woiwodzturze iest primus in
terpres y iezeli ty le tylko ma kredytu ile sobie u
mie captare benevolentiam ad promovendum bonu
publicum zadney nie maigc in Urzędzie swego Powagi
do Praw utrzymania y Exekucyi, iako appello w tym
do urtaicznej exorjencyi co za oppozycie nayeno
tliwszy Senator z naydwiżawsze choc na Seymiku
materyą nayzbawicnniej wiaz samym Prawem po
twierdzoną, promowuie, wiele na to perswazyi potrze
ba, aby bez zadney czasem racyi kontradykcyas
przetamał, wiele Proxby aby upor nie przetomany
zdewin kowac wiele na otatek Podarunkow aby dla
Interesu publicznego prywatny z korumpowac
zabugaiąc tedy tym z tad pochodzący konsequen
cyom przez większą niż tę którą ma Senat powage
y zaktadaigc w niej modum practicabilem executionis
Praw na co zadney reflexyi skutecznej nie czyniemy
unic intenti aby u tylko stanowie uwazaigc ze do
exekucyi iij utilitas dependet bez ktorey mowic iij
more. Nihil actum crede cum quid superest agendu.
zy czą aby zachowac uniformitatem in modo et forma Gu
bernyj to iest aby to by to regimen in particulari w ka
zdyom Wturze in omni executionis Praw, ktore sij portu
rowia w calej z gromadzoney Apłcey in omni Instru
ctionis, y iako tam przy Krolu, Prymasi, Marszałku
Deputatach, z Senatu y z Izby Poselskiej gen eral.
na administracya negotiorum podzielona na ctery
Repartycje czerem Ministrom Status zalecone
tak dla dobrej polityczney Ekonomyi aby by to fide
reck Asystentow na kazdyom Woiwodztwie przy
danych. § 4. Asystenci ex Aquestri Ordine zeby byli
zo. Portow z Seymupowracaigcych in hoc infallibi
li supposito z powrocą plene instructi in negotijs
publiis, ktore na otatrum Seymu agitabantur y
ktorych

19
których kpięta do Woiwodztw z Charakterem
Kommissarzow swoich dla przywiedzenia do wykucy
tego co postanowita. Ci 4 asystentow, trzeba zeby mie
li kazdy z osobna swoiz Jurysdykcyę z tą dokładną
dystrykcyę aby ię non exerceat cum plena potestate
ale tylko dozierał zeby secundum Statuta Prawa
exercatur do tego cujus Juris est y tak na przykład
ten któremu zlecony będzie dozore sprawiedliwości
nie powinien sam sądzić ale pilnować tego zeby do
brze sądzono y informować kanclerza tanquam
Supremum Sprawiedliwości Ministrom jako ad
ministratorem w ięgo Władzie. Ten który by miał cu
ram domowego porządku nie trzeba aby co ponte
sua constituat in politia, ale zeby miał baczność
iżeli się zachowuje według Instytucyi Seymu
y doniozt Wielkiemu Marszałkowi jako Podca
rxowi Apłteij co należy aby wiedział w tej mate
ryi Jego repartycyi Ten któremu będzie zlecone
Interessa Wojskowe nie trzeba zeby tą częścią
Wojska kommandował, która będzie miata albo
zapłata albo konsystencya, w Jego Woiwodztwie
ale zeby się starał o iak najpilniejszą wykucyę
tego, co do konserwacyi Jego ad disciplinam mili
tarem et securitatem Urwa należy, deferendo He
tmanowi, exacte wszystko ad Ministerium Jego
należące circumstances. Ten na orłakach który
do Skarbowych Interessow będzie naznaczony trze
ba zeby inwigilet nad regularnym podatkom po
stanowionych wybiraniem supra fidelitatem
Poborow y nad tym co tylko może facilitate Curia
Consiliorum sam się nie tykać Skarbu ale
informować regularnie od Administracyi swojej
Podskarbiego Jako Ministra Statusy Skarbowe
Prowentow Apłteij. Do tego Consilium zeby nie
multiplicare entia sine necessitate życzył bys
przeniesć Sędzię Prodzkię Lemiskie aby Wda
był oraz y Starostę Generalnym Sądowym
iako to praticają w Litwie y Pruszech na których
Sędziach.

Sądach aby Deputat Seymowy przytomny bym nadnym
attendat Sprawiedliwości sam transferatur y koming
Skarbowa ^{na Ktożch Deputat Marbany} Woykowskich Interesow zawiadaic inter
ponet Authoritatem Apłkcy aby iż nie contra mentem
iż dziato Deputaci bez ad politium Puberium cate
Wdztwo maizę przed oczyma będzie mogt. Nad no
przestrzegae aby iż ten porządek we wszystkim u
trzymał który albo konstytucie Seymowe in Gene
rali albo Lauda Seymikowa Inparticulari portano
wia w takiej Ordynacyi tego Consilij. Niech pro
szę każdy rozsądny uważy iż zeli z naydru ta pra
wdziwa wolność która w sobie wszelką zabiera
dulcedinem a oraz solida stabilitas która iż za
szczyca y utrzymui bo i zeli w tym tylko zakła
damy privilegium Libertatis ze nam wolności
Seymiku pro libitu zdania nasze promoveri bez
nadziei przywidzenia iak dostatkku, ied noz to iest
Iako ten co siec ani zbiera albo iako ten przy
nay większych dostatkach ubogi i zeli nie nie ba
Nemo nisi bono usu profusionis non sola tantum
profusione felix. bo cox po suritly iasności tomu
co nie widzi po przyemnym Dzwizku temu co nie
styszy taky nam co po wolności i zeli iey prozno
y nadaremno zarywai będziemy. Qua mihi fortuna
na si non conceditur uti. Dla tey także konradcy
y utrzymania w nie przestanney powadze to salu
tare dobra Pospolitego consilium przez wszelkie
racye polityczne zyczetbym aby Dwoch byto Se
natorow to iest Woiwodow na kazdym Wdziar
ejusdem praecminentie. Pierwsza tego racya aby
alternata zawsze ieden mogt bydz na Seymie
adformandum complementum, in suo numero
Senatum presens a drugi byt continuis w Wdz
turie przy swoiuj radze, to iest ten który byt na
Seymie

20.
powracatby do Wzstawa z Portami ktorzyz byli na
tym ze Seymie cumplexa cognitione tego co sie
na Nim dzialo a na iego Mijscu succedere kollo:
ga Tego z Nowemi na Seymiku portami. Dru:
ga racya ktora subsequenter iawniej sie poka:
ze quanta utilitatis utt aby perpetuum subsi:
stat. Regimen Aptey Inauzey zasnimozie byl:
ko takowym Senatorow podziatem. Jednego
na Seymie a drugiego w Wzstawi, ktore Wzstawo.
sama dictat ratio. nie powinno byc z iade do tąd
i szcze jest bez zadney rady bez zadneg oporzęd
ku y bez zadnego ktoryby inoigilit securitati Tego.
Trzecia racya iuzeli wtey powadze constitucendo
Senat moglibysmy z naszej naturalney diffiden:
cyi aby Senator non abutatur hac nimia pote:
state, kiedy podzieleno między dwoch iednakowa
Jurisdikcyja ubezpiecza nas ze owyszem nad dru:
giego zechce excellere przez emulacyę nad sobą aby
Byczyznie obadwa dobrze stuzyli rowne maiz e
privilegia y auctoritatem tak w Senacie iako y w
Wzstawi presidendo na Radzie y na Sądach y ad
ministracyi omnium negotiorum ktore Impra:
wo podla do Exekucyi, przy ~~każym~~ ^{każym} portanowi
niu każdy snadno ogadzi ze sie obeysc mozemy
bez kasztelanow albo iakich zowiemy Senato:
row Drazkowych bo co kxzestowi wedlug tey dy:
spozycyi podwotnych Senatorow zortaliby na
zwy m mijscu, ale coz Kasztellanow powiatowych nie
widzę zadney potrzeby ani pożytku tak wielkiej Se:
natorow multiplikacyi doznaicę co tżciennie co ten
zby teczny Numerus Consulentiū sprawwie tak
trudna między tak wielu zgoda bez ktorej naywiz kszia
rady nie ni wazę, owyszem ja tak ogadzę ze wetyetkie
Urzędy Inutalne ktore nie są potrzebne są iak ofku
lub

lub noga paralizem zarazona, która ciutę tylko uszy
i większą uct zawoda niż pomocą. A do tego widzimy
Jako się Egues tri Ordini daie Krzywda bo kiedy na
Seym się z iada, wszyscy Kasztellani prawalent.
liczbą Postow, a zaczym zyczylbym Ich zniesi tota:
litem salvois modernis posejionibus zwlaszcza Se:
natorowei uizeli będa mieli intraty przytęzone do
swych wrzędow trzeba pomiar kowania aby tylko
tym Aptta ptacuta ktorych albo do wrlug swoich
albo ad formandum suum corpus potrzebuie przy:
tym zas nie potrzebnym na Kasztellanao Kosze
większa by byta znich szkoda niż pomoc ad manu:
tenendam Jurisdykcyi Senatorowei regulame
In hac auctoritate Constituti Senatorowei nasi nie
chciabym aby byli creati iako są przywileion
Krolewskim aby ta Podnose' nie od favorow Dwor:
skich ale a libera. Braui electione dependeat
tym na przyklad sposobem, wakui na przyklad
w ktorym Wdztwie Krzeszto, niechże krolow instan:
ti czterech kandydatow poda z samych tylko
Wdztw obywatelow & bone posejionatos, Nobilitas
zas zeby znich uidego tylko miata facultatem obrac'
per pluralitatem uotorum & tacita suffragia tak
iako m zyczet obrac' Ministrow na Seymie dla wuj:
sci inuidyi respektow niepotrzebnych & kocluiwych
fakcyi przez co zagrodszisz także droga do Dyffiden:
dencyi i zawrzętosci inter ciues, ktorzy ten snadnie
zawerznie do tego ktorogo Krzeszto mieni w takowych
Elekcycach, a iako zatozytem sobi w szyltkich Juris:
dykcyi ob serwowac' modoramen bez czego zadna
Aptta wolna i porzqdana bydz nie moze. Itak zii
Dnij

Wszystko strony ubydzie krolom zbyteczna a czy to pro. U.
judiciaria potestas creandi pro libitu magistratus
a zwlaszcza Senatorskie ktore Componunt Apłta
Ta będąc wolna powinna sama z siebie renasci
a z tym naturalnych Urzędow requirit aby non de-
pendeat ad favorem krola ale pure a liberis supra-
giis zebym subiekta na niey osadzone nie traciły
wolności przez obliwę krolow obligując staig cę
iego creaturami. Eguertni zas Ordini przybędzie
zład nova prerogativa obierac sobie Senatorow y sci-
sleysza nastąpi per propriam inductionem do Se-
nata konfidenca wstanie przynajmniej ta Szko-
dliwa którą mamy do Senatu awersyę kiedy ta go-
dność będzie in sua auctoritate circumscripta
a raczej kiedy ta auctoritas stanie się spoleczna
z Stanem Lycerskim w którym takze o chotaży
wa będzie aspirandi przez należytą applica-
cyę ad hunc in equitate supremum dignitatis
gradum kazdy stuząc dobrze Ojczyźnie tam in-
civili quam in militari statu moggę się bezpie-
cznie spodziewać, ze doctępi honora y chleba Ojczy-
źnie zas quanta utilitas z Senatora nie tylko in
plena activitate w Senacie zasiadającego g dzie-
oni Radzi ale orax in particulari w Udziale czuwającego aby
to wy honae co tam statutum do konserwacyi dobra popo-
litego, ktore precize zakładano w tej dwoiakiej Sena-
tora funkcyi aby to co w radzie z drugimi iako per con-
stituens Apłta przywiódł do cękucyi. Jęko Minister
y Stuga Apłta w pomagając in omni auctoritate
et exactitudine tego co to Apłta Junium Sacrum Dna.
Prawem byde portanowita y w tej Lytuayci Senat
orax radziwery przez którą powaga y Integri-
tas

zas Apłtey powinna manutentori Expedi na zaw-
zniese Senatus Conilia bo nie by kto ste y szkodliwie
za sobą pouiągają konsega bneye ^{zobaczmy tego co do dnalj. Kucy} i protowię przez
nie albo do kazuię czego chey albo sub auctoritate tak
o Seymy niedbajęc pro libitu Rzędzę ale obliwie
z tey racyi ze także Rzędy seundum formam Status
Nostrę nie powinny mieć ullam legitimitatem gđ zię
ię nie znaydzię concursus tych ~~mas~~ ^{mas} ~~stanow~~ ^{stanow} ~~conrti~~
tu entium całą Apłtę. Ponieważ zas In Senatus
Consilio Ordo Equestris z adnego niema mieyć cas
takowa Rada iert monstra ob defectum mobilij iura
potertatis Integritatis Individui Corporis Apłtey.

STAN PRZECIWSKI

Wtawnie Naszym Ryerskim Stanom wszytki
stawa Narodu krolstwa potoneja y gruntowna
Apłtey consistit conservaeyę agdy by byta woin
tak applicaeyę ad exercenda talenta Iako iest
do naylepszych sposobow dyspozycya ni miał
by w Swiecie Nasz rownego dyx ni widziatens
zeby w ktorym prospolicie iako w naszym Polskim
byty te cnoty przyrodzone, zelus wiary pobożnię
Męstwo kandox Generositas rozum y do wszytkie
go dexteritas, nie tego Cardziej nie probat zemu
siemy nader bydx cnotliwi. Iako to kiedy przy
takim Nierzędzie iako to iert unas monstra co
dziennie rodzą się przez daleko cudowniejze
niez te ktore widziemy rawo lucye ale coz potym
czego ięszęci depravatio morum in seculo nostro
nie zeprowata to tenze nierzęd doczesny choc ię
Mo

urodzi cum hac uinata Indole w miłosci i zattu. 22
mi Pauluum sepulta dicitur in uirtute celata uirtus
Niech będzie szczerp najwyborniejszy na tym Dru:
cie szczerpiemij owinie ulla cultura zanicdbany dege:
nerabit w Lesnej Dzikie drzewa. Niech się kwiat
Najszczerbniejszy pokazę uixcligo lada zta chwila
y nie pogoda zwały z adnego owocu nie przyniesie
Niech będzie y Metal najprzedniejszy w ztoż for:
mę ulany jako y kamien drogi nie oszacowany
zotanie zawsze prostym g larem doz się y z nami
dzicie gdy nie szukamy sposobow nalezitych ad
usum salutarem tantarum qualitatum ani na
wet exasu sobi nie dajemy dosyc aby się przywiesi
do iakicy doskonatosci ani się onie staramy przez
przez naszą aplikacyę przez nabycie potrzebnej
experyencyi y przez tę ochotę do ktorey g dzie indziej
stimulat kazdego wspaniałą am bęcyę dostępie
nia honoru y fortunę, a to pospolici ztey racy z
wrodziwszy się z elachicem y widząc się byd ro:
w nym temu ktory praeminent w najwzłkszey
godności myślemy sobie y ia tak dobry jako
y ten mogę tegoz honoru dostępie nie zartug uize
się nan samym Imiorem pretendując mi ce pra:
wo na niego y dla tego unas. Major sitis gloriae
qm uirtutis tudziejszy fortuna unas z adnym
nie ient sposobem aby się sobi zarobie przez ia
kie merita in publico maigę zwtaszera byczytę
subetanę y niy tylko comenda uita ad luxun
raditum ktorem by się na nie pracowac chęia
to widząc osobliwie z nigdzie iak w Polsce
nie trzeba byd z bene omeritus aby bez pracy
y z adnych

ij żadnym zartug nie bydx snadno znaczey fortuny
ij tak wyscdzxy ze Szkot rozumny ze to uido bydx
statysta, co dobrym Rektorem Jako swiadcza
zwy czaynie Nasze mowy na ziazdach publicznych
ktore nie uiszego sa, by lko orauya Szkolna opu-
eris uiszey w nicy Tow ruzeli sensu uiszey
fiores Eloquentia niz owocu dobra popolitego
na tż mowę przesadzaię się zazywamy iij czę-
sto albo na Panegeryki chcę się komu przypod-
chlebi albo na paszkwil chcę komu zaszkodzi
w materyi. Status o ktorey agiter nie wspomnia
wszy i przy tym prezumpcyja zbyteczna Jako
nas uwodzi wiele, takich co uiswszy raz bydx na
Seymie Seymitu zostaię Portami nie bywszy
żadnym w Trybunale ij żadney ni maię nobilita-
Juris zostaię Deputatami nie bywszy na żadney
kompanyi, maię Choragwie Reymenty a przeciw
aby unice rozkazowae trzeba wprzod byd postusajin
zgola iak by na tym dosyc byto uradze Szlachecow
zeby miece bez żadnym zartug a częto sone ulla capacita-
te do nich ij bez żadney experieneyi infusam scientia
aspirandi do wszelkich Aptley Godności. Dwa sunt Sta-
tus do ctorych nas honolyca Nasza Szlachecka pro-
wadzi ij Sposobi Civilis & Militaris Wobudwu po-
winnismy gradatem postępowae a zwlaszcza nie ra-
zem się Ich chwytai bo w porządancy Aptley Dystryk-
tey a między ni mi arcy potrzebna rzadko się trafi
zeby do tey dwociakecy profesyyi Sellnathowa kto miał
capacitatem y był doskonałym Jam in sago qm in lo-
ga a choc by ij to byto trudno Jedney ij Drugiej wy-
starzyć Pluribus instantibus minor est ad singula sen-
sus. Dowodem tego co popolicie widzimy. Jako w
Wojzkaeh gdzie certare potrzeba ueritationi Staty

23.
non sula ne zolnierzy a na Radach paccata gravitas
Zawadac powinna przy hukach y hatasach armata
rationes status. Azatym czynnie stuszniej sza uct rzec
zeby kazdy poradziwszy się Inklinacyi Swojej ductu
wlasney ochoty tą sobie obrat profesyą w ktorey moze
stuzyc Cyryznie y z Tej porzadkiem y swoią repu:
tacyą mogąc nabyć zupełnie tej satisfakcyi ze spo:
sobią ze należy ci do tego na co się posuwie do stu:
zyc się czego będzie godzien tym bawom sposobem
Jedne Subiecta inconsumata prudentia cum Ma:
gistratu drugie przy adporyjencyi Woiennej do Wozg:
dow Wojskowych forma bunt także kazdy będzie mogł
clarescere vel per virtutem Belli y propter Sapientiam
pauis. Bylesmy tylko sobie do obojga niezagradzając
drogi a wprzod iż utorowawczy tam ad Civilia quam ad
Militare bo użeli zostana jako są in presenti status
nag wysmienitza w nas do wzystkiego sposobu si
sterilesceć nie mogąc nie dobrego przy naszym terazniej
szym rządzie operari. Notandum ze przez tę ktorą
czynnie dystynkcyą status Civilis y Militaris nie pre:
tendując dać ciekucy wojskowym do Senatu awżen
zeby godność ta Senatorska była w kazdey profesyi
stuzącemu Cyryznie tak primum Motiwum do zactu
gowania się na nie. Jako iest supremum premium
dobrze zastuzonemu a przeto wolno być powinno
w Wdztwie Wojskowego obrac Senatorem byli tego
Wdztwa Conuivem chyba ze będzie obrany w Senatu
na Ministerium Hetmanskie Jakom to sub articulo
Ministerium wyrazit gdy sobie myslę co zaprzyczyna
zetaki y przy naturalnie dobrych y wielkich Narodu
Naszego talentach, Krolestwo nasze nie uct y iak być
powinno y nayspotężniejsz w sily w nayszczelnisz
y w wzystkie pomysle subiecta nie insze z nays
tylko te ze uednych niepotrzebna agitac diffidencya
aby przez iaką choc nayszbawniejszą odmianę nie
naruszyc.

naruszyło statum drugich zby teźnie wspiera ufność
ze Nas Sam J. Bog lubo oczywitym Cudem do tego
Conserwuje bez Gładney naszey do tego kooperacyi we
wszystkich zas zty zwyczaj pravalet tak dalece
ze się stała Consuetudo Ipsa natura potentior Inven-
czytowi zycząc komu z tego takie Ich byto przekłutwo
prosie swoich Borkow aby tego zwyczaj wprowadzi
ze nie naden nie ut szkodliwszego azatym nie roz-
miejmy ze iako Metrydusowi sama trucizna do kłoty
się przyzwyczaiła nie szkodziła, a Jeżeli chcemy uczynić
wsum salutarem naturalnym do dobrego trzeba po-
miotow Herosio spiritus iako naybezpieczniejszego zty
nalog Nieprzyiaciela zwyciężyć tandem auctis ani-
mum suspendere rebus, Nie rzęć sobie powrzechryć ad
paucam przywieziony dulcedine boni publici obrzy-
dnie przy którym zelus wiary na nie się nie przy daw
Jeżeli się Jednemu dać co wolno będzie drugiemu
wydrze rozum zty pić i jeżeli w Wszystkich sprá-
wach naszych non prouidebit dexteritas na konice
nasza y dowszystkiego sposobność nadaremno się
stanie jeżeli Jey nie będzie można na co pożyteczniej-
szego impendere dowodem tego co mowią Chorbytanycy
In Gwestri Ordine bo wiem rebellia ztyć prawie
tam multo se przeciwne odprawiają się rady konfe-
deracye Aokoszy Scylye dysydencye czysto a-
nie potrzebne od króla do Ministrów Status do Sena-
tu jeżeli in Ordinata nostra licentia ktora rozumie-
niem, który się sam proprio impetu consumit niech by
sobie kardy szlachci pomysłyt na swoą prerogaty-
wy przyznatby ze im są maioris momenti y pretij-
nym outrozniej nie mi szafować potrzeba. Jertem so-
bie Pan em udziałnym nad moimi poddanym Sam zty
tym poddanym stary jeżeli zwerschności Prawa ni
bzdę

byde podobnym zgoda iako nay lepsze lekarstwo su: 24
pra Dorem wzyte obraca sy w Fruuzny. Tak wolnosc
zepsiva w niewole. Szukajmy fontem signem
w wszystkich nieszczelivosci naszych. Ja niez nay
duz do swiadczenia przy czynij tylko ty ze ia ko licen:
tiosa libertas nie dopuszcza zadnego in Regimine
porzadku w ktorey ient ordo anima rerum e conver
so samym nategiem authoryzatus. Daz coraz
wiktora y ustawicznq okazija do wszelkich exorbi:
tancyi y tak per hunc circulum vitiosus agitamus
In continuo motu Iaku ten commobilitate male in
quit sentire dolorem ni mogq e nigdy trafi ad
centrum szczyt scia pospolitego choc do niego zmi
szamy tak przez naturalne przyrodzenia quali:
tates iako y przez nayzywsza ochotq bene me
rendi. Niechay bowiem kto na przy ktad naywiktora
podczelivosci cum omnibus y przy naypilnieyszej ap:
plikacyi chce stuzyc By czyni, Jezeli widzi ze nie
poradaek Niezgod pravalet ma si torrentem sequi
y stae sy takim y drudzi dum spectant lesos oculi
ladunt ex ipsi. Niech takze naywiktora reputacyi
Woinnik poydzie do Woytka sam z swouy woi en.
ney onoty choeby wprzepasc iak ow wlasny Rzy
mianin za Byczynq wskoczyt ni czego nie dokaze
Lot niezem niezliczonym nieptatnym e non bene
disciplinatum. Itak naypilnieyszy Doktor smior:
telney choroby nie uleczy tak nie umizy try nay le:
psze zdrowie popsuie podobnym sposobem. Jezeli
chcemy zeby ad Sananda Symptomata status
Capacitas nostra byta proficua. Tamowa e zas
nie podobna kiedy wszysitko bydzie w nakrytej
Ryzi kiedy ni bydzie pole otwarte do wyuzdancy
swawoli, kiedy wolnosc uwaga y miara bydzie
in regula prava constitutione dobrego porzadku
in Subernia a nikt nie bydzie mogt na swoy powini:
nosci.

ność wykończyć ktoż się znajdzie tak nierozumny
miał się ulżyć w przepaści gwałtem, widząc do niej
drogę zagrodzoną. Jako bowiem wszystkie burze i sztur
my wichry same nawet Pierunij y najgwałtowniey
sze tempestates miciają z Chmurami nie tamując Cur
sum ordinarium astrorum, tak najburzliwsze Wolno
ści excessus z nich pochodzące Rewolucye nie naruszają
Oczywistych firmamentu byles my in bene ordinato mo
re utwierdzieli por formam Suberrijs stabilitatem
w ten czas naturalne cnoty nasze excellunt in arte
o Scientia, Regnandi iako najprzedniejszj Arzemielniko
w swojej robocie kiedy ma warsztat y instrumenta do
niej potrzebne y sposobne. Przyznać ze rana bolesniej
sza kiedy ją rzeź, kiedy nie czuie co boli dotyka ale kiedy
swą własną, mogą do uleczenia się przyłożyć sobie y
ulgę folgując żadnego prawie bolu nie czuie. Nie powin
no by nam z atym ciężko leczyć Rany nasze y dążyć do
zagojenia Ich samej tylko woli naszej, potrzeba y
własnych rąk kooperacyi w tych wszystkich sposobach
które tu podaję do uformowania iako najszczęśliwszej
Aptkiy uzna rozumieć to każdy ze nie nate narzekania
excessus wolności aby ich co uiszę gdy z wszystkimi pra
ce moje nate impendo aby im iako najbardziej przy
czynnie ale tego życia im więcej przydamy prerogatyw
aby tym większego przyłożyć starania zeby się przy
tych prerogatywach nie naruszeni kontawata.

Definięya. Stanu Naszego Rycerskiego iako pospolicie
zowiąmy z kąd ze iertze za wydaniem wici od króla po
winien na konia w siodłać z kąd reguiny z każdego
szlachcica Profesjya iert bydx Rycerzem nie godny
szego Naszemu Stanowi iako tak znacznym zaszcze
cać się Imieniem ale wolat bym zeby dotęj profesji
powinności mi praw ale nie naturalna wojenna
ochota była powodem każdy bowiem in particulari

more

ze służyć w Wojsku żeby cae nobilitas była obli- 25.
wana popolitem ruszeniem formować Wojsko nie widzę by
czyż nie nad to niebezpieczniej. zgo gdy tym sposobem
wojować iest to podać na oczywistą zgubę Stan Sza:
checzki y wim całą Apłta która uno fatali ictu w klesce
od nieprzyjaciela zginąć może gdyż to pawna i czeli kto
dotąd nas niepoddałt nie z insey racyi Ludzkiej po
P. Bogu to przypisuje tyłko teyże trzeba Cywillicy
potencyą żeby tak liczna Nobilitatem która iest w
Polszcze subjugare ad subjugandum, zaś najlepszy
sposob suppeditat popolite ruszenie przez które cały
Narod Ludzki wolny iak w matryz zgromadzonij ma-
że i si w niewola, popblitego ruszenia Instytucya
Przedkow naszych statosiz w ten czas kiedy Lotdowe
go Lotnierza nie byto, każdy tak narodnim się w
jakim Kraiu nadziat wojować sam sobą musiał i-
ritim. Porotata Apłta Rzymiska y takij nasza
w swych się granicach rozprzestrzenita z po czętku
każdy obywatel częscicy mieszkał pod namiotem niż
pod Dachem insey nie mając posesyi, eby ba ty kto-
rą sobu zawoiował a tak trzeba byto być koniecznie
Lotnierzem aby był naszym bądź Lemianinem ka-
bywszy zaś tym sposobem obfitnocyzych krajow
Jakoż ie inaczey konserwować tyłko tą generalną
wszystkich Panow Ekonomia w staraniu się aby oby-
watel miał z kąd ptacie Lotnierzowi a Lotnierz aby
miał za co broni obywatelow ze zaś tą Dystrykcyą
stoiż wszystkie królestwa uznata to Apłta dawnu
kiedy kwarciane Wojsko eredit reservando extremes
casus popblite ruszenie Jazas extreme rem nad
nie widzę. Jakoż to samo popolite ruszenie którym
ullatenus ani radzie ani wojować żyćz co do Rady
doz nalisnij

doznaliśmy tego co Ignorantia Narodu ze tak
kz jako się zwyczajnie przy wielkim zamieszaniu na
Scenie Sakiew, fatalney takowe zarzady zkonczyły Ja
ko się często In cognatas rices obracają, i' użeli nie za
wsze do Weyny Domowej Armati mutuo coeunt in
vulnera fratres. to często do niebezpiecznych seyfey
okazyja. Soia zas do boiu czy ient ze podobna rzecz, ze ta
kowa milycia mogta maicy woiować tylko na wta
sny zgubę swoj a na Tryumf Nieprzyiacielowi pe
wny a przytym iakie expensa niepotrzebne obozowe
na Szelackica iakie zawod domowej Ekonomyi na
ziemianina tak na otatch całego kraju desolacya
Experiencia probat a Consequentia nie omilna Daj
przestrożę iako in statu tego nay bardzy pilnowac
potrzeba zeby się każdy trzymał kondycyi swojey
to ient zeby Lotuerz nie mieszal się do Rady a zi
mianin do Woyny. Nauta de navi de Bobus narrat
Arator & numeres miles vulnera Pastor oves Uchowa
nas Bog extremos casus kiedy przy Jego swiętej
pomocy zabierzemy dobrym portanow i' riers Rad
skutecznych y sit na obronę naszą dostatecznych
takze się snadno obejść b'ndzien mogli zoni violen
to & periculoso popolitego Ruszenia subsidio non
enervando wszystkiey mocy naszej y niewyrywa
ię z korzenia tak fructiferam Plantam R'pilla
ponieważ uednak Stan Szlachcki dawnomi Prawa
mi y zwyczajem obligatus do tego zawiągu ponieważ
Instytucya J. nadanie Dobra Dzedzicznych origi
naliter od pierwszego Nizzt y Krolow ient nato zeby
Stan Szlachcki Jaku Rycerki tencał, i' i' i' i'
do.

26.
Wojny niechciałbym żeby Apłta zeposilktra
aita a zaty m czemuz by Szlachci o kupuigc kszta
Jatggg zawody w Gospodarstwie Ruyng krawi y zy
ci które upom, ni miał zastonci tenz ni uo ny mo
dum bellandi Contribuendo co kolwiek ad aliey ge.
nus Lotnierzowi ktorz widzy conventus Stanowi
Szlachciekiemu Jako nasza Hufaryya nayprzod
Judius wszyt kich woio w ni kow comprobatur
ze niema w zbdnym Panstwie rownej kawalerji
iako nasza Hufaryya wyc nich będzie robur
praecipuum webronci Cyrzyzry a potym w
Szlachcie consistit tak ni moze bydz ni stu:
s niyszego iako to żeby ubodziej Szlachta mieli
z tej stuzby liwamony z nas subsidium Jako
Panowie Bracia y krewni Nasi a żeby Imie
ni Szlachciekiego w naypoctleyzrej stuzbie
y kondycji szukać rekursu a tako transforman:
do pospolite ruszenie w Hufaryya nich by karde
Udzstwo non ad extremam miato carum ale na ka
zdy Apłtay potrzeby sumptu nobilitatis
gotowę Choragiu Hufarska wcedtug porzadku
ktory sami między soba postanowili rozurniat bys
ze to unas neby to by bardzo ciz kii salutare
zas wiele w Czekcy ni smiontelnego Lotnierza
ktorego comput byt by zawsze zupełny. Podatek
zas ktory do tąd Hufaryya wintental obrocił by
się na część Wojska Gudrozomskiego z tego
artykulu ta nich będzie koncluzya ze zarowno
trzeba y Apłta do brym porzadkiem wintanowita
wiam bonemoreci Apłty Cguertni Ordini y Cguere:
stris Ordo żeby ni byt pryncipalna przeszkoda
do

do tego przeszkoda, porządku i podziwał bym się
zas że nie będzie użeli ni mogąc mić dyffidencji
do króla do Ministrów y do Senatu nie miał by
pewnie żadnego do Chorobyfancji praealtu sub favo:
re ktorego przyurawicznym kamieszanui Uod:
ności Nasza tym się samym obruit czyniż zarba:
nia ab impetu tak panuicych nad sobą jako y
nad Rzeczycych o ruij busze ze Guectris Ordo nie
będzie przeszkoda do tego z bawunneyo porządku
kiedy raz dulcedinem Jego zasmakowawszy uzna
ze w portanowienu Jego consistit prerogatyiu nade:
likat nuy rzych wdności securitas y kiedy o baczij
przy sprawiedliwcy Magistratur Jurisdycyji do
wagz y Integritatem Rpliej tak utwierdzoneg ze
iij nie będzie mogt naruszyc bez pewnego wotno
sui Szwan ku Obrzytciu sobie raczy niurząd ktory
tamui y Oyczynny każdego w nuy żyjącego for:
tunę widząc ze każdej naturalnej Inclinacyi swo:
iij w tej profesyji do ktorey ma ochodę ucellore
będzie mogt z Stawg Narodu y pożytkum tak
dobra p espolitego iakoy swego o partykularnego.

FORMA CONSILIORU

Ta nich każdy przyzna ze solo fateruim y Izedi
kto ma za cūd Opatrności Borkiej ze tak wielkie kro
lentwo bez żadnego rzędu consistit nich iż nato re:
flectui ze lubo iż nigdy ta S. Opatrności bardziej
nom manifestavit iakow Rpliej Izraelskiej nad
ludem Bozim kiedy Iz. m. P. Bog uisibiliter uim
Rządut a prxeij przy tak Jawney y skuteczney pro
tekyi chciał tego P. Bog aby nie tylko przykazan
Jego

27
ego quo ad cultum Divinum stuchano aliorum aby pra.
wami politycznymi od Boga nadanemi Szędzono suad.
Kiem tego kiedyim postanowit Pierwszego Prawda.
wcz potym wodrow Ł dzieu, tandem królów y po.
tym Lub Boży byt wapica Boskiej pokisz od nie.
go nadaney trzymat Instrukcyi tego y ponas po.
trzebuie aby smy przy cudowney Jego nad nami
Opatrności po ludzku się szędzili. Cum Jove ma.
num move & humanum nihil alterum puta a za.
tym uwazmy iaka u nas forma Consiliorum y czy
mozna humanitus dobrego iakiego Szędow na.
szych porztku y pożytku nulla majestas na Sey
may y Seymikach nulla libertas recte sentiendi
co zakon furzya w promowowaniu materyi Iaka za.
mieszanie w deliberacyach iaka niezgoda w Decy.
zjach Iaka na orzatek Desideriorum. Devisio et
Executio wystawia się nam Oczywna na Radach.
naszych ze Wszystkimi swemi Dolegliwościami.
prezentue rany zwyczajne w Sercach naszych znay
dnie kompasyje przez wszystkie bourny czas obrad.
naszych wykazyuj Je ale niezliczonij owszem czy
sto nowe przydadimij Huius patris telis vulnera facta
meis Liedzimy się na poprawę Defektow ktore się
znayduia, In statu narzekamij na nie Rozsadek
dobry dictat Errores non sunt allegandi sed corri.
gendi a ne uwaga co raz nowych przyznasza bę
dow Liedzamy się aby z tym iakiem zabudz kon.
sequentijom omnium inentibus malis Liedzamy
się na orzatek aby o tym radzie co nas Instantanee
premit, Zelus nas wszystkich animat do Ratunku
a Impet ruznych partykularnych Paszyi tak pra
valet

let ze się płoną nadzięć uwodząc spodziewamy
z najwyższego Niesbezpieczeństwa eluctam le hic uarę
to zebyśmy się go najbardziej obawiali powinni być
tylko licet sprare timentis zgoda nasze rady ze
tak rzęć piekluwej równaiz z kąd Byczyrnie nulla
salus et Redemptio gdzie tylko czyni nieregł osm
dor Dentum bo Szymowai u nas int otrzye sobie
Zembij Jedem na Drugiego wszystkie bouions z ka:
zdy zaczynają się na wedach na Insultach na pry
watnych Zawrzytosciach a konczę popoliaci tragice
na tumultach iasniej tego dowodząc smie mu wie
mogę ze co gdzie indziej solidum et Salutare con
stituit Consilium u nas cale mieysca nie ma. Idzie
kardy o wszystkim pretenduje generalnie mowie
y radzie bez generalnej w nalezytych materiyach
exponey y ztąd bardziej rz kochliwe niz ratuigci
Rady gdzie każdy usurpat sententiam Decisioam
w celu swego partykularnego zdania y ztąd nie
zgodne et cum oppresione liben aliorum sensus Ra
dy gdzie się czas trafi in non nullis momentis negotiis
gdzie cura lewes loquunt ingentes stupent y ztąd tru
dne y nadaremne Rady gdzie bez żadnego porzqdu
wyrwane agitany materiy y ztąd bez żadnej cyto
a zawsze potrzebnej Decyzji od prawuiz się rady
gdzie najpowazniejszy z Rady bez nalezytego Apłtęj
zgromadzone respektu obracają się in tumultosa con
uentiula gdzie pasui rozmaite sub faore wolności
żadnej uwarney nie dopuszczają deliberacyi y ztąd
aroy niesbezpieczne rady gdzie arcana status pro
mulgany y ztąd na nie się nie przydają u Rady
gdzie

28
dnie na ostatek najlepsze Statuta non observant
i nie stuzą pro Regula y ztąd znoszące same nawet
prawa Rady nie trzeba rozumieć daley tego wywo
dnie ale raczey szukać sposobu iako tomu salva per
omnia in integro libertate zabuzerij starać się ne
malum Consilium sit Consultum pefimum bo to
i est pewna ze iaku methodum wzmniemy in forma
Convilij takiego spodziewać się możemy pożytku
gdyż nie na tym nam schodzi abyśmy nie mieli
osobie radzić są między nami consumata nobilissimi
ma Subjecta ale natym ze int rzece nie podobna
abyśmy najlepszych obrad mogli uczynić sedum
salutarem i ex di forma consulendi ta ktora iż do
tąd tam wie subsistety przez ktore ~~egram adzoni~~
zagrzebiemy nay drozsze wolności naszej privi:
legia y co o Nubiuskum to o naszym krolestwie
moze się mowić simile est Regnum Thesauru abs:
condito skarb to zakopany ktorego dobyć potrze:
ba koniecznie Pozdzy najprod do Seymików gdzie
wota & desideria Populorum congregant gdzie
prawa provisionaliter conducut gdzie per Conve:
guens nalezy, naypierszy porządek w obrada po:
stanowie zacząć inij a Subjectis ktore componunt
congressus publicos a swaxmy exy expedit Intoducy
ad consilia przypuszczaję y co za szkodliwe ztąd
pochodzą konsekwencje w Królestwy Rzym skiej
niegodzie to się mieć pewnych Urzędow tylko in
estate virili, wiktusz to u nas urząd zasiedae
cum activitate w publicznych Radach aby tymże
przykładem do niego przypuszcząc tylko Subjecta
Consilij Maturi Iudicij metody cztowick wy szedtszy
ze Szkot zaraw chce się na Seymiku pokazac Staty
sta;

Stą nie rozumiejąc bynajmniej statum ani mogą mieć
tego rozsądku i doświadczenia którego do biera w doskona-
łym wieku naturalnie nabyć może zachęcić i iuacitate
najstarszego któremu równym się będzie kładzie w
latach i rozsądku jako wrodzeniu ma sobie non bene
distinctam w tej mierze equalitatem która nie może
być w żadnej nauce między Uczniem i Nauczycielem
chyba żebyśmy się rozdzielili cum infusa Scientia. Przy-
kład Ryticki z kąd pochodzą luitates opulentia na
seymkach na seymach ztąd nie uważne y nie przeto-
mane kontradycykcii ztąd recte consulentiū optime
sentientium daremne starania o koto dobra. Dopo-
litego ex emulibz metody nie miał przez jakiś czas uale-
re ab activitate y nie ćwiczył się w przod słuchając co
agitatus na seymkach na publicznych obradach
albo służąc Wojnie, do której młode lata najsporo-
bniejsze poki by nie dostał tych co by mu były ex
prescripto Legis zamurzone y dostał piwryj Ich nich
by zasiadł statum Consilij cum maturo Iudicio a na-
był in tractandis negotiis experientyą czy nie
int. Rzecz dziwu godna obwarowało prawo aby się
nie godziło. mtodemu ante Annos Competentes ad
acta comparare ani żadney czyni transakcyi w
Gródzie, gdzie tylko idzie o partykularną substancyą
a tam gdzie o fortunę publiczną wolno mtodemu
Plocho decidere & prohibitu de sorte by czyni nie ma-
jąc do się lat ad cognitionem pretenitorum ani do się
statu ad Justum Moderamen pbenz. ani do się
przezornosci do wykonania futurorum y przeniesie-
nia trafi się ze sąm ieszere nie wyszedł z opieki
a iusz się chce Ryticko opiekować. Podamy ad Secur
Dan

29
tam Speciem Consalentiis i rzeli w kazdym porządku
Państwie powinna być dysjunkcyą inter statum Ci-
vilem & Militarem, to jest kto służy w Woysku aby
nie miał miejsca w obradach iako ci ktorzy należą
do Rady aby nie mieli w służbie wojennej aby by
funkcyą kazdy exercit na którą się posunął takim
wz. wyzey obszerniej wyraził. Niech Lotnierzowi
a co do woyska należą nie zagradzają drogi i
promocyi & ad Gradum Rotmistrzostwa Gene-
ralistwa a Senator niech krzeszta pilnuie y
tego comu est lege prescriptum nie mogąc dwo-
iakię sobie przeciwney powinności zadobyć
uczynie iakoż y Lotnierz niech Choragui pil-
nuie a jeżeli chce wedlug prerogatyw Szlachet-
kich wnieśc in. activitatem swej kondycyi Consi-
liorum Niech ze służbą wojenną porzuci napatrzy-
tem się tego często kiedy taki officialista Woysko-
wy chce czego dokazać na Seymiku i prowadzić
Towarzystwo tak dalece ze przy tej asystencyi
wojenney Leges ludum per Legiones y Rady pod
obochami się odprawiać, Napatrzytem się z dru-
gą stroną tego co za korzywdy ponosić służba wo-
ienna z Senatora Rotmistrza albo Putkownika
ktory trafia się ze u Woyska nie portoi ale nawet y
przez życie swoje nie widziat Choragui swojej
a przy tym czymozna viro sedato wypetnie wszy-
stkie powinności woyskowe kiedy na niego na-
przyklad koli przydzie poyść do szturmu albo
na podjazd nie wymowie ze Lotnierz musze być z pru-

Dentra

dentia consummata est Requisita ad consilia ubi
ij w naywiększym Statycie myślowy odwaga
ale powinna profesya tak rozmaite dieringwi
iereli chcemy aby wszystkie onoty y talenta Na
sze per tam necessarium disparitatem były na wtu
gę Obyczny pozyteczne. Tercia species activitate
w obradach carentium powinna by być tych
ktoryj służą actu supponunt. bowiem być su
biecta mercenaria wszaki kto służę wolność bra
ci. Pan ktory go na to stać prowadzi asystencyę
na Sejmik ktorey czasem numerus praevalet
nad samych obywatelów snadno do kaze czego
ze chce a nobiliu cum depressione libera vocis w
Innych Państwach Słatkie nayubofszy nie
służę tylko albo swemu udzielnemu Panu
albo swey Obycznie u nas zas rowny Rownemu
niech ze się trafi ze Publiczne Intorese nie zgodza
ią się z prywatnem. Pana cxy można rozumieć
zeby tego niedopirat y nie szedł za wola Jego ktory
karmi y chowago na to aby go słuchał co mu ka
ze etiam cum prejudicio Dobra pospolitego.
Czwarta species są non possessionati ktorych
Consilia powinny być suspensa przez to ze nie
mają co tracie non ligant, albo proprio vinculo
ad eam fidelitatem z ktora należy Obycznie
radzić y o ktorey zgubę nie stoi tak ani stać mo
że o Dobro pospolite własnego in particulari
nie mając iezeli fortuna zabroni In activitate
In

30.

in Consiliis mogą mieć według kondycyi swojej
szlachetkiyj rekurs w Sztazbi wojennej gdzie
Jako mogą przyportuszonstwie wojkowym
prodeje byczyznie tak. Jej szkodzi na ra:
dach nie może cum spiritu Dominandi. Digna
Species są Banniti & jure condemnati kto:
rym nie należy prawa stanowić będąc pra:
wu rebelles. Jako ich dawno prawa excludunt
ab omni activitate. Jeżeli tedy chcemy sobie
obwarować modum securum si vere & utiliter
Consulendi zyczyt a consiliis a movere tę Pię
tą Speciem Consulentiū. Co zatem w szij
podziemy według zwyczaju 3. Genera Consu:
lentiū Jeden przedsejmowy 3. Relationis
3. Deputacki. nam do nich przyjdzie miy znow
dwa tam nie przebitym o ktory z najlepsze
radzy i najpilniejszy okoto dobra popolite:
go starania to jest porwania Sejmow y
Sejmikow ktore ze niedopuszcza dobrze ra:
dzie ale tollit omnem consulendi modum
Zaczyn nix zatememy formam stabilem
Consiliorum trzeba by w przed radzie de possi:
bilitate consulendi nix do successu zuzdza:
my sę na Sejmik przed Sejmow y aby z Do:
stow formare corpus Aptij na Deputac:
ki aby z Deputatow formare Tribunal
representuicy Aptij, Pytam sę jako Ley
ma validitas na Sejmie ad struendas leges
co za aut honoras sup et na w Tribunalu
ad

ad justitiam administrandam ob faventiam
tak wielu czasem Wdztw Portow y Depu-
tatorow ktorzy powinni Sq cetera componere Nich-
cicui mied Portow na Seymie omnie iest to chiee
sz do browolnei exuere z nay orobliwszych wol-
nosci prerogatyw, owszem iest to chiee re-
nuntiare omnibus Junibus nobilitatis. o kto-
re przeci tak zwano zelamus urodzeni
moi Szlachetki constituit mui partem
& Membrum Rplteij a zewanie Seymiku
wchtopca y poddanego mui obraca bo mui sz
Stuchae co visi omnie portanowiciz, privando
mni principali Wolnosci Dulcedine ktorz w
szym Najwizksza zaktadam ze nie mogz o sobie
radzie nie masz udnak u nas zadnego kocha-
iz cego sz w Wolnosci a zeby Sz fundamentu
wtym nie zaktadat zeby sobie nie pomyslit male
periculosam libertatem quam servilium tey
bz dzo perswazyi ze iz straci moiz rwanie
Publicznych obrad ale smadno u nas tz pro-
kupacyz z prozney boiazni pochodzicz przeto-
mac byle bysmy chieeli wtym sz reflektowae
ze owszem przez rwanie Seymu y Seymiku
nikt nie iest wolnym. tylko ten co przy tey licen-
cyi ma sobie za wolnosci Imperium exercere
nad drugimi uchwoy nas Boze tykac iatio
zrenicy w otu y naymniey naruszai pupil-
lam Libertatis Liberum voto & Sancita iatio
sz Stanowie powiniy nemini contradicente

na tych

na tych bowiem dwoch fundamentach wszyscy
stka się Wolność wspiera iako na niej wszystkie
Ojczyźcie swobody, o to się tylko starać potrze-
ba żeby nie mogło wtargnąć liber voto żeby
był on majon rixeli iest observantia
a to ztę dystynkcyą którą zakładam nich
nam omnem vim et robur in materia propo-
nency która dopiero agitur sufficiat
temu który ma a dicitatem rzeczy ni ma
zgody na to abym tym samym ta materia
contradicta nie miała miejsca ale gdy kto
per liberum voto chce znieśc w duży prawom
staneto takowa kontradykcyą rozum sam
dyktuje że powinna być nullitatis to iest
kiedy znajdzie przeciwko wyrazonemu pra-
wu na którego znieśenie albo Faha odmiany
sama tylko Rixta nemine Contradicente
ma potestatem bo cuius est condere leges
Ejus et interpretari ale idem particulari
ny przeciwko prawu przypięcej stając
mu się rebellis iako może mieć a dicitatem
którą owszem w ipso traćci by powinien
Dopieroż kiedy się protestuje contra totum
actum y gdy kto rzeczy vito a dicitatem
Pytam się co za prawo y co za racya status
może authorisare talem licentiam co in-
szego przyprawie przytuszności przy
wolnym swym zdaniu wolno et salutare
nie pozwalać na taką materię specificia
ale dla znieśienia iednej materii chcąc
protestacyą

protestacyą swoją anulować toż sam akt
co w istocie tylko się manifestować tak
mu zechce y zemu wolno z gubii Dystrykt
destituendo. Iż omni consilio takowa licencja
partykularnego niemożesz nazwać wolności
gdy się obraca w Tyrannia nad całym Pa
ństwem przydaje się do warunku liber veto
ze nie będąc in hoc respectu iako należą do
czysto okazy ad hunc abusum Awania Sey
mow y Seymiku widziatem to nie raz Sza
kci niema czasu żadnej woli na Seymiku
wynieść z protestacyą albo Poet na Seymie
znajdzie Materyą która mu się nie da y na
którą nie pozwala. Aco się promouent miasto
perswazyi y do brych ad convincendum racy
chęć go za hu cze niedbaige na jego kontrady
kcyą y tandem przywodząc go ad hanc extre
mitatem z exarubatus wyndzie z protestacyą
zeby się po kazat uale tud in on z hęć konsequon
cyą pewną z tym samym liberum volo obwa
rowanie będąc bo w kazdey materyi specyfici
subsistet bezpiecznej kiedy modus zerwania
ustanie na zniszczeniu wszystkich rzeczy kto ze
nie może się trafić taka okazy z konieczne
trzeba salvar Dystrykt zerwaniem Seymu
albo Seymiku odpowiadam ze chyba tak
iako pewnemu Deputatowi który czysto chorabę
z nudzonij chciał się konieczne głodem umorzyć
y ten głód obrócić mu się w pożyteczną. Dystrykt
za go

ktorago do zdrowia przyprowadzita, ale non
 sunt facienda mala ut eveniant bona Strzel
 my się tak gwałtownego y niepewnego reme-
 dium ktorym corax natura wolności na-
 szey, wywołita się y stabiliey ktora sama
 się sobą Subi uakpewne infectum co się wyn-
 rządtem zabia. Vitam in vulnere ponit et no-
 cituro alis sese necat veneno Mato na tym
 że znużemy takowij zwyczaj Awaria Sey-
 mowij Seymikow wczymy ieszcze methodum
 żeby żadney przyczynij potrzeby nawet nie
 byto Ja tak ktade Seymik przed Seymowij
 wszak obietum y koniecznie ten być powi-
 niem Portow obrac na Seym zgodny dca
 Instrukcyą, według ktorey powini agere
 na Seymie in rem tak Aptrey caty iako y
 Wdztwa Swego. Pytam się za co te dwa obje-
 cta powini iakię podlegai kontradykcyi
 cum periculo zerwania Seymikow, nayprzed
 Portow obieramy pluralitate votorum nemi-
 ne Contradicente w takowey Elekcyi za-
 chodzi iedna kontradykcyą nie powini na
 tym sposobem być czytłym obierai Marszał-
 ka Seymikowego iako y na Seymie obieramy
 Poselskiego obierando temu ze iako się czyto
 trafia ze dla Marszałka Seymikowego Ele-
 kcyi pierwey się nie zaczęł z honorem co do In-
 strukcyi tak wroznych Materiału ktora po-
 winna Complecti rigorosę muszą być opisa-
 ne trudno bouiem combinare Discordes Sen-
 sus

ius z kąd snadna o kazy a nie tylko do kontrady
kcyi ale y do protestacyi Cum discrimine Sey
miku Texas na ktore zandzie. Nie przetomana
Jaka contradykcyja mogły byne scorsie zebrai y
bydż oddane Postowiper modum memoriatu albo
wchodząc niepotrzebnych Dyssput tamużcych
obradij publiczne dae przeciw solatium Szlachci
cowi zeby to co libere sentit y Temu yz dobrym
bydż zda wedlug tego opisany mogt podae ad tri
tiniam Aptey bo za roz ma bydż inaequalitate wiz
ksza wolność tego co ani yz zda bydż salutare ani
Dobru popolitemu Congruum niemasz bouismu
w zadnym Państwie nawet w Wielowładnych tak
licznego Pooddanego zeby mu nie wolno byto exone
re Panu Swemu co rozumie bydż pozytecznego
zwłaszcza ze się to dziai moze sine ullo preju
dicio bo instrukcyja na Seym nie iest zadnym
prawem dopiro idzie od examen Seymu ktory fi
naliter decidendo nalezymu discernere tak z
Instrukcyi godnego Wdztwa iako z nayparty
kularnecznych memoryatow co dla dobra Ojczy
zny stuzyc moze naylepszego a tak zadney by
o kazyi nie byto do upornej kontradykcyi a xnuj
do Rwania Seymiku ale supponendo nawet czego
uehoway Boze zeby tego Rwania usus subsistat
gdy się na zadną instrukcyja zgodzić nie moznas
na co Postowie dla obseruowania Interesow
Wdztwa ex ad formandum corpus Aptey porta
mi mieli privare activitate na Seymie przez nie

Szerzynie

szeregowe miżi których zwyczajow żadnych ra:
tio status ni moze ligimitare bo iako moze dari
aby Władztwa iako gdy by byto Gengryng zarazone
oddzielowrzy ex Corpore Apłreij ktorej unitatem
iako naybardziej chowai nalezy vacujus integrity
te Sabus Universi dependet, dla czego prevenien:
do hunc fatalem casum Zerwania Seymiku po:
winności Posłowie obrani bydz zaraz na początku
Seymiku ktorego zerwanie niepowinno by naru:
szyć charakteru Polskiego alias mogto by się
trafić żeby Seymu nie byto gdy by taki casus da:
retur ktory moze snadno dari taki Seymik zerwai
int to nie kucie sprawiedliwości mui co moze
contradictio allegare ze prawo y co za racya sta:
tus aby sprawiedliwości nie byto przez co niech
kardij extravagantem abusum Zerwania Seymi:
kow wazy gdy z ieden party kularnij Szlakie wj:
cij sobie Impune wladzy usurpat, w Wolnym Pan:
stwie niz nayudzielniejszy Monarcha w Wielo:
wladnym Krolestwie ktory nie dlugo siedziat na
Tronie gdy by swym Poddanym deklarowat ze
niechamie w swym Krolestwie żadney rady a:
ni sprawiedliwości Seymik na oratek rotationis
żadney nie ty lko protestacyi ani kontradykcyi
po pieroz podlega powiniem bo się nan zezd zamij:
bez żadney renitencyi y controversyi tego co Apłto
na Seymie postanowita chege sancita Jego znowe
lub odmienie iert to oczywista eversio status v re

bellio Prava

rebellio Prawu iusticie znieśc auctoritatem Apłtey
raczey Samey Apłtey cavendum y to żeby za
dnych Prywat do Obrad Publicznych nie przypu:
szczano są nato sądy trafisze zasce Jaki o
grunt o chtëpa czasem opsa y trzeba żeby na
tym Seymiki Rwany czasem cum periculo alij
ze wstydem Narodu Jaki to codzien dozraniem
Quantag' quam pares faciunt des omnium motus
A poniewaz kontradykcyja & liberum voto ka
zdego Szlakica byle nie przeciwko prawu moze
miec iako powinna omnem vim & robur sine deso
lacione Congressus. Securitas Apłtey exiget
aby ten taki szkodliwy zwyczaj Seymiku wy
Rwania iako media wzystki powserscha wne
zgody cale oboleat. Jaki ten ktory suppediat at
tylko arma Niprzyjacielom a malevolis nu zgu:
bz By czynny bo udnosz to iusticie iaz miec
bez obrony a co bez rady Lauda na koncu ktory z
stanowia dla przytku jego dawnego iako expedit
zeby byly nemine Contradicente tak tym ze spo
sobem snadne będa kiedy ta materya na kto
rzę zajdzie ta kontradykcyja nie będzi miata
mieysca byle non sequatur unde abyez godzito
na widną materya nie pozwalajze potkretati con:
tra totum actum. Concludo finaliter na arty
kut podajze do uwagi ten prouti argument na
ktory z kazdy zgodzi moze y przyznae to musi
De cuius libet

34.
eiuslibet status in eum sicut in rebus in
nisi & auctoritate gdy sam o sobie wolno moze Radzie
ze zas tak rwanie Seymow y Seymichow iako y for
ma Consiliorum wedlug zwyczaju naszego z nosi o
mnem Consulendi modum hoc nie mogac o sobie be
spiecznie radzie w Seymie tylko w Imaginacyi
wolności nasza consistit w samcy rzeczy zas iert
ciszką niewolą przy ktorey in Regno Despotico
mam przynajmniej te konsolacyę ze lubo mi
nie wolno radzie o sobie Iert ktory Mng rzędzi
co o mnie radzie ex hoc zas abusu na pozor tylko
wolności naszey ktomigo realiter odcyruie
axas nie rowny moy radney nademng niem aię
cy Zuisiechności y użeli się kto tedy kochamy
w wolności a użeli chcemy byc prawdziwie
wolnemi formuemy formam practicabilem
Consiliorum abyśmy o konserwacyi tak dro
giego skarbu wolności naszey bezpiecznie y
skutecznie radzie mogli zeby soss kazdego
y cety Oyczyzny nie byta podbita pod tako
ciszkę Jarzmo niewoli albo przekupioncy
albo bez uwagi zapamiętatey y na zgubę Sey
licency.

SEYM

Seym na którym Apłta cum pleno et absoluto
Iure xasiada trzeba zeby byta in numero ca
ta suo completo et partium ktore. Ię componunt
expedit bowiem zeby sancita nasze iako się
stanowią nemine contradicente tak zeby by

ty

ty nemone absente to iest zeby wszystkie Wolnosci
miaty swoich Portow na Sejmie w niechybi Je:
zeli iaki zycz wstanie perniciosus abusus Ru:
nia Sejmikow alias Sejmowac bez nalezytego
Kompletu iest oczywista eversio status, ktorego
validitas legitima consistit in forma & Inte:
gritate Rplteij zebraanych ze wszystkich Idztw
Liem, Powiatow iest przytym nie tylko nie wola
ale tyranniana. Woltwa ktore caret activitate
przyjac od rownych sobie konstytucye Sejmo
we Podzmy do porzadku naszego Sejmowania
Pierwszy wedlug zwyczaju iest actus obrania Mar:
szalka Poselskiego ad dandam Sejmowi Autho:
ritatem. Po obraniu Marszalka nastepuia
Cereimonialia powitania Krola przez tego Mar:
szalka Imieniem Izby poselskiej do ktorej po:
wraca Ordo Equestris gdzie zaczyna non solum
tis arbitris promulgare Acta status ktore dosyc
natym iawnie aby onich vincullo successu radzie
zaczyna potym non obstante ullo ordine kazdy pro:
ponens ultima premis ta materia proponowae
ktora mu nappierwsza przyidzie na mysl y ta
ktora Oczywnie do ratunku nappotrzebniejsza
a czasem wszystkie razem constituunt tytu ma:
teryach ile iest gtoro kazdemu sjezda ze tym
wolnieyszy ma gtoro im gtoro niejszy ze najm
nym znaczniejsza im iest upornieysza y tako
przy przykrych y hatasach bez zgody y zadney
pozyteczney rady przez Szescie niedziel agita:
tur

35.

tur. Negotia Apttey sine Auctoritate wolnego Sto
su bez zadney deliberaeyi y nie stuchajac prote:
stacyi chyba ze znia, kto wynidziey Sejm zor
wie y tak wszystkie obrady naszych koncluzya
z ktorych Nihil concluditur in rem Oczyszczij
tego krotkiego ale prawdziwego opisanu Sey
mow naszych ten kto nie przyzna ze nas kiedy
kolwiek Pewna nasza czecha zguba musi byc
owym Filozofem ktory wiele czuie bolewo:
tat Nihil agis do lor quam vis vis molestus num:
quam te esse confitebor malum spodziewam
się z tym ze kazdy ulg ~~ist~~ szukać będzie w
staramiu się nay obliwrym aby wivam fauorem
Pubernij wystawie w iako naylepszym porzą
tku Seymowania do czego nim przytępię
podaję 4 do Reflezyi objektu indispensabilia
bez ktorych Sejm cum desiderato successu byc
nie może ani zadne Rady ięzeli w nas wolności
nie chce progredi iako procedit natura Inpro
ductione wrodzaiow swoich. Pierwsze obiektu
constituens dobrą radę iert propozycja zeby się
zatozyć na dobrym fundamencie tak naprzy
kład iako drzewo nayprzód starać się potrzeba
na dobrym zatozyć gruncie zeby się szereg
dobrze przyzwoży byt sposobny do kooperacyi
natury. Drugie obiektom iert deliberaeyas o:
koto ktorej wolności szatowac powinna za
waga y ztąd się spodziewać pożytku tak iako
natura Drzewa szerepionego ktora agitwe
dlug starania. Trzecie obiektom iert De:
cyzya przez ktory rada staranie się dozyratę
Jako owoc z tego Drzewa pożytku ięzcy Podamy
do pieruszego

do pierwszego Objętkom do propozycji iako ad pri
mum Gradum dobrego Seymowania który u nas
żadnego nie ma miejsca gdy z trafi się ex grato zena
pierwszy od tego uczynionej propozycji takie się
wszechy nala kontrowersje ze wszym nie dopuszczają
ia promulgani na uidey czasem materji wszystek czas
Seymu consumitur. Ażaczym życzyłbym nim się Ponto
wie powrota z Senatu do Izby Poselskiej aby wota
Senatorum zaczęły się a Ministris Status a by ka
zdy według swojej repartycji uformował Apłtą czyn
na Seymie radzie z kąd także biorąc Summę Senato
rowie o moris est niech swoi wota mają na piśmie
compendiose zebrawszy zdania swoje w tym co ad
rem stuzij Marszałkowi Poselskiemu podadzą, mia
wszy zaś na piśmie przed oczyma Coi Patres conscri
pti sentiunt Dwójaki ztąd kładę pożytek. Pierwszy
ze Senator z większą uwaga, examiniabit votum swo
ie go na piśmie litera scripta manet. Drugi z Ponto
mi tym sposobem plene instructi do Senatu na
dniu mogli Marszałkowi zdania swoje mając
przed oczyma pro Regula Senatorie na zagouienie
Seymu i tym skuteczniej in ultionem tractu Consilio
rum radzie pro opportunitate circumstaneyi tedy do
Izby Poselskiej tanqm ad officinam legum, niech
by Pierwszy Poset każdego Woltwa secundum sui
gradum umowiwszy się z kolegami swemi podał
takie Marszałkowi votum swoje in scripto regu
lując się do propozycji od króla na Seymie podanej
ad sensum Ministrum Status i Senatu do In
strukcyi swojej o ad Desideria swego Woltwa
Notandum ze potia te wota trwałe będą, aby się żadne
kontrowersje

kontrowersyje gdyz do Deliberacyi nalezy ktora aby 36.
byta nolenta wy sluchawszy sy zas przyzety puszq ad
modum deliberationis iako ad hunc gradum wozny
stkich obrad ta powinna ponderare z iak nay waz
kiszq applicacyq zte z dobrym wzgtpliwici z bezpieczen
szkodliwici z pozytecznym nie stusznie z prawdzi
wym ta powinna oraz combinare materye y ujedno
czye wszystkie Contranietates utatwiajqc ze per
omnia media practicabilia do zgody powszechny
do czego iczeli sy zda iaki porzadek moze bydz sku
tecznym sposobem niech Marszatek Poselski
cum assistentia 4 Sekretarzow Status Sinopsy
votorum tak Senatorow iako y Postow niech roz
dzieli materye wszystkie na 4 Clases do iert
obronq Memoryat tego do wojny do Sprawy
dluwości ad politum seu statum civilem y do
skarbu Miasta zas co naznaczymy Depu
tutow do konstytucyi niech ktol z Senatu a
Marszatek z Izby Poselskiej Deputat do
traktowania i consue tych czterech Materyi
to iert iczeli cety Siewat y Izba Poselska na 4
Czyci podzielona bydzie do Informowania
4 Izb albo Curias aby ujedna byta wojennas
gdzie Hetmani trzech prowincyi Wojzkowe
Interessa promovebunt sub presidentia Jako
y w drugich ktola z assistentia Prymasa y
Marszalka Poselskiego. Druga Judicialis con
sequenter ad Ministerium trzech Wielkich
Marszalkow a Czwarta Skarbowa do trzech
Podskarbiow do kazdey z tych mus Izba potrzeba
zoby kazde Wdztwo miato swych dwoch Depu
tutow

Stow którzy powinni być na Seymie na Marszał
ku należeć będzie Poselskim aby Subjecta capacia dobie
rat secundum talenta ktorych większy z tych czterech
materij excellent tym sposobem Apłta na 4 Clases
przedzielona ad normam tego co często practicaż podczas
Seymu przez Sessje Provincialne Marszałek powe
ski poda Kardcy Izbie Senowsym ktore im stuzyc
zebrana ex votis Ministrów Senatorow y Postow
co powinno stuzyc pro Regula do Obrady zeta krze
kz ze Abrys do wybudowania tanti operis Tam pier
wszy actus powinien być reasumptio Sancitorum
ostatniego Seymu i zelisz do skutku przywiedzione
aby na Seymie praetoritis presentia non obruant
bez tumultu y konfuzji ale per familiare colloquium
wszystkie materije successive examinowac ktore tyl
ko regulantur ad desideria Populorum y do skoliczno
ści Czasu ten porządek do Deliberacyi postanowisz
niech by Krol na sessje czas postanowit Seymowa
nia y pozwolit udnego dnia zasiadać w Izbie
Hetmanskiej drugiego w Pięcentarskiej 3 w
Marszałkowskiej a 4 w Skarbowej tam przy po
wadze Majestatu y Prymasa Regni przy Do
zorze Ministrów Status każdego według swey
Rpartyey przy cperyencyi Senatorow rationes
Status y prawa cum omni Moderatione Prawa
pro ducentur Jednym Stowem examinujze so
lide co dobru Pospolitemu Congruum nad tym
skutecznie desudabit w tych 4 Izbach aby Woytku
Sprawiedliwosc Politisy Skarb inquam floren
tissimo statu utrzymac do czego Salus prosperi
tas y wszelka integritas Apłtey zawinta natych
prywatnych

37
prywatnych Sejsjach nich by Marszałek Posel.
ski uformował projecta do konstytucyi z Proja
ką Dystynkcyą. Pierwsza użeli Izba na którą
się zgodzi żeby adnotował rationes status kto
re tego exigunt. Druga użeli by która kontra
dykcyą była controversa. Izeli nie bǳie mo
żna zgodzić się na nią aby przynieć w Protoko
le wyrazie رایه Contradictes. 3. Dystyn
kcyą użeli się trafi iaka materya proponowae
do konstytucyi która nie iert albo ullus mo
menti albo przeciwna prawu y Dobru popoli
temu y ze Izę Izba całe odrzuci y te exclusa
pisac należy w Protokolle y tu ktorz rzecze ze
tym podziatem krzywda by się działa Senato
rowi y Postowi który ma potestatem in omni
materia radzić gdy by tylko ad unam speciem
był Deputowany naprzykład ten który by miał
curam Intorepsow Woyskowych by lby exclu
sus od skarbowych y inszych mogł by iść ze
kto rzecze ze te wszystkie materyje mają z sobą
taką konekcyą ze trudno o Jedney bez druguy
radzić iako to o woyni y in ordinatione ze
skarbem którego sufficiencya powinna by
sity Woyskowe miarkowae, nato odpowiadac
ze lubo Materye w roznych Izbach agitowae
bǳą trzeba iednak żeby te Izby miały z sobą
kommunikacyą y znosiły się przez Marszał
ka Poselskiego, który do wszystkich należy
y przez Ministrow Status aby co Jednaw
dla Dobra popolitego postanowi drugu do tego
co de spiritu mogły co operari wco dlug ka

Ldery

Kazdey o Jurysdykcyi do kazdey Materyi reguluiaz
cy się a dotego król y Prymas w kazdey z tych Czte-
rech Izb zasiadając miarkować snadno będą mogli
aby Ich unanimitas zachowana byta aby wшысей
Concurrent w celleg repartycyi Swoiey do uformo-
wania zgodnego procietu kazdey konstytucyi co
zas ad universalem potestatem ktorą mają Senato-
rowi y Poslowi o wszystkich materiach Jedna-
kowo radzić będą mieli zupełna kiedy się 4. Izbij
ad formandum corpus catey y ujednostaynej Apłtey
złaczają y kiedy wшытkie materye na Sejsyach
prywatnych z uwaga rozstrzemione y dobrze ułożone
ad eum ordinem będą redactae żeby u cała Apłta in for-
ma sua naturali zgromadzone per unanimem
consensum et nemine contradicente ratyfikowata
y tu podawszy modum deliberationis przytżpnie
do 3. Gradum Consiliorum do decyzji na tym bo-
wem Generalnym Kongressie Marszałek pol-
ski czytałby Artykuł po Artykule na które się 3.
by Poselskie zgodzily podać wшытko ad tractand
et clamorem approbationem Apłtey, Ixeli wiać w
materyi zaydzie kontradykcy tam będzie campus
przy prawu y stuszności racyami contentae w kazdyn
punkcie osobna polki albo przez zgodę powszechni
niestanie prawem albo polki się z Protokola nie wy-
maxe przez niewytłomana kontradykcy protestu-
cyę, obserwując observando salvante liborum
voto. w tym żeby ta materya micyca niemiat
na

na którą zachodzi Kontradykcyja ale nie w tym
iako się niżej Ażekto kiedy się widna materia
nie podobna żeby było wolno przerwanie Seymu
nie mieć żadnego prawa y konstytucyi same intel:
ligendo ze aut horitas wolnego Stowu nie powin
na attendi przeciwko prawu wyraźnemu iako to
na protestacya abusuam contra totum actum
bo pytam się co może dani za Comptes iako
kolwiek species dobra perpolitego w zerwaniu
Seymu ia nie widzę innego tylko falso et in sup:
posito impossibili żeby cała Apta przyrzęta
się na swoją zgubę własną y żeby się or solen
nom Seymu actum podpisac chciała aby in tali
casu ieden tylko zelant pro Patria znalazł się
ktory by mógł przez Zerwanie Seymu Oczym
dobrowolnie chcąc zgubić ięch taki casus może
się pomieścić w czym rozszdnej imaginacyi. Przy
znam się dopiero że tak gwałtowne redreduim
potrzebne ale to snadniczy poiąc co jest przez co
dzienią exponencya oczywista że gdy cała Apta
concurrir do ratunku swego ieden malewo lues
prędzey się znaleźć może ktorey ię wszelką odcy
mie bron to zabierze temu potrzeba żeby nie było
pod tym ustawicznym mieczem ktory boci na uszy
stkie sposoby do ratowania się y warując sobie
nagronowicy wolność naszą in libero voto y
ziemny z swy wolnego Seymu nie woli Awanis
przy ktorey nie tylko dobrej obrad naszych de
cyzji

czyżi ale zadnych spodziewać się nie można y tu
należy exponere co czysto deliberacye y decyzye
Obiad Naszych tamui y mieszca owe wedy na Sey
mach przeciwko królowi iako y uednych przeciw
ko drugim ad aliquod particulare odum Czemu sz
by kiedy kto co ma przeciwko królowi iako y Se:
dnijch przeciwko drugim iako inimen status a ni
mieszając y tamuiqz obrad publicznych ani exi
tando ni skonczonych nigdy Dyspensyi ni miał
ni tylko Poset ale y każdy podae Memoriatu Mar
szalkowi Poselskiemu który in uirtute tego iako
Tribunus Populi & naturalis z Urzędu Swego Con
sor petat rationem in conclau ad Ministeria Sta:
tus. Ten zaś Minister iako Custos legum aby się
sprawit dla czego czy od króla czy od kogo in szego
deuiatum y prawa przestapione aby temu in instan
ti meden per auctoritatem Apłticy na to wszystko
trzeba czasu terminu Szesciu niedzielnego Seymo
wania y to duri lecie niewystarczy owszem repu:
gnat każdego rozsądney reflycy kto bowiem poize
moxe zeby przez tak krotkie czas pomisć uieć mo:
y ty propozyie deliberacye y Decyzye Arządow tak
Wielkiego królestwa moim tedy zdaniem zyczę zeby
ty godnie odmiennie wrauisze y zeby czas Seymowa
nia co rok był prefixus ex Lege ut a. d. 1. debris ad
diem ultimum Martyi ni tylko na resoluycy ma
teryi ktore ex antecedente potrzebują decyzyi ale y
tych ktore in tractu tych Szesciu Miesięcy podae się

mogą

39
moga, aby in instanti wiedzieli jako sobie w nich
postąpi przez co łatwo kiedy czas zate zony będzie
Sprawa Seymowania kiedy activitas iego trwae
będzie powinna terminu zate zonego na takim
Seymie dato non concessio nisi si non viderit to przez
nie zgodę w wszystkich materiyach przynaj
mniey subsisteret by modus z abie zentia
dalszym Inconveniencyom ktore z tery niezgo
dy pochodze moga, wyraziwszy modum pos
sibilem decyzyi Salvis omnibus privilegiis li
bertatis Idę do Czwartego finalem gradum
Consiliorum do exkucyi maię czynimy często in
verso ordine exkucyie to z wlasney naszej wo
li co uszere non decisum albo decidendu co de
szere propositum iako suadęz gowe glosy gdy
kto upornie chęze swoje materia utrzymac de
klarue, Jure decisi w Niepozwalam na niez exeli
na to ni ma zgody co proponue. Szatym szuka
ię modum possibilem executionis sancitorum
ten mi się zda napewnieyszy aby postkonexo
nym Seymie ultim a Martij a die prima Apri
lis ad ultimam Urbis exasteren byt na exkucyę
tego co się najmie postanowilo a tak continuo
e vndi pro lubili nexu invigilabit integritati
sue. Apta sześć miesięcy z asiadaię cen
silio a szere obra caię na exkucyę, albo ia
snię mowię in Iudicio bo z tym zwyczajem
unas często na tym Seymowania czas con

sumitur

sumitur iako prawa przywieść do Execucyi iako
dotąd żadnego nieznałszyj dawne przestępu:
iąc nowe wraz kmiemij ktorych Sartagine o:
Crimur iedne drugimi znosząc a żadnych str:
cte nie obserwując przeto co prawem stan eto
otym uż ani mowoi ani wznowiać tego potrze
ba dopieroż kontradykować ale wita w w sry:
Atkich Radaeh prasi sądzi delinquentes y baki
dotych sądow przez Szesci Miesięcy wakuje
go Seymu będą mieli do syc czasu, Ministri
Statuw y do syc w tadzy kiedy in presentia korda
Prymasa Marszałka, Regni Poselskiego Sena:
torow y Postow Deputatowych od prawowac sry
będą, zebym to iasney obiawił taką Idcam wysta
wuję ^Wilkta po Seymie skonczonym zortawuie lu
sam Wycezyzny w ręku krola y Ministrow Sta:
tus nich ze te 4 Izby Ministerialne pod czas
Seymu by Subsistebant na formowaniu konsty
tuencyi Subsistat Miasto, Senatus consilia albo
Rezydentow Jako Ich pospolice naznacamy
do Regu krolowskiego cum jurisdictione Lo
stępkow Sądzenia postępkow Prawa obwaro
wawxy tę potrzebną prekatę, zeby żadny nie
tylko czynili odmiany w tym co na Seymie sta:
neto ale zeby y nie nowego neportanowili nie
zasiadając tytko in omi executionis a nie medi
tationis te Izby powinny by formacyi z tych ze
Senatow ktorzy w nich zasiadali pod czas Seymu
iako y z tych ze Postow Deputowanych z Izby
Do

110

Poselskiej to jest że na Sejmie będzie Osmań Ro-
stow z każdego Wdztwa y że po dwóch deputowano
do każdej Izby niechże 4 do swego Wdztwa powra-
ca, a 4 zostawie poiednemu do każdej z tych 4 Izb
aby w każdej Izbie repartycyi negotiorum każde
Wdztwo iako miało partem in consiliis miało z a ro-
wno et in hoc supremo negotiorum ad executione.
Itak w Izbie na przykład woyskowej Hetman-
skie sądy odprawowane powinny nie samą
Izbę leczną Hetmanską władzą Takosiz do tego
dzie sie ale per auctoritatem krola Aptę w Izbie
Marszałkowskiej a oprócz sądow zwozycznych
do tejże Izby y Jurysdykcyi Pałaczych są-
dziu by się powinny wszystkie crimina Status
w Izbie Pieczętarskiej co należy ad Dirigen-
dam et rigidam administrationem Sprawie
Mliwesci w Izbie Skarbowej to wszystko co
agit in commissis Radomę in omnibus zaplatij
Woysku iakoy sądy fiscalne et contra defrau-
dationem Skarbu.

Notandum żeby tych Deputatow Sejmowych
przez cały rok activitas nie wstawata po ki na-
nowy Sejm nie będą obrani. Sub hoc titulo na-
leżą officia Palatinalia ktorom podał subar-
ticulo Senatu. Tu zas to tylko przydadz że ca-
ko powinni mieć curam tylko executionis praw
tak Izby Ministeralne rigorom przy ktorych
Suprema potestas Iudicij agit Aptę na przy-
kład Izby Consilia Palatinalia z nayda
w kim renitencya do executioni Prawa. Tu Izba
Ministerialis do ktorey repartycyi należy

Sej

tey sprawy powinna reuertentem do postawienia
prawa adigere per viam iustitie per talem con-
tinuam faciem Rpltey Subsistit continua
Aut horitas Gubernij ktore powinny byc z fi-
dum & permanens tak ze bysmy mogli byc
Singuli in Singulis & omnes in omnibus Jako
partes Indisolubiles Individui corporis Rpltey
ktora alias nie ma formam ullam nec substantia
y nie będzie nigdy nie uszłego tylko nie nie est
stens iuzeli przy Roku krolewskim nie będzie
trwała Majestas regnantis Ryp: przez to Izby
podzielone na 4 Classes pryncypalnych w sta-
tu Jurisdikcyi wedlug Ministrow Repartycyi
y przez nierozerwaną nigdy tych Izb potesta-
tem consulendi & iudicandi przy takowey zas
Rzqdu dyspozycyi będzie przy krole jako nale-
zy Directio negotiorum przy Ministrach Sta-
tus Custodia Legum & przy calej Rpltey Jus
& Dominium ktora przy wszytlich sprawach
swoich będzie continuo presens przez Deputa-
tow swoich in accey iuzeli nie będzie konnety-
tey partium cum toto kaxde Wdztwo Jak sy do
tędz dzieie formabit orobno. z Rpltey kaxdy Seta-
kue Monarchicum Statum wedlug swey kondy-
cyi exercebit unie ulla Prawa ani Rpltey subor-
dinatione usurpabit tez sobie potestatem in par-
ticulari na Seymiku a Poselma in Generali
na Seymie Lauda Seymikowe znowi będa
konstytucye Seymowe Jurisdikcyje Rpltey
Zawsze

11.

Zawsze podzielone w liczne ut homines & ho-
rych nie będzie mogło nigdy componi solidum &
Stabile corpus finaliter mowize o Sejmie trzeba
by żeby Apłta & sobie na nim powaga pota
nowita którą nadata Trybunatowi lubo tam
sprawy tylko partykularnych agitanz, a tu cau-
sa publica & communis caley Obyczny dobra
Pospolitego y unas wszy & tych niemnie excepto
y tak Trybunatu auctoritas permanens
Jest nie naruszona y nie uitaigca Sejmu zas
nie moze być podleysza kiedy go uida pro-
testacya znosi niegodziwą bouiem Trybunatu
zowae Deputatowi przy uporney Senteney swo-
ey iako Sejm Portowi przy nieprzetomancy
kontradykcyi w Trybunale sprawy z Rege-
stru przywołując na Sejmie confuse & tumultu-
tose sprawy agitatur a konstytucye Sey-
mowe zanie użeli uida ak salvo omni libertate
tak wielkie prerogatywy Trybunatu subsistent
a zacyt Sejmon derogare gdzie sprawa
agit auctoritas Apłtey & potestas y to ieszcze
przydaje ze iako ministeria status y wszy-
stek Gubernij porządek. Dzieląc się na trzy
Prowincye tak rozumiem tego expedit w tym
zachowae żeby się Sejmij alternatą odprawia-
ły we Trzech prowincyach to uita pierwszego
do w Wielkopolskiej Drugiego w Malopol-
skiej a Trzeciego w Litewskiej podawszy do
uwagi niech ze się każdy proszę reflektuie

Jezely

Jeżeli nie dostałby przez się securitas Consiliorum
obarmowana kiedy i zaden casus znuści i in va-
lidare nie będzie mogł kiedy auctoritas nie ubo-
spieczona kiedy to iaki seym portanowi firmum
będzie & stabile. Jeżeli przy praw warunku Polity
Regimen nie będzie mogło być zawsze pewne do-
stojenstwa swego a zwłaszcza jeżeli wolności nie
będzie in pleno suo robore kiedy i jakdy nie będzie
zup etną w promowywaniu & suo stallo materiji
prohibitu przez takie iakie komu zdaje się zdanie
w deliberacji przez rozsądną i pożyteczną Dobru
Pospolitemu uwagę w Decyzji przez wolną przy-
prawie i stusznej racyi kontradykcyą, wese-
kucy przez wierną aplikacyą wykonania tego
co kto sąm naszym portanowi. Zgoda we wszystkich
Radach tak trzeba procedere iako jakdy Cytowick
we wszystkich akcyach cum libero arbitrio wo-
dzonej naturalis instinctu portę pnie sobie p ro po-
nit deliberat & exequitur alias ient to tytko orna-
mieni rozumie się być wolnym na takim Sey-
mie gdzie ieden ma potestatem opprimendi
wszystkich.

Interstitium między Sejmem^m a Sejmem

Nim zacznę de hoc Interstitio mowie pytam się czy
powinno dani w Rzeczach Krolestwa tego iasney mowice
czyż się to powinny Rzeczy kiedy przerywai albo urta-
wai Resistere Bonum na iaki potwilk czas a cura Bo-
ni Publici y niepiastowatego urtawiczenie w Actu
Just

42.

ent go upuscie y do upadku pewnego dachazya y gdy
by tak zatamowac snadno by to integritates na Byczy
zny casus Tak desistere ab omni modo zabuzenia
Im zgodzil bymsy na nasze tak dlugie Wakanse
Ale nie spodziewane na wszystkie Panstwa rewolucy
lucye zamierzzonego nie maiaz czasu y owszem
ze nigdy nieustajac soc koniecznie potrzeba con-
tinua attendere vigilantia alias bydzij na mo-
ment sine consilio int to choice in artu Woy-
ny mie woysko albo pomorzu ptywae bez za-
glu bez wiosta bez kotwiczy nie maiaz sobie
czym succurrere In casu iakicy nawatnosci To
unas poskonczonym choc sy trafi y Szczyliwie
Sejmie nie do sye natym ze na nanom Interes.
Ja Apłteij do dobrego na kieruic konca uzelisy
do Niego nie przyprowadziemy przywiesi zas nie po-
dobna kiedy z oka naszego spusciwszy lada
tama zawali im drogę lada zamieszanie pawory
wie lada trudnosci Szczyliwego im progresu
nie do pusci y tak w Rzadach krostestwa Naszego
Magna pars vite tota agentibus aliud maxime
nihil agentibus Texeli wedlug tego co zyczę Sejm
by sy skonczyt utrima Martij nie ch by kazdy
Senator a A. Obris do Terminu przysztęgo Sej-
mu zortat per hoc interstitium in suo stallo
w Izbi Ministeryalney do ktorey byt deputowa-
ny ktorego czasu kollega Jego luxowae by go
powinien znowu zobranem i na Sejm portami
Azas Postow z Sejmu zakonczonego niech by po-
wra cali do Swego Wdzetwa na Sejmik relationis
ut moris est powinna Nobilitas informari co na

Sejmie.

Seymie agitabatur y co na nim stang to po ucy nie nej
relacyi Postow z odprawioney na Seymie funkcyi
Poselskiej niech by Wdztwo ucy nito porzadek Domowy
relatiwe ad Sancita Seymu ortatniego z ktorym powinno
miec iako nayscisleysza relacya zebysie stuzenie mogt
na zwae Seymik relationis ktorego natura y portano
wieni exiget aby o tym szczegulnie radzie iako Apłtey
Sancita do iak nayprędzszej y naydoskonalszej przywieści
cehucyi bez zadney kontrowersyi a dopiero z kontra
dykcyi przeciw ko temu co uix uiuolubiliter stan eto
prawem zebym zas iakom to uix wyrazit suo artieu
lo Senatu Regimen particulare kazdego Wdztwa
subsistat eadem methode iako uniuersalne powin
no bydz consilium iakomgo nazwał particulare for
mari ad mantentionem Rzadu Pospolitego z
Marszałka Seymikowego y z 4 tych powroco rych
Postow z Seymu Charakterem tui iako Komisarzy
Apłtey maigcych zleconą sobie attendeneyą nad 4
Species Generalium Negotiorum to iest niek by Je
dem miał curam Interesow Woytkowych. Drugi
Sprawiedliwosci Trzeci Status Ciuilis a Czwarty Skar
bu we dlug teyze repartycyi do ktorey byli deputowa
ni na Seymie to Consilium niech by sie odprawo
wato in presentia Senatora Iako Wdy tego Wdztwa
y za uert racya dla ktorey zyczy aby Ich bylo dwoch
w kazdym Wdztwie ejusdem eminentie aby Je
den zawsze byl koleyno przy krolu y Na Seymie y per
Interstitium po Seymie a drugi continuo praesidat
huic Consilio na ktorym zadna Materya nie powin
na cogitari tytko in ordine ad executionem Prawa
e Sancitorum ortatniego Seymu lubo o procz tego
moze

moze dan casusze bydzie potrzebne gdy by co ingruens
przypadlo na Wdztwo aby nie bylo do tego iako se dzie
ie bez Rady y zadnego Rządu iako zwy czay nie trzeba
czekać Sejmiku na którym się czystokroć radzimy
et post factum iako by nalezato chmurę rozprzdie
kiedy uix piorem uderzył na takie rady mogło by się
mowić Id Cinerem et manes credis curare sepul-
tas bo na tyle się przydadzą co umartemu kładzie
to Consilium powinno by trwać w swojej
funkcyi aż do przed Sejmowego Sejmiku na któ-
rym należy aby dano rationem Wdztwo Admi-
nistracji swojej a potym per modum memory
atu niech by podano co razumiato Dobru Pospoli-
temu Congruum aby Wdztwo dobrze Informowane
w Transakcyach swoich koncedyż należy tak
uczyniwszy preteritorum cum futuris mogło
wiedzieć co podać potrzebniey szego w Instrukcyi
Nowym Portem na Nowy Sejm obranym repeto
tu uszerze com rzekł uix na iniszym miejscu
sub auctoritate ejusdem Consilij mogą się od
prawować Sędzi Lemskie y Grodzkie Remijya
Skarbowa zgota wszystko co do Domowej poli-
tyczney ekonomyi należy a oobliwie co do ekhuyi
prawa nihil instituendo proprio mutans in-
novando owszem trzeba aby partykularna Ju-
risdykcyja kazdego Wdztwa była subordino-
wana uniwersalney dla potrzebney ko intelli-
gencyi partium cum toto. Dla tego expedit
iako tu wyrazit żeby Consilium Palatinale
informowato staete w Transakcyach swych
Ministrow Status iako tych którzy z Deputa-
tami swemi przydanemu Sejmowemu compo-
nunt

componunt przy krolu Supremum Consilium Samey
Apłtey auctoritatem representando ktorzy ad manu
tenendum in Uniuersali Regimen potrzebuig tego
aby byli Informowani iako procedunt w kazdym
powiece negotia publica wedlug repartyeyi cuius
libet Ministery przez co nieurtanie nigdy kom
munikeya w wszystkich tych Członkow ktorym
zdana będzie cura salutis publice cum corpore
Apłtey zabiegaiąc zas przez smiere albo Choroby
ktorego z Osmiu Postow Seymowych trzeba by dla
konserwacyi tak potrzebnego kompletu zeby na
Seymiku przed Seymowym oprocz Postow Osmiu
obrat 4 Substitutow seu uices Perentes z tą
prełautęją zeby nie mieli auctiuitatem tylko Suplen
di absentiam zmarłego albo Choruięcego Posta
aby ad defectum Constitutum nie tamowal się porzą
dek tym sposobem portansuionych do Obrad Pu
blicznych dla tey ze racyi in casu smierci Senatora
trzeba zeby krol instantanee złożył Seymikię
podat 4 kandydatow iako się na kłoni samg elekcyę
tylko Senatorow. Tak tedy opisawszy iako tempus
interstitij Seymow każde w dxtwo, powinno swoy
rzęd party kularny prowadzić referuig się do Gene
ralnego ktorym uix wystawit sub articulo Seymus
w tey wyzey reprezentacyi powagi Apłtey kiedy przez
interstitium między Seymem a Seymem osadzone by
da przy krolu 4 Izby Ministeryalne cum potesta
te przywiedzenia do elekcyi Prawa u Sancta Sey
mowe per Iudiciale Jurisdictionem contra trans
gredientes tu zas prektadam indispensablem
necessitatem tey Harmoniji inter status bo nich
proszę reflektuie się kazdy i exeli to perpetuum

Chaz

44.
Chaos subsistet iako się można uolueret et tam Confu:
so Regimie którego są 3 pryncypalniejszye raije
Pierwsza Monarchicum Statum w krolu który co
kolwiek czyni iako się często musi sine participati:
one Apłteij y bez Seymu wszystko vis Gubernij
ad eius beneplacitum będzie dewoluta. Pytam się
iżeli w Rzku tego nie uet potestas absoluta bo
gdz masut na każdą okkurencyą albo dla ka
zdey ekspedycyi zwotyuae Stany Apłteij musiałby al
bo Seymij extraordinarying shtadae' albo nie
sytaduięe et absoluta potestate nie radzic' de:
stituere Oyczyznę omni consilio poki kładoncy
dwoch lat nie przydzie do czasu na znaczonogo
Stymulowania co także z drugiey strony Senat
albo Eguestris Ordo albo które Wdztwo scor
sive czyni et independenter od krola Jako to kon
federacye związki rozkosze co denotat Statum
Democratium ex opposito Contrarium przez
obadwa eversio totalis Apłteij której natura, forma
et validitas in unione trzech Stanow ztądżonych
tak Constituta ze żadna Decyzya nie powinna
byde wazna Jednego Stanu bez Drugiego nie tak
wielkie Inconueniens które naybezpieczniej się
za sobą powiąga Konsequencye y tak w przeciwnych
sobie Jurisdikcyach które się udziałie nie mogą
sine periculo podziatu Oyczyzny rozumum ze ich
inaczey combinarie niepodobna ty lko iak naywisley
szę trzech Stanow kładonacya Taxas kładonacya
Inaczey byde nie może stante Interstitio Seymu
kiedy się Apłta et omni activitate wyzuta ty lko per
petua existentia trzech Stanow et exclusa omni
particulari aut horitate która ich dzieli Apłta

nasza

Nasza powinna agere in operibus suis ustawicznie. Je-
dno stajnie jako Dusza do ktorej doskonalsci trzy
atrybuta pozytywne concurrunt y w ten czas na Schyt-
ku Tert, kiedy wszy stkie te trzy organa wzaiemnie
nieozywiają; Druga racya ze Regalia Jura Fedne
będaż w Ręku krolwskich a drugie podzielone
inter status nie mogą producere tylko ustawiczne
Sesye Dyssensye ni zgody y tak krol ma absolu-
tam potestatem Creandi Magistratus ma Juritia
distributivam przez ktora captat seu captivitat
libertatem majus congregandi Congressus Publi-
cos Ministri Status, Hetman y Podskarbi ma-
ię takze Jura Regalia stanowize prawa majus
Belli & pacis majus sktadania podatkow ma tak-
ze jus creandi Magistratus przez Elekcye Portow
y Deputatow ma naw et Supremam juritiam w
Tribunatach kazdy naw et partykularny ma w
kondycyi swojej jura Regalia ktore pro libitu
exercet. Jedna tylko Ręta ktora powinna mieć
wszystkie zadnego ni ma bo sine ulla od niej de-
pendencya kazdy sobie Panem, a zatym tych ru-
znych jurisdikcyi certamen niedziw ze tak
wielkie Generat zamieszania z ktorych się nigdy
nie wyplątamy tylko co adunata trzech Stanow
potestate aby ta agat wszę dziey zawsze per
officia sub alternata tak pod czas Seymu jako
per interstitium az do drugiego. Trzecia racya.
Tert ze w tak wielkim krolestwie naszym nie
wiedzię gdzie szukać Supremam potestatem

zesse

48.
wzecie kto ze iest u Aptrey i Aptka gdzie? Na Seymie
we dwie lecie a Seymie gdzie gdy sie zerwie per
consequens nie masz. Jednym slowem ani Supre
mam potestatem Aptrey ani samcy nawet Aptrey
ad exercendam hanc supremam potestatem
bo dissolutas rady a Equestris ordo na Seymie
ku. Insze Rady w kazdym Wdztwie kazdesy
z sobna po swojemu rzadzi tak dalece ze sy
bospieczniemy mowie moze Cit aliud quod nos re
gat majus et in propria ducat immortalia
leges gdyz sama tylko Opatrznośc Boska
nami rzadzi ale iako tu operatur per cau
sas secundas na przyklad bo pewna ze moze
Boska Swiatlacy oswieca ale przez Ston
ce tak y w rzadach Swiata. Bog nami wta
dnie y rzadzi ale per potestates ktore sy z
Jego instytucyi y przez porzadek ktory mu
iest przyimny y ktorego koniecznie trzeba
przy tak wielkim zamieszaniu naszym aby
związał netu indifro lubili wzdartę w niezcy
sciej Aptrey y zeby utrzymywat hanc compa
gem partium cum toto powinnis my koncy
derowae z Aptę. Iako Serca nasze ktore
iako wszystkie ciata ludzkiego animat daki
do niego wjysum wszystkie vitales spiritus
concurrunt. Iakowa cirkulacya ad Saluter
publicam nie powinna nigdy ustawai y
owrzem naturali motu wiednosci trzymac
Aptę do ktorey iako do centrum szczyta
per orbis.

popolitego powinny vota & desideria nasze zamierzac
aby per hunc fluxum & refluxum skutek Desiderio
rum na nas officii sy rozlat co nieomylnie stanie kie:
dy przy krolu y Ministrach Status bydq mioty in
desinenter wszystkie Wdxtwa Postow swoich a
wnich czuwajac y strozow tak na publiczne iako
nawet partykularne Pryncypatow swoich unte:
repra kiedy takze krol swoiq radq bydzi miat
nie rozerwana nigdy komunikacya per Consilia
Palatinalia nie tylko w kazdym Wdxtwie y całym
Stanem Ryerskim ale oraz z kazdemi nie mal
Oyczyzny obywatelami a zwlaszcza kiedy ani krol
ani Ministri Status ani Senat ani Guertris
Ordo zadney proprio libitu non crecebunt Ju:
risdykcyi gdzie Jurisdykcyje per unionem Sta:
now w nigdy nie rozdzielone w samey wladzy przy
tomney zawsze y wszgdzie Apttey subsistet a
tak w tasne diffidencye y emulacye szkodliwe
Inter status Feoden nie maigc nie czynie bez
drugiego absoluta potestas bydqc przemieriona
iako nalezy ad corpus Individuum Apttey calej
ktora sama nad soba bydqc wolna powinna pa
nowac y my w niej wszyscy ktora iq componimus
postanowiwszy Consilia Ministerialia przy
krolu a Palatinalia przy Wdax in hoc Intersti
tio potrzebuie z wielu okolicznosci y Czasu Sta
ry najwikszej czynie chwalebny bytby ten
Zwyeray introducere aby Woytko tej Prowincyi
na ktora

na wojnę będzie alternata oborem przez miesiąc state w- 46.
tym Oborem żeby był król prasens & Aktmanem tej ze
Prowincyi y Deputatom Rplrey de Izby Woytkowej Mi-
nisteryalney należącemu przez który czas niech były
popisy Woytkha tego Jako exercitia militaria odpra-
wowaty przez co pokazata by się tagotowosc contra
Subdi¹⁶⁵ które Ich sama odwraca. Z speciem kan-
panyi król odprawiu szly y podczas iij odynowawczy
wszystkie Intoreffa Woytkowe outatek czasu
będzie mogt impendere z wiszoni Ministrami
i Radę do ich repartycji należącą trzy proposita
mając zawrze pro obffecto wszystkich publicznych
transakcyi. Pierwsze quoad protorium aby do cceu-
kucyi przyprawdzie co pro lege reputatum. Dru-
gie quoad prasens o tym radząc co maxe przypasie
et Novo emergenti. Tercie quoad futurum. Ternus
propiciendo co powino będzie na przyszłym Sey-
mie agitati wczesnie zabierając materye które
będzie miał król proponować na Seymi kach przed
Seymowych przez co utatwiał się będą negotia pu-
blica które in hoc filo trzymając Epitla na Seymie
zgromadzona y plena aitivitate snadno bez żadney
konfideneyi traktować będzie mogta przy takim
bowicem interstitium Inna monent cura Boni Ri-
blici ustawae nie będzie która ustawicznej potrze-
buie attendeneyi y ta kto rzecze ze takowy modus
Pubernij by był zbytecznie onerosus Totez kro-
lowi Jako y tym co gubernium componunt gdyz
by cate życie impendere trzeba na publicznych

Intoreffach

Interessach. Prawda: Le Luxurioso frugalitas panno
est pigro supplicij loco labor hae adq' Imbecilles
summus dura adq' toleranda credimus Przyzwyczaj
calismy się do Nierządu porządkiem nieznani y ze się
o Dobro pospolite niekiedy nie staramy zda się nam
ze skutecznie y dobrze o nim radzić nie potrzeba pra
wda y to co dawno napisano. In libertate labor in ser
vitio dolor Azatym temu tylko praca może być przy
tura komu nie wola smakuie. I lubo przyznaję ze wista
tu libero do zoru potrzeba niż w Monarchio te jednak
sposoby ktore podać ad Regimen nie będą bynaj
mniej pracowite. Inie szszy bowiem raz ni rząd
ktory voraginem Negotiorum generat a zadnych
non decedit przy do brze zas postanowionych porząd
ku inszego Starania nie będzie trzeba tylko iakto
go utrzymać zas nie y nauzey podobna tylko per
Continuam vigilantiam gdyż przez to samo ze
consilium perpetuum subsistet na będzie materij.
ad consulendum medium non deserit unquam Celi
Phabus iter raelis dum omnia Lutat dla czego Stru
ctura Suiata y Ziemi przez produkcye swoje iednostaj
ne konserwuje bo i stone regularie iednostajnie
ożywia a obliwie dla czego w nie konstellacye y Pla
nety żadney odmianie y rezolucyi nie są podległe bo Ston
ce ktore nad nimi predominatur nigdy w bigu swo
im nie ustaję. Zgoda finaliter mowięc o niustanney
applicacyi o koto dobra pospolitego stomy powinni
czy nie co Zeglary z Obrętem rzeg luizycjin po morzu
Iux x praca, podniezszy ragle y zordynowawszy Instru
menta

149

strumenta potrzebne do nawigacyi szczegulniey i spo-
koy nie przy swym siedzi kompas i zomni bo szyns
nigdy z szadą niwypuszcza ktorym diriget prostą Dro-
gę swoi do portu zamierzonego.

PLEBIS

Ten Stan Lubo posledni a osobliwie w Polsce
naszey gdzie iert intanto iulipendio zeszonym mowie
moze prawdziwie opproprium hominum i abjectio
Plebis powinien by u nas bydz w większey konside-
racyi Jako ten ktorj iert w szyszkich Państwu podpo-
rą, w naszym zas lubo iert naypodleyszym nie
trzeba go lekce wazye pamytaiac na to co Medrze
Pański mowi Qui spernit modica paulatim decidet
z kąd bowiem obfitosc krajowi z kąd podatki w
skarbie z kąd rekruty w Woysku i zeli nie a ple-
beis tak dalece zebj ich nie byto musiat byc szla-
kai w Chłopa obrocie sam pracuic i nawyzywie
nie swoje ani by sz mogt Panem zwai gdy by nie
miał poddanego. Ja podpora wazy większey kondy cyi
ludzi godna wielkiego respectu a nadeuszjet ko-
mitosc Bliźniego y powinosc Chrzescian o kąd
exigit ponas aby smy Chłopow nie tra ktowali iako
by dlyta mato na tym ze Chłopem robia iako wotem
ze mu go wolno przekai Tak sz kape iako psa ale
co nay większa ze przeciwko prawu wyraznemu
Boskiemu by lem dat sto grzywien mogg go im-
pune zabie iako by życie ludzkie nie byto ejusdem
pretij przed P. Bogiem y rowne homicidium tak
nay większego iako y naylichszego Człowieka uwa-
mij przetrawszy sz po cetym Chrzescianstwie

ze ten

ze ten ludw pospolitego contemptus tak wielki w Fe-
dnej tylko Polsce naszej owrzem gdzie indziej w
Państwach które się wolności, iako my szyczą statu
seorsium Regni componunt iako to widzimy w Swe-
cyi Holandyi Angliji co my się obeydzimy bez Ich rady
ale się nie obeydzimy bez Ich pomocy. Tu zas była sku-
teczna refleksyja my się według Boga iezeli chce my
zeby nas, ze Państwo byto Regnum DEI czy godziwie
w królestwie Chrześcijańskim tak iako w pogan-
skim tylko practica Chrześcijańskie zaniewolni-
kow co za prawo zgadzają się, y wszelką sprawę
dłiwością mogą mieć w niewolę kogo Bóg przytwo-
rzeniu Czteka datmu wolność wszelką nad sobą
iakoim ze Sumnieniem mogą ją mu odiać w mogą
mieć za prawo nad nim chyba te które Jus armorū
dają kiedy kogo zawojują iak nie przyjaciela albo Jus
publicum kiedy kto jest suspectus albo convictus
de aliquo crimine albo Jus rationale kiedy kto o-
szaleje y kiedy mu samemu wolność bez rozumu
stać się niebezpieczna Czy dosyć na tym zem-
iest Chtopa mego Panem zeby mi wolno transgredi-
tę Najfundamentalniejszą w wszystkich pospolitości
Regulę Suum cuius y czyz przestaje być z moim
bliznim wrodzili się Chtopem ze się godziło
krzywdę mu czynić v offendere Jus Dominy a
oprocz tego co mi od niego należy nad tym co sobie
krowawo zarobi; konsyderujmy przy tym co mo-
ze być zarząca polityczna plebejor mieć za man-
cipia trzymając sub Titulo niewolników Jax-
tąd wnoszą dwa ekstremajudicia. Pierwsza
ze Naturalna Chtowikowi chce znieść z siebie

Co mu

48

co mu ciąży. A zatem obawiać się trzeba żeby kiedy
nie chcieli wyrzeć tak z Cieszyńskiego Jarzma nie wolić cum
periculo Byczyzny fatalnym przykładem Buntów
Ukrainińskich podniesionych z kazyi oppresjii posępo-
row których iako doznaliśmy morsus sunt gravissi-
mi iritatis necessitatis. Drugie praedicium z
ktorego actu wszelkie pochodzą Inkonwienienye
a ztąd orobliwie że lud nasz popolity stawić się ni-
kczemny bo nie biorąc tylko z przymusza nie mo-
gąc mieć żadney ochoty do zarobku nie mogąc go
być pewni ani żadney Indystrii ad artem Mec-
chanikam tak potrzebney do ekonomyi bo przymi-
zery rozum ty pnie dopieroz nie mogąc być spo-
sobni ad artes liberales bo w każdym (zto wieku
innum & proprium studium vere liberum & quod
liberum facit wszystko mu zanie nie mogąc nicze-
go z wolności zazyć chociaż pod tego Rodu
może mieć talenta któreby należało szacować
non secundum qualitates animi dla tego teraz
nie widzimy w Polsce naszej iako w innych
Państwach ani tego dozoru w Ekonomyi ani tego
pożytku z gospodarstwa ani też przebieg to wci
w Handlach ani też na ostatku indystrii w Ro-
znych Rzemiestach iakie zas ztąd detrimenta
Rpltey niech każdy uważy a do tego procz szkody
in publicum Ja nie widzę co może być in particula-
ri nawet Dziedzicow z pożytku ze Chłopiego nie
wolnikiem nie trzeba uchoway. Boże wychowai
prerogatywy Stanowi Szlacheckiemu którą
ma nad swoim poddanym Jure Dominyi w szy-
stkich prawami popolitemi warowane a nie-
takie iakich bynajwiększy Monarcha nie mo-
gł na swoim poddanym bo na przykład mianoby

go za Tyrana nie za Pana gdy by proprio iure komu
kazat wziąć życie to jest gdy by delinquentem
nie kazat karać per ordinariam viam Iustitię
u nas bez sądu czysto stuszney przyczyny wolno
swego Chłopa karać ztracie iezeli na Gardo
sądzą to pospolicie tacy ktorzy nie mają naymniey
szey Iuris notitiam ktorzy per consequens dobrym
sumnieniem nie powinni by administrare Iustitię
a zwtaszczā in causis Criminalibus Ius nigdy
według wszystkich Panstw zuyczawnaley tył:
ko Suprema potestati aze ta jest w Samey Apłtey
y poniewaz kazdy z nas iertpan componens ty
Apłtę coż mi się za krzywdzięci kiedy to ius
transferam do tey Iurisdikcyi nie tracę go ani
mi się zadne prejudicium nie stanie kiedy iako
Człowiek Apłtey particulare moie Ius Dominy
in Universam exercebo y iezeli Apłta major glady
nademną Samym a za coż go niema mię nad mo
im poddanym przeto nalezato by tyłko exprima
instantia sądzi Plebejos y dajim ty wolność aby
mogli appellowac do Grodu gdzie Iurisdikcyja Apłtę
constituta gdzie supponiturze cum majori equitate
Sądy odprawiają się. Iezeli to repugnat ktorego Dzie:
dzica sądzi się. Z poddanym swoim niechże opaczy
iako w sztych Panst Iustitię administratur
tak w Trybunatach iako y w Parlamentach nay
lichszy Chłop porzywa się o krzywdę z krolern y
Monarchę swoim y wygracie sprawę iezeli on a
sprawiedliwa, non derogando przez to Iuribus Ma
jestatis. Azatym choć się zła kćie ust Pan u:
Dzielny

49
dziedny nach Chłopem swoim przez ten który cytu
ie przykład powinien niemniej subesse Potentati
Suprema Apłtey wuczynieniu Sprawiedliwosci
Poddanemu Swemu gdyz to by niemniej non
prejudicat owzsem samey wolności która au
thoritas Apłtey zupełną najwyższą y naybe
spieczniejszą czyni utrzymuic mowięc że szczie
ze dalecyo niewoli poddanych naszych przekła
dam ztąd ruię kraiu rzec: to oczywista przez
codzienną experyencyę gdy się trafi inoy Chłop
y poddany gdzie dobrze osiadł u sąsiada mego
musi migo wrocie przez co wies sąsiada pusto
szczie chłopa dobrze osiadłego ruguic osiadłosei
tego ruguie trafi się takze nam więcej podda
nych niż gruntu a sąsiad więcej gruntu niż
poddanych nie pozwalając dla tego ze moy pod
dany opuści Dziędzinę swoię zbyteczne ich roz
mnozenie przywodzi do miseryi statniciej a wies
sąsiada o długiem lezy niemając się czym osadzić
przez co większa część naszej Polski pusta z Ułmą
podatkow Apłtey y krzywda Dziędzica który nie
mając własnych Poddanych cudzych niemożna o
sadzać z obcych też kraiow Chłopanie zwabi bo
ktoszby chciał dobrowolnie stać się mancipium
y podać się w oczywistą niewolę widząc w ciałicy
zniewadze w Polskiej Plebey ztąd to wnoszę
że Apłta y każdy Poseser większy daleko miał
by pożytek gdy by od proportionem gruntow
zgodzili się

zgodzili się Chłopom czy na robotę czy na in-
ne powinności czymsze a de cetero dał mu wszel-
ką wolność intransmigratione i jeżeli zechce na
inszą dziedzinę bo ta wolność będzie powsze-
chna jeżeli własnego Poddanego straż będzie
mógł bezpiecznie nabyć cudzego bylemgo nie
przedawał byle był pewien tego co sobie zbie-
rze z pracy nadto comi dał powiolenie nie pusi-
się osiadłości Swojej Świadkiem tego lesie
które widzimy osiadłe y dostatanie nad granicą
Sląską albo w Prusiech z widney tylko popo-
stwa osiadłości y ich wolności która będzie gene-
ralną widzielibysmy cały kraj tymże spo-
sobem w Osiadłościach y in agri cultura obfitij
z profitem daleko większym tak Rpltey iakoy
partykularnego Dziedzica Rpltey bo przy wol-
ności dobrze pomiarkowanej ludu popo-
litego może się spodziewać z tego kapitału swego przy
większych osiadłościach z tyle pustek w Polsce
nie będzie którą są przyczyna tak podłych y mi-
zernych sit naszych gdyż to rzecz niepojęta
ze tak kraj zyczny we wszystkie władze obfitij
y całej nie lidnij ledwie nie czwarta część odto-
gowy lasow może się spodziewać y większych
Podatkow y zwiększą snadnością ptaonych
może się na ostatek spodziewać przy większych
Handlach więcej pi między y ze Cirkulacya y Ich
Curus mobilior subveniēt potrzebom tak pu-
blię

50.

blużnym iako y każdego Dziwca zasy dobr porcs.
Jor trzymajce pddanego wtey powinno si kto
rego na swym gruncie proporcjonalnie do grun-
tu osadzi y nie czy nige mu zadney kazywdy
takiey zeby mogt bydz y zycia pownego ktore
Sprawiedliwosc popolita ubezpiecz iako
y tego co sobie z krawawy swowey pracy z
bierzē moze si spodziwac przy tey ze albo
wykoszej i eszere intracie ze Ch top z worem
do Sumna iigo nie przyidzie ze z wikszq ochu-
tq y pilnoscig gospodarowac bpdz y na Pana
y na siebie y Panu w podatkach zartapi przy
takiej generalney ekonomyi nie bpdzie po
miastach y miasteczkach y tu co teraz ient
dexolacya iaka bo wiem budynkow ruynar-
iaka nie ludzkosc obywatelow iaka Indy-
gencya Mieszczanow iaka incapacitas Arc
mieslnikow iako insufficyencya towarow
iaki na outatek przy wielkim niedostatku nie
rzqd in policie co tego zaracya cie insza tyl-
ko ze bdnikogo ludz popolity protekcyi nie
ma a odwszystkich kazywdz ze nigdy mieszca-
nin nie doydzie sprawy z Sclakicem a iezdi
gdzie przez to w Polsce Naszey obliwg toxe-
ba mi ee curam konserwacyi Miant y Miarte-
ceki my bo wiem za bogaczenie si nie pty-
wamy iako inne Narody, pomorza tezg na-
sze Emptyrea utrzymujce całego Pan-
stwa

stwa Commercii y bez których żadnego pretium
nie miałby Nasze Dobra y Substancye. A zatem
iako każdego interes consistit w popolitum
dobrze o to iako naywiększych Konserwacyi
Miast y Miasteczek tak trzeba żeby miały
immunitates y privilegia iako w innych kra-
iach broniący zastano wiażce ie od wszel-
kich napasć zaktore niechy Szlacheie będzien
karany kiedy sobu po Szlachecku nie porę-
puie mogt by Senator propositus ad Consiliū
Palatinale miec by attendencyą w każdym
Swym Wdxtwie należyć daigcom protestacyą
przy których nich tylko cety Stan Plebejus
ma literatam którą powinien w handlach mode-
rationem w podatkach sprawiedliwosci w przy-
wdach y Securitatem Domach y flores et Oy-
czyzna nie będzie naymizerniejsza iako iest
mizdy wszystkiemu Państwu Chrescianskie-
mi o wszem Szlachcie spustoszenia bo byle Ca-
dzoziemie widziat bęspieczestwo oriadności
swoy przyidzie ze wszgd purtynie nasze za-
takim powabem iaki ex facultate iest ziemi
naszej ktora iest na wielumieyscach opuszcz-
nay zaniedbana tych sieta obcych Państw zyas
ktore się bez Chleba Polskiego obeysć na mogą
obroc tych przytkow ktore przyktadam san-
in publicum quam in privatum commodum
przydaig to z konsyderacyi Ludu popolitogo ze
pl

51
nie namgo zalecae niepowinno iako opatrznosc Bo
zha ktora w Rzeczpospolitego Panstwa y Swiata
tak wszystkie rzeczy per vicissitudines zordy
nowata ze corruptio unius fit generatio alte
rius. Na przyklad iako kupiec zyskuje ze
szkody powszechniej ktora luxus producit
Rolnik z drozgozi z boza malarz z Rzyzny Murow
Sztuka z zatargi prawnicych z Dz. Doktor
z Chorob ludzkich zotnicz z rewolucyi z
desolacyi wojennej tak wyniestoi z urodze
nia Szlachckiego z popolitego gminu
rodzawie bez zydzieci w kondycyach ludzi
rozmaitych dla czego moia znaczna Raza
wszak Chlop tak szlachty iako y i exeli
nie dla tego ze jego postla kondycya bo przy
iego ciemnosci bardziej swieca przyiego nizko
sci bardziej sy wywy z szlachy z gota gdy by on
nie byl Chlopem Jaby m nie byl Panem y gdy
by m ia nie byl Panem on by nie byl licem
nemo miser nisi comparatus. Ja zas podtosie
ze mnie distinguit czym zacnieyszim po wi
nienem tym bardziej go sobie appreciare
niz lekce wazye a doruzge providentiam Di
vinam w tym ze mnie nadrowniekt wynosi
Stworzenia z awdy czaię te Bogu takto
przez kompasz y ratunek bliźniego ktory
przednim moze byde z godnicy szym i z ia
choiaz wedlug swiatowej kondycyi podley
szym

szym odemnie alias Najmnieysze Nasze portano
wienia In Pubernio Krolestwa podany bydg owy
statui Nabuchodonozora ktora chodz byla zto
zona z nayprzédniyszych kruszczow nogi mia
ta gliniane, co iertwiznego Lud popolity tyllto
nogi ktoremi kazde Panstwo stoy po ktorych
kazdy Depu i exeli ten podeptat by dzwig linia
ny przy tak tabey podporze obalicy i nadno
y nigdy nie utrzyma In Regimine coholuick
bysmy chcieli naylepszego dla Dobra popo
litego na tak niewarownym fundamencie
wystawie.

WOYSKO.

Postanowiwszy za Boską Pomocą formam debitam Pu
bernij a zawieszoszy Szwiat nasz Polski iako Globum
terra ktory te axes Polares trzymac powinny in iusto
equilibrio przy szpicy do pierwszej to iest do Woyzka
od ktorego ktorz nie przyzna ze obrona stawa y bezpie
czenstwo wszyctkich państw zawisly obaczmy iczeli
sij z tego trojga Naszego spodziwac mozemij. Pytam
sie nayprzed co za obrona bydg moze pod czas wojny
z tak mizernego Woyzka Naszego komputu y co za
sufficjeneya iit naszych respektom roztegosci tak
wielkiego Krolestwa co za disparitas poteneji Na
szej od Sg iadow z ktoremi woiowac mozemij nie
mogac zadnemu z nobna oprzec sij Co za zartona
Granie ktorych Securitati providendum ze wszyctkich
stron nie masz bouiom tak mizernego Miszczani

na

na który by Charaty swojej niegrodził, nie masz na- 92
wet takiego Stworzenia żeby mu czego natura nie
dała do Obrony nasza tylko Ojczyzna tak icst nie
szczęśliwa bo i est continua meta ad sagittam nie
ma ani fortis na Fronicach ani Wojska dosta te-
cznego w Polu żeby mogła nalezytą Nieprzyja-
cie lowi uczynić renitencyę; A przytym w takiej
Konsideracyi możemy być przy takiej Sytuacyi
w postroonych koczach nasporitach naszymi miar-
kując Jedni nie boją się zimere y przez żadney
przyczynny aggre di. Drugzy chodzą nam przy-
ciągcy żadnego ratunku nie dadzą nie moggę
ani Im ani sobie żadną byde pomocą, y cho e się
Interes z nami wiąże z trudnoscią naszego chwyca
widząc ze sami się opuścimy tak dale ze nas
nikt ani Konsyderować ani się bać nie może. B. są
u nas niebezpieczne prekupacy y Tuczce nas w
niepełnej obronie. Pierwsza ze dyfami w Pon-
ty Portronne na których się zawodziemy bo i eżeli
in virtute kolligacyi ze zwy czajnie a nigdy nie
czyniemy oportune albo i e czyniąc ani mając
sit dostatecznych które mi bysmy mogli pro dyc
zarowna Kolligatow naszym miasto i takiego
ztąd zysku musimy zawrze ta tym targu tra-
cie z wielką szkodą naszą albo drogo kupując
kolligacye albo ze wstydem mówiąc szukać
protekcji aby nam kto w potrzebie kosztownie
bardzo przepłacać. Świadkiem tego ostatnim
Wojna Szwedzka ty lesmy mieli opiekunow
ile by to wojujących między sobą narodow za-
den się nie deklarował Nieprzyjacielem Oj-
czyzny

czyżnij

znij dla czego każdy przyszedł bronić i jeżeli nie dla
tego że przez się bronić się nie mogła żadnemu. Dru
u nas preokupacja nie mniej szkodliwa pochodzi
z samej naturalnej wolnej moty. Ta ient smiała
w Narodzie naszym animi generositas y odwaga
ze dufając Serca Naszego Mestwu nie uważamy
jeżeli siły nasze do niego correspondent. Czekamy
extremos casus bez żadnej gotowości czemu bo się
ich nie boimy lubo ostrożnos z odwaga pomieszczyć
nie może przy której iako y przy naj lepszych rze:
czy et cessie reflektować się trzeba że Ius animi
Sapiens nomen ferat equis iniqui ultra quam
satis est virtutem si petat ipsam I tak według
naszego zwyczaju wojsko zaciągamy kiedyśmy
prawie zawiązani dopiero na nowe zaciągi. Podat
ki składamy kiedy ie nieprzyjaciel miasto Po:
borow wybiera. Do tej szkodliwej na obronę na:
szę renitencyi contribuit si ta przyzwyczajenie
się ad varios casus I z tego 3 cia Preokupacja
Je w ustawicznych żyć niebezpieczeństwach stało się
nam tak familiare że się bynajmniej niżym nie
tworzymy lubo mors nimis paucis quam mora mortis ha
bet Przyuczani ad continuas calamitates rozumiemy
ze z jednej wybraższy wybrnie my z drugu morwie
my popolicie minete co bywato reszcie gorzy a wy
brnelismy z tego Arrekt byle co zesmy polli na owe
go zebrała który przyszedłszy nad rzyżę i chcąc
przeżyć suchą nogą zatorzyszy z ce rekhat spokojnie
aby w szyska sptyneta lubo udrzi z euy więcej przy
bywa

53.
bywa, tak y mij naszymi nowo lueyi cze kamny, a ona lubo
coraz nowe z nieregdu naszego o wynikaję jako woda
z zrodet nieprzebranych ktora labitur et labet in omne
vo lubile avum uznawrzy tedy ze obrona krolestwa
pendet in equitate woyska nikt tego nieprzeży ze
stawa narodu a quantitate Jego ta obliwie przy
wiązan a będąc do posesyi wojennej sprawis
ze ochotnie krew leie kto się na to poświęcił y tak
dla ukontentowania iakicy posesyi na przyktad
chciwosci życia po stradam bo bez niego na nie
mi się nie przydadzą naywiększe zbiorę y dostatkę.
Dla stawy zas kardy gotowę gwięc bo ona nie smier
telnym czyni y rownago z życiem nie odstępuie
ale ze przy naturalney do stawy inklinacyi tru
dno iey nabyć bez żadnych do nabycia sposobow
trzeba się starać z trzymiwięc iako nay bardziej
woysko in disciplina militari ktora nay więcej
do zwycięstwa contribuit do szczęśliwych sukces:
Sorow wojenne y bez ktorey naywiększe y urodzo
ne męstwo Narodu naszego niczego nie dotkaze
iako bowiem drogi kruszce minoris sortae
pretii poki mu ręka Azemier bniha nie doda wa
loru poleru y formij. Jako kamien dobrze ocie
sany większego szawunku nabijwa y iako nay
lepsza rola żadnego pożytku nie przynosi od to
grem lezge poki iey nie uprawia, taky nasze
naturalne do wojny talenta na nie się nie przy
dadzą wie arte et cultura widziemię to tak
w dawnych historiach iako y oczyma naszymi
ze samę

ze sama reputacya a Wojska takim primum terrorem
nie przyiacielowi tego nie smie ani zaczepic albo iczci
zaczepi nom przydzie do bitwy wput zuzyczoney od takie
go Wojska bywa ktore stawa praecedit ty prawdy
zatozywszy przy naymniey nie podchlebiaize so
biu ze novicio gentisy tej ochoty woiennej ktora
nam przyrodzona ale ob defectum voluntarium
status nostri y miarkuizec y a progresu nostro
bellico trudno utrzymac tak wielka Przekow na
szych reputacya mo do presenti bellandi tam
dispari od vszych Narodow doznalismy tego fa
tali seculo nostro ze nie przyiacielowi zadnego
nie mozemy dac odporu. Wehodzi do kraiu pewien
ze zadney rezystencyi nie znajdzie opanuie po
tym caly kraj pewien tego ze tego ryzykow nasza
militia lekka nie przetornie o naszym chlebie
nas woicie my defensive sy trzy maize miasto
orz zem kontrybucyami, podatkami y prowianta
mi za ctaniamy sy ab icu nie przyiaciela wy
glz daize z lasu aby takiego Szylwachaporwai
nie mogge stypnym boiem oprze sy et tentare
przez generalna bitwe fortunam calcy Sycylyi
Pytam sy na ostatek co za bezpieczensto bydz
more od Wojska nie postusznego iako suwadcz
owe zwiqski y bonty w kotach Rycerskich podczas
ktorych ani Rpta nie int bezpieczena integrityta
tis sue ani Szlakie w Dornu ani w swey Chata
pie to Las nie postusznestwo iako czysto pocho
dzi ex irregularitate ptacy wolalby m nie miec
Wojska niz miec nie platney nie czwizoneo
bo miasto

54

bo meato pewnego z niego bezpieczenstwa pe-
niculum owszem podczas wojny kiedy nieprzyja-
ciel smadno ie zmniejszaj nabywa jure belli. Prawo
do posiedzenia kraiu periculum y podczas poko-
iu bo się sami naszym woyskiem enervando
populum podatkami ktorych in sufficientes
quantitas nieporządna przy tym dystribucya
non providendo. Lot nierzowi dostatecznie spra-
wuię ze głodnij y suywolnij enervat e devorat
wytrznosci Cy czynny Swoiej. Ja tak sądzę
ze smarzyć się na Seymach y ruznych sposo-
bow zażywai aby mieć woysko należyte Kom-
putiego formare na papierze podatki składae
na zapłatę y konserwacyę jego a nieprzytozyc
statecznego starania aby się można z tego
Woyska spodziwai obrony stawy y bezpieczen-
stwa. Jest to taka Contrarietas iako w tym
ktory z tak wielką pracą y kosztem budował
iako by żyć miał na wieki a przy tym tak żył
marnotrawnie iako by miał umrzeć na zaiaubę
Status Nasz ktory niebezpieczn i est prawie
na schetku nie może sobie obiecowai trwałego
do stoienstwa, a przeciw w tym co do konserwa-
cyi jego należy agitamus continuo moto iako
byśmy chcieli wystawii opus perenne se-
culorum. niby wnicy m go consolando. Czas
prace y koszta nie stychane marno nigdy nie
będą e pewni trwałego z nich pożytku. Dwa
są obiekta każdego Państwa w konserwacyi
Woyska regularnego. Pierwsza woiowai cun-
spe felicio successus kiedy wojna in evitabi-
lis

bilibus. Drogę utrzymajmy w pokoju i w spokoju para
bellum tak aby sama zawsze gotowa do bycia
obronienia od wrota chciwiej i pełniej ambicji
impresji Obcych Narodów czuwających ustawić
na pogodną okazyję rozprzestrzenienia granic
swoich cum detrimento sąsiadów a zaledy tych
ze sil trzeba ktorymi by można et vincere et
parta tueri. Nasza Polityka jako kardynal Polity
powinna być Chrześcijańska nie zaczyna nigdy
bellum offensivum dla przyczyney krawoi ktorych
obszerność do yć wielką mamy z Taska Pana
Boga rozległ to bowiem ich umiarkowa tym wy
kresy potrzebuie do obrony pilności i spokojnej
nie dopuszcza posesyi kiedy Rzecz w wolności
swoiej exellebant. Jeżeli nie wtedy kiedy w
swoich murach continebat tak poczyna extendere
terminos Imperij do samych granic prawie
Suriata tak sam znalazł terminum wol
ności i do stoienstwa swego, a przy tym mi
li się często w ratunku ten, kto non acquisita
sed acquirenda computat. Nasza Maximas
powinna być nie pragnąc niczego cudzego ale
bronie tego czego my i szczerze przez nas nie ugodnie
utraćili i zachowae ty potrzebna dystrynkcyę
miedzy Zelozyę i rozdroszię. Pierwsza iest spra
wić celi w ość bo kece konseruowae co komu bo
no iure nalezy. Druga niestusznę pragnę na
być cudzego i tak kto rzecze coz tedy po woj
sku na co odpowiadam ze utilitas iego wy
kresza bo pewna w tym konseruowae to co ma
my

55.
to many nie nabywac spe in certa tego tueni co by
my pod wgt pienuim nice mogli nie trzeba sy przy
tym ubezpieczal pod czas pokoju choc nie masz woj
ny kardy Status iednakowo ma swoch nie
przyiaciel ktorzy iezeli ustawicznie in vigilant
iako zazye pogodney okazyi ad aggreffioners
toe sy trzeba nice zawsze na ostrozno iei y byc
gotoweni ad resistendum iako czyniq in szepze
zorne narodij tum quog cum patet trepidat
formidine belli a iezeli na ten tytko ko nice
wszystkie wojny aby dobrego pokuiu dostac
toe pokoy rozumiem utrzymac y bezpiecznie
ugrontowac nay wiktse staranie byc powinno
nie woiuic ale na utrzymanie woyska na
lexy te utrzymanie dwu sy pryncypalne
do tego raje. ze te gotowoi daleko bardziej
trzeba utrzymac in statu libero niz in Monar
chi copierwsza bo taki kraj y dzie ieden kro
wie to wladnie panuic choc go in perate
nie przyiaciel zaczepi. Snadno za iednym
swym rozkazem wszystkich Sit Panstwa
swego do bydzie naprzetk y skuteczny swog
obrony in statu Law libero trzeba w przodfor
mowac rady natych radach trzeba zgody przy
zgodzie popolitej dopiero trzeba sktadac y
wybierac podatki za ktore trzeba zaiigac
woyska y tandem woisowac a interea ci
pie y ponowic z cysz kum uci mierzeniem
omnes fluctus belli Druga raje ze in sta;
tu.

tu Monarchi co partykularny nie wiele przez woj-
nę straci bo przez najszczęśliwszą ię eventum
Jego Byczyzna choć się winszego Pana obroci y od-
mieni On iak był Chłopem y poddanym unas-
non item bo przez niedostateczne sity nasze
na Wojnach pewney cladem uyci nie mogg nie-
omylna nas czeka strata nie tylko Byczyznij
ale y swobody wolności naszych Terclina obro-
nę ich takiego Woyska nie będzie przy którym
moglibyśmy Ich być bezpiecznie abyśmy zas
tak wielkich prerogatyw mogli zaryc in dulce
dine omni trzeba pokoiu w którym każdy ży-
jąc wedlug kondycyi swojej nie powinien po-
dac in periculum wojny co possidet najdroz-
szego Interes Status Monarchici est exten-
dere przez wojnę potencyę swoją wolney zas
Apłtey e converso wszystkie sity in pendere
na konserwacyę pokoiu przy którym wolności
mita y bezpieczna wiemy co nadziatach y
zwyczajnie piszą za ię ultima ratio Regum
trudno wolny mytorem ty racyę convincere
trudno zas tonie ię prawem y sprawiedliwoscą
Inter arma silent Leges a zaty m niemożnają
na to spuskać ze Indemnitas wolności naszej
ma to privilegium bronie nas ab inultu nie przy-
iaci ot chodź Ładniej przyczynty do wojny nie damy
poniważ sama niegotowosc nasza, może naj-
smadniej zda dać do niej o kazy o wszem im Wol-
ności nasza drozsza szacowniej szazaty m ię bar-
Dziej

ducy iako skarbow strzezi potrzeba na ktore kazdy ta 56.
cno się utakomi, kiedy widzi ze tego nie potrzebuie
To tedy zatorywszy ze non sequitur inde rebz uho
dząc wojny tym samym pokoy warownij ubospie
czye iże koniecznie trzeba wojsko mieć takie
sub ejus presidio mogliśmy y zyc przy poko
ie z tą wolnością ktora jest najwyższym szczę
ściem naszym y wojować kiedy tego potrzeba
z tą stawa, ktora u wszystkich narodow ma
destymacyą nie pretentując zeby P. Bóg dla nas
te cuda czynit co przed tym dla ludu swego y
zeby murij Jericho same się przed nami oba
laly, choc na nie zatomanemi y kami patryce
bę ziemi przy stypuie deportanowienia regu
larnego wojska, nayprzed iako się Rplta Dzie
li na trzy Prowincye tak dobry porządek exi
git zeby kazda miata swego Hetmana y swo
ie wojsko y tu by zarząd należało a fundo
perpetuo na zapłatę wojsku ale to od ktadaw
ad articulum skarbu, ktory nam pokazae po
wińien iaką z niego quantitas wojsku na
lezytą moze mieć subsistencya, to iednak
quantitatem trzeba koniecznie miarkować
ad stabiliendam securitatem Ojczyzny we
stug sit są świadow naszych aby iexeli kto
rzy z nich pod iakim pretekstem, o ktory nie
trudno chciat nas aggredy wojny niespra
wiecliwą z nami zarząd byliśmy w wri statu
resistentis

resistentia sami przez się nie szukając cudzych
posiłków, kosztownych zawrze a często szkodli-
wych nie odrzucając ich iednak totaliter to iest
by te przez taką diversyą byli nam pomocni ale
iżeli ich in viscera Regni wpuszczemy iako czy-
niemy nie mając sil wlasnych. Takiego kol-
ligata pretko nowego nabędziemy nieprzyja-
ciela bo staniemy tak onerosus ten co przydzie-
mnie bronie iako ten od którego mnie zebro-
nie zechce. Jeżeli tedy iestesmy convicti ze
nie mając takiego wojska iako by należało do
browolnie podaćemy Ocyryzny in preclan zato
do browolnie podaćemy Occasio facit furem aze
kądj są siadów naszych tym bardziej nas
czuwać będąc in siego mruicy strzee będąc
mij więc supponamus jeżeli proventu Regij
iako rozumiem na to miysce starej ze ka-
zda Prowincya mozemie zawrze woyska
komput 30000 iakgo unas zowię Cadroziem
skim to iest całego 90000 zyczel bym zeby pod-
czas pokoju reducerego do potowj aby każda
Prowincya realiter miata complet et 5000 lubo
trzeba zeby zapłata iednakowa currat zawrze
in toto na 30000 ale za potowa zapłatj zeby
była od tozona ad fidele depositum naprzyklad
Reyment który ma 1000 niech ma zawrze efe-
ctive 500 w służbie ludzi a zapłata drugich
500

59
300 niech temu Regimentowi czy ni mają abij abij in
causa Wojny & irruentis periculi nie miec rekurru
do rownych podatkow y z dzierstwa ubogich ludzi
ale z tej masy in instanti formare zawiągi tak
zeby kazdego Regimentu dougnąc do komple
tu 1000 ludzi ta masa stuzyc by takze powin
na poki by iey stawała pro nervo belli. Boe
to ostatnia podczas wojny podatki extra or
dynaryjne składai, albo gwałtem zyc a
rapina sami się ruynuię, miasto nieprzyja
ciela. Do tego porzątku trzeba by zawsze y
podczas wojny conservar numerum con
pletum Officerow o których trudno dobrych
nie o prostego żołnierza ale tak aby kapita
ni, Porucznicy, Chorazowie, których potrze
ba do 300 ludzi realiter stuzących mieli żołd
swoy zwięzajny y zupełny zapłatę drudzy zaś
których tylko provisionaliter trzymać nale
ży in casum omnis eventus mogli by się kon
tentować potowq żołdu swego jako niebfoze
obligowani do radney stuzby, podczas pokoju
oprocz samych popisow y w ten czas kiedy
ich zawołaię, a Tak gdy by Regta miała pod
czas pokoju 45000 Woy. ka y pięniędze na
zawiąg altorius tanti do całego computus
byłaby bezpieczna zeby iij nie miało temere
aggredi. In casu zaś wojny miałyby Reg
ment

ment et masz a gotowe pienigdze gotowe trzeba
by kazda Chorągię w rozdzielu, to ient zostawie
potowę Kapitanowi actu i Turqemu, a potowę
dae sub alterno, aby te nowe rektuty in korpo
rowac między Starego Lotnierza między ktore
mi re kretumi do cięgaę będzi potrzeba do zu
pełnego komputu Obudwuch Chorągwi tak
zeby mogła Rpta na kazda potrzebę mie przy
tę multiplikacyę in instanti 9000 Wojska
regularnego należę takze obmyśle przy tym
fundum perpetuum na artylerya która u
bron, pryncypalna kazdego wojska, i ter
na konserwacyę Fortee iako y na Bretery
nowych g dziech pro opportunitate loci potrze
ba na Szkoty Indzy i nierow o ktorych u nas
trudno lub w nich consistit ars principa mi
litaris. Są takze w wnszych Państwach Chwa
lebne instytucye ktorych by trzeba naradowac
iako to Szpitale na Lotnierzy co bowiem elusimicy
szego aby ten który życie swoje toczyt na urku
dze Ocyzrny miał go czym sustentowac do
smierci kiedy albo Staroscig albo kalciton
przy cisniony nie będzi mogł zarobic sobie
chleba, nie mniej potrzebnej Szkoty Ry
cerskie ktore sporobig młode do służby wojen
ney

58

przeszej, konnej y Artyleryi, do dobywania
Fortecy y obrony aby nie szukano cudzych krajach
in hac arte expertos, alias iako ztąd pochodzą wszy
stkie szeregowe woienne progresus tak bez
tey z młodu aplikacyi długoy porprationi
kutrzye w powinnościach woiennych. Sztu
ta zas Rycerska produciendo dwoy kaste wy
smienite Nascenia iako zrodło ktore wy
rycha iako korzen drzewa ktory buyne owo
ce przynosi. Jeżeli najwanniejszye kadzidło
nie da zapachu póki na ogień nie wysypg. tak
każdey naturalney enocie ktory sama obfusca
re condit trzeba pomocy aby ig zagrzebiwra
dobyć. Jeżeli ma stynge przez to co igdo do
skonato iei stimulat doznaige przez expory
encyg iako ajzsko z młodu zte natogi przetomai
y ztąd edukacyą naprawie ktory powinna by
czyna iako dobra Matka tak dać Synom swo
im zeby z nich mogła mieć pożyteczny po cie chę
y usługę, przy erekcyi zas Woyska należyte
go trzeba znieść szkodliwy u nas zwyczaj
Waruige aby ig naigodzie to miece ni kornu sub
titulo Gwardyi ktora Samemu Krolowi na
lezy xadnych radwornych Woyskowych ludzi
zwlaszcza gdy Rplta przez portano wie nie dobre
go porzdku, kazdemu wstropowina obrnyelic
securitatem periculum bouiem ztąd z e z y ta
tu

tu znaleźć może ktoremu przeciwko Byczy
nie przyjaćielska iak potoncy na koci imprez
suppeditabit in edia pignus do znacny ch
zauigow y ni mi pod pretattem nadworny ch
ludzi ten który się da utowie może militare in
rem tego a nato tozy e będzie a do tego zadny
iaku zasiecia między dwiema Familiami o kazy
pewna do wojny domowej temi ludzmi na
dwornemi wo iuzg przeciwko sobie stacy mo
ga snadno cognata acies przyznaj ze dostatny
iex zelo przystugi Byczyznie proprio sumptu
zauigawu woj skowych ludzi ale tu ochota zwy
czay nie degenerat in rapinam ni maig e bowior
do sustentacyi takowej partyi iakiego sposo
bu pro libitu usurpata aut horitate consisten
tie in daiq kontrybucyje nanie z ktadaiq sto
wem ze lekkie posilki w kupy się zwawolne o
braegia n a rem e ty lko uci mierzenie ubogich
ludzi y tego bym zy c et zeby party kularnom w
nie godziło się mi ce Fortee bo nie iest zad en
in Statu takie trzymay takie w nich mi ce
prezidia iaku nalezy do obrony iuk ni przy
iaćielowi ktorego trudno potym z nich rugowac
ktoby tedy chciat mi ce ludzi na wstuzg kptoj
nicz ich odda pod komendę Hetmanowi ktore
mu w tąd za generalna nadwyszylki ni ludz
mi wo in nemi dana kto takze zeche mi ce
w Dworach swouch ni ch ze w nich nadzi pra
sidur

59

idua Apłtjij która lepiej może securitati ich provi-
dere niżeli particularnij, którego na to nie stanie
nie chce się dalej rozwódzić w tym co ad regularita-
tem woywka należy jako y ad etorcedia i disciplina-
nam militarem mamy dobyte dobrych przykła-
dów do nas ładowania w zwyyczajach innych
Narodów które porzucisz dawne woiewwania
sporo by staraj się iako nay lepiej i edne nad
drugie excellere co my snadno potrafiemy by-
les my sami zechcieli byle abusus z naszego
rzędu pochodzące nie tamowaty naturalney
dy spożyty którą mamy do cnotwowinnych

SKARB.

In materia skarbu każdy zycij wedlug swojej
kondycyi sqdzi może iżeli in statu particulari etko-
nomia potrzebna bez ktorey nikt się obyć nie mo-
że dobioż wszystkich Państw, Rządów powinna
być fundamentalnym warunkiem suwadkiem
tego nie które we Europie z kąd takich potencya
z kąd we wszystko obfitosć nie oszczernosć kraiu
niezliczonego narodu ale z dobrej administracyi
skarbu publicznego z kąd ze commertia i industria
Obywatelów producit circulatio p u n i d r y tak po-
trzebna ad prosperitates eiyus lib et status. Jako
krwi cirkulacya w cie le do życia ludzkiego z kąd
zwłaszcza naybardziej ze każdy swojej fortunę przy-
watną zakłada w fortunie Oyczyzny contribu-
endo z ochotą do tego do czego przez powinność obli-
gowany jest

gowany iert, uczynas Ars Matematyka ze um
ad muniulo instrumentow Matematycznych moze
my lekko dzwigac by naycięższe ciężary taky w
skarbowym interesie wszystkie on ora stana, ię
znosci bylesmy znalezyta, proporcya, miarkowac
y z taką z ktorey by się mogta. Rpta iakiego emolu
mentum spodziewae pewnego, nie iak dotąd gdyż
wielkie owszem detrimenta ponosi, y gdyż insey
okazy do zamieszania nie byto to sama iaka ust
u nas ordynacya skarbu przeszkoda, pryncipalny
zawsze będzie y dobrego in regimine portano wie
nia uwazmy proszę iak modus podatowania, ię
czay nie progresu^o obrad publicznych na Seymach
y Seymickach tam iak retrakcyja placensia
podatkow zawodzi naylepsze oko to dobra popo
litego staranie. Iako przy tym mizerna y szczu
pla podatkow quantitas ubogim nie mniej cię
szka a publico comodo nie przyteczna, nie do
puszcza nayzbawienniejszych wykonae inter
cyi iako na ortatek ad ministracya skarbowych
Interesow Rpta forziwdzi a prywatnych tytko
bogaci ze zas inter capitales defectus status
nostri sądzę ten naywiększy ktory pochodzi
ex indigentia skarbu. Pytam się co tego za ra
cja ze tak przy tak wielkiej obfitości kraiu
choe się u nas wszystko lub gdzie indziej z dale
kax mnięszę zyrności rodzi, aprzeciutako
wielka raritas pięniędzy nie wszadest tylko
ta ze tego zaryc nie umiemij co nam P. Bog
daie iertesmy iako owe drzewo ktore się ba:
mu

niezobfitorci wielkich owocow swoich in opor 60.
y nad ktorym napisano me fortuna fecit, Data:
te czności y buyności widząc ziemie naszej nie d
bamy ozdony Ekonomii czny in diestry Plebij przy
tym ktorych to profesya commertia prowa
dzi wolności nie mając y profesyj w Handlach
ani securitatem nawet tego coposident bo
ieżeli przez krową pracę y zabiegi swoje
co zarobią to im mocniejszy wydrze ruina
także miast nie może ty lko tamowae curru
comertiorum tak dalece ze to w sly w domu
rodzi trzeba albo consumere albo zamiechae
zeby się samo consumat. Na portanowie nie
tedy skarbu należy tego trzeba nayprzod za
czę z tą jak komu sufficienter providere
według potrzeby expens Rytteij szukaic
spowow z ludźmi mającemi commertiorum
perfectam notitiam a by przy tak wielkiej
kraiu obfitorci przyjmorzu przy tak wielus
Rzek defluitacjach nasze krolertwo suis bene
ficijs gaudeat. Co in sze w oczach naszym
lubo nierowne w obzerności ani w obfitorci
trzeba potym skarb jako naybardziej z boga
ciwszej pilney przytozyc applicacyi y admi
nistracyi jego co z naydziej snadno. Jeżeli
Ministerium Podskarbiego in illa actiuita
te o regularitate jakom xij et sub articulo
Ministorum Status, będzie constitutum
tak bowiem jego iest natura aby koniecznie
unanimiter o nemine excepto nie tak na
przykłada

przykład jako na radach gdzie jednego dobra
da może być Salutaris Byczy nie, nie tak jak
w Woyshach gdzie jednego Wodzami i swoy
czuta przezorność może otrzymać z wyjątkowo
w interesie zaszkarbowym jeżeli dostatek
ma być primum & præcipuum mobile Dobra
Dzopolitego trzeba żeby wszyscy do tego się przy
tożli, obserwując rigorose jako equitatem w
generalnym podatkowaniu tak disparitates
secundum facultates in quantitate podatkow
płacenia aby ubogi za bogatego nie płacił, u:
ważnij co to za indigeneya Rpltey i jeżeli w
ciężkich Państwach Skarb nie którym miar
nie jest dostateczniejszy albo miernego Nian
Udzielnego procenta nie są większe niż naszym
Rpltey mizernej przy którym niedostatku w czyn
za kładac nadzieję jest to kotwica zruca w be:
Zenne morze albo zagle pod nożem przeciwno
wiatrom chce o tym myśleć i radzić aby po
prawie co widzimy in statu defectuum po
tu defektu i skarbu nie poprawiamy, którego
opulencya powinna faulitates zbawienie do
bra dzopolitemu resolućje w co snadno potra
fiemij bi lesmy wszyscy gospodarowali a tak
dozorną Ekonomią u Rpltey in traktach jako
każdy partykularny w tych ktoromu Substan
cyi swojej by te Rpltey użyć do statniej pro
portionate do tych dostatkow ktorzy ma
ię ci co componunt one y by lex suas każdy był
w sobie convictus ze iakozij & pilno uigstara
pro

61

er institutum naturale o własną swoją konser-
wacyą, tak coż vinculo tenetur do konserwacji? Oczy-
wisty w partę tylko poręczył consistenciam ani żadnego
mięce bezpieczeństwa przywątnej fortuny. Jeżeli cze-
go z niego nie udzielił abij obmyślał securitatem całej
Oczywiście w czym nasza renitencya podobna tym
którzy przy wielkiej powadze y żyćie exponunt y
śmierci się nie boją a kiedy kilka kropel krwi
na salwowanie tegoż życia uposćić potrzeba
Nie mają tego serca y spojrzeć na lunetę tak
y my o całą naszą substancją, zdaniem niedba-
my kiedy uszycie ze iest bez żadnej obrony exponi-
mus ię nie przyiacielowi a kiedy na konserwacyą
y ubezpieczenie ię trzeba iaką małą część udzie-
lić iak z wielkim stopem tem usy schraniamy
Ta iednakochota powinna by w nas prevalere,
nadinsze narody które contribuunt do skarbu
Monarchow swoich pytamy na co ed vacillan-
tium na wyniesienie im nieznośnej ambigii
na próżną orientacyą albo marnotrawną enter-
sya y satisfakcyą z ledaiakiego często po cho-
dzącej dominantnej passji myż co zdaniem
to benevole nie z żadnego przymszu wiemy
co imponimus sami na się wiemy na co że na
konserwacyą nieozwalanej wolności której
mając o czym bronie tym samym wykupić
my się z niewoli y korbj iha tak drogi okup
czego zatował a przy tym co daję in emolumen-
tum publicum od bieram iowicie ex usu Dzie-
dzistwa mego zarywając tego patrzymy niu
przywrzektnej wolności y bezpieczeństwa
obligat

obligat nos y mnie do tej powinności, recognitio sup
mi Dominij Aptteij obligat mitorie Ojczyzny ktora
mnie iako dobra Matka pte dziwryj y wychowawczy
karmi abym nie byt od ludkiem y do rodkiem nieratu
iq c iij w potrzebach obligat nawet sam amor pro
prios y partykularny interes ktory mi pozytkiem
bydz nie moze tylko proportionate relative we
dlug popolitego. Do instytucyi tego skarbu na
lezy przystępnizc podać do refleksyi Dozy przy
cypalne obiekta. Pierwsza zeby sufficientian
skarbu tak miarkowac abij superabundanter
wystarczet na potrzeby Aptteij obserwowat
ktos ze in nulla arte medicinae nie iest tak
nieznosna iako w muzyce y Malarstwie nie
owrzem nie będzie przy krzyżego iako stukam
instrumenta muzyczne w rękuniedokonałe
wmoiętrych nie mnię y oczom nieprzyimnej
kiedy mu w brakuie do perfekcyi nalezy tej ia
zas mowiz nie doskonalszego iako medicinae
skarbu bo z niego daremny tylko zawod y da
remne ludzi ubgich uciemierzenie, kiedy skta
dają choc na to podatki niemoga ich bez cizaru
placie ten zas cizar zdauie dobiro nieznosni
kiedy ullum lucrum nie przynosi publice utli
tati y kiedy z nich natychse ubgich ludzi radne solatiz
redundare nie moze bo iakoj tex Akte ktore w padają w
morze z tego morza przyź zrodla nowego nabywają
wigoru tak tenze fluxus y refluxus powinien byt
instatu to ient kiedy prywatny Skarb publiczny
ditat Niechze będzie tak dotatecznie aby et fru
ctus

62

ad utilitate publica z tego Skarbu wszystkie
Commoda na nich spływają y rozlewają się
się mogły więc porachować się potrzeba w zażąda
ta wojuska nalezytego Fortec konserwacya
Artylerya y insze experienta wojuskową wyrosła
Item wiele potrzeba na sustentacyę cum digni
tate Króla z Dworem y Gwardyami wiele na ro
czne Intraty jako się rzekło Senatorow Mini
strow Portow Deputatow jako publicznych
y stuzgnych Obyczajnie Urzędnikow wiele na u:
stawicznych Urzędnikow u Dworow Cudzoziem
skich albo na extraordinarynych Proclawow
y na insze ktore Dalej wyliczam potrzeby
Apłtey. Drugie Obiectum przedkładam żeby
proventus Apłtey był fixus y perpetuus nie
tak jako się do tąd dzieje gdy co ieden Sejm po
stanowi to drugi znosi takowa odmiana nie mo
ze tylko powiągać za sobą pewną variationem
in Gubernio i exeli dopiero in casu extraordinario
podatki extraordinaryne stadać będzieny
z trudnoscią mu zabierać bo może taki dani kto
ry ani dopuści czasu ani sposobu do wybierania
Podatkow y ratowania się. Niemniej rad bym że
by Apłta postępiła sobie w prowentach swoich
jako partykularny dobry gospodarz ktory we
stug pewnej y dobrze obwarowanej intraty
Ekonomią domu swego tak statek prowadzi
ze y regularitorem ze swowey Subsytancyi żyje y
proży

y przez tego prosperit casibus maiore zawsze iako nowy
grosz od potrzeby a tak Ręka na pewnych yraz na
zawsze portanowionych do chodach fundując się bę
dzie daleko smadniej mogła manutenerere regimin
Krolestwa swego ktore ob defectam & irregularitate
skarbu w niwierzymnie moze być stabile & iako
sub articulo woyska zyczetem zeby bez nowych cy
szkich często podczas woynij podatkow miezgot
wą Masz y fundum na przyczynienie woyska
& pro nervo belli tak tuda skarbowey materiji
nalezy podac sposob zeby podczas pokoju ta mas
sa nie byta sterilis ale zeby fructificet tak Ręka
iako Incolis. Texeli by się zdato komu zyczetby
zeby się podzieli między Miasta principalne maza
się od kapitatu kontentując prowizyą naprzyktad
dwa albo trzy procento tej maszj nie moze być
fidelius depositum byle nalezyte od miast wziać si
bespieczeństwo aby zawsze in quo cunq casu woyn
nij albo nagley na Ręka iakiy potrzeby moznos
tę Summe instantanee repetere przez co Ręka
ni ce zawsze będzie sukurs dostateczny przy
pozytku choc miserryom kiedy z niego w raz
augebitur a przy tym circulaija będzie po ca
łym Panstwie pieniędzy przy ktorey obfitow
wielka tak iako w Rzyce utawicznie ply
nqncij gdzie wodcy nigdy nieubywa choc ię
wszyscy bez przestanku & expaiz Kommercia
tak se się znaczne wprowadzą y niadwii będą
licznicy

63.
nie więcej byle po Miastach Magistratij do-
przy porządek postanowili dzieleć z summy po-
między mieszczanow z taką ostrożności zbyć
każdego momentu mogli recuperare od partyku-
larnijch y kiedy tego Rpta potrzebować będzie
Interca ci mieszczanie tak mogą płacę pro-
wisij z arabiać będąc ita maigę o czym han-
dlowacy zarywają tego Kapitatu proporcione
do oia drosi y handlu swoich co zas do pro-
wentu pewnego i ednostajnego Rptey rum
przydzie ad genus podatkowania ten będzie
nie wstajęcy a do tego imgo uczynićemj zabniej
tym bardziej alleviabis populo w podatkach.
Inaczny zas będzie iczeli propositum moie
stanie się acceptabile z Intrat iakom zycyjt
wszystkich Starostw y Krolewszjyn, ktore
są legitimabona o Dominia Rptey, y ktore
bez niczyjej krzywdy może recuperare bo sup-
ponamus ze się nie podoba ten sposob compo-
dat do recuperacji aby ad aeta konstitutylji
przez sześć lat posesores bonorum Regalium
wytrzymali zwyczajnie Dobrych pretium
na to niekt Stowarzecz nie może kiedy Krol
wakuje miasto konferowania partyku-
larnemu Rptey restituet gdy z się nikomu
krzywda nie stanie kiedy secundum jus so-
litum possessionis ad vita tempora posside-
bit Krolewszcyzny lubo tym sposobem
Aluzszego

Aluzszego czasu potrzeba aby Apttax tego po-
datku profitowała. Notandum zeby te intraty
z krolewscy czyn per plus offerentia do skarbu
wnoszono non secundum beneplacitum pod-
skarbiego aby ich niepuszczat in favorem dru-
gi provent pewny subsidium charitativus
według umowy generalnej z Duchowienstwem
z Dobroscielnych. Trzeci Cakitore in be-
ne ordinata Statu iakoby się spodziewam po-
winny auger iak nastąpi dobry porządek
in commerciis a przy nim ludniejszy po mie-
stach oriadtoré iak się temu zabierzy z kupcy
pod Paszportami Szlacheckimi handlowae
nie będa. Przy tężony do tego Monopolium soli
ktora maty bardzo pozyteczny particular
nemu a wielkie by uczynita in omnium pu-
blicum gdy by Stan Szlachecki per amorem
Bonu Publici chciat resilire a Jure Sukcednio-
wey Soli; Pyta się tylko co monopolium soli
w Innych Państwach czyni y wnosi. Pert to
Jus Regale ktorey Samey Apttey należy nie
wywodzi daley proventow iako Dogtowne Lyb-
wskie y insze ktorych dwoiakę speciem ka-
rdyma status Feoden nad ktoremu Aptta majus
prosperitatis et Dominié fakomie przetożyt y
ktore się ptacz bez niczego y uciemierzenia
iako intrata particularnego Dziedzica kto-
rą ma przy jego staraniu sama natura pro-
ducyt

64.

dwit. Druga species są podatki które każdy
Ludy w Byczynie ex proprio ptaij tak B. Obic.
ktum czynij w Intersie Starbowym nie doyc
bowiem na tym żeby procenta Rpltey były
sufficiencia według exigentiam potrzeb pu.
bli cznych nie doyc żeby były trwałe y nie
odmienne nigdy ale oraz byle z podatkowa
nia nie byto ciężkie żeby ubodzy ludzie nie
byli przesławani y znosili sine gravi oner
re cona nich w ktadaiz; Przyznam się w
Państwie Chrześcijańskim tym samym
Imieniem Pogłownego brzydzisz który
jest w Pogańskim Haracz w czy stusznas
żeby Chłop umieraizij zgodę głowę o ku
powat y żyć niemając Ich czym sustento
wac. Prawdy mowięc unew w Polsce nie
powinna Rplta na Chłopow y Popolstwo
podatkow imperene nie są proprietarij Gran.
tow każdy Pesejor Doba swoich może proju.
stitia podatek Rpltey pomiar kowac między
Podanych swoich tak iako rozumie bo suppo
nitur, że ich nie przeta ducie y przywody im nie
czyni tylko z swą własną skądą ale Rplta
powinna od Panow iako od Dzielców y Pesejo.
row Fundi requirere podatki swoje nad koo.
remi ma Jus & Supremum Dominium tak
iako Dzielcie in particulari nad swoimi Pod
danstwem y Drugi Podatek Podymnego cale
mi się

mi się nie zda bo iak może być *Fidelis Calculans*
Dymów, których albo w rok ubywa albo przybywa
Trzebaby za tym często Taryffy odmierza a ni
komu nie folgować ani krzywdzić. Wolno Porefo
rowi w Dobrach swoich czy przez pogłowne czy przez
Podymne. Podatek wybiera na Dobra Jego przy
padaigę ale Ręka ma śnadniejszy i sprawie
diwsze sposoby do generalnego podatkowania
i uczynienia dobrze pomiarowanego repartycyi
i nie wchodząc w Cła kuje ciężkie i niepomil
ne od Głowy i oddymw. Ja nie widzę inter omnia
genera podatkowania w Polsce Naszej śnadniej
szego trwałszego i obfitszego iako ab ultimo coneti
tente, tóież tanowe Cłopowe i szelfzne generalne
z Dobr Dzierżnych, Duchownych i krolewskich
Tatwe, bo chleba i napoiu codzienna użycienya
contribuit lewie, bo ty mały quantitates ktory pła
ć z Tanu zarobi na Targu proportio non de valore
zboza & pretium similiter w Szyntku takdalece
ze ten Podatek ma, ią płać co przedaj, ale ten
co kupi ić trwate bo nigdy chyba przez y tód po
wszechny ustae nie może obfite bo choc miarony
Podatek ztoży się od Lanu i od Cłopu do tak wiel
kiej kraiu obfiteści i obszerności i tanta consum
ptione Chleba i Napoiow stani się considerabilis
A iżeli iest taka trudność w wybiraniu szelfznego
i jeżeli nie znajdziemy sposob zabiczenia takis
krzywopryjęctwom ktore się dla tego Podatku

codzien popet.

65.

Widzi on zupełniaq ient inrny modus podatkwowania
ktory complectitur w sobie inrre wszystkie gene-
ra podatkwne y przez ktore wszystko co tylko
natura Industria Ekonomia gospodarska
producit bez zadnego publico contribuit araris
Ten ient przez Parafie. Racja nayprzed tego ze
Taryffa y z niej calculus snadny bo cate ient
krolestwo na Parafie rozdzielone niemasz
zadnego, w nim kaza zeby do ktorey nie nalezal. Ara-
tym snadno w kordym Woiewodztwie widzie liczbę
Parafyi porachowae co Provent Rplteij wynosi eper
consequens eprospicere aby ia ni ktynie ukrzywdziat
do ulozenia zas trzeba pilnego przytozyc staraniame
aby Komisarze probata fidei na to Deputowani miar-
kowali sine ullo respectu ofavore, wiele kazda Para-
fia, choc zroznych Posejsyi ztozona moze producere
Posejsionibus Intratij, tey tedy Intraty naznaczyc
plusy minus, iako ozym przez zgodę powszechna
nastapi decyzja certum quantum na Podatek do
Skarbu Rplteij na przyklad pię pro Cento, to iest
iexeli Parafia ztozona z roznych Wsi nalezacych
roznyim Posejsorom wynosi Intratij 10000, a zeby
do tych 10000. Pięset złotych bylo podatku Posejsjo-
res powinibij tylko wnosic do skarbu ale niepla-
cie, bo Rplta uwolniwszy Dobra Ich od Poglownego
od Podyonnego od tanowego, Popowego, Szelznego,
wolno to in modum Podatkwowania ktore siem podobae
portanowie między Poddanych Swoich, ktory w Podatkach
nastapi moge, byle Rplta ten szeregulnie repitere
mogta, przez ktory kazda species proportionate pu-
blico placi w Partij kularnemu Intraty czyni przez ten
takze

także sposob zabierania wszelkiej niesprawiedliwości
in modo usitato naszego podatku, które się przy-
to dziecie. Mam na przykład Wiesz albo majątność na
której ma dłużnik Summę, sobie zapisaną, do której
mu in toto płaci Prowizya, moja Wiesz według takiej
jednakowo płaci Podatek a on z swojej Summy nie
nie dać do Skarbu lubo przez moją zapisy przez Pra-
wo, którego nabywa pożyczając mi pieniądze stać się
co Heresy w spółtęczny ze mną Posessor substancji mo-
jej lubo mu płaci Prowizya, a parte Intraty mojej mu-
szę nie mniej in toto czy Poglowne czy Podymne czy
in szę podatki wnoszą do skarbu. Pytam się za co ma
być ten Favor y tady dystynkcyja tym którzy mają
w Summach Pieniężnych Substancya Dzierżicow
y Dobr Posessorow dla Sprawiedliwej korekcyi
podatkowania, tak by należało postanowie. Wiesz
moja na przykład oszacowana według Intraty na
Podatek pięciu pro cento Izchicznicy Dłużnikowi płaci
Prowizya, niechżemi będzie wolno proporcione wy-
trącić z tej Prowizyi, która jest Intrata Dłużnika
mojego, także pięć procent aby równo zemną contri-
buat. Jego Podatku ten jest pożytek, zego każdy tak
ubogi iako y Bogaty według swojej Substancyi
bez żadney krzywdy płacić będzie y żadney w im de
fraudacyi być nie może, bo raz Regilla sprawiedliwie
postanowiona snadno fidelem calculum kazdemu
demonstrabit y zego nigdy nie odmierzać in modo
e forma Rpltey, według potrzeb swoich snadno będzie
mogła in quantitate przychyć albo umiejszyć nie-
wymyślając nowych co raz Elekueyi mało poży-
kujących Skarbowi czysto mieszających Consilia
Publica

66.
y zawsze nieznośnych ludziom Ubogim Inte:
rea temi sposobami które podaję by to by sup. or abundant.
ter oczymy. Woyska wielkie chowaję y wszystkim in:
szym potrzebom Rplta subvenire a iezelisy w tym
ia ka znajdzie repitencya przeciwko tak potrzebne.
mu y Sprawiedliwemu Podatkowi, w tym za kladaige
indemnitate wolney Szlachetkiy kondycyi aby
nie Rpltey nie płać, niech proszę uważy o procs
powinności która każdego żyjącego z Obyczny obli:
gat, aby ucy z tego co ma dać succurrat ze succur:
rendo iey należycie sciele sobie drogę do pewney wła:
sney swojej fortuney albo przy dostatku skarbu kie:
dy Woyska będą liczne y płatne. Urzędy przy tym in:
tratne, kiedy ducta Inklinacyi swojej stuzge Obycz:
nie czyli w Woysku czyli w Dobrach Publicznych
czyli w Trybunatach więcej spodziewaę się może
nie tylko to co Kontrybut na portanowienie tej
nieustajęcej z bawionney fundacyi, ale owszem sta:
takich będzie co się będą mogli więcej dostuzyc niz
to co possident et proprio matrimonio wtem czas
kiedy Rplta będzie miata sposob czym premiare do:
brze się zastuguięcych, y lubo recte facto fuisse merces
est. Ze tym większą iednak ochotą każdy zastogowae
się będzie maigę się pewney spodziewae na grody,
tak iako pracowity Rolnik zeby miał z roli obfite
ziarno, trzeba zeby ię zasiał. bo nie będzie miał która
iezeli w nią ziarna nie wrzuci. In reliquo co ad mi:
nistrauyi Podskarbięgo respectem fidelitatis skar:
bw moze być Rplta zawsze bezpieczna wedlug po:
stawienia, którego zyczył sub articulo Mini:
strow status, ze żadna nie będzie się mogła stać
w skarbie

w Skarbie Defraudacya bo rachunki i nadne będą
skarbiego, kiedy zawsze w oczach Apłtey i za samy m
iey tylko konsensem skarbem dyrggować.

Sprawiedliwość

Sprawiedliwość same Prawa Boskie dosię zachycania
zeby się we wszystkich Pospolitościach hardly konseide-
rować pro Regula vite niż się wszystkie Prawa utrzy-
miać, niż wszystkie Rzeczy stoić, na niy dobre rady
fundam. powinny; wszystkie Transakcyje y Negotia
Publica agitari; powinna rozsądne deliberacye dirigere
w decyzyach considerare zaicy decyzyg bo tam gdzie
sprawiedliwość będzie pro principali objecto ambięg
postkromi, nie nawieśc zwyżyży zardrosie przetornie
respekt odrzuci; Interesu prywatnego duedopusci
Zgoda Sprawiedliwość nie tylko te nieszczęsne y zwy-
czayne dyspensye motiva wykorzoni; ale owszem sta-
ie się vinculum indissolubile iedności porządanej. Zwa-
szcza iezeli praeominabitur nad wolnością, ktora ię c
contro biorąc goię nad nią zewrząd ruguie. Itak iezeli
wszystko tak czynic będziemy co nam wolno, a nie to
co się nam godzi, nie trzeba się żadney w akcyjach naszych
spodziewac sprawiedliwości tak bez niy żadne się Pra-
wo na nie nie przyda, ktore dla samego Jey utrzyma-
nia y warunku Stanowi. Powinna przy tym in quo libet
Statu Iustia Meritorum byc w iak naywiykszey kon-
sideracyi; ktora vitia extirpant y virtutes coronant.
Jako bowiem naywiyksza cnota tempie ie bez nadgro-
dy; tak zbrodnie y występki animę; bacz ktorey y natoc
Opatrzosc Boska cum libero arbitrio ktore data est

zwickowi

67
wielu postanowiła premium. opoznam, natymy ka.
dy Status publicus fundus si zc maige przy wolno.
sci liberum campum benemerendi; trzeba zby dobrze
by to dobrze czynigo czego si spodziewai a zle cze.
go si strzedz y obawiac potrzeba. Takq Sprawiedli.
wosc powinna nam Appla iako miy sey t, aby si
nikt nad swoj kondycyq ni wy nosil, mian kuzie
preten sye swoje wedlug zastug y godnosci swoich
do ktorych lub equaliter w nas Prawo kazdemu
daie gdy si wszyscy roznem si qdzimy. Przy wolno
sci iednak ta si ruznosci z nay duie, ktory suma o.
patrz nosci Boska postanowila kazdemu swo.
rzeniu dawszy rozmaity nature comu conuenit
Jeżeli si kazdy w wzrostem swoim kontentui e
czemus z niemq te kondycyq. w ktorey go Bog o
sadzi. Bp dzie dwoch Braci Starzy ma wy ksza
suknia bo rosley szy, miodszy mu wy nicza dwoici
choe ma mni cysz wedlug swojej statury. Przy
takiej Sprawiedliwosci moe ni cysz si opprimet
Stabszego Przetozony w Jurysdykcyi mial by powage
nad tym ktory by mu byt subordinatus vigore Pra.
wa, byt by poslusznej iednakowo tak moe ni cysz
iako y nay lichszy. Nie winnosci by byta in toto nie takia.
ko si teraz dzieie gdzie dat veniam corvis, vexat censura
columbae. Czy wolno dla prywaty Dobro Pospolite ta.
mowai ale gdzie Sprawiedliwosci nay potrzebni cysz
y gdzie Sdzem zatorzyc powinna, to na publicznych
Sadach y Szdach zby si zas iako nay lepiej intami
natum na swoim miejscu sadzie examiniuy mija sz
dy iezeli maig te trzy ktore im nalezq. attributa. To
iest

iest władza, Integritatem & Cōditionem. Co dopuścić
go Nasz Trybunał ma być zupełną władzą, bo Sądzie bez
appellacyi, ale qualitatem iezeli to ient iako quæritur, som
parabilitas cum Aut horitate Apłteij; ktorey same Jura
Regalia należą, ze zas sądzi iest Jus præcipuū, y co
in Statu Monarchico Suprema Potestas ultimarie
decidit, to in libero do samey Apłteij powinnno differri.
Iezeli mi kto rzecze ze Trybunał iest corpus Apłteij re:
presentans bo ient compositum z Deputatow wszytlich
Wodztw, iako Sejm z Porow. Prawda ale zdasij bydx
monstruosum scundum naturam Status Nostru bo
tylko Equestris Ordo z Duchownemi, y czasem nie kto:
rzy z Senatu formant Trybunał, Apłta zas nigdy
nie moze bydx in pleno Jure suo per Unionem Przech
Stanow Króla, y Equestris Ordinis, a tak duze by mu
siaty bydx mias to iedney, a przeciz iedną tytko indi:
viduitas constituit zupełną władzą Iezeli tedy Trybu
nał nie moze się zwać Apłtą, to per consequens nie
moze usurpare Jej Jus positivum w Sądzeniu bez ap:
pellacyi, to nie innsza iest Potestas Trybunatu tytko
per Commissionem od Apłteij, iako przez wszystkie
sposoby, ktore podaję do Salutare Regimen w tym zakła
dam fundament aby każda Jurysdykcyja subalterna
była relativa od samey Apłteij tanquam a centro suo
Iako Promien od Słońca tak żyćie orobliwie in admini
stratione Sprawiedliwości zeby Sądow Trybunałskich
ultima instantia limitare. Nikt tego nie przeczy ze w
Krolestwie trzeba rzędu, a wszędzie trzeba pewney j'ie:
dno stayney Jurysdykcyi. Ize ta powinna w sobie Ju
rysdykcyja uniwersalną zawierać władzą, Co iezeli tak
iest pytamy iakżma Apłta Nasza y iaki rząd conse
quenter ma prowadzić wyzwszy się tak ex omni Jure
Constituente

constituente. Supremum Dominium Tej resobipra: 68
nie żadnego nie zostawia, w ywiodłem to obszernie co ient
za potestas kro la independens od Apłteji; co w tadea Mi
nistrow niepodległa z wierchności Tej Hetmanow or
bliwie a na oratach orobliwie Trybunat Dominus Necis
z wite żadney relacyi z Apłtą administrat Justitiam wszy
stkich Sądzi, a Szym pod Sąd żaden Suprema & regnantis
potestatis nie podpada. Tak rzekę jak naywyższe orycha
w niezliczone rozlewają się strumienie, tak Apłta na
sza obwarowna denuando w tak sła Jurysdykcyi
żadney in szey species regiminis nie zachowuje tyl
ko Prawa bez żadnego skutku, bo bez żadney existencyi
stanowie. Jeżeli te to positivum iest infallibile które
zało z elem powinno contentrat. In Materia zaś Try
bunatu, którą tu traktuję ze Authortas Jego relativa
była od Apłteji taki jeżeli się zda podaj sposob. Niek
by się usitata prawi Sądzy Trybunalskie od prawowa
ty tak podczas naznaczonego czasu Seymowania i
koy podczas Interstitium Seymem a Seymens.
Niek Trybunatu in Casibus & Causis Criminalibus kro
re peremptoriam exigunt justitiam Sądzy bez appella
cyi. Niek mówią na gorczy m Prawie botez Jurysdy
kcyą moją Srodzy i niektóre miasta ale de cetero in
Causis Civilibus zyczyłbym żeby wszystkie Dekretu
rum przydy do efekcyi nie miały waliditatem po
kicy ich Pjezentarska Ministerialis ad manuteren
dam Justitiam Catego Państwa constituta n habe
bit przy cisnieniem Sigilli Regni y podpisem Kancler
za, to jest żeby Sentencya Trybunatu nie była de
finitiva. Tak na przykład przydzie Dekret we
stug którego obiedwie Strony Sądzy się będą sprawie
Śliwie osądzone gdy żadna non reclarnabit, Dekret tak
sine ullo examine bo Supponij co ypo będą sprawiedli
wy in instanti expedit obwarowac Przydzie zaś Dekret
przeciwno

przeciwko któremu Pars injuriata comparebit. Niech
poda Kanclerzowi raęce swoje na obronę przeciwko
temu Dekretowi, czym się być rozumie injuriatam
Kanclerz zaś succinate in scripto niech poda informa
cyę Izbie Pieczętarskiej według której orzędzie p^o swi
ra, jeżeli Dekret Trybunałski nihilominus godziem a:
probacy, to piécze przytożyc, jeżeli nie tego według spra
wiedliwości poprawić. Dla przetyczy zaś expedycy, nie trze
baby żadnych Jurdyków kontrowersyi do tych sądów przy
puszczac' bo supponując że te będąc w Trybunale przy
sprawie agitowancji, dany lumen potrzebne do informo
wania Dekretu, którego Dekretom Pars leca przez
memoriał i nadto może Kanclerzowi remonstrare
sine alijs formalitatibus to tylko exponendo w czym
się rozumie być zgrawatum dla lepszego zaś pomiarko
wania czasu, mogł by się jeszcze taki porządek postano
wić, żeby podczas Rescii miesięcy Seymu Izba Pieczę
tarska nie była narzbyt obruta examine Dekretow Try
bunałskich, maigc in sze negotia publica do traktowa
nia według repartycyi swojej. Niech żeby przez czas
Seymowania Trybunał sądził cursum ordinario w sygethick
sprawy po expiracyi zaś tego czasu, niech by dwa Depu
taci Trybunałscy ex greminio kolegów swoich byli depu
towani do Izby Pieczętarskiej, y zostali per tempus
interstitii Rescii miesięcy przez który czas examen
Dekretow odprawiał by się a ci dwa Deputaci reputa
rentur nie jako za Patronow Trybunatu, ten a ten
Dekret ferował o którego by reformacyę Pars injuria:
ta instaret. Notandum że ta moja Propozycija sub
sistere by nie mogła juxta formam presentem Sey
mowania Naszego, bo gdy by Dekreta Trybunałskie na
Seym odsetano po naszym się odprawujący a o:
bliwie periculo zerwania podległy nie by to by nigdy
konca władney sprawie zakładać perpetuo & sta:

bil modo

69

modo Conciliorum snadno się przy prywatnym a nigdy nieurta-
żonym rzędu y Sprawiedliwości attendencyg pomiesci dla
zachowania ias dobrego porządku w Krolestwie y na Prowincye
podzielonym zyczylbym żeby każda z osobna miała swoy
Tribunal Wielkopolski w Piotrkowie, Małopolski w
Publinie, Litewski w Wilnie przez co Plarrago Spraw
podzielona będzi mogła daleko prędzej y snadniej spe-
din. Druga Cyrkumstancya inteligdow sprawiedli-
wych Integritas sędziow wiem że temu dawno provisio
przez krzy portanowioną tak na korumpujących iako
na korumpowanych, ale nie dosyć na tym, bo kż mo-
że investigare co kto da komu, albo co wezmie od kogo sou-
dno w tym o świadkow, aby kogo niemi z konwinkowac
trzeba na korruptora unszego zazyć spore bu, jeżeli co dać
Deputatowi na korupcyę, nie byt pewien że sobie kupi
za ni favorabilem Jego Sententiam, bo każdy dla wgt-
pliwego sprawy wygrania chciat prostituere nadare:
mnie to czym sobie chę uję y ubezpieczyć sędzię, żeby
tedy Corruptor byt in hac perplexitate, że babyportano-
wie żeby Deputaci publico ore niedawali Sentencyi ale
na piśmie, tak żeby ex collegio Iudiciali ieden drugiego
Sentencyi nie widział, że zebrać na piśmie Sentencyę
nie wiedząc czyie, Niech by Marszałek Tribunałski
albo Pisarz Dekretowy czytał y według zwyczaju per
pluralitatem votorum niech by Dekret byt ferowany
Jeżeli Corruptor z tym wszystkim nie będzi rozgdnij
że jeżeli dać korupcyę nie wiedząc na com usij przyda-
ć Corruptus tak bez bozny że iż wezmie to przynaymniej
choć oszuka Corruptentem, ale nie ma ię świadka przy-
danu Sentencyi swoicij żadnego konyderacya ani re-

Spekt

spekt ligabit aby iey nie mogt dać sprawiedliwej y chęć
krzywdy uczyni temu od którego cowermie może iey nie
uczynie, która ma stuz nowę po sobie, co zas unas do kor-
rupcyi iest o kazyę to Indygencya Deputatow bo nie
ma ię zadnego ex corrario publico subsidium niedziw
ze za prace y koszta swoje szuka ię w korupcyach nad
grody. I któryz iest Pan co by mu kto dobrze staryt kie-
dy mu nieptaci, iako Poddany moie swoje powinności
przeciwko Zwierzchności sobie przetożoncy; tak każda
Zwierzchność ma także swoje przeciwko Poddanemu a
miedzy innymi te na ypryncypalniejszą czynie mu spra-
wiedliwość która powinna mu administrari gratis co
bydź nie może iezeli Apla Deputatowi e Ministerio
tam graui e importanti stuzę coram publico utilitati
non providebit surten tacyz sufficientem. Trzecia Cir-
cumstaneyca do sprawiedliwych Sędziow nalezga
iest zeby Minister Status y każdy funkcyę publiczną
odprawiający tak orobliwie Sędzia miał Ctery Talen-
ta tak ztę czone ze ieden bez drugiego nie niewazy trze-
ba zeby miał capacitated nie tylko przez naturalny
rozszdek ale y nabytę erudycyę. Iuris Communis Praw
Ocyetych e formalitatem Procepiow Iuridyckich
a przy tym fidelitatem sumnienia tutione nie woi-
ności do tcy do ~~to~~ natości przydauy aplikaię aby
przez iaki nie dozor albo niedbalstwo Sprawiedliwość
y na moment cursu ordinario nie tamowata De Przy-
ciatnie Talenta yporobności sama do wszytkich brot
Narodu Naszego może w sieta procedere, ale co do Erudycy-
tasy z nami nie rodzi; trzeba do nabycia iey nauki y experyen-
cji; co do nauki przyzna ię ze iaku z Dyfput Szkolnych Teob-
gicznych mogę ię rodzie historije y z niepotrzebnych często
kontrowersy

70.
kontrowersyi o wierze rozne będy tak ex scientia iudicis
wszystkie wykazy prawne i gnota nulla cupido. Wolalbym
zeby Sam Kancel Staropolskiy cnoty in omnia purita:
te, wedlug ktorego Sądzo wykazy spodzielalby m się spra:
wiedliwosci ale ze multum intererit utrum quis pecca:
re possit aut nesciat y ze tego bez orudy cyi distorgue:
re nie podobna ktora in seculo nostro będę universalis
Trzeba z eby Sądzia nie sędzit ani z tej woli ani z nie:
wiadomości. W naszym krajach cate życie ludzkie trawia
na nauce Jurisprudencyi u nas zdawiy ze to sciencia in:
fusa, wszę szkoly do tej nauki nie masz tylko kancel:
larya a przecij wielka to rozniica umieć Dekret napi:
sac, a wiedziec iakgo wedlug sprawiedliwosci formo:
wac. Bywamy po Seymach Seymikach Trybunatach
na kompaniach u Dworu y gdy by wszystkie razem
amplecteremur nie solide nie utrzymamy ale nie
odstępię przez ty dygrysyę od Materiy Trybu:
nata, uważmy iezeli Ziemiannin Ekonomu domowey
pilnuięcy albo iako się passim dzieie Towarzyśz
woyng stuzęcy na funkeyę Deputackę obrany moze
mie no titium nalezytę Prawy Procysov Jurydy:
cznych bez ktorych iakim sumnieniem moze będz
kto Sądzię w Porządnych nawet Państwach ci co ich
zarząz zępnę co po Wsiach Mijzkaikęch kto
pow ex prima instantione Sądzie nie mogą tey Ju:
rydykeyi exercere ani w naymnieyszey sprawie
Dekreta ferowac pokię nie będę in Jure licentiati
co rok bowiem naszym na Trybunat Obieramy iakie z
tęd in konweniencye nie trzeba ich wywodziec a męię
przedocy wystawiaią a sama ratio dictat zeby temu
obviare statuendo zeby Deputaci Trybunalscy byto
perpetui bogdy ta funkeya będzie stabilis przy ho:
norze

honorie y Intracie nalezytej kazdy z nich z mlo du appello
wai bzdric ad illam capacitatem, ktora requirit Digni
tates Iurydykcyi y Administracya Sprawiedliwosci
continua przy tym praxis Sgdow formabit subiecta
do tak potrzebney nauki z ktod potym mogt by byd z gra
dus Deputatowy Trybunalskiemu do Senatu gdzie
nalezatoby z zasiadac perfecta Praw notitia z na:
bytg iuz experyencya tego conalezij do Sprawiedliwos
sci. Tu ktorzecie se tez sama przed tym byla forma
Iudiciorum kiedy krolowie samina Sgdach zasia
dali iakie Iudicia byty z krolom ambulatoria az
wszystek czas consumebat administracya sprawie
dlivosti, tak dalece ze krolowie niemogli vacare
consilij publicis Instytucya Trybunatu nasto pita
azatym ktorz by inconueniens subsequeretur z tej
ktorz czynij propozycyi. Zgadzam zyn na to cale gdy by
teraz Trybunatu iak na ow czas nie byto y gdy by
prostoz Sgdow szta Appellacya do Apłtey nie wy
starecet by iij czas pewnie do Sgdzenia wszystkich
Spraw ale supponendo ale Dekreta Trybunalskie
bydgo z wielkq deliberacya y Sprawiedliwoscife
rowane wedlug tego ktorego zy cy postanowienias
nie bydą z atym czesto potrzebowaty poprawy a nie
wiele czasu wezmie takich examen Dekretow aby ic
przy cisnieniem Sigilli Regni validare zwlaszcza
kiedy Przech Prowincyi Sprawy między Przech Pie
czentarzow podzielone bydą nie wchodzą na ostatek in
correctionem Trybunatu bo przyznaj vicia Sententia
zem zj Iuryssprudencyi nieuczyt z ostawij to natym lepiej
z naj cym. Wiem zapewne ze dawno ta materia agitaj
iako temu pradzie iako sprawy litigantium a zpozt
kier

tylko Jurystow zwstaczone przydzysij sgdziety
 by wszystkie wykoszty y Dyffugia Juridyčne a dobrze
 zeby radnych zwadow nie mieli ci ktorzy intunt justitiam
 slowem eo iert perimens zeby nie adstadae co
 to sgd tales casus iednosz to nie czynie sprawie.
 Sliwesi to y nie czynie opportune in instantig. Je:
 zeli w Wszystkiech portyphkach zawodzi sumnie:
 nie egendi recte qui prorogathoram dopie roz w
 Sgdach ten ktorzy w krzywdeniu sprawie celiwosc
 dulozcy, czemu zabiegaię selecti e iure experti
 za ktorych rady moze Appla portanowie raz na za:
 wsze iako Codicem Justiniani albo adinstar Bulla
 Aurea Imperyi Statut zebnany, tak z dawnych Praw
 iakoy z nowych Instytucyi ktore sig tu podaię adfor
 mandum Regimen Subernij in omni prosperitate
 perenne.

Politie

Politie est anima vitabilis wszystkich Spraw in Subernio
 krolestwa przez co do tego wszystkiego, co sig tu antecedenter
 wyrazito ad formandum corpus solidum Appla trzeba
 przydae dusze, ta zas dusza nie nie iert inzego ty lko do
 bry porzdek iako porpoliue mowiemi Ordo et anima reru.
 Wystawuie nam Status Morter in Corpore Applij ktola
 iako g Towę, ktora myslie powinna o dobrym rzadzie
 y obserwaneyi Catego Swiata powinna zabiegae przezor
 noscię swoię co mu szkodzi moze prowadze przy kta
 dny swoię applicacyę, do tego co mu moze bydz naybar
 dziey salutare y utrzymac samę praktykę co iert do
 nasladowania godnego quidquid Principes faciunt pro:
 cipere videntur. Wystawuie Senat aby Synowie Cy
 tryzmy wystali z nich moze bydz Dobru Popolitemu
 naj

nażyteczniejszego za któremi Obyczna być powinna
na iako zawatem Prawy swobod swoich bezpieczna
y ze tak rzekną żeby w tych piersiach Wolność wolne
miała respirium. Wystawuj Ministrow Status
do którego wszystka negotiorum cyrkulacya powin
na conam w nich wszystkij miłość Obycznyj compra
hendendi; y iako Pars sensibilissima tego Ciata po
winna czuć najżywiej wszystkie Obyczny dolegliwo
ści Wystawuj Cquestrem Ordinem iako Ręki których
cooperacya, tak w obronie Obyczny, iakoy w Czekucyi
Prawy wszystkich Akcyach Dobru Popolitemu po
trzebach powinna być stuzbnosc. Wystawuj na ota
tek Plebcion iako nogi na których się Obyczna w
spiera y któremi warownie stać powinna w te wszy
stkie Członki Ciata naszego popolitego politycznego
szelichcemy w lae duszy, y szelita dusza iest dobry po
zytek, który się udnoczye powinien aby wszystkie con
fluant do udnegoz końca salutis publicae. Trzeba ze
by ten porządek miał trzy facultates iako dusza ad
animandum to iest rozum Wola y pamieć, co do pier
wszey pamieć każdemu trzeba żeby habere nemo po
test quidquid vult illud potest nolle quod non habet u nas
non item w Rpltey wolnej e converso wola rozmaita al
bo popo lici niestateczna, czystoqua modo oderat odit gdzie
wszyscy rozkazujey a ni kt mu slucha trzeba koniecznie
zeby z dobrego porządku pochodzila, szelichcemy zeby ma
gła wszystkie części a każdą wedlug swoey natural
ney części dirigere y prowadzić nas iako powinna ad Ter
minum Dobra Popolitego aby iako wszystkie motus
ciata naszego idą zgodni na ordynacyę Woli, tak y nasze
szczyśliwe progredus zeby szły na manudukcyę Iey byle
dobrze zordynowane y co się stanie kiedy n ductu samy
tylko wolności postępowac sobie będącymy. Dacie się pro
wdę

72
... obrytlae praw ale ich ściśle obserwować ma sobie za
... ię, jeżeli chcemy tedy żeby w czym dobrym zamy
... nasze były skuteczne, trzeba wielką uczynić stan
... między wolą i wolnością, aby nie tylko chcieć co nam
... wolno, to jest żeby wolność była taka jak należy zba
... wienna i pożyteczna, trzeba żeby się data dobrej i po
... żytecznej woli powodzi, żeby wola i szczerą nie sama
... wolność dźgał ductu Impetow swoich naturalnych
... trzeba żeby pierwsze motiwm agat summiem to
... jest, jeżeli to co chce zgodzasij z samą wolą Boską
... i z przykazaniem Jego, wiarą Świętą i miłością Bli
... zniego drogą to zawsze chcieć co Prawo kaže które żadna
... wola nasza znosić nie powinna. Trzeci Dobro Popolite
... aby nas desideria nasze nie wodkiety za prywatnym
... Interesem albo quocunq; titulo szkodliwym Oyczy
... znie. Te trzy motiwa jako żadna prerogatywa wolności
... przestąpić nie może tak zawsze mając te przed oczy
... ma i w myśli wola nasza będzie dobrym porządkiem
... pomiarowana będzie skuteczna przed samą nobliwą
... wolność naszą. Świadkiem tego dwie ludzkie choroby
... jedna w ciele choć bym chciał najbardziej samą wolą
... moją nie uleczyć, czemu bo naturą ciała mego chorobie
... podległego disponere nie mogę ani to jest w mojej mocy
... Jest Druga choroba na Duszy grzechem zarażonej i
... sufficet uleczyć byłem chciał i nie trzeba innego le
... karstwa tylko własnej woli mojej do uleczenia, czemu
... to mam wolność wola moją do dobrego końca dźgare
... Tym zaś sposobem wola nasza w dobrym przedsięwzię
... ciu będzie prerogatywą wolności naszej podparta uleczyć
... wszystkie Symptomata status tym sposobem kiedy i e
... szczerze chce uleczyć. Druga facultas Duszy jako y dobre
... go porządku i jest pamięć i ta nam zawsze wyetawiać powin
... na w wszystkich Prawach Oyczyzny wolność swobodną
... fortuny

fortuny naszej przykłady Antycyprowe i gwałtem pro
peritatem powinnismy na samych siebie pamiętaé w
takiej porodzie naszymy kondycyi i na co powyjcieli za
pomniemy przy tym Starych Zwyczajow Protokupa
cyi ktore wszytkie narody Chrzescianskie porzucili
iako niestuzge bieztem u in omni etate wiekow i tera
znieyżem y ktoremu nikomu samym tylko sobieszko
dziu mozemy; convicti sę prawdę ze mundi natura
totius etas tempusq' cuncta mutat evertere cogit. Tote
cia facultas Duszy iest rozum ktory wniczym zakw
iak dobrym porzdku powiniem manifestani; y niech mi
się godzi powiedziec ze in tam confuso Regimine przy
tak wielkim ni rzędzie iaki iest unas przy tak utawi
cznym zamieszaniu rozsdek y uwaga pomiescic się
moza. Tego Świadkiem gdy Najmędrzej Statyctow
rady sine politic militari y dobrego porzdku obracaig
się in tumultuosa conventicula naybitniejszego Woyska
w kupy swawolne sine disciplina militari ktora porz
dek utrzymuje. Naysprawiedliwsze Trybunaty in va
ria Oracula sine formalitatibus Iuris naydotatniejsze
skarby albo niepotrzebne Depozita, iezeli ich porzdek
Ekonomia in bonum urum non admittit trahit albo
szkodliwą rozrutenosc iezeli się dobry porzdek w dyspoz
cyi nie zachowa, applicacya nawet y naywiększe stara
nie o koto Dobra Popolitego w daremny pracę wszy:
tkie zwiexchnosci bez tego porzdku albo radney władzy
niemaig, albo się w Tyrannig obracaig iakoy wszytkie
Poddanstwa albo się staig vilia mancipia, albo rebellizan
tami gdyż gdzie nie masz porzdku radney wniczym nie
moze byc moderacyi bez ktorey wszytkie extrema iawne
za sobę poiggaig niebezpieczenstwa omne in iniuri
vestij

73.
...vltimum. Bo naywiękza Cnota rozumien
aryj dobrym porządkiem niepomiarowana pospo-
licie ignorat wielką wadę. Iżatoż wszystkich Praw
Instytucya, wszystkich magistratow Officij każde-
go Ministerium, funkcyj aby dobry porządek utrzymać
ktory pretium czyni wszelkich dla Dobra Popolitego
transakcyj i każdego do dobrego postanowienia tak
perdebitum od tego należyż zwrócenności przetożoncy
sub administrationem iako per rigidam wszystkich
Urządow obligationem żeby nie tylko każdego character
i funkcyj, iako go sądzi zawrze na swoim miejscu
to iest w swojej powinności znaleźć ale oraz żeby inimi-
tat nemoin alienam meum bo jeżeli kto na krok w
swojej powinności wykroczy albo w cędzę wdawac się
będzie pewny za sobą niezgodę pociągnie. Na co się bo-
wim przyda żeby Lotnierz chciał być dobrym Astro-
logiem wczony w refleksyę struktur całego Świata
iako politem Bog Stworca przy Wszecchności swo-
iej w przyodzieniu każdego stworzenia postanowił,
co za porządek wsi tu Planet in productione Owoce w
in Concedatione Clementow y in cursu Ordinaris
Czterech Świerci Roku in operationibus natury wszy-
stko tym stoi y perennat, każde by naymnieysze Liotko
obrawianam porządek Niograniczoney Opatrzności
Bożkiej między nie rozumnymi nawet Świercami
Instykt naturalny porządek y politem utrzymanie
w tym co do ich konsekwencyi należy. Przypatrzymy
się także w Wszystkich Państwach wolno się po Na-
szemu rządzących in które większą wolność mają, tym
iż większym porządkiem utrzymanie ten więzce Strany
w zgodzie ten każdego stringit do swojej powinności
on nas do honoru przywodzi którego się tym bardziej
godniej

godniey rzemi stajemy, kiedy go gradatione ex per bene ordinata
tam vitam meritorum nabywamy, on nawety zdrowia po
maga, ktore zwyczajnie penelatur gdy kto vita discon
venit ordine toto przednie rzędzi e converso genie com
mentia upadają, Miarta y oriadtorie punito szcia portano wie
nie iak naylepsze radnego statku nie mają, wszyskie
generalnie vitia gorf. biorą przytozywszy in difzo lubilita
tem dobrego porządku nie wchodzą tu in particulam iako
go w każdy życzy z osobna portanowie to by forma Su
bernij taka byta iako wy życzy, snadno do drugiego przyi
dzienij bylesmy w przod znieśli wszysko conam dro
gę do niego tam wie, a do tego podanam sposobij unitata
in szych Panstw praxis w ktorych oczywiscie widziemy
co sama polites y dobry pożytek, sprawnie zwłaszcz
tam, gdzie nie tylko wolność z Dobrem Rzpolitym zga
dzasy, ale gdzie się przez ten sam iedyny porządek utrzy
muie nie tak iak u nas gdzie rozumienij ze nie rzędem
stoi, ze im większy nie rząd tym większa wolność pra
wdaxe nie moze byc in superior gradu iako to czywie
co się komu podoba gdyz to mogt żyć u nas swoich smie
ciach cum solo impedimento od nikogo beneplacito co
by byto bowiem szczyli wszego iako zeby każdy ziemianin
był sobie Panem wielowladnym proportionate na
Kondycij swoicij y gdy by można retrogredi do pierwsze
go wieku gdzie ile byto Familij tyle Impenia gdzie wszys
scy Unidice nullo sponte sua sine lege finem naturam
celebant ale Wolność in communi societate nie porząd
kiem aut horisata coza konsequencyą za sobą pocią
ga iezeli nie te niechege byc iednem u dobremu porząd
ku

74.
w postępnym stanie i niewolnikiem y Poddanym
tylko Panow ile wstąpięzi ktore w ludzich dominant

ELEKCYA KROLOW.

Jeżeli kiedy konzyderowac Rpliz mozemij w रुपітney swej
w tadzy, to sub tempore interregni, kiedy obiera sobie Pana
aby nad nim Authortate Praw panowata, tak dalece ze się
mowie smiele moze, tantum hoc est Regorum qđ Regibus
Imperat ipsis. Azaty m iak wielka Rpltey Naszey maje-
stas, czy nie godna od nas samych większego respektu tak
wielkie a prawie iedyne w całym świecie narodu Naszego
Privilegium czy nie godnie pilniejszego w utrzymaniu się
przy nim starania, y tak wielka godności prerogativa
czy nie godna, abij ię iak nayotrożniej intamniatam Hon-
serwowai, a przecij iezeli kiedy to w ten czas nay bardziej
w oczy warte podaćemy się niebezpieczeństwa, Eda się byde
sub tempus Interregni przy wszyetkich ctaich swoich bo
nay większey na ten czas mocy dobięta, w ktorey on się
bardziej wyziela tym bardziej slabieli, iak ten ktoremu
zdanię ze możniejszy niż przy lepszym zdrowiu lubo taki
paroxison konczy się koncem całego życia, kiedy się przy-
patruię wszyetkim Gyskomstancjom Elekcyi Kro-
low Naszych wystawiamij Leszka w torego o korone
Konkurrię tego, o ktorey Historia nasza Polska świadczy
co zas podob przednię w ziemi Pradkowie nasi na obiera-
nie krola nie mogęc inaczej zgodzić się między sobą wysta-
wili

Kolumny i na niey zawieszili Berstoj koronę do której
gac mieli w zawodzi, y gdy by był kto do tej mety przedzey przy-
biegt ten miał być królem proklamowany; Leszko który
stał się najtęższym przez fortel bo powbiawszy po drodze nie-
znacznie koczki po których ubiegaięcy się szwankowali, są mo-
iako ściszkę wszystkich po ubiegat. Uważmy też przez takie
to nas ludzkiemcy Panowie y Potowie wabię y to wie-
przez jakie panety tudzież. Jednixalecaia, Swego kandydata
z Wielkiego Urodzenia, ze Dom Jego ust pro pagę rerum
ze per tot Generationes da Familia zachwemij, nie reflektu-
ię się ze taki kandydat z przyrodzenia peten ambicyi. Statai
Nostro niebezpieczny ze przyuczony Prawa dawac nie przy-
mowac, chwytamy go się tak iak in Arce expertum Re-
gnandi y iako by korona Nasza potrzebowała illustracji
zaenoscię wielkiego Jmienia, zalecaię drudzy ze ich kan-
dydat bogaty, ze mu nie liczone skarby, my nie uwa-
zamy ze tych dostatkow na własne swoje żary i Interes
y na szkodliwe korupcyje, Mowimy zwycięznie takiego
nam potrzeba króla, bo będzie co miał rozdawac. Zalecaia
inzi ze ich kandydat ma swoje Dziędziczne Państwo Woy-
ska liczne, Koligacyje Wielkie z Potronnemi. My nie
myśla, nas tą potencya swoię opprimere moze ptonnie
spodziewamy się ze nas będzie miał czym bronie y iak ul-
tro sami w te sidła sami wpadamy co na nas zastawu-
ię y tak piękne ni pozorami zwycięznie deprimimur iak
bysmy nie widzieli ze do tronu Naszego nie nam po kro-
lu ani wdzielnym, który by chciał panowac, ani potężnym
ktoremu bysmy się oprzeć nie mogli, ani bogatym który
by nas korupcyarni tudzież, nie nam po Jego dostatkach
był obfitował w Cnoty y z nich miał iak największą
Stawę, Rex virtutum Ipse est Rex glorie odpowiadam
nie Achaab gwałtem na bothu wydxie raicy nie Sala-
mon nie wieciach, nie Robian Oppressor podanych
nie

by się mógł mówić bezpiecznie z Tobem si ceh mi zarzu ci ho
u'adversum me terra clamat & cum ipsa vulci ejus deflent
& animam Agricolarum ejus afflicti. Taki który by u'bro
ionij Cnotami Przeszianskierni statij invulnerabilis
contra tela biżycy na niego pofuji zeby goradna zwycaj
zyc nie mogła aby był godzien inszy on panowaci zeby szon
sobz w tądncz umiał. Maxima Annibalis Victoria de Ipo
Annibale fuisse. który by per amorem boni publici & rata
notitiam vin nie dawal żadnego przystepu do siebie &
Poddanstwa obłudnie. Taki zgola który by był Terror Hosti:
um amor publici & Pater Patrie, y który by przy kladen
swoim rzgdzit magis docendo quam jubendo & magis
movendo quam Minando, Pamiętajmy na to ze Bog
Krolow daie iednych in furore, drugich na nagrodz in bo:
nitate. Jedni są Ultoris Jego Sprawiedliwosci. Drugi
Dispensatores Jego Dobrodziejstwa. Podacie nam Opa:
tarnosci Boska ty dwoiakz speciem obierae sobie, na:
lezij, wszak mamy wolny Elekeya, i zeli ty lko puij:
ziernij za prywatnym Interesem za respektem za
Korupcya, albo za niepomiarowanem, ty lko Wolnoscia
da Nam Pan Bog Krola ale zag niewany Ten który con:
fregit in die irae suae Reges. I zeli zas za Interesem Wai:
rij Oycyiny y Dobra Popolitego, da nam P. Bog Krola
ale Taskawij o którym się będzie mogło mówić. Rex quo:
niam prevenisti cum in benedictionibus zebyśmy mo:
gli tego spodziewacij statecznie trzeba się każdemu
reflektowae indando suffragio y wystawie sobie wczesnie
na celu tego Kandydata, którego nay doskonalsze
Cnoty prezentuia, a nieziedzaię się po naszymu z
Kryskami na Elekeya, iak by na targ y daię ci często
temu, którego ani z namij anis my wiēdzieli, anis my na
wet onim kiedy słyszeli, Kdzierny o Jego godności iako

Coccus

Cæcus de Colore, albo czy to się trafia ze radnego pro
maię kandydata, iedziemy za lada wickrom gdzie nas po pzdzi
szacemy sobie lepiej nayznaczniejszy Wolnego Narodu Pre.
rogatywy, nad ktory nie moze byc większa iako obiera sobie
Pana y Sela kica stae się Elektorem z Elektorow, mogge
się spodziwac byc y krolew co moze byc do zachycenia
nas godniejszyego, azebyśmy się przy tak nie oszalowany
Prawie utrzymac mogli, ktore insze Państwa straciwszy
uczę nas iako go inviolabiliter, utwierdzi, abyśmy kiedy
per Interregnum Nowego krola nabywaię starego się
krolstwa nie pozbyli nie dufięc temu co się po policie
mowi; Reges Mortales Republica mortalis. Itak in campo
Electoralis, iako w polu Marsowym pewne certamen zbia
ięcych się cudzych Interesow. Pytam się nayprzed iak mo
ze byc przy tak wielkiej Curium dyspozycji z goda y ia
ka bez zgody libera, a do buroz nemine contradicente Ele
ktoja, niech kardj owszem rozsodny uwazy iakie z tąd sejsje
a z nich zastarzate potym y niewykorzenione dysensye y
zawijtości. Jaka smadna przy tym okazyja do Obronia dwoch kro
low mianto uednego cumquante na ortatek Czczyny discrimine
z tego monstrum o dwu gto wach generans, owe Wojny Domo
we, w ktorych to Patrem nati perimunt Natos; Parentes
Przeba się wszystkim uednak zgodzie na Jednego lubo rzadko
między kilka ludzi iednakowa opinia w materji nawet sa
mą Jego wtarnoscię decydowanej, smierc naturalnie
wszystkim przydać, a przeciż Suradęz Historje, ze byta Per
ribilis Ciceroni, desiderabilis Patoni indifferentis, ta diuinitas
o fallacitas animi Nostri wydaię się, kiedy choremu nay
lepsza potrawa obrzydta, a zdrowemu y godnemu praty
chleb smakuię, y owszem quod alius libus est si et cura ve
nenum, ita uirt takich co rozumiecia ze się leczę, tym
czy m się bruię, roznię nas temperamenta, Kompletji
roczny

76.
rozumu, i rozumia rozmaite, tak dalece że w kordziej niemal
ohazy i eden sy ciesz y drugi smuci, co u jednemu ient pożytkiem,
to drugiemu Szkoda, a co naywiększa że popolicie
taki ient nie wstach Cztowicka, że sy nawet sy m z soba
nie zgodza quod petit spernit reperit qd nuper amicit
Kto by rzekł naprzykład że tak wielki Tyran Nero kwię
ludzka nigdy nie nasycony młodym ieszcie będcę podpisu:
iqe na udnego wino waycy zyca Dekret z narzekaniem
mowit, utinam non proficem literas. Doznamy nawet
tegoz sami przeciwko sobie opiniamur tam gdzie idzie
o Interes wiecznego szczęścia y do czesnego z ktem niy
sly i se owszem z atym co Duszy y Zdrowiu Naszemu
Szkodzi, y byle sy czego niegodzieto, to tego bardziey pra-
gnae miy nitmur in vetitum cupimus q' negata. Ta ie-
dnak na Czekeyi Krolow Naszych powszechna zgo-
da exigit tego aby m sy z innymi zgodzil, lubo nie
mogy sy m z soba samym amor proprius opinij y z-
dania uwodzi mnie, wokońc' popira Interes prywa-
tny utwierdza lubo samo sumienie rozum, *Dobro de-
spolite resistit.* Podalem sporobialko Na publicznym
Kadach uszy stkie materje sine discrimine sy m
mogy resolu nemine contradicente, kiedy ta Mate-
rya mieysca miece nie będzi, na ktory zaydzi kontra-
dykcyja ten sposob na Czekeyi nie stuzij, bo nigdy by
na wszystkich Kandydatow byta iaka opinia albo oppo-
zycija y gdy by co ipso a suffragiis byli relegati zaden
by krol nie stangt, albo stangc nie mogt nemine con-
tradicente, a z atym nie tylko o to starawij potrzeba
aby per liberam Electionem dobrego krola obrae. Ale
ze by ta libera Electio nie stata sy kiedy tak nie prze-
tomana, przeszkoda, że tandem żadnego obrae nie będziemy
mogli. Idę przed do obrania dobrego krola obrae: y *suppono
super naturali casu quam felicissimum Successum
Czekeyi*

Chęci. Coż nas podkac może nayniebezpieczniejszego i
padnie na Cudzoziemiana, któż nie przyzna. *Primo* quam
periculorum dotei się takiemu Panu, który albo sąm bę
dąc absolutem. albo urodziwszy się in absolute Dominio
imbutus Monarchiei Dominij Maximiani mitosia
urodzona, do Cyryzyny nie będąc przywiązany: owszem wol
noszą się brzydzący do żadney Praw Subiekcyi nie przy
uczony zwyczajow naszych niewiedzący. Pytam się co za
nadzieję pokładac w takiego Krola Panowaniu. *Secundo*
ignorantiam specie sibi samych szukaige w ob
cych Narodach Krola, iakby nikt w Polsce nie był godzien
Koronij. *Tertio* repugnat sano Iudicio, wybrae to za nay
lepsze, czego nie znam, czego nie widzę, brzydzący się eu
dem zwyczajami, choc sile wręczach lepszymi niż na
szc'a in sensibilibiter przez Krolow Cudzoziemcow obraza
mij y przez Cudzoziemskie Panowanie. Egipcyanie iakby
byli przywiązani ad cultum Cyryztych swoich Boszkow
ze Woyny toczyli z Squadami swemi o to tylko ze umyśl
adorowali. *Inde furor vulgi qd Numonia vicinoru odit. Na:*
slad uige tego choc poganckiego zwyczaju try marny się
domestios lares a nie szukamy cudzych Idola. *Tertio* qua
fatali miece Krola Cudzoziemca nie wątpię że sacrificabit
pewne Interepra Apłtey swoim własnym y domu swego
zwłaszcza i jeżeli się nie będzie mógł spodziewac iako niepewien
panować in posteritate sua, bo któż wie taki który by z
Dziurawij nie chciał być Dziurcem a zaty miakoy i edne
go nie widzę emolumentum Apłtey z Pana Cudzoziemca
a owszem niezliczone y fote nastro doznane detrimenta.
Moin zdaniem dać im od Ironu Polskiego ekskluzyg na
zawsze z tej osobliwie racyi, ze tylko ad apparentiam
zdami się ich obierać a w samey rzeczy sami zaprzeda
iemy się im y w tym tylko na Chęciach Krolow Cudzo
ziemcow consistit, ztota wolność nasza ze ztatem porpo
licie zakupiona, styszcatem czego to te maxime co nie
ktory maig ze lepiej Cudzoziemca obrae za Krola, aby
zagadnie drogę szkodliwej inter lites emulacyi. *Prai*
uda.

77

zdemu wolny ambitus do korony mogto by bydz ujęcy kan-
dydatow niz Elektorow, a przy tym trud niy szła zgoda
powszechna bez ktorey żadna Elekeja niemoze bydz
legitima, gdy by każdy konkurrent tyle miał suffragia
ile moze miec ad herentow i podzieliwszy się między sobą
inter tot dies cordes & ensus, quot capita xaden nie chce
drugiemu utępie, co mogt za eventus takiej Elekeji
subsequi, ale tylko niech będzie raz na zawsze porta:
nowiony porządek dobrzy in modo Electionis także
by się nikt korony nie mogt do kupie, ani zej przez za-
dne fakcje dostępie nie zaszkodzi, ani szkodę przy-
zna kładz, ze w swoim lepsza sprawa, y ze Piasz
Partis Conventis snad niey okryśle y trzyma zawsze
w rękę, ktory stawę y fortunę swoją nie zagranie
ale in sinu & salute Byczymy musi zakładać i jeżeli
chce bydz szczęśliwym, co zato wyszy pro principali
Objecto Schoellwey Elekeji przyjęć puię ad modum po-
prawiania. Icy practicablem salva omni libertate pi-
taige się wprzód jeżeli doprawuige ia według zwyczaju
naszego moze się nazwać libera, rad bym żebyśmy kiedy
w tym omamieniu przyrzekli pomałibyśmy, iako ten
co nabywszy sobie imaginacyę głowę ze Suiat tom rzędzi
tandem do rozumu przyśzedłszy uznał ze falsa voluptas
& mentis gravissimus error. Ito bouiem w tej iert

praktykacyi rozumiesz bydz wolney o zdania małe:
Keyi Krola, niech się proszy reflektować bez żadnego zarle-
pienia na trzy pure imaginacye, ktore nas tudza,
Pierwsza jeżeli ta humilitas podobna żeby tanta quantitate
suffragiorum powszechna zgoda pomieszczyć mogta a prze-
cy obserwuige strictly Prawa, trzeba żeby nemoine Contra-
dicente sancta Elekeja cogdy nie podobna inaczey do-
nie moze stange, tylko per vires y bez żadney uwagi in liberu
vota.

voto. Taki zaś Actus nie tylko nazwać się może wolny
ale owszem znoszący wszelką wolność bo sequitur inde
ta najdelikatniejsza liberi veto prerogatywa tak wielkie
ponoszące praesudicium sensum przyjdzie ad tantum compen-
dium ze Dey na wszystkich publicznych Radach cum de-
bito respectu mocniejszy nad Stabszym obserwowac nie
będzie świadkiem tego wszystkie nasze, przez te Ele-
kcyjne, z których żadna albo rzadko stanęła bez Protesta-
cji nie ważnej y nie skutecznej. Druga Imaginacya
nie jest ze to humoricum rozumie ze ten kandydat
koniecznie będzie Krolom, ktoremu pro libituderti moie
moie suffragium cum firmo proposito, zego niedostępnę
y na inszego nie pozwolę, a przeciwy gdy się naszey pro-
mocyi zawiodę, to moy gto sprzeczny to nulla libertas
sentiendi, to daremna z atym y nieważna wolności
moiej prerogatywa, gdyż non gaudeo Jure equalitatis
kiedy ten moie przeważy, ktorogo suffragium stanie
się efficax w Nominaeyi tego kandydata w stanie
Krolom przeciwko woli moiej y opozycyi. Trzecia
Imaginacya rozumie y bydz w tej nieprzetomanej por-
swazyi ze ten kandydat koniecznie nie będzie krolom
na ktorogo nie pozwalam dla tego z omi się nie podobas
Przyznaję gdy by to można tak by bydz powinno, ale
gdy by moia ~~kandydacya~~ Kontradykcyja przeciwko
inszym kandydatom, iako y w drugich przeciwko moie-
mu miała wedlug Prawa, iako należy walorem nigdy
by żaden krol nie stanęł, a przeciwy przez gwałt ktoroy
się dzieie moiej opozycyi y per incompatibilitatem, po-
niważ ullatenus to subsistere nie może, zeby ten
koniecznie był krolom, ktorogo chce, a ten nie był krolom
tego nie chce, obviando tedy tak ozywitym Inkonve-
niencyom pochodzącym ex methodo Elekcyi krolow
Naszych & resolvendo hoc Problemma, ze albo nigdy
żadnego krola obrać nie będącemy mogli. Salvis Junibz
intaminata

libertatis Albo iezeli go obierzemy to za: 78
wsze nie tytko z nadwyrzazoniem wolności ale z uun
periculo utra cenia Tej szukamy sposobow przez ia:
ki moderamen w którym aby mogt każdy in integro
zachować liberum sensum w obraniu sobie Pana
ale non imponosum, kiedy się uposciwie opierame
przy moim kandydacji; ktorego drudzy nie chcą albo
kiedy niepozwalam, ktorego inisi każdy feror, facult:
tates promouent, a przy tym iezeli prawdziwie chce
mij żeby była vox libera niechże nie będzie corrupta
& partialis, staraymy się owbliwie o to żeby in Equa:
litate się urodziwszy, rowna była potestas in dan
do Suffragio na Elekeyi; gdzie każdy ma Interes
wspoteczaj obrac sobie dobrego Pana, żeby iednego
zdanie non preualeat, nad drugiego, żeby Relakcia
o iednym zagonie, Krysha wolna tak wazna była
iako naydostatniejszyego co wszytko spodziewan
się znaleźć by się mogto tym który tu expono spo
sobem po obwotarym Interregnum, co potym da:
wac czas do niepotrzebnych Fakcyj; iezeli na prze
patrze nie się in subjectis nie trzeba ich dlugo zw:
kac, same syoderwa, nie trzeba na to czasu aby cla:
minowac kto godzien Korony z namy się dobrze wszycej
ex anteaetis nie sądzac do piero ztego, z czego się każdy
na ten czas zaleca zwlaszcza iezeli na ten czas nie by
dziemy szukać za Granicę Najnaimnych y niestycha:
nych przedtym kandydatow, Miaro tedy konwoka:
cyi, ktora precedit Elekeya gdzie per policie Semina
Dispensionum wszczynają się Pliech by Primas in in:
stanti na Seymiki na Elekeya kandydatow do ko:
rony aby tytko ci mieli liberum campum w konkur:
reneyi o korony, ktorych merita manifestowac się
będą per suffragia Civium podawac, expedit bowiem
Zebij

zeby te suffragia byty skryte & in scripto podane, a po
dawczy niich by Marszałek Seymikowy propter ma-
jorem fidem in presentia Senatora y Ceterorum albo
wiecey ex Nobilitate Asystentow zebrawszy publice
otwieraty czytaly, tak by kazdy partum calculum
zwiadzial wiek kto ich niice będzie. Drugi Actus na
tymże Seymiku na za utrz niich by byt na obieranie
Portow na Seym Electionis Krola, y zyczylbym zeby
propter solennitatem takiego ziarzu przydał nu-
merum alterum tantum to jest Osmiu do Osmiu
zwyczajnych Ktorzy by uiz byli tego Roku in activitate
na Seymie wedlug tego co się rzekło o Portach Seymo-
wych. Tym nowym Portom mog to by przydał Wdztwo
nową Instrukcyę, regulując się do Cyrkonstancyi
Elekcyjnalnej jako secundum novam formam Consu-
liorum, Ktorzy podatem zyczylom zeby dwoch by to Senato-
row Kazdego wojewodztwa y zeby zawsze jeden byt przy
Krolu continuus, a drugi w swym Wdztwie po Seymiku
tym sposobem szczegulnie zakonczonym, niich by Sena-
tor y Marszałek Seymikowy stonqwszy na Smicyse
y czas naznaczony Elekcyi oddali Primarowi Calculum
Suffragiorum Wojewodztwa swego podpisany
od Senatora y asystentow do zbierania Przeset
deputowanych y zapieczentowanej Liczby Wdztwa
hunc Calculum eaq methodo Primas odebrawszy od wszyst-
kich Wdztow comportabit codzien do zagotowania nazna-
czoney Elekcyi Krola na miejsce do tego akuderty
nowane y tam in presentia Senatu Ministrorum Status
y Portow reducet ex collectis & calculatis suffragiis
Ius nominationis do Ceterorum tytko Kandydatow

79
nie ex Universis Populorum votis. Ci Ceteri Kandida-
ci promulgati z ktorych ieden ma byc obranym Kro-
lem niech by sij in instanti a campo Electorali na
Kilkanascie mil oddabeli czechajze a longuino sortem
suam, aby nie bydgc przytomni nie mogli czy nie za-
dnych fakcyi, ieden przeciwko drugiemu, i z celibj
na kazdego ze Ceterich Kandidatow mianowanych
iednego po drugim zasita Kontradycyja nie trzeba
by zazywal z wy czaynych sporobow wetacyi y op-
prejsyi Kontradycenta, albo zahuczenia Starszej
Partyi od mocijszej y uchodzgc periculum obrania
dwoch Krolow iako iuz przypodobnych kontrower-
siek practicum, zyczet bym ad respectum wolnego
glosu miec rekurs ad pluralitatem votorum zazywaj
wprzod, notandum iak naypomiar kow niczy zych
do kombinacyi sporobow, to iut staraige sij ile
more bydgc humanitus aby Elekcyja nemine Con-
tradicante mogla stanc, poniewaz nie by nato mi
byto szczy slusniejszego gdy by moglo byc tam practi-
cabile, iako iut desiderabile, daige publico ore respect
przyiazni, albo Interesu iakiego, ktory uwodzi y
sprawuie w zdaniach nieprzetomang disparitatem
ktore alias idgc za powodem samego Summienia
y etusino sie secundum merita, ktorego Kandida-
ta bydgc mogly potajemnie snadniejsij z iudocije
tych Kandidatow niech by Posel mial ieden, Sena-
tor dwa a Prymas trzy ktory by powinien reser-
re ob carum gdy by sij trafita paritas suffragioru
aby uchodzgc niepotrzebnych Alteriacyi Krijski Pri-
mas

masa decident in superioritate. Tu proszę o refleksję nad
racją moją, która popiera hunc modum Electionis
y którą genuine expono przez proty Argument do Sna:
dnego Rozdempociu zedla tego żywe wzięcie przed sy
modum pluralitatis votorum in extremo casu, Kiedyż
nie podobna będzie powszechny zgody de cetero bo kiedy
ten modus in entu będzie aliter postanowiony s nadziej
ię trafi z niezarywającego Elekcyj stanie Nemine
Contradycente clare tego dowodząc suppono na przy
kład ze Primas Mianwie, którego kandydata na kro:
wego Pars populi zgadzają jeżeli będzie kilka al:
bo kilkunastu, którzy się na niego nie zgadzają z ra:
cy ze maig uszerego in pectore, kiedy będą wiedzieli
ze uporczywie stawiają przykontradykcyj trzeba
będzie ultimari kontrowersyą resolve per pluralita:
tem votorum po sobie Pytam się, kto taki nie uważaj
z naydzie się żeby sine ullo effectu protestował się y żeby
nie mogąc dać konfluencyi temu kandydatowi na ktore
go obronie Apkla inclinat sam się chciał przeciwie
y zarobić sobie na nie lasę tego co Jego ma być z Panem
kiedy bowiem na Elekcyj naturalnie starają się aby
się mogli szereg in vota suo contribuit do wyniesienia na
Tron Pana swego a zaty m każdy wie dząc ze ani przez
upor ani per pluralitatem votorum nie niewskoro. Cmolu:
menta xas z tej mojej propozycji do takiej Elekcyj
kandydatow na Seymiku a krola na Seymie, że projekt
dam dziejąc Dus Electionis krola, ni kt nie wątpi że
jest privilegium principale każdego Szlachcica py:
tam się tedy za co ma privan z tego czego naybardziej
illustrat y Jego kondycya, Szlachcika privan zas bo
zuzeczajnie Elekcyj krolow odprawia się, jaku Sey
m

86.
casu convocaj porpolite ruszenie pod czas ktorych
na wszystkie rzady publiczne mozesz rzec co Duch
Swisty mowi Cogitaverunt consilia quae non potue-
runt stabilire niewchodząc daley, com uż na wnszym miejscu
powiedziat o porpolitym ruszeniu. Przy pomnig m ośtatnia
Celekeya, gdzie cognata a uies Konto'skiej Party przeciwko
Saskiej wszystkie stanety gotowe do perniciem całego Na-
rodu gdy by Bog budownie na ten czas nie odrzucit za-
wziętych na zgubę między sobą Braci, i ezeli zas kto rzecie
ze większa w tym wszystkim prerogatywa Posta per fa-
cultatem obrania Krola, niz Szlachcica na Seymie krus
w obieraniu tylko Kandydata, niech proszę uwazy m dde-
ramen tych dwoch prerogatyw w sprawiedliwym ich
podzieleniu. Itak prawda ze Kardz Szlachcie nie b dzie
miał Partem w Celekeyi Krola, nie obieraizc Krola tyl-
ko Kandydataw; ale tez Post z drugiej Strony, ktorych
mado obrania Szlachcie pada, a zaty m Posta facultates
xda się by dz bardziej limitata, niz Szlachcica, ktoremu
wolno kogo chce mianowac Secundo ten modus Ele-
ctionis iest secundum formam unitatam et constituentem
Apłej; ktora użeli na Seymie zgromadzona niepowin
na nie deciden nisi congregati w przed populari votis
toe in tam graui; materia obrania Krola użnego z tych
powinna by dz decisively promulgare ktorych Ordo wszystkich
Equestris, po Woiwodztwach pada, propositivè za Kandy-
datow jako ten od ktorego Uniwersalna Regula Consilior
et Sanctorum pochodzi originaliter powinna. Tertio
Izeli się pluralitas votorum nie podobna ktorym ktady pro
ultimo casu et in tantum in quantum powszechna zgo-
da ullatenus nie b dzie mogła tego subsequi nemine
contradicente owrzem na to przywudzenie do tej po-
wszechnej zгоды, ktora constituit liberam et integram
Electionem

Electio nem, iakom tego wyzey dat raija. Pytanie
mi pokaze, ktorą Elekeya ktoraby tylko ad speciem nie
była za powszechną zgodą, samą ras rzeźą i zeli nie plu
ralitate votorum stawaty poniewaz żadney takiej nie
było, na ktorey by Kilka albo kilkanascie Kandydatow
o koronę nie konkurowato, a per consequens tyle Partyi
maiqe Kardz swoiq, z ktorych po spolicie naymocniejszy
in pluralitate votorum a cyz to ex armorum pravalebat
opprimendo Stawę bo w takiej okazyi nie kt ni komu
nie wstępa tylko ten co musi, nie będzie bowiem takiego
Szlachcica, ktory by per suffragia swoje nie miał Par
tem wobra nie sobie Pana, wolnomu będzie podae takie
go co mu się podoba żadna kontradykeija nie zatlo mi
gdyż ad conflictum nie zgod raiqeych się glow witanie będzie
vox un corrupta, bo ktorysi obierze z konkurantow o ko
ronę tak nie uważaj zby chciał rozdać korupcye nie
wiedząc y nie gnając sobie ubezpieczi kogo. Stanie takowa
Elekeya salva legitimitate bo Jey ualiditatem żadna
Kontradykeija nie naruszy, kiedy Contradicens nie porwa
laige na Jey krestkiy kiedy zakrzywdz wolnego narodu swe
go nie poczyna, ze ten nie stanie krolemi, ktoremu się de
stynnuia a przy tez kiedy się modus possibilis wedlug do
brego utozenia porzqdku postanowi i ednakowosiy stanie
ten actus Electionis et legitime practicabilis, alias niemo
gęc byż nigdy obserwowany secundum supernatura
lem Institutionem, ktora imponit aby per verbum pla
cet Jeden się wszystkim podobat stanie na ostatek taku
wa Elekeya salve omni seruitate, kiedy się tym sposo
bem podany m zabierz wszystkim fakcyom, z amiesza
nom dyspensionom, osobliwie sepyom, przy takowych kpta
nie wst bezpiecna ani wolno się ani do stoienstwa swe
go. Tak ras bowiem zwyczajnie na Elekeyah Interpfa
Kandydatowy cudzoziemskie Artificia rozniq in saeu
lo potym z ni tych pozorow zawrzytości naszych nieq
gasz

87.
Panowania ani spokojnego rzędu prowadzić nie może a do
tego quantum emolumentum z pewnej nadziei, że ten mi
zmyslnie Iron ojdzie, który go będzie albo najsłodniejszy
przez zartugi swoje, albo najznaczniejszy przez talenta
in arte Regandi gdy zgo sama sprawiedliwość wybiere
bez żadnych Machinacyi sam amor populi wy nie się
bez prawy wolno się naruszenia, nie tak jak u nas do tąd
się dzieje, gdzie temudo Ironu Stopien najsurowszy kto
albo najbogatszy czym maigcy Subiecta venalia kor:
rum powae albo najpotężniejszą maigcy iity nad in:
szych per vim wydrze go chęć sobie, wiem że na wzm
odgłos dobrego porządku wprowadzenia od niego przy
mnożenia naszych sił, odierwają Cudzoziemskie sz:
siadów naszych Fakcje, którzy nie maigcy czego obawiać
od nas securitatem granic swoich zakładać w oierz
dzie naszym y którzy są zawsze pewni secundum sta:
tum Nostrum presentem, że nas myszac w Radach mu
ga secundum opportunitatem Interesow swoich
• wiem że do salutem apparentiam postanowienia tej
generatney we wszystkich Regdach y sprawiedliwej
Reguty, odzywają ci, którzy albo w faworach Dworskich
albo oppresyj i zderzeniu ubogich nie w zartugach swo:
ich Fortunę zakładać. Wiem że Turbatores publice
tranquillitatis spokojnego rzędu nie dopuszczają, któ:
rzy uchng w nim langore mortali, nie mogąc żyć tyl:
ko in motu turbido, iakoin probatica pisuna przy za:
stoeniu y zamieszaniu instatu. Wiem że ci uwadze
y konsyderacyi nicysca nie dają, którzy rozgłku
bez experyencyi nalezy tej do Regdu Panstw wiadomo
ści nie mogą, z naydalszy y tacy Politycy, którzy
przez zbyt wykrętną politykę najszerszą Cnotę
cenzorują. Będą y tacy którzy przez samą ambicją
contemnendo Prawa nie zechęćm ridige subepte będą
na

na ostatek y tacy, którzy ex vero zelo ku Obyczymu
naysposobnieyszym do ratunku dobrym iey sposobem, y kto-
rym sufficiet rozumie, to samo szkodliwym, co wiazij dydz
widzi nowym iako ten co d^{do} naysgorszego powietrza przy-
zwyczajony y swiatla znieśc nie moze, wiem ze przyta-
kom niedowierzaniu będzie wiecej zdato ze latet anguis
in herba ze to sę sztuki y podejsci na wolność iakoz
Krolwiek będy, to wszę et ku Imaginacye, konyderacye
Krytycznych Imaginacyi nie tamuię zelum ku Obycz-
ynie, choc by też kto sądził tem erariu, poniewaz sęm
przyemaję ze to wwszysto piszę Me quoq' qui feci ludice
digna seni. Idla tego przy tej Konkluzyi wedlug porpo-
litego zwyczajui każdego Autora przydaję.

Errigo Errata Znayduię sę przy lepszych daleko niż
moy lichy dowcip statecznieysze, niż te, które tu podaję
do tej korektury sposobij, by le w tym każdy eras cor-
veniat ze Iey koniecznie potrzeba, ia to zas czynię co po-
winni wszyscy czynię, kiedy gore to każdemu wolno na-
gwato uderzyć y swoim naczyniem ogień gasić. Wiem
zas zego nie ugasię, chyba każdy enotliwy Polak równo
ze mną. Jako mu dant vulnus sua tela profundum
przytożyc sę ad corrigenda errata in statu, które prze-
kładam pro indice libri reducendo compendiosum to tum
opus dla pokazania bez żadney krytyczney repliki, Con-
trarietates, co nam szkodzą y które nie dopuszczają
trwałego ubezpieczenia prawdziwey non adappa-
rentiam wolności.

Pierwszj Error Profanus usus Dobra Kościelnych
tak wielkiej Poręcy Krolstwa przeciwko Kanonom
y Samey Instancyi S. Charakteru, pierwsza za tym
madyma starać sę zeby status Ecclesiasticus spi-
ritualia suprema er independenti potestate admi-
nistret. Temporalia restricte er relative do samey
Chwały

... do cultum wiary Swiętej y do Jurten: 82.
tacy przystojnej Duchownych.

Drugi Error. Ży teżna y nie potrzebna potestas
Krolow, in Jurisdicia distributiva, tak Wakansow, iako
Dobr Krolewskich, tak wielkiey Części Krolestwa
z ktorych żadnego pożytku albo bardzo małyma Apłta
a nobliwie in auctoritate determinata, którą ma ię
Krolowie nasi; ma ięgo podczas Intraty seu Interdy:
cji Seymu, zwłaszcza kiedy się zerwie czy nie propro
nuta sub favore boni publici cum się po doba Ięgd
druga małyma transferre officia Civilia ad suffra
gia Apłtey; Dobra Krolewskie do skarbu in usum
publice utilitatis y instituere consilia perpetua
aby Krolowie nie bez Stanow Apłtey in regimine
czy nie nie mogli.

Trzeci Error ze Apłta na tyle Jurysdykcyi po
dzielona, żadney powagi nie ma, ani Praw Stanowie
nia, ani w nich Elekcyi; a zaty m B. Malumia po
winna być powagą Tej per coadunationem Trzech
Stanow, tak postanowie, zeby iako uę samey Jus et
Dominium nad sobą maly, tak azby absoluta pote
state moe wielowładną nad sobą in Suberuo Kro
lestwa exerceat.

Czwarty Error. Że Ministeria status per abusum
przywiedzone dla tego ze są albo vana, vniuata
albo periculosa Idola lubo na nich vis Suberuy zawista
Czwarta małyma nich będzie żadney Strony powaga
ich utwierdzić w tym co maly ad executionem Sena
torow et Curtoeliam Legum z drugiey per limitatus
tempus Ich funkcyi et per con clavia ministerialia
trzymać ię nie excedant nad zdale conq. sobie powinność

Pięty Error Że Podność Senatorska nie iest by nay
mniejsz

onniej Aptley proficua z adney nobliwzey nie małyce prezoga
tywyj. Przeto Pięta, Matymę ty im dae y. tak się podziele
aby to in Concursu Generali na Seymie z. Drugie rne sta
nami w radzie mogli effiaciter presidendo in partiu
lani Consilio Woiwołstwa swego do skutku przywieci
Szosty Error Ze Wolności żadnym porządkiem nie po
miarowaney która czesto obracasz in exorbitant em
licontram prawdziwey wolności szkodliwzey y tu nay
godniey szca uwagi maxymia potrzebna zeby ile można
owozem wolności przyczywie per modum securum
libere sentiendi zeby in hac equalitate w ktorysmy
się porodzieli widnych nie była nie pochamowana swa
wola, a drugum nie stala się cięszką niewolą.

Siodmy Error Nie rząd generalny dla ktorogo ordo Equ
stris nie ma okazyi ad exercenda Talenta ani przy
tyon iustum premium meritorum. Siodma Matyma
w tym zakładam aby szlachciu miał w tasny drogę ktora
by mogt progredi przy studze Cy czymy tak cum emolu
mento publico iako in particulari honore y fortuny
luoro, to iest zeby się mogt spodziewać iż się dostuży
tego kiedy będzie godzien honore y chleba.

Osmiy Error Ze nigdzie szadnieysze iako u nas
abusus w ktorych omnina status generantur taki
impono, ze w ni ktorych okazyach pro gloria & privi
legio libertatis reputant. Potrzeba tedy Osmę Ma
xymę zatozyć in rigore Prawa in Authortate Sędow
przeiwko przestępcom in equalitate pance karzge
bez respectu urodzenia y godności

Dziuristy Error Ze kędze się karzdy implikue w roz
maite sprawy a ni kt swoięj kondycyi nie pilnuie
z tey tedy okazyi niech będzie dziewić Saluberri ma
Maxima, aby nigdy Lotnierz nie rnie szal się ad sta
tum Civilem, a Statyeta ad Statum militare

Dziuristy

83.
tem sanitate, radnego nie mogąc mieć bezpieczenstwa ani w
portanowie niu ani w Głuchocy i aliozyc tedy expedit ad Ma-
tyony in Methodo securae radzenia examiniwice wprzod ma-
terije p Conclavia Ministerialia nim u powszechna zgo-
da utwierdzi, iako in executione Sancitorum porządek
przywiedzenia do skutku co Rpta portanowi per Con-
clia Palatinalia et per Iudicium rebelles Karas Prawo-
Jedenastij Error Iniegodziwego exwolu abusu po-
chodzącego rwanja Seymowij Seyonikow per adre-
temu przez Jedenastą Matyony aby liberum voto ia-
ki najwarowniej obwarował, ale tak żeby orzako wa-
lor przez wolną kontradykcyą przeciwka każdecy re-
orsiw Materiji przy prawie, albo ważney racyi Do-
bra Popolitego, ale nie narznie się nie totius Actus
Obraad publicznych.

Dwunastij Error Jakowit in Creatione Ministrorum
i Senatorum, tak by był pejor priore gdy by we Ele-
kcyach fawory respekt iak miały miejsce, a zaty m
zabierze temu przez dwunastą Matyony zely in plu-
ralitate uotorum obserwowac methodu skory tych
suffragiorum.

Trzynastij Error, nie tylko ex in practicabili forma Con-
siliarum ale y z krotkoscí czasu do skuteczney rady.
Wice tedy matyony trzynasta, concilij perpetui, aby uszy-
stek czas impendere podzieli na nieurtaigę, nigdy Rady
y Rady portanowionej ciekucy.

Czternastij Error, Implikowac się w Wojnie bez potrzeby
bez stuszney okazyi bez pewnego zysku bez sit dostate-
cznych. Najniebezpieczniejsza ta Czternasta Matyona
strzezi wojny y byd. zawsze przynależy tej gotowosci
aby cudzego niepragnąc mieć czyn swoi w tawrozii
konserwa.

Non serwowai, po kroy trwaty utrymae v in caru zgg
onis bydz w tey porze do obrony zedy dae odpor nie przyiacielowi
Trzynasty Error E in sufficientia nelicznog o Woytku
na ktorego sustentayia udnakowo zawsze ubodzy ludzie
extenuantur, a kiedy go trzeba na obronę Oyczyzny
trudno iuz Sukcesu iakiego spodziewai extanta medi
o critate computu. I ztgd piytarta Maxyma w kazdy
Panstwie statum waruigca, aby mi ce Woytko propor
tionate do sity potenyi Sqzadow, iako y dorozlegto
si Kraiowy Franii Krolentwa.

Szesnasty Error E defectu skarbu in certitudi
ne Stanouienia y Placenia Podatkow. Azatym nich
bydzie Szesnarta Maxyma aby Skarb formowae
proportionate ad quantitatem requisitam. Woytko
Wziqsc przed siy iako y innych potrzeb Apłtey mo
dum practicabilem v inmutabilem do podatkowa
nia snadnego y ubogim ludzom znosnego.

Siedmnasty Error E odmianij co roczney Trybu
natu z tgd defectus do nalezytey sprawiedliwosci
experyencyi administracyi. Item ex defectu Spdzio
ptajiy, y ztgd okhazyia do korupcyi, a przy tym celu
prema Trybunatu potestate, z tgd diminuycia v vili
pendium tej ktorq sama Apłta powinna mi ce zupet
na. Wziqsc tedy t Maxyma Trybunalska potestatem
uczynnie dependentem od caley Apłtey Spdzio
nabycia experyencyi uczynnie dozywo truck y pla
ci im aby w Sqdach fidelitatem zachowali.

Osmnasty Error E commerciorum nullus usus
ani notitia y ztgd cegestas uniwersalna y firaiu
deso laeya na ktorego wi kszq deso laeya, niad tose
a z niij wi kszq obfitori y dentatek arcypotrzebna

Osmnarta

84.
Dziwna Matyma aby handlerzow, rozmaite w pro:
wadzie y handluicyym skutecznę dac protekcyę,
Dziwna Matyma Error. Quilipondio plebei orum et qđ
korzydij y niesprawiedliwosci pochodzyc przeciwko
Bożkiemu y wszystkimy porpolitosci Prawa. Iezeli ie:
Inak, sq jako powinni bydz podponę Byczyrnij Doe ta
dziwna Matyma salutaria, aby ich miec w
wyzszej konserwacyi

Dwudziesty Error. W Celekcyach królów naszych
przez ktory w Oczywiste Byczyrnę podacie się niebezpie
czestwo, y ktorego tandem nie undzie, iezeli nie
da na zawrze Cudzoziemcom od Tronu Celekcyi przy
tym iezeli sobie zey wielkicy nie zatory Matymy
aby wszytthim Fakcyom y korupcyom zabuzec, aby
się oraz starać, zedy kazdy Sclachie in dandis suf:
fragio miał omnem libertatem, sententię, a zwta:
szcza zedy salva omni libertate modus Electio nis
stat się practikabilis.

Dwudziesty na ostatek Pierwszy Error. Zedy
wtych wszytthich spccifikowanych Artzycyach
zadnary polities nie zashowuie ktora uczynie po:
winna Dwudziesty Pierwszy Matymy zedy porzedeł
był obserwowany nie tylko in statuicione ale oraz
manutentione & executione kazdego postanowienia
iezeli tedy in tam desiderabili opore salutis publicis
pracowae skutecznie chcemy; trzeba ztędz zezyc
aby te errores status krotho o demnie zebrane u:
zonal, uznawszy obrzydlicie w sobie, a obrzydli
wszy na tym zakonczyc aby u zgrontu extipare.
Matymy zas publiczne exopposito ktorem u wy
sthe

sthiemi Panstwa staję wzajemnie sobie pro regibus
liberum w których de proficiendum liberum enim mortale
Regum en zmaydziesz tu Cicerona msta którą agitans
velut minuta e magna depensa Navis e manu oriente ven
to po wszystkiek nawrotnosciach zmaydziesz modera
men zbyteczney krolow ziedney strony wladzy z dru
giej exorbitantis libertatis między ktorymi cum peri
culo stracena sibi luetuanis, takabyś w panuug
cyek nad Tobę Cycowską msta się y pytkne urnawata
a wstuzgęch ci ochotę y Synowski Prawem Twoim
portuszennstwo. Zmaydziesz uniohem Stanow Rpltey
przy naysilley szey zgodzie ktore się do tego rozdzi
rają. Urnasz ze iako Clementa chce przeciw niej
między sobą natury wspólnie iednakowo concurrunt
ad animandum wszystkie stworzenia tam in sta
tu politico. Si velit quid posuit rerum concordia di
scors Zmaydziesz sporoby na wszystko nietychane
przy padki odmianie Czasow podlegte bo przywano
wanym raz na zawsze postanowienie nie a nie za
szkodki wszak ten omne tulit punctum qui misce
it utile dulci Taky ty msta Cicerono zmaydziesz
wszystko to co powinno constitucere tak potrzebną
powagę wladzy y securitatem Rpltey iakoy dulcedi
nem wolnego twego narodu. Wszysey sub autho
ritate Praw drugiego porzadku y swobod concurrunt
do konserwacyi stawy twoiej z Emulacyą bez zadno
ści ziednozią bez dysponcyi y ufnozią bez boiarni
z wolnozią bez swawoli zochotą bez zadney tu ma:
ięcyuy przeszkody, do czego zebym finaliter pobu
dziet przedadam trzy motywa pregnantia Pier
wsze ze iako od pocztku Surata wszystkiey koro
lestwa y popolitości Stanowity przez Cnoty y M
stwy

85.

Two Narodem konserwowaty przez sprawiedliwość
i cnotę i dobrym Regimine przegdy, tak upadły przez
nieład zbytek depravatione morum. Do zata zywicy
niechay kazdy proszy uwazi i zeli. Rplia Nasza nie
iest uż na tym schytku i zezelisz do tego fatalne
go niezbyty poryodu. y uznawszy ty szereg prawdy
przynay naied no się zgodzi albo ze Narod Nasz ma specy
aliter z przyrodzenia privilegium nad wszystkie uszy ethick
dostkonatosciach zego uider spiritus animat ze za:
dna w nim ulomnośc ludzka non dominatur ze
nikt z nas nie uist tcy ambicyi aby się wyrowniel nad
swoim miarę & supra equalitatem boni publici; ze nikt
nie ma tcy chciwości do nabycia Fortuny lub przez ku
rupcyę lub przez uisze nie nalezytę z przywdę bliźni
go swego sporobij ze nikt nie uist do swojej prywa
ty, tak przywigzany aby się miał preferre nad In:
teress publiczny y Dobro popo lite, zgoda ze wszystkie
Pasyye zwoicy zywicy kazdy nad sobą za Prawo ty pra
wdę postanowi. Quam contempta res est homo nisi se
supra humana crederit Ze konserwicy uino con
tiam primi seculi żyję ductu natura nam deprava
tata nie mu po Prawach y dobrym Przeglaku zezij
bez niego obcydzę ze przez sumnie nie y mi to i c
Oczyrenij radzić się lepiej będzie niż przez najlepsze
in Subernio Instrukcyę albo użeli tak uist iak
palpabiliter widziemy ze fata nostro coraz bardziej
dormaiemy, zemy tacy ludzie iako y drudzy yowsem
ze Nasz Status nie tylko z tych naprawić nie może
ale y najlepszych zeprowac, tego trzeba napr
wic y tak co tego wykorzenie nie maigę żadney do
niego okharzy; przez to samo uszy się stali się dobre
mi

omni boni est cuius est nihil mali. Ambicja bunc
ia sz kodzi niemoze kiedy kazdy honoru bzdzie mogt
dostaj nie przez fawor ani potencya, ale per Iustan
vum bene morendi; chei woic naby cia fortuny niugodzi
wie kazdy u do tego nie nalezyte odczynq sponoby, a kie:
dy temu kara Sprawiedliwa zabierz privata com
moda nie bzdq tamowae publica, kiedy kazdy party
kularny uzna ze in tantum szczerliwym bzdq, mo
ze in quantum intereja publiczne prosperantur
Wolnoic naritatek naypryncypalniejszyrn naszym
szczytciem bzdzie, kiedy w niey przez pomiarkowa
nie nalezy bzdzie mogt cum omni dulcedine & sine pra
judicio rownego sobie. Iztqd drugi motiva aby smy
zwazyli, co w drugich Panstwach wolno u rzadzacych
& sine dependentia ab unius arbitrio dato, okazyja
ad Statum Monarchicum & absolutum Dominium
niezeli nie excessus niepomiarkowany Wolnoici. Do
bry Polityk powinien bzdq ostrozniejszy niz odważny
Woinnik, ktory godzi on pochwały, gdy choc widzi
Dowarzysta obrok siebie zabitego sam na krola z
sztyku nie sztyku Ille cadit hic meta non frangit
ulla. Tak szmiatosci temeraria tu nie sztyku bo ma:
ize przed oczyma przykladji zgubionej uszychlika
rodow wolnoici iako sz nie starae aby u przy nasij
bepieczney utrzymac, iako nie szuka szponobow
aby nie byta ipis caribus exposita zeby kiedy przesta
no o nas mo uize Polak po szkodzie mgdny. Sztyku
by kto ze in ipso vitio szukamy salutem iako
ten desperat ktory spon te sua letho caput obian
obtulit ipse A sztyku nie dujaymy w to zeby smy
sztyku u wy iczeli czym sz traucemy y tym tytkozij
Saluowali

86

Ante oculos per se cogitamus ne bydziemy Dedalami
budując sobie y pługając się przez utawiczone zesmy
tandem do wyplątania z nas nie musieli szukać spo-
sobu nie tak jak bawczyny Perceusz po senurku swo-
iej amodnicy ale rzetelnie po stryczku, uchwycywszy
na kartki nasze zarzuconym bo nieznaidując przy
naszej iako exito ut wolności ani byczy ma Com-
modum ani Privatni soliditatem rzeczy swego
ani status securitatem zda się z zawrze ratun-
ku szukamy w samym dniu przepascei naszej
y radzyc się zawrze sz Politykę sentonę bez za-
dnej exito gwałtownej potrzeby. Cupiendo in re-
bus malis etiam praecipua via est do tej przepascei iako
ho nas do tąd Opatrenosc' Borka obronita tak bro-
ni dufajmy dali iezeli nam dulcedo wolności na-
szej bardziej smakowac bydzie, ktora iako szca-
ppone nay wysmietsze drzewo, iezeli buy no sz-
iego iezeli dopuszczą galfzic się rozkrzewiac w
dzi kic y lesne y obroci y dobrego nie przy wiec się
owocu. Tak y Wolności przez wszystkie ktior bitan-
cje co raz bardziej dziecie sone cultura Praw y
dobrego porzadku wiernze tej tym ustkon wyu-
zdani, ktory iezeli nie traci naturalnem vigorom
choe na niego wydziedla wozę, to y nowego s w szen
nabydz powinna, kiedy y prawa rozsądne Mitosc
Byczyeny y dobry frenabit porzadek, rzecze kto ze
nasz ni rzędz tak dawno subsistit a przeciżmy do
tąd wolności nie utracieli na to odpowiadam in equo
est dolor amysse rei otimor continuus amittenda I
szgd do uwagi naszej Przeci motiuvum zezadna szta-
ni ut blizsza upadku swego iako Nasia ktora iako
so por continuum periclitat periculum nay przed
do

do podczytranych nam są wiadom Potency, które za dwo-
wolności naszej exultat aby nas sub jugo z inieremi
porównać flarodami zyrnoci przy tym krawio na-
szych ustawicznie tentat aby niemi swoie rozprze-
strzenie a do tego sily i Tabe y niego twore Nasza
daci sama okkazyg do Inadnego nas zawoio wa-
nia. Drugie periculum od Wtasnych krolow Naszych
czuwaigc zawsze na wy nie su nie przez zguby Naszy. Do zna-
lismy tego czyto takownaszych zamierzaniach zakladajg
sobie swoiey tranquillitatem w nie zgodach naszych ser-
vitutem y w defektach Status absolutum. Trzeci peri-
culum od nas samyich gdy nie uwaraiqe na zadne nie
bespieczenstwo tam abet tra quam ab in tra luitamur
tylko sami przeciwko sobie iako by w takich potyczkach
et vincere evincit nie byto iednakowe fatale by czynie
ciereli tak iest toe naypiornozie nie bezpieczenstwo
trzeba miec cyrn sif bronie ab Inultibus potronnych
nie przyiaciot, na drugie obwarowae sobie solidam
we wngtrz securitatem, na trzeci w ziqve przed sif
takie media, ktore sam Instyunkt naturalny po-
daci kazdemu do konserwacyi swoiij ten y wemnie
agit naturalna, y sprawiedliwq mitorciq. By-
czynij wzbudzonej w tym w szystkim co do uwagi
y korrrekeji kazdego podaci komezqe uakom zaciqt
na Fabryce, ktorey zycie z g rontu restauracyi
y piszqe na niej Frontis initium w te stowa
ktorem czytalt w pewnym miejscu na wy stawio-
ney kamienicy in ipso certu oritatnij woyruj
szwedzkij in ipem melioris die a ras ten wielki porq
dany kiedykolwiek nastypu a ras tandem grata
superueniet qua non sperabit hora pro sige Pana
Boga

Boga którego to dzieło bydepowinno aby do try stru 87
kturyj Wszelkmoeng Ręka swoją przytożył, ierchi
nisi Dominus aedificaverit Domum tuam in vanum
laboraverunt qui aedificant eam.

SKRUPUL Autorem

Bez Skruputu w Polsce albo
Oswiecenie Grzechow Narodo:
wi naszymu zwyczajnieyszych
a za Grzechy nie mianych

TRAKTAT

Po prostu grzechy roztrząsający
na ROLLIJALY podzielony
przez pewnego Polaka temiko
grzechami grzesznego ale za:
tującego na poprawę swoją
y Ludzką Podany

1730,

ROLLIJAL I.

Intencyą Authora wyrazający

Zwyczajnie iest w Polsce przypowieść; każdy kto
grzechy ludzkie y Defektu Cenzorwie y omym przy
mauio.

mawia, to więc mawia, co mi za Bociom Słowem czy
Wiem tedy dobrze, że y ja nie ujdę tej przymowki ile
od tych, ktorzym zdac się będzie, że ich doty kam y wy
ty kam, ale lepiey mowice od tych ktorzy się iak zwierciadło
w tym skrypcie przejrzą obacz y przeczytaj. Jako By cownie
ci explikuje Chrytusowe dzieie y moralizuje nad tę Ewan
gelia, w ktorey czytamy że Faryzeuszowie przyprowadzili
do Chrytusowa w kosciele Sabamoronowym nauczajcego
nie wiartę w cudzotostwie i tapana y oraz pytali Chrytusowa
co z nię czy nie zstosuje Srecach w swych taig y potroywa
iag na podchwyceniu Chrytusowa Dilemma. Myślelibo
wicom oni albo tę Biatę Głowę uwolnij, to krytkniemy
ze przeciwko Prawu Moyseszowemu uczij, ktore takich
oboyga p^{kt}ci grzesznikow, kamienowac surowie przyka
zuje; ^{albo też na kile u wolnij tego w nie nawiesić} ~~ch~~ kredyt u ^{postawstwa} poddaj y wprowadzemy.
Przed wieczna zas Mgdrość przejrawszy ich zdradę
nie im zaraz nie odpowiedział, tylko kto jest z was
bez grzechu nie rzuci kamieniem na nię, a to rzekł:
szij na chylet się aż do ziemi y na piasku piszge
mowi tedy Ewangelia że kardy z Faryzeuszowa
owych Instygatorow nie nie mowice głowy tylko
nacheliw szij na dot z koscia cicho wyrzedł y tyl:
ko owa sama zortata się cudzotornicar. Igadzaigę się
tedy w szyscy Tomazie y Komentarze Ewangeli:
Suritej że Chrytus nacheliw szij się po owych sto
wach, kto z was bez grzechu, to palam na piasku
pisat grzechy y zte natogi skryte Faryzeuszowa
a ludzom nieznaome, na przyklad ten Faryze
usz sam Cudzotornik, ta kisc ten znowe Lichurazę
ten to ten owe robił co ludzie niewiedzą, a takha
zdy swoy grzech przeczytawszy odstępit Instygo
wania Biateg towę y ze wstydem z koscia wy
szedł

...aby nie wyjawione skryte były występki Tęgo
 Tym to iá torem, lubo inimitabili exemplo Przedwiecznej
 Prawdy y Mądrości Pana Jezusa umysłem Prze-
 chy Narodowi Naszemu zwyciężył ię prze odkryć, ka-
 re albo catemij Polacy za grzech nie mamy, albo
 w małym skrupule zapowszechny za takiem
 ktore owo swięconę wodę kropić się mogą za takie
 mówię i trzymamy a to naygorze nie notliwe
 passim maigę tego fundamentem że tak drudziej
 czynią y że ich zagalantow maig. Uważ w wierzy mo-
 ięj Chrzescianstkiej ex lumine natura co est
 grzechem, nieformny wawtasnym zdaniu mo-
 im skrupulow, ale w sprawie naturalnego rozumu
 ktory sam wprzod czyni na sumnieriu co est grzech
 choc by naybardziej zlasig swoię tłumieć, dopieroz
 na Prawie Chrystusowym, ktore kowciot swięty
 katolicki Rzymski Jedynę Pisma Boga tłumacz-
 y Edzia oswiecily przedgo się karat a przeto
 nieobaczysz to skrupulu Alnierzek ktore w swiętym
 zamkaiete wierzeniu zaporne & hipo kondryc ze idomu.
 znój wpadaia melancholig ani tez sa tegrecky y sku-
 puty ich wystawisz, ktore za oczywite kazdy katolik
 uznaię, iako to te ktore się przeciwko Dziwizciu Przyka-
 zania Boskiego, przeciwko Przykazania kowcielnego
 tudzież Siedm grzechow Smiertelnych na ktorych
 opisanie księzk tak wita iest napisanych, ale iá odkryć
 y dothngę cheę a grzechy; ktore ze nas Polakow skru-
 putow nie znayduia, a przecię są grzechami y iako
 rzeki ze zrodet tak y one z grzechow Smiertelnych
 znaiomych pochodza, a przecię za grzechy Smiertelne
 nie są miane, y tafia się z nami to co w przypowieście

albo

albo też w wymyślonej Historji ze Parobek w ten sposób
władat się Nijdzu Plebanowi, mówiąc nam kilka grzechów
powszechnych na siebie, a kilka śmiertelnych spo-
wadać się za śmiertelne rachował ze Jaięcnicie dla
chorego ugotowanej w Piątek powużchał, że w Przyruj
w polu musiał ciżar natury wypuscic y inne bajate
le społtadał między ras powszechnemi grzechami ra-
chował ze Oycay Matki Kaliczet y wiele sprośności
wielkiżek Cięlesnych porobit, a iakby sła takich w Pol-
szere spowiedzi znalazł Jażastak Intencyą prawow
namieniwszy protestując się ze swoim grzechy pomiędzy
temi, ktorom tu wystawit dotchnęty powużcit. Nie
iertern tak doskonałij iakow wielki Augustyn Do-
kter Doktor kościoła, ktorij abditagrzechów swoich
swiatu podał na widok w Nijdze Szacownej u Cate-
go Chrześcianstwa Confessiones S. Augustini na-
zwanej. Idłatego Imienia mego iakom niektade
bo mu tyłto w Grzechach a nie w doskonałosciach po-
dobienstwa, ale przybliża się do kręsu życia y do
śmierci przez lata moie postanowiłtem defekta Bude
Tuc quorum pars magna fuit ludzom odkryć, to mówij
defekta, ktore yia samij drudzy, iakom się napatrzył
miałem y rozumiałem albo zapotrzebne statui ho-
norowi y fortunie moiej zdać się ze się przez
to skruput zmniejszyć powinien, kiedy się potrzeba
przyczyńta, albowi i calę zagrzech nie miał dla tego
ze go drudzy praktykowali iakby moda iakta narata
narłudwie berborę politykę Wendow ktorij pafum
mowię, kiedy ratio status zachodzi. Primo Venetiani
clappochritiani. To iest wprzod Wenejanie a potym
Chrześcianie ale umnie crescente infirmitate uita
meę

89

dlatego aby munitingt strachu co, iedem moralita dowi-
pnie napisat, to wiecze Diabat przez caly tyca wiek na-
szego oczom Duszy y myśli naszej przyprawuie
perspektywie, ato nay bardziej ze smierc daleko od
nas sie widziata bydz, choc niewiemy pod czas ze bar-
dzo blisko, a druga, zeby grzechy choc by bytyj nay
wyzsze mate nam sie widziaty ale tenze nie przy-
ciaciel nasz (part przy samey smierci uiz nie per-
spektywij, ale owe straszne szkta auctiva y wyzsze
czyniqe rzeczy przyprawuie na umysle y na oczach
Duszy Naszej przez ktore naymniejszy prosek
gorq cata bydz sie zdaw, aby tym dozaly konicia
y desperacyi konaigcyeh przywodzit, zeby mnie
tedy inowit tu przestroga zta niepodkata y tych
skict przemiana przyskonaniu kazdego co to czy-
tae bydzie c hcia tem zawczasu przytasce y mito
surdziui Borkim przypomnie ludzkicy swoie
ludziom grzechy, im sie powoli przypatrywac
ktore Diabat w ptaszczyk y polityki wolnosci
Status honorowy y fortunij zwykt stroie, iako na
maszkardz y mowij chyc odkryc, niety kraig tych kio-
re bez lednego powgtpienia, kazdy zasmiertelne
grzechy ma y poczyta odkrywam aby udnioni za
obrazu Borku uznawszy serdecznie optaki wati
pokladajc ufnowi bopuszczenia w miejscu ezonyr
Mielosurdziui Borkim y w zastugach Chrysturo-
wych, a drudzy sie ich mocno strzegli y pafcyom swo-
im niedawali gorj. ndo zakazem Borkim prote-
stujc

stać się y w tym, że nie przeciwko nauce Kościoła
Świętego kat. Rzymskiego upornie to trzymam
y owszem się osuwadczam y ch lubię y że wszystkie
Pisma tego mojego zdania Sądow y Déyzyi ugo
podają a vszey Świcekiej y ludzkiej Cezaru się
nie obawiam ani na nie uwazam chyba żeby mi
to zadano że poprawowaić chęć swycerai y oby czai
ludzkie sam widząc że pokiej Świata potęgi
występkow w ludziach a iako dawne adrioma
niemi Peccata erunt donec homines.

ROLI I A L 2.

Nowin Wymyślanie Skryptow bez Imienia de Statu
pisanie o Panach gadanie, Ministrów Cenxorowanie
Krolow wexowanie.

Nowiny wymyślaić one rozsiwias, y publikowac
rzedz ut bardziej w Polsce, niż gdzie indziej z wyzra
ie, y całe tego za grzech nie miarę, ale że się zda chęć
stawy się nie szarpac, ale y tego się często w tym niu:
waza, tak że figmenty Kłasi w gazetach, iest u nas Imię
Curiosi politici, ale nie tylko fatury w Nowiny Kłasi zwy
kli, ale zaraz y komentarz albo tłumaczenie. Konse
quencji z nię przydać, to iest że to albo owo inaczij y to
zatiem idzie, mowim oni co sam często słyszatem, czy
sto wadzi że Ja y Ty będać Partij in diversa Republica
libera na dodanie serca tym co zę mng trzymać
fate iaki pro consolatione y natrzymanie się przy swo
ij fakteji co rozgłoszę. Słyszatem nie raz że im zada
wano e contra na co się to zda rozgłaszać co druga albo
trzecia Poczta popsuie y wyrzuci y popsuie mowili oni
nato nie to w takowych rewolucyach popularibus

dobrze

90.
dobrym iudicijem iudicium w dobrej nowinie potrymać. Alci ci się
Parzetaarze mocno myślą, nayprzed to iest pewnie i prawdziwie
dzielnina zabawa i dzieło wystawie nioby i kłamstwa i Palace
ktore ieno dmuchnie obali a przeciż oni Censorum Politicoru
Imienia y rzeczy niedostępniz tytko tych o których Poeta
mowi Ipsi sibi somnia fingunt, ale przez grzechu przeciż
ko polityce iest w tym y prawdziwy grzech na Duszy bofat
stępnijek na wien wyszaryslanie y ich rozgłoszenie nie iest co in
szego, tytko Kłamstwo, każde zaś Kłamstwo iest grzechem
y iako Teologowie definiuzi menten iest contra mentem
iwo, w szelki zmysły fater nie maigc in szeg o konca
tytko mowij przeciżka wiadomey sobie wola y prawdzie
w tym samym drugiego szelki wae iest mowij peccatū
fallacia, grzechem oszukania drugiego iest przeszkoż
y zawoda in commento humano, ktore na uidey prawdzie
stai, y tary masij y na tej ugnawci ze ta rzecz ktoryz czo
wiek od drugiego stępnij iest pewna i prawdziwa, azatym
bez wątpienia falszyus. Non uisare y kłamliwych
gazet oszuwacie po sukcesory prawdziw inie tgarie
y grzeszą przed Bogiem aliy w Polszcze ten grzech iest
daleko wykroż y cięższ niż gdzie indziej ex Circumstan
tia Status Nostri y rządzenia się Rpltey wolnoego, in Ab
solutis kowiem Dominijis w których sam ieden Pan
rządzi, a rządzi go Panzki Minister, ieden reguuię y
ty wola, w szępnij poddani postuszoni stuchaię, Gazeta
czy prawdziwa czy falszywa nie odmienia rzędu Ordyna
cji Panzkiej y przeto statom ni in tryguie ani odmia
na. Jako kolwiek w Polszcze stanie się przez grzechy in
prezija, to się nie w rządzie Status nie oninte, ale się yae
musi iak Pan uwny, ię gdzie Pnzalstwo czy w szępnij albo
nie w szępnij gazetom stuchaię ordynantow musi, ale w Pol
szcze naritem ile podczas rewolucyi Wojny Augustowskiej
y kontourkiej

W Kantowickiej Sejsji y fakteji dobiec w...
Kiej a iak wita ludzi Substancji y zdrowia potrawi na
rozgłoszonym powrocie Kontego ze Francji na Trans-
portach Szwedkiej wojny na wychodzie K. O. A. Szwec-
kiego Króla 18 i Benderu w których to fałszywych
gazetach, fałszywie Partyzantów swoich wianę uprosi-
y trzymanie się, iako w Kaydanach trzymali y tak to
przedtuzona Nowinami Nadziei przedtuzeta, które mi-
y mieszkanie domowej, ta zabroniata Polakom przy-
chodzi do ucirowci która szeregulnie mogła uspokoić
Apłtę wolną. To c to iak mówię ze mnieyryy grzech
in absolutis Dominij fałszywie rzucac y uay myslac
gazety niz w Polsce, w której populus componit
statum y gdzie sam Król y Senat nie rządzi. Te tedy
Impressje które Gazetarze czynią Sklathai y Lotnie-
rzom a czynią ci fałszywie, to szrywają wolność w
Polsce czy nigdy widzię rozdwojenia władziach a w lu-
dziach wolności się rozszczycających y nie tylko klam-
stwa są grzechem ale y przedtuzenie wojny domowej
y naywiększego nieuczucia Apłtej. I tąd to bawieć
było ze tak ciżka y tak długa, uirpialisomy wortalnego
rewolucyi Szwedkiej. Impressja ni z kąd nigd, tylko ze ci
gazetarze pisaniem czy racyami szepłanemi w kór-
nie no było w umysłachy Sercach Polakow dywirzga
y Sejsji, ze iden przy Augustie, drugi przeciwko
Augustowi i ginge ekeiat y obce Stronij. Luce y Substan-
cye tożyli na przeciwoie sobie utrzymanie. Jeden
pobożny Lachonik w Ostatnią tę Wojnę Szwedką ma-
wiał ze y on sam gorgo do Boga się modlił y Bóu
swoich do tego przywodził ze by nam Pan Bóg dat
wszystkim Polakom znaleźć Jednego powrzechnego
Oczyrny nieprzyiaciela zety go odkryty y przywiodł
nas aby my wszyscy wraz na niego powstali. Amis

Wszystkie te rzeczy są u drugich Szwedów nieprzyjaciółem 91
Polakom tym dobrym Moskale i Kozaki a u drugich Szwedów
nie kłódotwa i gdy by Polacy wreszcie jednego czy tego czy
owego uznali za nieprzyjaciela Cycey i Tatary i prosił
by mu poradzić i taki Wstawa Krola stało się po tej
tylko wojna pierwsza szwedzka została, pokiey Pola-
cy przez Impresyję tych ludzi odstąpiwszy Krola Kazmie-
rza trzymali za przyjaciół Szwedów, ale skoro ich przez
Tyrowiecką Konfederacyę za nieprzyjaciół Cycey i Tatary
deklarowali i wreszcie się do ich wygrania i initerijli-
saktodzie sami wykonali, bo sobie ani Cesarz ani
Brandeburczyki tego uendicare niepowinieli, których
na samym wojny koncu wyprawione posilki, a Cy-
szkimi kondycjami ustąpienia Prus, i wolney Ele-
kcyi Krola kupienia nigdzie Szwedów nie bito tylko
nasze woły i Baranij i nieporównane Skody w ra-
banach Dworow i wsi poczynie, ale doby cie i
Wzyci Torunia i w nim ostatka Konfederacyi Szwedz-
kiej dyspensy i Czarnieckiego w Holstynie z wielką kłótką
Szwedow do Oliwskich przywiodły traktatow pokoi. Tedy
byto czy Szwedow czy Sasow za naszej rewolucyi podkato
gdy by byli wreszcie Polacy na niego jednego z nich powstali
Konkluduj tedy ze Nowi fałszywych rozrzuwanie ile
podczas rewolucyi i Sepay wnetrznej i ost grzechy Dacho-
winy i Statystycznij a zengoy ja sam praktykowałem za-
tudy za to pokatolicku. Feclixas trzymam za grzech
nowi fałszywych, publikowanie, daleko nam za większy
grzech pisanie owych Skryptow, które bez Janievia papi-
onali *Scriptores per modum Dji Skurrowy roztrząsanie*
nia iakiej materji Status, która Status Apłtey i diuidit ex
sinidit y pisae y rozrzucae zwykli in publicum bo tam nie
prostym Nowi Udaniem ale racyami uwodzą i unipoi
nunt

ponant publico, czy nie są bez żadnego Prawa i Interesu
Interesów Apletów i innych Sędziów. O jakichby wolumina
podczas interregnum ostatecznego z tych Skryptów ze-
brato się, dopiero w ostatecznej rewolucyjnej Szwedzkiej prawdzie,
ze każdy z nich za dobrą i Sławę partyi ma się, nie mia-
ła Skryptów bronić takimi Skryptami; ale nie uważa-
jąc, że Sędziwi Corpona Aplet: nie mi przychylny i utwier-
dzał, która to Aplet szeregulną zgodą i jednością Stron i Sędzi-
ów pokoju i jedności Polaków oddał, czego się nikomu
ile partykularnemu nie godzi. Druga że takowe Skry-
pta chociaż ostrożnie pisane zawsze muszą drugą
stronę porostrigere, ani się piero utrzymać może aby się
pastry nie wiedło oszpece i wyszpece drugiej Party-
co jest przeciwko miłości bliźniego i paszkwilem za-
kazany od kościoła trzei. Nie mogą tedy takie Skry-
pta w publicznych materyach i kontrowersjach sta-
tus pisane sędzi bez Skrupułu i szkiego grzechu
Najprzed jako stawia ludzkiej szkódce i jako ni-
rany publicznej niezgody goićca ni-
leczca i przedtuz-
ięce w Nętrza Status. Do tych Duchownych refleksji
przychodzi mi polityczna uwaga że nie całe polityki sta-
kich Skryptach i że procz krótkiego tylko plausum i za-
ię brzenia stron, ale całe nie są pożyteczne, ani patrze-
bne do zakonczenia gruntownego Intrzygi publicznej.
Pokiemy nadzieia była, której o powrocie z Woy skier-
y i ni-
party tej potrzebne. Gdyby był Król August żył i em-
y politykę nie utrzymał się, to by te Skrypta nie pomogły
ani utrzymały w Łowiczu Rokoszu ze się musiał kro-
lowi w Warszawie pokłonić. Toż i z rewolucji Polskiej
z królem i z królem Szwecji wszystkim mogą być
ze za Augustem Skrypta przedysputował Król Szwedz-
ki Waltramstadzie, a Car Moskiewski Piotrowski
stkie

wszystkie Szwedzkie i Stanisławowskie pod Putawy, Smion 92
zas króla Szwedzkiego pod Fryderyschaldem zapięty i otwarta
wszystkie podanych Skryptów kancelaryi ztąd ieden po
wiedział. Kiedy król August powrócił do Polski powziął
Abdykacji swojej w ten czas i właśnie, kiedy Car pod Putawy
wydał król manifest obzerzany wywodząc racyi, że iako nie
był obligowany przez Traktat Altramuntzki do niczego
zktąd wiele racyi prawnych powraca na Tron królestwa
Swego Polskiego, na to tedy ten ieden mówił na co by to
taki słu racyi na trzech durkowano Arkuszach, dożyć było te
kilka słów napisać że król Szwedzkiego na g to wy zbite
y do Turki aż zagmano tedy dla tej racyi powracam do
Polski. Tak tedy iert a nie inaczej że kiedy kto ma dopisa
nia takowych in statu Skryptów, powinonij duchownemi
powważać się racyami y to polityczny i czy to na mato
albo na nie nie zda, bo którą Partij Panu Bogu się pod
wyższyc podoba, a drugą poniżyć, to utrzymać a tam to po
gogzyć to czy Skrypta nie posnoga ani poddzwigny. Nikt
nie może ni tego piorem nie zwolować na co się do takiego
brać onka, który się tylko swiecianie białe. O Pisaniach
tak salute iako y wierszami honory ludzkie iawnie star
piżce, które to pasturkami zowią nie nie piszę bo to grzech
iawnij, bo naj większe dobro ludzkie to iert honory iawnie
bronigij, wywodząc że Pasturki iert grzech, iert to wywo:
dzieć dzień w potudnie ale y polityczny iert grzech y dare:
mna także praca ponieważ prawa y kary na niej fulmi
nant. Jednakże iert Bore że taki iert wszędzie w korze:
nionij, zego y Papierze w Samym Dymie ciępię y wy
rugować nie mogą. Tam zas iert takich, którzy iertney
Pofuji Zardrości Pomsty ku Proborn, które pasturkowali
nie mieli tylko utrzymać Cygli dowcipu nie mogli odigc
y przyjaciele nie iert stracie. Panie Bore uł nauwroc
Panauch

O Panaech gadanie iest grzech w Polsce, który ma
wolność mam być równość alias equalitatem, a Cyca dobry
humor, sulgo lepski Pachotek nazwanij bo iako in d'empo
tius et absultis Dominis y iako to w Turczeskiej Moskwie
tak stawa każda iako y uczynki y w taki ey zborze Narody
zostają ze złe myślee ledwiej drugi odważij: Tak e' con
tra w Narodach wolnych, iako nasz iest Polski za pier
wszy Punkt godności poczyna, gadae co udm chce, ka:
zdy nie mał Polak za constitutum wolności y nie mał
za harto z którym się rodzi w sercu y wusciech rodzi y
nisi, sentire que uolus dicere que sentis. Pludko te sto:
wa do obrad tylko należą a nie ie pociągają do wszelkiego
to wolnego gadania attributum iest tak con naturale
Catemu Narodowi; ze az do ostatniego przeszto popolstwa
Napatożytem się Chłopow których naywiększa chwata
reputacyja nad drugich w tym biyta zewgromadzie nay
wiecej przed Panem gadał chociaż zatory kim w rzyt.
Armij do Czeladzi statecznej y naypoledniejszej tedy
mniego między niemi dyskursu nie z naydziejiej, tylko
z te gadanie o Panaech, y gdy by z Wornie Haydukow y ta
Kacim wywodzona procyja Biskupow y Blamen Sena:
torow dowiedzial by się świat wiele czego nie wie. Dopie:
roz eminentior Stan Szlachetki z pierwszym u
Wolności Gfrenge gadae orownych siebie w Szlachetwie
ak y o wszystkiech Urzędach y Fortunach coich Panami
zowij, siggnę uikom powiedzial to attributum mądrey
Wolności dicere que sentis z Seymickow z Seymow
na których to potrzebna explikacyja wolna zdania swego
do przywatnych Szchadek y do szpetnych Kontrowerzyi
przywatnych tam to się na Stuchal, Cenzor Fortuny
albo złe albo chciwie nabytey ten odgłowej do nog opisania
iako nayczerniejszym zardrosnego ięzyka przelom w dy
shensak

93.
który przeczary to Szalbierz, który z Dworem brygma to
Podchlebny był wolności przedat, który chętny to Szalony
który przywdy nie da sobie robie to Tyran bprzefer, kto
ny nawet ze Szlachty brygma to przeciwni da bry mowice
ach ten nie dar mowic ałi komodecie, chce co albo na krolu
wyfukac albo na mas wydrze. Gota co pro medicamen
to, to iest z tego Donicnia y tytułu ze Pan, to trzeba na
niego gadać y ty to swawolny licencyj gadania na Pa
now urodzila wolności wychowata y wytuczta equalitas
ktora wiodney ty lko Patrzacie rezydnie, w Cudzych kra:
jach zas iest ta niemożna Qualitas, bo ty lko pro Pan
Swach Europejskich iest stan Szlachty, ale ten b
dividitur na rozne klasy, są bowiem Szlachta Grappa
wie Markizowie, Hrzeta ktorzy z Wrodzenia terni Imie
niami ieden od drugiego iest wyzszij. U nas zas ied ro:
zności tafa, ze kazdy Wrodzony Szlachcie ze rowny
Hrzeci Magtaby Hrabie iedne ty lko Wzrosty pracni
nencyg daw a przeciw mowic Szlachcie na zagrodzie
rowna sie Woiwodzie. Prédkowie nasi rozumieci ze ip
porzadnijez uczynig Apłty kiedy wny equalitatem wno
sa y ni ty z catego Proletowa iedny familię uczynig, kiedy
wszystky Szlachty w Brauig obrocy rowny y ztygd obrobu
y Proletowic a sobie nie mowili; ty lko Cy cowska Nasz
Matoruig Cy cowski Staranien, a Senat zas Starsz
Brauig nazwali; wszy cy cy zas Brauig ty tuteuig a nay
wazig czego władnym kraiu nie masz; Mito Polacy iedni
Edami sie bydz nayprawdziwszemi Adam a Synarri, ze
co Polak to Braty, a tak mowij Prédkowie nasi w ktorze
nieig w Narodzie naszym equalitatem rozumiecy e ufor
mowai Konfederacig y mitorie Braterstg. zby siate zwy
kli

kli Bracia) nie uważaigc defektów w ieden ~~...~~
Charaktere rady i rządj publiczne trymonali przez ty
rowności chege aby był rząd dobry i sprawiedliwy ale
to tyłko dobre było na tych. Ktorzy się Staropolską
cnotę rządzili; ze zaś czas czasu deterior subit, a po
polsku mówiące w raz to się świat prwie. z ludzkiem
carni porznanie y praktyka znie mi poler wpo wierz
chownych obyčiaiach a nie w cności Polakom dany. Tę
sama ta pytkna equalitas wykarmiła ambięz pychy
swawolę y zazdrość taki z nieuwarnj. Selachie w sła
chectwie gnie wa się o ta ze mu Wzjdem fortuny. Boga:
ctwem Kolligayami zrownae niemoze a dobrogo zerr
sici się nie mogąc, cheg się mówić iż zyktem a zaraz kryty
znie cen zornie iż zyktem, czy wrodzenie Panow czy uk Akaje
y to ient zdami się dobrze wyśiedzione, ze wolności wrodzista
zle o Panach gładanie a toz same wirtium y wyśtypek wycho
wunie y karmi jako mamka equalitas, ale equalitas zle
wzista y zaurista jako zaś ten wyśtypek pochodzi z grzechow
pychy y zazdrości a z tamtęd nie rządoney pychy pomaby taki
sam ient grzechom y nie prostym, który powiedział nolite
judicare vñ Judicabimini nie po rzd ray cie a nie bzdzie cie
szd zeni, a co z zaś ient gładae zle na Panow, iż zle nie po rzd
z tym wszystkim na grzech realny ient tak zwyczajony
w Polsce zego za grzech nie mamy y owszem iakom ient
powiedział ient mi anij" za przyzwolone y Charakter cztka
dobrego humoru y za tytuł lepszego Państwa. Napat się
tem się z iedney Strony ze tacy użj jakoy Matury wiec
zowiq maig iakis respectu rownych wżey Stuchaczow
niez maylepsi karmidzieu z nayduiq a z drugiej Strony
ze się uk Panowie boiq mówiące zta to gęba, trzebaig zat
kac y czy się to prezentami lub promocyj lubo się to pod
czas nie nadac. Jeden Selachie gładat publicznie na

Pana

94.
Jana ... przywodzić od niego ...
zbito iako psa, odpowiedział Pan Janie Bracie, kto gada
iako pies, biega iako pies, ale w tego państwa
nie radzę ani żyćz bardziej ... aby grzech ten
odlauszenia przez insoleny dyskursow z uszy i serca
convertantur eis uant, snadniey by się wymawiali w
tych lekkomyślnym z tego gadania grzechu, gdy by go
zagrzech mieli, a skrupulu sobie niewybiali prezumpcyę
wolności ... a gdy się im mówię niegadaj tego
odpada cię czymu albowiem nie ... iako by to ...
cousi zle y bedziatko wolno gadać. Z wolności ktora im in sta
tisticis iest pozwalona pocigga ię do tego na Panow gada
nia co iest z wielką rożnicę, bo wolno ... i state
dobrze gadać, bo każdy do statum należy, ale nie zle gada
y Cenzurami lub potrzebnemi honor ludzki bracie i sprae
Najbardziej zow powrzechności grzech tego iest dogrzeze
nia o kłasy, wolno temu wolno y ... ma to ...
pięknym sensom ... i ma ...
stawne słowa ... i ...
cel tibi Rex, niegodzi się ... i ...
otrzym tym non licet, takze ci ...
do siebie wzięli ... i ...
mu dat na po ...
drugim kazaniu ...
ze słowa wielkiego Jana non licet y ...
nagany, więc się poprawi ...
y te ...
zarliwie licet godzi się ...
le naby libertatis o equitatis vitium ...
rowności przywaray ...
rozmaitych, ...
pouczyt to iest ...
Pierentary

Pieczentarzow, Podskarbi i prawdziwego
gottam Cel do portretu. Przeytem lat So zaden za
zywota nie byl dobry w Polrze az po smierci onota Ich
pokazywamy poczta y zat dopiero w zmienu z starych
tych wielkich ludzi co zas za obmowy y Conzury wyjści
pich zazywota trzeba by wielkiej do opisania Sijgi
y nigdzie sie lepiej nie prawdzi. Wierz Horacy usze wato
w Polrze virtutem in columem Adonius salutem et ocu
lis quoribus invidia popolski, onoty gdy zyito iey
nie hochamy gdy zocz zquhnie zardrosie szukamy
na Panow gadae Szlachcie ut rzec dla zabawy y ni
by u ciech y dyskursov matorya y strasa, ale Conz
zowae Wazjedakow y Ministrów ut rzec u nich
Statystyczna y potrzebna y maigia za illitarny
e legatem y ze tak rzeking zagadziog y prawno ledwo
nie kardj u nas Hetman Oppozor Handort Ally
Kortarz. Podskarbi zlodziej, Primas Szezyliwy kiedy
prostak byle byl rozumny y gonarous ni stucha
sz Nastuchatom sz y napatryt w Radziow sz
wy cierpiat w lasnie szym zdacie ze im Wolnoic. Pro
rogatyw dacie sz dziego, aby materias status y Inte
ryzow roztrzaali y noby Statum dzury gajca sz dzili y
tak przez szwy szd y ptochy sz szd, wydaigriby im
porow y matz albo iasny nie uczyniwszy In kort sz
dla szgo y to pewni robiz. bo in arcana status nie wcha
dra, a szdruky prawie y wazgocy ich y nie rozumieiz ani
sz na nich znaiz no to mowiz nie patrze ani na Intorja
iako Ministrowie pro bono publico radzili y rzecy pro
wadzili, tylko na szkutek, kiedy sz, niewiz szd za sz
summarano Procepu u sobu y Dekretua, Tak pa
sz tam kiedy Cesarz Turcki Maahwet szwasty
importora

porozumieniu brzech kroc sto tysięcy Turkow przocz Data 99.
row wzięt kamienice, a Sobieski Hetman wzięt tego
Woyška Dwunastu Tysięcy nie miał, popolite rusze
nie pod Goltziem tego Hetmana y Senatorow z nim
w Woyšku będgących criminaliter sędzili ze Hetman
z Senatorami temi kamienice Turkom przedat
y Boonikowskiego Regent tych przedawcow hi-
merycznych w koto niesq czego a' czasu z drugim
Szlachcicom zwadzzonego zabili rozszkalili y trupa
tego w koto Rycerskie przeniószy zawołali, tak
będri wszyscy ktori co kamienice przedali zapo-
mniawszy ze ten Boonikowski na cętg 986
w przed wrzeszczat, a to mam Regentry crytal
będg tych co kamienice przedali samego Indy-
gatora zabił, Bog zas chciat ozywiscie by po-
tworz z nie się y tych potwarzow z konfundowac
co uczynit zaraf bygd y popolite ruszenie wypra-
wito Portow do Sobieskiego Hetmana pro Podud-
lęgo paszkwilluige, a Sobieski Murandy na Sulta-
na palęcego koto Lublina y Lamoscia pocigwory
i sa Krasnobrodow wzięt az do katury i edenasie
cętych dni, co dzien pod katur przyiechali Portowie
z konfundowani popolitacy y między Turpami y
od bitych niewolnikow na szesćdziesięt Tysięcy
gminamidatim Hetman Sobieski audyencyę
w Polu na ktorej nie czytawszy Instrukcyi swojej
Hetmana y Woyško przepraszali ze katumnig z
ktory byli przyiechali, Co wert nie ty lto Hetmanon
History kom ale iesze z y g y m wiadowo. Terowa
Zad

zas kiedy tenże Krolom roztawszij Jan Sobieski z
Wojuskiem wyszedł z Polski pod Widen tedy byli
sacy ktorzy Protentacyz poczynili na Krola y na
Konsyliarzow Jego o to ze bez konsensu Apety
za Granicz wyszedł z Wojuskiem, nieuwazajac
tego ze cate Przescianstwo gnielo, y ze gdy by był
Cesarz Turcki w rzyt Widen, maigie w Polsce wz
uz aktu Kamienice tedy by y catej Polki nastawa
danie niemi. Jak wielu ludzi w Polsce elprowentis
ne y nie stuzznego rozstania na ty lku na honorach
akey nadyciu poginieli Lipskiego Wawowdz Potulicki
go w kole Wdztwa Sądowierskiego pod Torczyca
mi zabili Chlewicy partyculan odio za behro ruane
go Dorszniaka Tumult na niego zrobili ze był adhe
rentem Szweckim, luboy Szwedej Lipskiego y
Lipski Szwedow gorzej bira nie nawidzil. Dorr
Krolowski Sobieskich na C. Kejei Oratareyk
cona z Tronu Polskiego rozstaniem baykami i edy
nomi, ze Krolowa Karmierza zwig zolta zwig zelt, Sa
ranowskiego a ona na jego rozuzganie Priedzawig
Milkonow Taterow bitych przyjacielowi Donu swego
Hetmanowi Jablonowskiemu do rzyki oddala na
ktorego to g towy ten zwig zelt był, Hetmana był zwig
zali o to, ze tak Krolowa z praktykowata Zambut
Tatarski w ktorym Jejig tow niedlwie Starostwa Stoyi
skie y kaluski spalano y wybrano y lubo usto to pod
czas Woyny uirtawiczne bywaly Zambuty, a przecy
tym baykom prorta Selactawiorczyta y te gatowye
wymyety bayna dyskurij Szejfego Kejei wryouty
y takig w Polze sawowacy, ktorig potym Krowig y mi
czom

96.
czem gwałtem było potrzeba. Ach uderz się w pierś, który
Machiawel, a za Ewangelię swoją ma być takim w
zuzwraćjami populo wielkich ludzi i strasę honoru for-
tunij y życia przyprowadzają a niegodzie tego chce
być chciał nie możesz. Tercia Clavis z tego gdańcia
Cenzorowania nieprawnego y wetowania niepra-
wieckiego jest w Polsce na królów com powiadział
ze Słachta na króla i królową gadać cenzorowanie
ich Urzędnie twa ma sobu pro debito Status. to smie-
le ponawiam ze królów nie tylko cenzorować ale ich
wetować maig Bravia nasi za tytuł Generositatis
Polonia za przywilej libertatis, za stopień do honorowa-
y otrzymanie pośdsze wa Kansow, To jest pewna ze
Królówie wszędzie jako za Stoncem w Suwelle w Wajo-
koiu wawie cezurie w gorzewanu y Alimentacyi Lubli-
naniom symbolizuj tak też oczy ludzkie na siebie
obracają jak Stonce ale w żadnym Narodzie nie jest
tak potrzebna Curiositas y chęć ić quere maculas
in sole jako w Polakach, lubo in re Narodij z Bonkich
immediate Ręce przez urodzenie bierze królów a ie-
szcze absolutow cum reverentia ex silentio na te Ston-
ca Tronow. Swoich patrzą, ale Polacy którzy królów
sami obierają maig ich zabierają za kreatury swoje
na które smiele patrzą w głąb a y to dobrze gdyby
utemperowanemi prawem y wolności sąmż a nie
in solenti licentia oczyma na królów patrzeli ale
daleko hi vis us in visus a racy in di di ones, o Jak
szad ho królówi Polakiemu movie non licet o to co
illas nie non licet, ale tylko za stanta non licet w ig
waz albo gniewu y zemsty nie dat król albo podra-
chus

Strachu, żeby motivo. Juroteurkiego non u...
gpretel biazemij. Tak, Krol Jan pewnemu Panu Kto
zysq gniewat omi niemy na siebie Wakans y Krola
w Senacie Welowat o co az ze Moskwa przez poly
anatro stuzgo ualyniomy mogta Polsku prejudicia ully
pionny na wicki utraciay wywodzyc, lubo Krol niemozt
wnaczey y cata Ryska wiedzieta to przynuszenie
bo Moskwa grozita z Turkami iij na niej zlaczyc
a zas przez ty koligaciy z Chrzescijny na Turkow
wyszta, Krol tedy glosno zechł do tego wezwuy ego
Sicbi Senatara Mon Panie W M O now usiez W P
dobrze ze temu Sociusrous byl przeciwny y nie nie
wriemem ale W P now zemuwien w tym zemo
Wetnu tego wakansu nie dat. Taka Krolow weta pod
rzyty Interes prywatny pod publiczny y to nie stusny
intgrzech podobny Rzeczyom ktore pod Pismo S. ze
rzeky Borki Interes prywatnych zawrzytości w swo
uh bydgo blydash pokrywaiq, intgrzech stoa Prodi
num intgrzech wymierzenia Wakansow, Ale daleko
wiz kozy ten, ktory z faktey Cudzoziemskich pochodzi
do Welowania Krolow nie zważywszy w co sij Monarcha
z Monarchy zawezmie czy o prywatne swoje czy o publi
czne Ryskej Interesra da sij Portem Cudzoziemskio
uige albo przekupie y Krola nataru zemuwied, Moskat
Brandeburczyk Francis albo Cesarzki Minister
Suggertyz uelny monarsy Lubomirskiego Woyny
Piniqdzmi y ludzmi Cesarzkimi wyprowadzomy y kon
tostki Seyfije czego bijn wyexplikowac niemozt bez
wriay y tubo z prawda Wich. Domow pytam sij co byto
za naszym Cesarzow, naszym Senatorom Portem uda
wasiq y rual Seymij z Moskwy y Brandeburckiem
y prze ty wra

41
Kommissary Hetmanskiy imi nauwiczig krolu
ci Patronni Monarchowie mieli na ten czas do Flaminga
a przeciwnicy ze y Pienigdze brali y Sejm rwali; krola
wedlowali. Ten czas grzech intencyj bo nie tylko proste
tuosco wolnosci tytuło mięszali. Apłta, ale ię młodnie
mi plikowali w wojny na którą trawali. Cudzoziemscy
zeby nowu Polskę drzeć, gdy by nie cudowna Opactwne
Bozka sprawila ze tak mowig w krolu; Polacy się na
krozy czeli a Cudzoziemcy wino Malpoco darmo pie
niedzij uromieci na Poltu za krola Janaymoigowie
ku był potem Francuskim Marquis de ustry bar
dzicy Lotnierz niż Minister do pira, krolu krolowa
pdoznili się z Francygo Interesja prywatne Domus
Zyorkiewicz, Kracycy Litawski cheg e się krolowi
przytulęyc z siebie samego cale a cale neci mizime
Dworowicz niepowiedziawry podczas Sejmu na
iechat na Rezydencyj Porta Francuskiego w nowy
dobywat, okna wystrzelat az warty krolowstwie go gny
dzicy na co impromit. Apłta y gdy by nie moderacyja
Francuskiego Ludwikas 2. J. Jana Polskiego krol
lowa pewnie by był do wojny przyrzedy delirio tego
Zyorkiewicza preterentur archiw in no cui Palaty. Tak
to was moderatow poy kadach on legalis z elus raku y ta
kaz weta ouych ze Criminoza gaxsina ex fatalis bywa
Oycyenne. Tam co mowit de motivis wery z emsty albo
nawymierzone. Wakanow pociągny e się powinno
ad motiva Servilis Subjectionis Dworowi, zeby prze:
ciwko Prawu krolowstkiemu promowywae Interesja
y ta rowny albo gowry grzech. Przeci się ktorzyni
dla wakanow ni dla faktyi Cudzoziemskich
we xuię krolow tyłko z udney zeregulney przewa
cji

cy na złosc' krolowi czynne y mowic masz krolowi
mie sie czemu ieden Senator, zawsze z Francuzami
trzymaszcy Cesarstwa fakcyę, przywiodym mu
pewny racyę powiedziat, rzekł mi, nie to Was Panie
ale w kuzeniona Kontrady kcyę iegodo mnie
Niek' krol Jan zotanie Tydem to on Przesca
ninem e e contra vice versa. Tak by byt sławny
ieden a zacyę Posel ten cety Wielki słowy krolowi
Kazmierzowi Wielkiemu bez racyi perpetuus, tak ze
Krol Kazmierz między Raycami Prywatnem
abdykowania krolstwa daly ty ze mnie ten Po
set w ciele a nigdy odemnie w ruz se nie niechce.

Ita grzech, który za grzech nie maig wywrocie historyk
y rozwiac a wieczny in Papulo o krola unaprefyę zty
Powiedziat mi. Podny kęc ki a kaszallanem krola ko
uskom wmar ze w potkaniu bydze u krola Kazmierza
Paziem byt takwin ze wayer Wielki w Prusiech
familię Chłopice cudownie zlowliwy q. wyradny
ktory w Dabinciu krolowskim y papcię przewra
cat y galanterye prowat, kilka razy chłosty mu da
ni o to ale darmo bez poprawy raz krol rozgniewany
z Impacyencyi rzekł. wolat bym pra widzeć w Polu
u ni z tego Chłopca Wayer wybiegny rozwiat ze krol
mowit ze wolat bym pra widzeć w Polu ni z Szlachci
ca Polskiego co tak gęboło zaprawdę wzięto ze w
Newo luyach Szwedzkich y Lubomierskiego krolowi
to wymawiano choc Szlachci ca y nie wspomniat tyk
ko zlowliwego Wayera. które to genera Cenzurara
w wolaru

98
i u... rolow, iakto emolliwa ich parton kte parton
falszy we parton wambiey w parte, partum przez kady
obradom publicznym y rowolucyey prawuigce byde
nie mogga bez grzechu iakto s kauptu Ludzie do serca
sij, as niq ego nie przyimuiq, w przedm amny od Chry
stusa stawne slawa Reddito quae sunt Caesaris
Caesari luba byt Pan Rzym ski poganin, a Bog
cielowicki Przedwieczny kardemu reddere nie tytko
haracz y pinijony Intrate q ale honor respect Lo
sluszenstwo prawne ktore iest od dochodow intrat
szacownicyze wyrazo toz, sorno suryzy Pawet Do
fiter Narodow iaszere deli katriey mowige kalite tan
gere Chrintos nie kaze tykac zeby nie posmolie po
mazancow nie pomylidnem z tym y nie gorszym
ieszere Jzykiem kiedy zas przywinnym Maje
statem Polskim respectie y nie slusznego wstawa
nia zabronienia iastawam o nie zabroniam Na
rodowi Polskiemu upomnienia zj Legitime o Legali
ter Praw kiedy ich krolowie tomac cheq Dali tego wid
cy Ludzie za Cykow naszych, y stawa ich ut wis kuntu
o is Rajat s... ktory przez to Wdrtwo
Breskiego porzucit na sleyonie y ad sequentem ordi
nem miydzj Dorty przyly ty poszedt Zygonantow
Augustow: rzeht wazigarszj zj za Szable Przed krawie
Nasi aby w dlowie y Prawo zachowane byly Szable
Opatryly zely zas wolnoie y Prawo na potym za
chowane by to miy takze opatrzowij. Ten zelus rwi
set za Czasow naszych ze krolowi Augustowi woli:

41

Rpłta na pocztku wojny Szwedzkiej z...
sulta Resplu raczta a przeciw Legacy do króla Szwedz
kiego z Lipskim Wdą Kaliskim partata ze wojny
z nim nie a probujemy ale króla detronizować nie
dopuszczemy. y gdy by był król Szwedzki Karol
M. Medyacyę Apłtey przyjął ofiarowania sobie
bez pretensyi to by był y nas mało nie regubity San
niezguigt Także a kta Senorocillatis sequenda
o imitanda taku przyjmie y blogotauri Pan Bog
a visze są Propitacula Auaer.

ROZDZIAŁ 3

Skarb Koronny y Skłodzcy tak administracyę
Prowenta Skarbu jako Obcy Panowie, Szlachta Ku
pey.

O zartempowiedziane sub articulo dicto quomodo
dixandus Thesaurus to jako zwycięzynie bywa partem
veri fabula semper habet tak mowij bez zartu ledwie
nie cała trzyma Polska zeby Podskarbiek wstawiać
y na nich się to prawdzi wozydać mowij, kto zażyda
mi mowi bo już wrigt, kto przeciwko żydom kto chce
więce napatrzyc się tego ze tylko Podskarbiego bro
nią kilka albo kilkanasie Pensyowanow Skarbo
wych de cetero wryscy iaki na suwty Plaszki powia
dają ze Leszczenski z Podskarbiem przechodzą
na Podkanderstwo Koronne y staraję się o kwit, ledwie
na całą Izbę to Pięniędzy Poselstwa, to prezentami
ze już Secundus do czytania skusku przyślępit kiedy
cała Izbę rezonnie zgoda po uciężeniu się ieden Posel
Lavoat.

99
Zawołał do nas z zgodą y skryt się, a Laszczynski trzyma
iąc Regent co komu, dat zawołał z Impacyencyą, a który
to tam taki Syn Com mu nie dat a ow Kontradycent nie
pokazał się dobyt, y wziął y był w Regentrze nie mówię że
by nie było co examinować y cenzorować w Podskarbow
których partykularnie za bym dobrym sammiem mo-
gł rucdere te Secretne z karbom obchody, które pałusko
wanem zwasiżonaię, ale mi skruput przyiarui ku Pod-
skarbiemu tej Kontradykcyi nieporwała. Do tego Pod-
skarbiowie iako dobrzy Chrześcianie wiedząc że iert gorzek
oczywisty sobie przywłaszczyci co iert, poprostemu kra-
dziej fałszywe Rachunki podawać, co iert kłamie a
nie poprostemu bo ze szkoda, nie udnego bliźniego to
jest Catego Proletwa. Nie wywodzą tych grzechow bo
ia nie oczywiste zamysłem grzechy rewolwować ale
te które zas kryput narod nasz. Szęsto nie ma o toż
to Co Podskarbowie Dobrej Superintende et omnis nominis
e Generis Delictorum publicorum Custodes. Co kolwiek
damnifi kacyi Skarbowi na swoj przytek czynią to sobie
za skryput nie mają a raczej iako kłm z gto wj wybiu-
ia. Nayprzedmowię Apłta nie namaczyta pomysłi za ko-
szta y prace kłta dochodow swych wybierania, a zas qui
alieni seroit ex alieni uisit, to znouu officium nemuri
debet esse damnorum y innych Poddaniych wyucyli się
Sentencyi którą znouu y w szyscy podobno referentes nad
Decalog trzymają y miarło pod aiwey re kompensyj y spra-
wiedliwego zyska co mogo inwentuig. przytku z bliźniego
szkodę y Wymag Publicznych Dochodow.

Drugg alleguig ciesz sami Podskarbowie rany et abusu
wetij na Skarb anie sprawa Bozego Cwangelicznego
wyciggoniay rany, bo mówią że Libertowai Woty Wi-
na

na Szkuty, Państwa i Szlachty którzy są a... byde
Portami Pensygi in dawac a nakoniee kwit o kupowac cu
wszyj s'ko in Publicum Bonu porzto, z kydze niezwtasnej
substancji ale z publicznego dochodu nie my...
ale Vexatoresy Szarpace Skarbu, tak własnie iako
by kto mowil ze nie na siebie ale na kogo in z ego
Pradnie. Podpieraszego ich ex'usiratione Pensygi
Argumentu odpowiadam ze Ap'la in provide dla swego
wtasnego Dobra czyri ze Pensygi nie na sznaza. A za
Slyszatem ze na Co albo to na katamarz y takowa
pensygi Skarbowych. Podskarbiowie na rachunkach
Kradli ale y ta racja a raczy damajsi kacja Skarbu
non solvat nec solvit ich od skruputu grzechu bo in
ko wyzey wspomniatem, kosc prawdziwej y prace
w dozornie y pilnowaniu dochodu Skarbu mogli by
na swoj profit od tozyc a my widzimy ze co kowich
wymyślił y do szarpaciny moze to ze uszyckg s'ko
dę blizniego y publicng krzywdę. A potym nie po
mog tabij y pensygi Ludziom przyuczonijm do inwency
y do darcia iak wilkowi chowacemu, ktory s' y przy
kuchni zys y na solwarg po z'ui y pokury biegan
y Podskarbiowie podobnym ze sporobem nie salwa
ia Sumnienia, kiedy mowiz ze na szarpacow szar
pai musiemij. Nayprzed Dawid S. mowiz y melius
mihi in eidere in manus Dei inuentis lepiej w Bo
skiu rze przyesprawiedliwosci s' oddac niz Ludzkiej
Ochronaiq Pana Boga obrazac uczyih y Koziot
S. ze non sunt facienda mala ut evincant bona ze
nie trzeba zle robic dla dobrego ceszeo dla przyt ku sw
go. Trzeba in pamiztae na Maneynstkiego ktorego
Krol z nairq Sumnienie przymusił ze z Uocicardz

106.

tego poszedł na Podskarbstwo Włk. trzy
mał lat dwoie rycieli Seruator. Honoru polym zadrog mia
ry nie chciał trzymać więcej tego Urzędu. Pachował się
miał co komu dawczy i prawie nie uznali. Deputaci
ze się zadacie lecie wyrachował, porwolono mu kwit
alisci, on powykrzyknieniu zgoda bierzę glos mówię
dzy kwit za kwit ale ten nie sprawi edliwy; bomo u krast
dwa kroć Notyżycy, które uszaram; ty lko nie szczy
sciens ze ten Sejm niedowzedł to by mu pewnie była
Ryba Elogium more Romano et Arum przypięta
Coronam. Cozas da Ryby gdy by li bez odania, po:
Stachata to by normacyta pensyę Podskarbnik i Za:
kazaniem dawania zadnych libertacyi a do tego czasu
staby kurtiy rachunki na Sejmach, ty lko zety na
Sejmiki. Przed Sejnowe przytali Podskarbowie w
dwuletnie Rachunki Percepty wydatkow a zety
Szlachta prze examinauauczy Rachunki dala w In
strukcyę Portam to a to Podskarbi niestawnie po to
ztyt w tyte a wzyt tyte wycy g zety Portowiczi
nie beta dowiedziety to Podskarbiemu instancie
ty otrzymali satisfactionem, Sejmikow prze ku:
pi trudno, Portowicze govin szego ty się domawia
mogli ty lko to co instrukcyja podata, ty l by za:
wsze Podskarbi sub Dunela a okupci ty się nie mygt
ale to sz wot extra meam materiam, ty ty lko spe:
veranter takymam ze co kolwiek, jakim kolwiek pre
textem cudzego sobie kto przyustaszcy ten powwie
grzeszy kudy Bóg na Tablicach Moysesowych
Palcom swym wyrywował raz nie bydziesz ktad a
drugi raz ze specyfikacyę. Ota nawet mizernego
y porządka karat. Kardy szczy cudzey to dopiero
przychodzi. Formuń szczy cudzey y termin docta
miruowanio

minowania głębszego bo u nas w Polsce
Saxagenarius nastuchatemisj nie maig za rzecz cu
dzą wszelkie Publiczne dochody, tylko tak by nas swo
ie y tak dysputowatemisj nie raz z temi którzy nie
przetomane trzymali ze przebyci quomodo cumq
Skarb, zgoda Publicznych dochodow Partij kulturalnej
Szlachcie y Panom szlachci co nie iest grzech duchowny
tylko Suicidij to iest ze nie iest materia doypowic
dzi tylko do szkody i chwałymej. Kiedy potrzebna
y dowiedzieli a to daigc raiig głupig uauie (Przesion
ska, gdzie się porzuwie, iezeli nie na Skarbie, I do
Kradng oni iedna kawa by to się im dostalo. I to Co
to za szkoda Apłteij Alto Cyryona matka i ma
to wszystko, które wszystkie sentymonta, iakoig
nieuciwie tak y przeciwko rozumowi tak nie potrze
buię korzyści na rozsoluowanie ale same przed zro
wion rozumem upadają y przed Sumnie niem
Prawo Boskie obseruwigcym, to ani naj bogat
szego Monarchę nie tylko uboga przez swoy nie
porządek Apłteij uszkadzae y na niej się żywie, niego
dzi ani przykładu brae ze Skarbowych co szkodzi
ani Allegowac ze mata iest odiednego Apłteij szkoda
ale wielka odwiela a y mateij niegodzisz czynie ani
na ntatek Matki y Cyca oszukiwai, gowozem osij:
Kazy grzech przeciwko temu któremu większigi uui
niemny rewerency y miłoi:

Acto affirmative Konkludwigc ze Panom Szlachci
Fupcom y wszelkicy kondycyi ludzom uszkadzae quo
modo publicznej Apłteij prowent iest grzech occultigor
si alias tawimnego kradzenia, który podobno ialso
Kazide przystaszczenie sobie bez Prawa przytku
dobra

161
dimittitur peccatum donec restituatur ablatum. A
czego patorze iakie defraudacye y iakie szkody i skar-
bowi z adaiq Bracia nasi ledwo rze mogz do tych co
administrujq i skarbowe dochody regimenuo bis tra-
dat maiz z habet peccatum, bo rze bprawdciwa Teola-
gowi Matyma ze kto daie powab y okkazyg drugiemu
ten tak albo Cardziej gzezaj iak ten ktory z Regoroka-
ziji zgzeszet to g rze chous co i skarbowi Ludzie kradne
czyniq oczuwitq daiz i okkazyg co przy mykajz albo pro-
tekcyami y gwałtem uszkadzajz y defraudujz i skarbo ko-
ronnij. Ale niu tych co daiz okkazyg, niu tych co przywdz-
zajz okkazyg niu selwie niu na Sumareguie przed Bo-
giem ktory niu kontentujz i qd y kazna tam tyk
Suzecie in gotowai y na tym ieszcie na potrach y popra-
wy drugim kazie zadamniifikajz i skarba.

Probuie to iedno dobre citowietka wielkiego zdanie y sto-
wo ten byt Boguslaw Leszcynski ktory Podskarbin
W. K. bywszj tak kiltka a w skarbie, to int w Sztach
Podskarbuigo w ryzetka ptaca Woytka Koronnego
y podatki ze wszystkich Woiwodztw byty portamo:
int potarzi. Podskarbitwo z piere knoe Sztetyzjz, mu-
czyniq tego, a w ryzie malo piere set koronq. Cagdy rowol
wował Jerzemu Lubomirskiemu Marszałkowi W. K.
Przyjacielowi swemu, czy szalciesz Bracie ty ktowi
braty w skarbie mieniq na bezgd peten prajz a ra-
dnej pewnie nie maiz kontrajz. Odpowidzial mu
Leszcynski; boiz i zby mnie dawne prosoctwo
nie podkato ce male acquiritia non gaudebit testiq
Heres to dobrze zwaizuwiz to chesz wyie kazny Bo-
skiej wiazaj i skarba wity kazny publicynych i
mijdzij.

nigdy na Sejmach y Sejmickach Podziękowa-
niek.

R O Z D Z I A 4.

Sejmiki przed Sejmowe Porządki y Deputackie
także Sejmy y Trybunaty Koronne kto spojrzę na Sej-
miki nasze Polskie, nie piskniętego na pozor nie po-
zyteczniejszego ani droższego z hałasem nie rozumie po-
cącym świecie nadanie to comarę byż piskniętego
iakoż kładę Urodzonij Szlachci czy z Urzędem
czy bez Urzędu ma prerogatywie za siebie Ministra
Status to iest Rad Publicznych y nad to iest iest con-
tura koolow Hetmana, Ministrow Status Senata
Izby Poselskiej Trybunatu zgotę całego Krolstwa
y nie tylko demoucie się pisac poprawę Praw Starych
y robieniu nowych arcyparzickularnych przywó op-
profyji. Przyiać y w łasnych słowik to z udmoy
Stronij. Drugiej Stronij wyprawisz na abusus sey-
wodności z tego Zarzucania przez Braci naszych
wzięwszy ożow nauwagę mowić się o Sejmickach na-
szych może co o Henofontous Filozofous Panu swemu
wyrzędził kiedy na sprawienie bankietu dał mu pi-
niędzij z nie karaniem aby co iest najlepszego kupać
on na kupać iedynych ożowow taunij od Pana odprawi
dział ze nie masz nie najlepszego nad iż rijk oraz in ry
bankiet ten Ciep odeprowisz pięniędzij y rozknie od
Pana żeby na kupać co iest najgorzszego na kupać mo-
wiz iedynych ożowow przyraży ze nie masz nie gorzszego
nad iż rijk, kiedy zle gada, iedon Cudzoziemiec otych
ze mariał Sejmickach, kiedy ich abusus defectus y ita
sluie poigt intygi wasze Polacy Sejmiki y dła
nas

102
... iak szkatulaj kley natasni doggo. Sadia
na. ktory sie zachoscie cheszou nas daticy nie dotamie
a o tworzywicy i kluczem rozumu y przytomnosci to nie
wtey. Kaszale nie mayszycy tylko Gady Wyze truszony
ktore namu z nami sruiz. Kardy Polak iako ig pod ciwie
uwarzajicy y znajicy ig na tym musi przyznae ze to
prawda co ten Cedzowieciez at non peregrinus in
in Tram mouit a on prawda y ze szlachta czujca
uboga y gupia czujcy yurycy rozumna y datatruon
odiednych Panow pensyq biere nadziei promocyi
puszczenia. Mszetruci nawet samosni ban kuciani
y umydlony wicy ludzkowicy serwiler Panow na
Seymickich stary a razacharom y na mawich
promowicy, nie sprawiedliwie rzecy tamuig Seymi
ki nieporowalicy na nie a Paniki utrzymacy Inte
gese. Nawet tumulty robicy w Surozowicach Panstich
y samym rzardom publicernym. Obrad micycach
poranowienia y odnych. Na ostatek Prawa bez
racyi albo publicernego Interesu y dobra raze
Seymiki wazqicy ach ach zagnazeh robu tego nie
macy. A nadrugich Panow idem papulus
sone causa bez sadney czysto racyi ta kgydani
mociate powitacy sprzeusiacy e sig. iakg orowitate
drugom. Styczyli bo nie mo wicy zeby ig ztemu y wy naszge
mowub a quatem nobilitatem albo go otrzymacy comu nie
Speci uig e sig. to cent esprawiedliwa uszdzie to iert y na
Seymicku i tamie pychy y opracy sig potencye at to rzod
ko takimi sepr. koin. Panom sig trafia y awzemacy boig orre
vorenty

vorenter habent

Procz innych Przykładow posiadają ze Siedz Paruz
Radziwit Wuda Wileński y Hetman W. S. L. starat
się o iaką konstytucyę in favore sui na którą żadną
miarą Posel Litewski pozwoli niechciał ani przyjąć
prozbj, uprzykrzeto się owemu teprkiemu Hetmanowi
posyta w Synaie do kontradycentar, semina
sto kiow kaze dać choc bym miał zguzić a contradi
cens zaroz w Etos victus rationibus A. scia. In sui potestatem.

Mowiy tedy ze rzadko tym Lepkim Oppressorom
y tym Panom to się trafia aby im się Szlachta opar
ta a najczęściej powolnym y nie winnym zła z dosto
albo z podzygania drugich Panow konsultacyę albo Pra
wo z sobą mających na nich najcięższe wężij przy
mowki kontradykcyjne wyswiraig się synow krwawych
Przyiaciot na Poselstwa y Funkey publiczne niepo
zwalanie rwanie na tym całego samego potrzebiego
Seymu, dopieroz tegoż niech mi to da wyswiadczaj
salia a nie ust ze to publicznego Dobray y Prawo
Szlacheckiego Handel podobny w nieobozności y Sze
chu Simonia za karanego od koscioła S. przedawa
nia y kupowania koscielnych Beneficiew, to iako
rzez Szyta ust - ch leb du chowraj gratis accipitis
gratis date, to ust darmo wzięty rzeczy darmo
nabywae, smog tylko potrzeba takij prawo Sza
checkie pozwolenia y nieporwolenia na w na Sey
miku ust rzez Szyta y darmo bo tylko lrodzeniow
nabyta y tej prerogatywy Szlacheckiej od Boga
danej przedawac Handelownicz migodzi się Do
zeli tedy non ex integro konparycja to przy naj
smniej probabiliter symonij Szwieckij to się ra

swob

109.
wiedzy Selachai g tary z danie swoje albo
Pasyami niezgodliwosci rzadzi albo z prawnego y
wory przedac. Przeliczas w przywatnych y domowych
y chlopow bez stuzeney racy y wszelkiey bi y kato
wac y g ralic ich dopieroz wic wielki grzech. tem z
samemu pasyami sprawy publiczne y prawne
traktowac bez prawnie bez racy Seymiki z umie
rzea kontrady kowac, tumulowac robie a narowatek
nowac. z egowicy et kieg o robie nie mamy. Dotyczy
punktu referow w uradowie widziemy pa wiyetkich
Seymikiach wygra idem w Trybunale sprawy
nakazg drugiemu werty tu cyg Fortuny lub chlopow
y kusty naznacg konkurrencie ten licie o Porobstwo
tamen Ladng miarog nie potwala az mu chlopow
wiczog kusty daruig o niezgrach ze to rzucog swo
kom powiedziat swigto libera wocis od Bogadang
nie sprawicelkowey rzeczy cy domagac y tam temu
wydoby a nie wic ze to polity ciny rozboj szec cu:
dzy magardto nastypowoy punktu honoru wydzic
rac, kazdy wiedziec moze ze w rzy et kie truci smy
dusze Chrześcianskie zabiaogca w tej zlotej Sektu
le Seymikiow naszym zmagidnie cy w celug ludzo
ziemca Dego W Imaginacyi ale tytko w tych kto
rzy abutuntur libertate w niepodawoych, ktorzych
cnota malo pomozie na zgromienie tych bo ich wiy
cij y zli dobrych tlamia.

Nay myslowiczca zas ient w ty m. ze ten g rzech
taki powszechny cy stat. z majdzy Braug ze to do
swiadczeniem. Przyjacielu zowig co kowick bi pra:
wnego y z tego uczynig za Panami albo przeciwko
Panom do ktorych zwril kim zalem potozg z e.oo
nie co d zens animo utas a r nig un m nens fatur

Apłbey

Apłoby y wolności ze stey emulacji wyrosł...
ze sedem status drugiego porze to uirt albo Senatoni
us albo Cguartris a wyprawotkuciy ze iy peredant
felicia Regna. Ora ostatek, uż nie dla jaucrowa pen
ciji albo ia kiny koturich od Pana sefiji sama nomon
Klatura Panay. Szlachcica sui ktorych com movent.
Niekh ma Pan nay sprawiedliwiy z Szlachcicon
sprawiz y kzywda tedy przy kzywodzycyn Sta
wazie mowiq, przycij to Szlachcie godzigo iy rato
wac, nie examiniuicze przy kim kzywda a przy kim
sprawiedliwio z kyd dobre jeden sprawiedliwy Pan
depowiedzial, miał on oczywiscie kzywda od Scla
chcica drugiemu iy uskarza y do radunku go wiy
wa. Ten mu mow: dobrodzieciu ia to uidey ale prze
cij to Szlachcie az on Pan rzecie to on Szlachcie
a ia Chłop nie uwazajcie tego ze Bóg iak sa ku
bie tak y naszem Chirarchias postanowit, to
uirt porzektu Panow, Krolow, Szlachty, Chłopow
mowic zly Pan y Pouster na niego ale nie dla
tego jednego ze Pan; Budy Bostkiny proccuriaz
Cody nacyi rak our koray w Chacelkie Putkowu
ka Swego a jeden uwazajcy iy byt pytal za szczo
se bantucte? iak se na nich nie bantowaty? koty
mawit Lissiuu Szubur. Ludzi nie imniem ale
uczya kami gorczy cywie dychynkcyg, miodiy
zlym y sui dobroym. Hui virtutis opus a zalya
takowe iakom wyrazit na Seymiskach przed
Seymowych proclonij. Petre sq g azekij bo y zin
toncyi z toclinych pochodcy y zaslure akcyg sobiq
A nas Seymuku co iy teraz gospodarzkaemu zowiq
ktore tytko ma uedne wzygthiy Szarpianiny wymy
dono bywajce na nich z datowizy zom w Stobole
Kedy mowiq, Wreiq, y do spu klerza z bare zno iy
chatawa

104
multa na robia, a na co? oto azely se
zebrali publiczne dochody Podatki Czapow sze
tychne w alia procentow u bogich ludzi, a zarazow
genera a maie z tego co publicum nie, tyllko my
doy Slachta odbiera, iuz nie tyllko grzechu ale ab
solute wstydu niemaiz w tych Skarpaninach jako
ie J. Zatuski zwal Paluszkoninach saczy za ho
nor maiz brai publiczne dochody. Pamij tam nasley
miku Wjyszynskim Generatu Ruskiem o Deming
doy Slachci y urzydnik Czapowe Przemyskie
Pije czyli Szesci lat trzymawszy tandem Slachty
na siej obruszyl zego obrzytynli aby urzyt trzy
mania tego komu wierzemu, po uspokoiwony m Chata
sij bierze z toszow z chuchany Urzydnik y mow
widzy Mowci Panowie ze sui sij zauzygli na Mrow
y na moy honor ale ia choe bym zginięe miał hono
rem meum nemini dabo. Niepuszery Czapowego y
Itqd posteo Czapowe wprzystowie iert to Przemyskie
honorem meum nemini dabo. Agdy by nie co innego
uwarac tyllkozeby tych Skarpanin prawdziwych
co ich lagitarni zowiq nie byto to by na stodaliby
siej mogto puijic na woysko y ulge czy folge ubo
gim ludciom, ktorzy knawaz y Panom robie y dptkej
Podatki odbywai y siebi zywi muszq tu stajiq o wa
Ewangelicze ne potuerunt hiee venum dan pauperibz
Na Deputackich Seymnikach bez kramu staraiq
sij o Deputacyj wiadzq ze przyzyczai Starliwie będq
alem sij ia nie starat inri scrupulosiores sami nie
staraiq ale bez Parzycia ciot iak by to nie iedno samemu
zabiec albo kazac zabiec y toraz rowq Sztaty wynale
zli, uchwyci iedon drugiego albo iedny rosmi nacya
na

na Deputactwo drugi drugi w miasu
ale kiedy mi bez mego Namania dano krzyzki o honor
moy mi idzie zeich nieurtępię y albo u drugiego wytagga
y urtopienie albo Seymik Zeruy natym nieurtępie
nie y Wdztwo albo ziemia ma szkody ze swoich De
putatow na Pomowowaniu spraw ludzi ubogich nie
ma. Pamiętam piętny Łart jednego kaliczanina
ktory otrzymawszy krzyzki na Deputactwo urtopie ich
także i jednemu Litwininowi niechciał, ale ze o De
putatoy niedbat Poszedł w kapitulacyę y przez nie
kiernego Ogiera dostal, Ja nie widzę co tym pytan
go po Seymiku z kąd by miał tego ogiera. Ten to
int Ogier co Deputatow kaliczkich sobi y tak, usz
stkie Seymiki petno nie sprawiedliwosci bez pra
wa prawdziwe są truciźna. *Scilicet nec est qui in
deligit se peccare.*

Seymij wszystkie muiam aliasich distincte et fus e
bo to są wielkie kopie obrazow ktore odrywalem w
Seymikach do tego ze tego burzliwego Morza Seymo
wego Portow ani zgromowai ani poize ani opizae
nikt nie potrafi. Curippus to ient co Arystoteles a ut
pit sufficit ze to wszystko ale gorzej na Dusze wo
ij to szkodliwiz na Rzeczij Publicum Senatorowic
y Portowic sobi co szlachta na party kularnych
Seymikach mowi gorzej y szkodliwiz bo kiedy Sey
mik czy się zakłóci czy zerwie czy nie sprawiedliwie
zle w instrukcyj inie dotycznych Portow Stanie, to int
jednego Wdztwa czy li powiatu szkoda ktora mowiam
Portow in szych na Seymie zgromadzonych radgrodie
y poprawie może ale to zrobina Seymie z tego co
robi na Seymich y co się wyzey opizato fakcyj
pafeyi zdradliwych intrzuj na ztosie i wyrydzonia
krolom Przymarom Kleru Hetmanom, Ministrom

105.
Krolestwa którego konserwacja i zbawienie i ratunek
tak w Wojsku iako i w pokoju zawisło do sfamowania
porządku nie nocą i dny bez swierzonej usturnat
cie nie tradycyjnych albo wyrażonych nieprawie
dliwie konstytucyi i symach.

Dopieroż zerwania Seymu o iaki gzech podiwi
Przedkowie nasi którzy liberum voto na wszystkie
wieki informowali rozumieli ze to będzie o we sa
crum Troi Miasta Palladium którego zachowa
nie nie da tej Trojgungie postanowitgo na widzielo
Krolom y mocnym Panom kiedy by się bezprawożył
y nieprawiedliwych rzeczy gwałtem domagał chcieli.
W Kościele w dniu S. Jana trzy ciela y opisali go
no licet tibi Rex a y opisali go formę jako Paet pre
zento wac pournier omi facie trzech Stanow Krola
Senatu y Poselskiej Teby awy wieni nie stus em ej
pretendowanie konstytucyi przeciwko Prawu albo
tez za skhodę Krolestwa dopieroż z protestacyą ugnieci
y przez to eni nihilowac akta Seymu całego y podać
szelanne raje do Grodu

Pytam się teraz czy takę formę niż się teraz Seymij
czy tak rwanu za Krola Jana, ale swierzo idąc do prze
sztych acy widzianno w Tebie Poselskiej rwan Seymij
iako za czasij Osolinickiego się stalo a ieszcze przed
nim y Marszałka nie obrauszy ani Krola powitawszy
Nuz dopiero gdzież my widzieli nie tylko formę o pi
saną Prawem rwan Seymij ale na fundamentu
Prawa bez przekupienia bez Interesu bez Pasji
bez matryceria, od Cudzoziemcow albo Panow swo
ich

ich. Jeżeli tedy wiemy, że cokolwiek
kto Prawo jest Grzechem Duchowym, nie tylko Świe-
kim (iako tak jest) bo Prawo jest Sejm postanowi-
ny jest iedno co absolut Monarcha w swoim Pan-
stwie postanowiającej, a których Pan Chrystus ma-
wi reddite Caesari quae sunt Caesaris, tunc usque
przeciwko Prawa podjęty i akcje są grzeszne i są
facto choc by konsekwencji szkód Publicznych
nieprzyrosty, iako oczywiscie przyrosły dyzarmu-
icy i obywateli Apety przez dwie rzeczy, y z Rady
Obroń, podaje wnie bezpieczeństwo z enwazji
zagranicznej ani rzędu domowego a przeciż w
tym grzechu Skruputu niemaż mowięc Stata
Apety choc Sejm tak owano y stac daley moze
ale to wnt tentare dominium y Opatronie' Lugo
Cudowna nad Polak, statac y stoi Apety choc
iz Świdzi, Sasi, Moskwa, Kalmucy, Kozacy y
Polacy stupili ale strata iak Cztowiek odarty ze
skroni y uzeleby on byli niezliczonych rzędzi milio-
now z kontry bucy rachunkow peten zaboyctw
gwaltow, gdy by nie to wnt ale y bez prawnie zarzycie
ktore niedate iedności y nagotowania y na uszy
y narzyceneyg nieprzyjacielowi i ty on nie ied-
nym przyjacielom który pod imieniem wanku
gorzey nas stupili.

Na ostatek rwanie Sejmu y zawrze Suppono
bez prawney nieprawdliwie szkody partykular-
ny przyprosi ktory karzy kazista adrentitionem
osgdi; Kości, Senat, Izba Poselska na Sejmie y zię

20
y portanowienie Ordinis Status. Nabyde karta to są
Kazdy według Kondycji swojej co tam pomiędzy win
Dzie co wszystko bez prawnie z pasyji niewygodniej
Jeden Posel abali a zas nie od przed Bogiem wi
nien ze cała Polska daremnie koszt to była y tak
Mila Milionow przepadło darmo Czynon tenelurad
restitutionem taki tych kosztow których porba
urt Konca tak świętego, usługi realney Apellacji
ze darmo pieruigde wydali: co mowię o procz Publi
czonego Lawodu niemożnijn powinno być z skru
putem kazdemu talia meditant: a wto veto na
ste rzywane kiedy przed Sędem Boskim sta
nię odmieni się w łacińskie wa to a popolsku
biada. Jezelim niepożytyj nie tak bezdenrym
narwał morzem Szymij gdzie skryte y nie wie
Dzie z kąd wyrzuwające się wiatry Intrygi y
Pasji ludzkich panuje y ad naufragium publica
y privatam fortunam przywodzą. Dopieroż Try
bunaty Koronne, stuzmie morzem narwac moge
Zbrań ostrukania doprzedtuzenia Spaw y zartra
szenia y do samego przegrania nie sprawi dhiszego
inweneyi: Nie mowię o lawnych grzechach jako ty
wziwszy Deputackę przyjęgę wy mi kaig zen
się nie starał ze podatkow brać nie będe ze za
dnego względu na krawnego nieprzyiaciela
Przyiaciela ubogiego y bogatego mić nie będe
Kazdy się osądzi i zechi nie przywo przyjęgę
y ktowit

ij kto wiec ze sie niestawia przy najmniejszej
iawie la choc nieprawdopodobnie Korupcyi w podatkach
in wencyi w rzech nabyciu y zataceniū parzialitates
przy krewnych y przyiaciōtach miern, bo to a czywi-
sie y babom w skutku wiadomego grzechy wiel-
kie ale kto ma skruput x Deputatow Zephong
x Regentow sprawoz ktō x pacjentow; zeby sie ewdzie-
iye nie nalezytych Regentow pisat kto moze
za skruput pisanij nie poizawszy sprawoz dactoy
skj ktora czystozgabi sprawy dobrog a ieszcze w
przed kto ma skruput przyje Deputactwo nie umie-
iye Praway nawet Marszalkiem zostai nigdy ani
scientiam ani pradam nie miauczij Prawa publiczne
go a nawety Procesu iak ispcusnier a tandem
to wiec zawod Sumnieria taki iako kiedy ktō ceuje
do siebie ze wiec z natury Thoret a podrymusie
sie Komendowac Woyskiem albo Doktorji Le-
karstkiej ten na zabiciu Ludzkie a tam ten na
zguby Woyska Faktom tedy zaczyt pronicwa te
tylko grzechy porozogore ktore u nas w Polsce
x zagzechy nie maiz tak do nich przypisujij ten
ktory posmi daminej w Ludziach wielkich to wiec on
stancyq y usilnq pomocijq x przyiaciōtami w nie-
ustannej sprawie przeciwko tym ktoryz maiz
za sprawiedliwy bo chociaiz by byla naygorza iaku
Lra Deputai na usilnq Biskupow pomocijq De-
putai Lotwirze na Hetmana inu na innych Ma-
nitraw sollicytuj nie maiz uczyrie etiam uor
prajudicio sprawiedliwej sprawy faktowe instanc-
ije

107
nieprzymuszali i takim się nie zarządzają. Innemu
się nie sentiente trafiło Panu przytomny w Trybu-
nale kartkę pisał do Marso Marszałka Szwedzkiego
wnęgo & suum interiorum zaprzyjaźlenia ta kartka
dotata się stronie przeciwnej która dyspy muluige
urzędowego Trybunatu przywidła owego Instan-
cyjnego Pana ze na sto tysięcy przegrat y dopiero
zdeczono na to kwita między temi bez skrupułow-
gozechami; Ktasi może a raczej między tysiące
szukami y tę ukraśi komplet Deputatow zebyc się
sprawa Sądzie nie mogła y przewotką przeige albo
przekupige Deputata aby się choyon uczyniet. Uwier-
ze ieden podciuy Marszałek ktorcyo muszyc proglo-
nie fastimianowac. Kadonie Wdzewa pomane zoli-
cytowany w iedney bardzo nie sprawiedliwej spra-
wie z rozumiawsy się pokazat stronie ze się wy-
grać nie może nadchodzi sprawa Strona lubo ma-
eno z Deputatow Marszałka się boia dawiadwie
się Marszałek na zolqdek zas cho row aty mowi
Doktorowi prawda ze tydow aby mu rano es dat
na zolqdek ale nie lasuige cego ty lko utwierdzaj
cego zebyc mogt być na tej sprawie y in persona
tomac się z Deputatami za tę stronę ktoru to
widzyc sto Czerwott data ie cum custodia Lasu:
ięce Dat Doktor Marszałkowi lekarstwo z ktorym
nie widzyc on ledwie przy szedł na katusz a opera-
cyę go wzięty ze Lidwie do kamienice usiedł a
tyj

atym czasem przypuszczona sprawa moja
wygrana nie stanem ale cy mowim z wyjątkiem
ta. A z tym nie bawisz się nad Trybunatem przyman
ze mi straszę co powie dział ze nigdzie odwa mniejszych
y berywyszych niemaż grzesnikow iakoży zli y nie
sprawiedliwi na Ratusu Deputaci ktorzy na rozpię
tego na krzyżu Zbawiciela Jezusa Chrystusa d
swemipatrzę acyjma Słowa Tego Strarliwem
co moment cy taig Justici as ventras judicabo obie
cuję Bog Sąd Sprawiedliwosci nie ty lko niepra
wiedliwosci aprzeciż sła tak zle sędzi tak sła do te
go Sędu contribuiant iako by nigdy nie roztrępnie
nia karj Sędu Borkiego na swoy Sąd nie bat się
ani się spodziewat. Ja co to piszę przez taki czer
dkiem sła muna w tej Rpliej obchodze nigdy
nie pomyslat byż Deputatemy Marszałkiem
lubom mogł byż nie wchodzę się z em niech ciat do
mam nie od bity argument ze to uirt rzecz naturalis
ter nigdy a nigdy nie uchronna ani sakazana d
zeby byż Deputatem na Trybunat nie obrazici
Pana Boga albo nie sprawiedliwosci uwodze się
przyia miż choc nie korupceję albo ludzi sprawie
dliwosci a tak mowienem co z mi potym cy Boga
cy ludzi obrazai y na takim stanz em iysu d
na ktorym prać fatiję y kartow uitem imperiu
co albo Tarkiej Bozej albo Ludzkij Strawnia
Pytano raz iednego Wielce Godnego cztka cyim
to uirt ze Brat Tego m to d r y u n c o m p a r a b i l i t e r
n i g d e n i e j s i j , n i e p o r o w n a n g m i a t u j k o z f o r t u n y
n i z o n j n i n i c y m w s p o r t z b o n i g d y B r a t m o j
n i b y

Deputatus a iure byt sędzią dwuraz 168
Deputatus cape tibi hoc yia e conuerso trzymans ze
Deputat rozumens wedlug Boga skonczy uszy bydz
Deputatom uel deputatus et reputatus inter seniles
iako Ten Qui potuit mala facere et non fecit aliter raris
to idem quis est Tu.

ROLI DZIAL 5.

Ukrzywdzenia Dmowj Dzieci przez Dozy
woia y Jura communicativa Udow.

Nagadausz się o krzywdach y publicznych sędziow
y funkcji pochodzących przenoszą do krzywd prywatnych
które pozory uibij fundament na prawu maigca, krzywdy
Ludziom przez cię czynią a krzywdy czyniący przez cię skru-
pulu nie zadają, które ia na fundamencie prawa Bore-
go y naturalnego wzniesam.

Przedkowie nasi fundowali wszystkie Prawa na pod-
ciwości naturalnej Boskiej y natury prawem podpar-
ty, widząc ze białogłowy są sexus fragilis ulomność
te uznali sam Bóg kiedy iż Mzrowi podawał pod-
rząd kiedy Jura ułowa tak obostrzyli iako natura o to
Ludzkie ze nie takiego delikatnego w Prawach y nalesi-
cie moze iako są Białogłowie wnieśli posagi do sywo-
cia Jura communicativa et cetera które ie concernunt, żeby za-
dnej stracie nie były podległe y istnienie bo to Białogłowie
lada kto krzywdy by mogł uczy nie gdy by Jura wo Prawa
opisanego nie było. A nayprzed, żeby Męże piak Chaltaj
marno trawnij nie mogł w nievisionego Posagu albo to
niego Driedziakwa stracie przedać to nie istnienie y ego
ze prawo opisane sine assistentia produmorum Long
Sabpotestate Marti pod mocą to uel y y ego Mędz
Ludziej

Ładnej nie mogła czy nie transakcji. Alias
Krawni dowiodły że to Maurzyte Dobra choć by j Dzie
siej donacji i eden drugiemu czy nie odebrai mogg itidem
także y dozywocie ient sprawiedliwe ile ze ient w nieoch
od Łonij. Le po nieważ Mż z Łoną dorabiaią się w spol
nie Chleba y fortunij zeby usum fructum Dobr z obopol
nijch iedno przeżywszy drugie do Śmierci miało, yfus
do żywoia sprawiedliwiej ient dobrij ale abusus czy to
bardziej zły to ient popolsku zwyczaj y zarywanie doży
woia ient stusznej prawne ale dożywoia ztc zary
wanie nie stuszne. Nayprzed kiedy rząd y z Fami
li wezmie ko koly sze Panne Dziedziczy zostawi albo
y krawnych czy nie ient stuszna aby ta co nie przy cży nie
ta Introty Substancji my zowej swoij sędziata w niej
y zarywata do Śmierci swoiej a natogoli Krawni
y Dzieci patrzałi a iako ieszcze popom by wa puy dzie
za Mż y z nim dzieci karmi a cudzq substancij
w dozywocui trzymang skubie. Znam iedne wielkij
Famili Panią ktora trzy razy za Mż chodzita z pier
wszym obrzennym Dziedzicem iedny Cortę miała
pozta za Drugiego Chudszego z którym Dzieci tak
ze miała a za Trzecim nie wredniego Mż za y Dzieci
na siedm sto kroc tyzicy dluga zangneta. Na pier
wzego Mż Cortę Dziedzictwo nie unio sta, zap tyl
ko Czordzieci Tyzicy. Z tych potwójda ię Cortę
za mża powiada to ze musiała na Waszq Substancij
tylę dlugow zanggnę i ezeli mni nie by Dzieci kur
lowa z nich to ia dożywoia nie wntę pię. Ci partom ex
pietate a bardziej spolne by przygli na sę ię ię nie
prawne dlugi y ewentus pokazat ze zychali to uję
iakt Trzidzieci lat potym zita przez krolelata nie
przygli by byli do Dziedzictwa swego alla dożywoia
a nie ient ze to nie sprawiedliwiec prawem pokazta
ze to ztc Prawa dożywo tniego zarywanie a nie
ient ze

Ale nay bardziej w krolewstwach Męz Chidy pa-
cho teby dorobit się ze krolewstwy iuy kupit cum iure com-
municatio na żony, Umar ona porządniej z a Męz po-
dare jui communicatio to co tam ten dla dziele wo-
ich kupit azebij po ma ki dzieciom z pierwszego Męza
nie zostawi ty krolewstwy iuy z pierwszego Substan-
cji Kupionę przedaiz pu między do Szkatulij; a dzieci
pierwsze do Spitala.

Nie widney wdowij na patrzytem się ale u uedniej
sobliwie patrzy z podziwieniem, ze iz za Suijty maiz
ia kosc naj bozniejszy w kosciołach portach iatru:
znach kosciołom w prezentach w modertji z y a o d
rzadko rownej z naydzie a przeciw skruputu niema
Poszta za lednego Jany miał Braui rodzonijch a one
Dzieci ten iuy Męz dozywocia y iura communicati-
va zostawit, skelga po sagu na zmarzonego nie wziyt
bo w put roka po ozenie niu umar młodo bez dzie trze d
bo put rocznie młozonka idz ze ad iura communicativa
nie dawszj nie ziesi Męzowi; Butki ch leba z swojij
Substancji; bierze w Starostwach Bwmdzieizit tyjij
ej Intraty Kupionej od byca Męza swego, bierze
za dozywocie Sto dwadziecia tyjij od Braui Męza
swego Kleynoty Szekha na kilka kroce sto tyjij co
wszystko Brauia Nieboszejka musieli dacy ustypie
bo zagodnego Czlowieka y sama racna pswita. I rozumie
ona ze bez skruputu tego wszystkiego razywal moze
Nie nadgradzaizc to Braui Męza swego pierwszego
mowiz na ty Taska krolewska y prawna porwalam
ale datze by iey krol zas communicativum kiedy by
Męz tyjch Starostwa nie miał, prawda ale nie sprawie
Sluwa

wa. Mąż zastężył ze krowe rzeczy niej a ona
pół roku zety z domu Męża to wzięto w ujęciu obci
to akie uist ze to ex accepto kiedy do posagu Mąż nie przy
szedł a Bracia tego za pól roku nie nigdziey kley noty
dali nie od kupiuz nabozentwem y fundacyami krzy
wda domu z ktorego wzięta

Wzruszy Oycowic Surzci na takie kosciolem prezenta
ze to sy holocaustum ex rapina to uist cudzy wydarzacia
na Oltarz przywiezione nie moze u Panu Bogu podobai
ktory czystemu Bogom ni pozanemi krzywdy cudzy
kaze przyjet pawac do siebie, o iak dobrze Auguryona.
y Mgdzie moai. Si quis cum detrimento pro tunc suu
Filiorum seu conuagunorum uult facere Celestis
alium consulat non Augurium. Azoby ten sens tego
Wielkiego Doktora Koscioła Catego y uduoy rozumiaty
takgo popolsku i tłumaczy, iezeli kto chce zuyjno bliźnie
go dzieci albo krewnych dobrze czyni kosciolem niech
u radzi tego inzego a nie inme Auguryona. Co tedy
ten Mgdzi Surzci sam uduoy ze by tego ni mogt
radzi, niech uduoy y uduoy ze tego wszystkiego Pan
Bog nie przyjmie

Pwa staona Historia co ig z Grem y dami uig w spomi
u wspomina uist tego dowodem kiedy Surzci an Cesarz
Carogrocki koscioł S. Jozefi murował ktory koscioł
Sto y daley milionow miesty choney wielkoi kolumny
y Maranury wyuieriono popar kilkadzieciu i byda
ktore pod czas po kilkadniu ni uuprzeczone staty idna
Wdowa z swoiuy ubogicy subtaneyi kupowata sieno
y stonij owym zmorzonym bydy tam dawata by ra ze
wela uia ze uig ksig sobie zastężyła u Bogu tak ke
ze swoi kupowata sienu y dawata ni z Cesarz ad ze
z postpolskwa y daniny rozypuicy na ten koscioł ni
nigdzie

Daleka

110
... i zbaucen njej albo dozywocia wstępie
Lortawowszj honorem vietum alias active porzucenie albo
tym ze samjm Famili nadgodzie przez Cefuj cozij zick
Domow wzięto alias Prawoj Dozywocie w Trybunalachy
w Grodach nie będzie reliquij Surtq przy Smierci Klucan
do Nieba a przeciż Stanie, a przeciż będzie w ocrach kiedyś
gromnica ontatnia roz susi ei.

Miam beczene Wdowj Ktore niudzielajze Dzielom
wszeteernym gachem zakazane Kupucz plajzrej rucho
musiamij pi niedzmi bo to narzby t oczywisty grzech
o ktorych ia nie traktuj widocznych ale dwociaki bo i cialonj
i Kradzi z cudzey Substancji Krowawej i wlasnej
Dzieliernej na grzech zarywajz na godzi ale etjm
do Konfesyonatu lubo zij y tego nie boiz takie wdowj
iako i edna mu wita w ołz zij często spowiadai ru z
wziqic złego mza nag towj

Wlasnie by trzeba poprawic Prawa de abusu doży
wocia ex iunium communicatorum bo to y Krolcy Kroy
wda a naypierwej trzeba okryeli Starostwa y Krolewszcy
zny kupione zeby zij tym wraca moglij z ktorych Domow
ie kupione, albo Dzielom wczym wychwali Swietcy Pa
mij i Krolowa Jana nie mozna ktorey nigdy kupioncy
Krolewszczyzny Kicdy Wakowata nie dal, albo Krownyjm
albo Dzielom tego co kupit, a nawet w moich ocrach po
dzicli Krownych, daige na kilka ieden przywilej Krole
wzczyzny ale to ni moia materya ia ty kto sutkan
do Sumnienia Wdow zeby Dzielom albo Krownym
Mzowym nadgodz Strawonej Substancji ich czijnicli
nie patrzec napolskie Prawo Ktorc uidego zarywae
i cudze sarowm czyni zakazue.

Zapomiatem ieszere i edny nieprawiedliwoci Prawa
wikow to iest pewna ze iest istusna aby go sobie
Zebyj

zeby jej wrocom ale najprzedz tedy ma
jej tak wielkiej substancji zeby zbierac mogla. Pytam
ja z kogo ona ma ty wiakej racy na zmieszenie myz
eoych dlugow dostaje sum pienieznych tylko z int rat
myzowijch. Dobr a nacz z int raty myzowej zebrawszy
nie nigdzie na siebie wskazuje. Prowadza to moja in
dustrya wolnomye bylo ziom y na swoy obracajacych
a ia na to a mi majz ze te pozysku ze emisionego dlu
gu. Ktorego zazywa mozesz do smierci a zaoz samey
summy do smierci zazywanej ni masz wrocie
z ktorych zbratas nie przenosze na swoich krajach.
A widziemy ze temu ulow kami dozywociami starozytne
sij. Domy pomiszczety a wdowij podniety sij, ze te sly
na y Suricez z cudzych ubogaczone a tam te z Tarno
wskiemni. Lebrzydowiskiemni Tarnowskie mi wicza
mi wuburtwie nucz. Stat magni Romensis Umbra
Inaczo y w ich Dom y iakie wlewu wla ly sij byly
ktore splendor bogactw ich zazyly, koniec Reflexya
ze mi maige osob wert zput tora ty sigea millionu
int raty w starostwach co u Webury przyimuz a os
tu niestuzij ztych Cen znow Forzeusia Stowa. non
ne potu erunt hae vel nondan er dan pauperibus ife
tym co zyca y fortunary na Wojnie Turce kiej Oycy
zmiy wierze swietej sakryfikowali.

ROLIJA Oty

Ekonomie y w nich Industrie Szlachty. Ktosij
Dobra Dzielcow Rozmazy lub zartawoz toy maiz.
Na ston przed trzeba examinowai co wert pod ciwojy Pra
wem pozwolony tysh od sum Dzielcowi danych
a co wert z nich lichwa. W cudzych krajach nationibus
quibus et statutis te wert Kazdego Narodu porta
nowienien

porwolona y namaczana Summa profi 111.
tuzica od Sumy pozycionej iest rozna po cetero pa rige
a cento ale nigdy szesc nieprzechodząca, y kto bierze
wiecej od sta niz szesc co bardzo rzadko, za lichwy
to maiz y od szdziaz w Polaxiazas Apita Przesca
nom omnis conditionis slachty y nie slachty po
zwolita, dziesie od sta to lichwy bierze poniewaz pu
bliczne Prawa nieporwolita tytko dziesie od sta.
Co idni Polaj Summienie braemoga, a w cudzych
kraiach tez same dziesie a cento maiz za lichwy
nie trzeba zas wywodzić to co iest lichwa, ze iak wid
ki y uy koniczej Domy Familie y ich Porturij
grzech starj i esze testament oszdzit polne
prze klystwa sa na ten grzech Palmy Dawida
Kosciol zas swjety to iest nowy Testament na
starym wsparcj ma lichwy za grzech takimstwa
ktory iest smiertelny ma za grzech zlodziejstwa
bo iest wydarciem cudzego ma go za grzech prze
ciwko miłosci bliźniego gorzej niuz ten z dziesia
cu Boga przykazania non concupisces nie po
rządaj cudzego poniewaz iest a kwalitru rui na
potrzebnego ktory musi dać w lichwiarz wydu
si namum. Nie tytko tedy Kanonom albo y ca
uum Cathedra ale y kazdy z rowy rozum o:
szdzit to ze iest lichwa obmiurety m y szkodli
wym spulciconai ludzkiej commercia Gene
ris homani grzechem, ze kto bierze pozycie
od Summy

od Summy swojej nad to co Prawo Pubu...
lito ta jest podzielnosci od st. ten pap et ruz gred
lichwy choc byc kolory zowat Imionami Daven
cji Industriji pracy szczyta swego, bo usien
ze klary nie wy biam gwordzia wdeli katrym
Summieniu z Bogiem y Sprawem Jego zlgro
nemu. Co krotko szwiecam naturalnie wsty
skui Kontrakty lubo sz dobrowolne to jest Dzie
dzicowic nie nigdy a Profesorowi Dobr pot rzeka
iednaki Dziedzic jest deterioris conditionis
niz Profesor y z samy Ewangeli melius dare
quam accipere lepiey dawac niz brać y zoczy
wistey tego racyi przy musza wyzawa aciz spr
wa Dziedzica na Tazylata y nie on Prawo w
Kontra ktu daie ale iemu Profesor. Juz tedy
riadko albo nigdy nawze mogz sz actus bonae
voluntatis mutuae, a ktem zobopdneuy dobreuy
woli aprxeto dar mo sz Profesorowie uci kaion
ze z dobreuy woli Dziedzic podpisat, Ale dayony
nato ze y z dobreuy woli Dziedzica idnaki may
pierwszy fundament are rzeky na futura
Kontra ktos jest dwociska. Primo ze Dziedzic
ziemiy swojej puszcza naprzytek Profesorowi
to jest co kolwiek ta ziemia przytkow moze
y Poddanych na tych ziemiach sedygcych
aby z niy wedlug zwy czajow y Prawa pawin
nosci od bywaizc robili napozytek Profesora
Zde

kontraktem y summe niem Profesor
 opisuje, a przy najmniej nie powiniem więcej zue
 kać, sęgać y wymyślać pożytku od swojej zem
 niy na tej Ziemi u Poddanych lokowanej jako
 dziesięć a cento.

Tyich dwóch fundamentów icelno prawdziwy
 ni ka ze nie pożytkować Profesor nie powiniens
 nad dziesięć a cento bo nie Ziemia ta na poży
 tek zartawiona nie powinna więcej przyrucić
 ty lko decem a cento y Prawo y Kontrakt kto
 re ty lko decem Prawicy namaczyło, uważ
 ze bądźże te prawdziwe barim potrzywasy
 tego oboyga, kto iest obserwowany a raczy
 kto iest z Professorow zeby Long, Dzieci, Czela
 konie, nie wyżywił przez Kół a pono y odział
 wszystkie ugodij miał, a przy tym Prawicy
 eata, nie chwiał od summy eatey swojej a
 tak infallibiler w lichwy w pada bo ty lko
 dziesięć wzięć powiniens on przez zupełny
 Prawicy z tego ugodij ma darmo którego
 by kosztował y w Mieście Międzyka
 odebrawszy swój Prawicy y imperatias
 tak iako y ze wsi wybierał zartawicy
 Pytam się co go Dyba konie Drwa kosztował byda fca
 re przy Prawicy na wsi odebraney darmo bierze
 ocyurka tedy rzecz nad to virtualia są lichwy
 bo nad potwo long prawicy alexa to iest reszere

mnisze

11
mniecy za tego bymógł napisać inveni
mienia Intra co do takich industriję y pracu
iz rownie a Rencę żydowskię u nas potożij
Dziędzi Sumę ty się zlotych Szlachci zas
wymierzy z kawiernego przez tego Tyżca zto
tych 200 a wniwentarz tego nie rachuje y nie
ma zawzię nad prowizyę industria. Dnia by iz
gdy by wri nie trzymat y gdy by z prowizy tyłko
złt potożij mu sześć groszy dzien Pansci
ktore Pansci wny maiz mu tyle a tyle werynie
co w prowizyę computatur. On by Panscię cu
g rawnie Poddanstwa Handlure Soli y innych
rzecz powozę ktore wedlug summuera
computuige sześć groszy potożony Pansci
y dwa zlate zptkuie to int x x Pansci wny
po sześć groszy y pozycie Sto zlotych wynio
sly by a on tyżic dwa industria ale z ziemia
z poddanego Dziędzi ktory mu na on acyjt
tyłko to a cento aby altero tanto wyrobie pozyc
ku ktory int lichwa o ten etur ad restitutionem
sama krescencija x wyceyrie rachuię kopa
po kopie to int dwa zlate a wnie wrodzaj a na
x i x dy wielkie ta kopa y po omia y dziesig cu zto
tych bywa a z cudzregor nacudze ta co to pax
mogę tuta consciencia powiedzie; ze dwóch Sela
chty u siebie variis temp on by parigtem ktory
podezaj charyrney srogiey wudrym Roku ca
to

ut idem. Przydzieleni Tytułowi, a drugi Dyg 115.
dziesiąt całe zacięte z boza wybrał przywinięch
pożytkach. Ty tam się zyskawczy na mowim gronie
moim. Pod danem wybrauwy oryginalny summy
z prowizyą należytą i akon oni Summę niem wy
li oryginalny sumy a demnie in tempore exem
ptionis reparacji. Działu miały parawoli ze zu
go drzewa ięgoz mielnicy bdięgoz poddanych
zwierzone drzewo. Placz ke to Działu. Dlatego
mi się trafiło ze dwa Dworci nie ka zawoży ich
stawię y owszem za ka zwige musiatom zast
unikom Przy Tytułowi popławię in durtwa popi
wana. Inowu iako to nieprawię dliwo się a
na prawie ufundowane w tawicronie prakty
kowane zapisuie się Działu ze Pofesuroni
decem a cento powinna czynić Majtruse, on
prawdziwie iednych Prowentow nie wy bierz
ale w drugich nad to miał pożytek według su
mmienia powinna być re compensa ale nie
doptae Działu co nie dostawato u tobie nie
do tego co się nad to wzięto y ze Grody kon descen
zyie których officialitowate samu się Pofesura
mi y niecheg samich dae prejudicatum co e
iuz wolny Pofesor na Summę nie o y nie y ten
co przyjądzę y ten comu przyjądzono mi e
skuput pauien nie mi e y ten co in ter
bi do Seymu w korekturze Trybunatu smost
Kalkubany

Kalkulacja i obliczenie na Rusi co pod
Darek kiej puszczono wies prawie pante w tyzycu zto
tych oryginalnej Summy to ledwie terarniey tego
przeblagostawionego Pokou Tyzyc złotych ni mal
czyjni. Intraty to nie lichwa szd zisz.

A nie skrupul ze y to kiedy sie trafi co nad to.
ze Szlachta daci summy na prowijsa bez puszczenia wsi
ze zaraz przy liczeniu summy prowijsa sobie bieda w przed
antrecipatioe. Bo co to jest prowijsa od summy ktory bieracemu
summy od tey summy uctyna czym ze ten skutek co y godzin
sie przed popisaniem zberac szkie albo y ta od takiej ze
summy czesto ni zaplaca prowijsi musie sa do kapitatu
przypisac y od niego y od zapisany prowijsi druga prawi
prowijsa a to prawo boshie y ludzkie zakazato

To zas y uszy y skrupul co ma Szlachta podczas exem
pcyi z drob czerwonoziote na wszelki kamien wazy ciego
y lepcy ktorys cula fortune azydwa na towarach y
handlu nie czynia. Mnie co bory od Szlachcia piewidze
nie posytku nie uctyni czerwono zioty wszelkiego albo ma
tego kamienia y nie pretenduje inszych tylko zeby byly
dobry a zacoż mie przy odberaniu pomagac rebym
na wszelki kamien skupowat czerwonoziote dopiero ku
dy sie opusze na biata biatem ze przy medowatku
sey w Polscie y na Rusi skupiac monety baste
nad oddanie summy dwa tysiacu kosztowato diedzina

W cudzych krajach kto bieznie piewidze ni na maxime
ale na zastaw stuszny daci ten prowijsi od summy
nie ptaci powodu ze punktualnosci ni równa na
sz

opisany Termin wykupienia zartawo 114
zniedzie terazprawie lussig y przedaig czyig o kwi
co z tej Summy propictario czy nie, a u nas gdy by Pro
wizyi nie placono przy danym zartawie albo fance
to by nawetki nie wykupowali swoich zartawo
ale by lepiej trzymac ich sub rigore przedania
intermino niz placic prowizyę przy danym zo
stawic y ta między nieprawieliwemi obrotami
Prawa Dziedzieow rachowalicy powinno wedlug Bo
ga, zdobydziey Dziedziey kosztow y przewage
swoy ze Profesora wczay xtempyji awizowac bydzie
lubo pozwem wykupnie odliczy pienigdzie wyliczy
wszy xktadzie napretensyę ale ocywiste koszty
wdy od Profesora rozegnanie Chlopow uci
mierzeniem warowaniem w kontrakcie do zo
lacyg Larowa na to wszystko Kondescencya
a Profesor uian pienigdzie nayprzod konz remora
iednak Szdxi Kondescencya kaze wracać poży
way ze sig o to a czy to Profesor w majtnosci
a pienigdzie z wykupia trzyma ale wedlug
rozbrzesnienia stuznego. Uważamy y tych
Profesorow Ktorych ledwo dot hnytem unowocni
y in dustryi ze szkody Dziedzieow, bo ich tyzyc
stry tych y niedosig tych znalose byz sig moglo
spozobow u wazajmyj mowig co zapretetta czyli
slusny alleguig racyg wjbioraig robie lichay
y nieprawieliwosci skrupulij Naypierwsy
Kolor ich racy ze to moiaf mowig in dustryę
wolno mi z majtnoscię Ktorom ruby na trzy
lata

lata kupit czy nie co chwila odpowiem z
bo kupiona cała przez Donacyę Małtrońską Ładny
Kondycyi nie przejmuję a w kontraktach abutny
szę potężone kondycyje nie tylko iaka intrata ale
iaka powinność nad tą intratę ma być zprowa-
dzona Panszeryna potężona na Chleb nie raban
dla co się y wyżej wysuwa to zezadna inwenyca
nie salwuje od tego żeby Popełor nie brał nie po-
zytku nad dziesięć a cento y co nad to bierze
to jest lichwa y podległe renty tucyi

Drugi Grzech pozor czas dawny zę tak od wie-
kow Szlachta praktykując y mowi kardynie
ia to wymyślił y nie ią przestanię na to wie-
dzie potrzeba sentencyę Teologow zę cnota
iako y dobry uczynek te są które w zyczeniu
gdy przyjdą powinię się obierwować pod grze-
chem ale nie z tej rzeczy praktyki yż nikt nie
pokazę żeby kowot S. Katołiki autentycznie
kazal poswiecić oleim Polakom tylko za zaboyctwo
S. Stanisław na siedem lat na ubtaganie gnie-
wu Borkiego zę byt nie karat krolent wa
Polskiego iak się polacy wucyli wole yny Port
tak przez to zyczenie teraz poswiecić muszę pod
grzechem bonus bonorum operum transit in
legem, bo to zyczenie w dobre uczynek prze-
chodzi Prawo zę z temi uczynekami całe maercij
alias by grzechu nie było opierają y krasie kę
dy się kto w te malogi w zyczeniu; Podobnym
zę responsem y ten drugi ich MM. Solwicie

argument

115.
Polstka i cesarow pełna kazdy tak się obchodzi za
grzech tego nie ma i skrupuła, Mowia podobny
responsem bo ani czas dawny ani drugi grzesz
ajch a skrupuła nie ma i ich przykład nie
ustyjfi kuis dobrego sumnienia ludzi. Soreka
Pogani nie wrze zask sumnie ma ty kazych
tylko we wyzraich y pro cederaich ludzi nasma
wasz ztych co bez raiji ieden na drugiego pa
trzy a iego przykladem idet mowion rungr
cundum est et qua itor pozgum us to to owcom
y Baranom przywoita us c' z drugimi. choc
w przepasc' y w wodz przykladu zas dobre lu
dzi ty lko podciwiyh kuzowa y wodzie po win
nij nie zte idge ci ich mardop przykladu ku
pcow mowia kupij czy tanio czy drogo kupi wol
no mu z Towarem czy nie co chce i tak moze go
udać czy na zamion czy na pie nigdze czy zysk
czy strata iak moze przedać dla większego zy
sku porwalam ci kupcowi ale nie kontrahento
wi Pierwsza ze kupiec tozge fortunę swoją na
nabyciu towarow azardue ig y widziemy przy
kladu tego dla morzach wroboiach w zeprowa
niu towarow moze tedy ztey konyderacyia:
zardu obroci z ig z Towarem iak ty lko ze chce
by te nie oszkaty zte za dobre nie przedal kon
trahent zas ni nie azardue bo suma zapisana
zawsze mu ig wroci musi. Druga Kupiec han
dlue bez kontraktow y kondyciji raz ig nie u
mowi w z ig nabywa ieden u drugiego towarow
y bez

ij bez kondycji raz się nie umowiwszy
też i ma zażyć jako chce kontrahent zas. ojsor
kupuje iak powie da na trzy lata usum fructum
ze wsi pod opisanemi kondycjami iakiy które
ma procenta wybiorae, y przeto co zyska nadopi
sanie nie Jego iest iednym iorg iakopupicekizyst
ale koniecznie tenetur ad restitutionem

Tandem mouig nierzetelności Dzielictwa tak
itę przykładami do zuzadczony a eszicee ze są
mocniejszy od zastawu i kow to sprawili ze stab
siemi Prawo iest tarkawze. Taki Argument
iest powist zamieriony na iednego z tego aru
cony na obrazenie wszystkich ze Dzielictwa
ktoryj są nierzetelnymi to wszystkich godziy
agrawowai, a za ni masz na napotniejszych
Prawa mouie które kamy kiem z prauy Dawi
da moze bydz nazwane bo nay zgronnysze
go Soliata obali, kiedy z uemago wypusci ofta
Krywdzie wszystkich dla nierzetelności ni
ktorych niest, to co podobnego Marcino w iu
browi ktory oglosiwszy ze ni ktory di x a la
Konwicy nie wedlug powinności swojej zyli Du
chowney ze wygnat g eneraliter wszystkich
in utrog' sedu bycie Braui karz z tego nie
znise y ni krywdz wszystkich.

Na te bawim przeciggnioną, trochy w tym Punkcie
S. P. Profesorow cenzury niepochybną, odbiory cenzury
ze podobno sam Pan Dzielictwa Dzielictwa S. P. Kontra
Rentow praeintrisit y nie ieden cenzurzeery muriat
bydz ten autor w obradach zezig, zezig tak na nas
gniewa. Poprawda zomita wycierpiat ale non
hoc

musy pisalem to tak pomyslaj topia kie
 dy ani muzy wroci comstracit niesturnie ani imie
 nia krzywdzujek mnie wspomnalem Ale tak
 mego sentymentu niechuj MM nieboiz jak
 tego Pana ktory nie bylko partykularne osoby y Pa
 milije ale cate przenosi narody y krolstwa za
 nieprawiedliwosci y Wkrzywdenie blizniego za
 znemi Panionami y prezentami ktore na dwa:
 wszy jakchce my zauwiz lichwy drogcy.

Jam w pewnym Worowodztwie uwazal ze zadne
 go w nim brzydnieka nie maie z tych cosy arzn
 dami y zastawnikami bawiz wszystko nowi przy
 chodni a Driedzi ce po kilka set lat trwaj. Nie
 wspominau ze y cisz Jamu cosy podobnomi
 bawiz Inwencyami na nichze nie raz utrauli.
 Obroc kazdy na tooko & retributionem peccato
 rum videbit is ide wipouledaley

ROZDZIAŁ 7my

Sluzba Lotnierska y Porucznicka kapitulacye
 Sluzba wojenna s. mawiat Hetman Jablonowski
 in rigore powini nesey dyscypliny od Sluzba
 caboprawiona rwaniasy nayobliwszemu. Zako
 nowi w kosciele Bozym, albo y przewyzsza to
 uet (mowilem) zeby niepotrzeby nie maie zyc
 czym in rytm nie sprosnou chwały swiedkij
 y brawady ale z miłości Pana Boga na obroz
 wianj s. y byczyony zauig ngtij Towarzzy ze
 by do naymnieyszego Punktu urtasnie pilnuje
 Chergurie,

Chorągwi w całości bez mrucenia odbywa
Żołnierstwo nie w Marszałkach nie szarpal wszędzie w posteru
szerszym oficerów ochoczym w czystości i czystości
w cnotach chrześcijańskich i nabożeństwie tak był
inteligentny uzbiorczy w duchu i na ciele Żołnierze do tego
nawoju i na Smierci gotowi Pytam się jeżeli capucyna
nie równa jako to int według Świeckiego i Duchowne
go Prawa, prawda tak quia est sic tunc int taki nich się
w całym wojsku znajdę i pokazać. Ale ja tam ni-
gdzie Sumnienia Żołnierskiego w sprawach ich
szarpaniach nie cenzuruję które są oczywiste grze-
chy i Śmierdzące, tylko do tego idę czego Żołnierze za
grzechy skrupuł nie mają. Anay pierwej bieżę tera-
zniejszy Szczęśliwie i Łaskiiej Portkiery naimo-
gła piękniejsza Norma klatura tej Starby jako że
ja nawoju tego Żołnierskiego od konfederacyi pra-
wdziwa Leza wojska. Tandem Zdobita się Apłta
w okrutnej burzy wojennej z ławami na to co wra-
walistowie piszą o płaszku Aclion narwanym, Płotki w
największą nawatraci morską narzucających się wo-
łtek. Batwanach gniardo sobie na wodzie uwia-
y nawatraci w tedy ustaje. Także Apłta nasza wo-
wey Konfederacyi wojnie traktatem Warszawskim
funduże płacę Regularny uwiła sobie gniardo bezpie-
czeństwa przeciwko nieznosnym wojska i a kcyon
zaynieżerowaniem ubogich ludzi i fortun i słabych
Dochoże tedy bez Kosztu Chorągwi Liberna, i xa-
stugi Regularnie zaco pytam się Apłtey Stuxyli idę
myż po konzytenciach Ktora chorągiew nie ma wie-
complet ale więcej nad dwóch albo jednego Towarzysza
rachwie na tej łocy imię to Panow, Płnuję w Poru-
ceni kocy

117
Domu siedzą to po Trybunatach y War
szawach to tempo zarywają za cor tedy ptać biorą o to
mowią zę gdy potrzeba przyjdzie gotowi służyc cor da
mi co nalezy co leżą w są funkcya y powinności Tot
niechy odprawiają oto iedzą pić zalecają kady
grają ieszere ci co ich auctoramentu Cud rozumie
go zowią po Granicach Warzy odprawiają, stworzyca
robiz y emae po nich funkcji służby zot niechij
ale Brau nasi Towarzystwo biorą pić z dze publi
cze na leży leżą a moggż to dobrym Sumnieniem
czy nie to iut brae pić z dze darmo niechij Bra
cia ogdzą Panowie Porucznicy Porzyc jako wielebrni
Prowincyatow iest w rok albo w edwie leci wizy
szyc Chorągiew na konny stoncy przywiazę wby
Beczki uina a zate poczet Rotmistrzow w tu poczet
Porucznikowski Kapitulacyz biorą y ieszere dona
tyzyc zuyznę ptać Towarzyshiej wymuszają przez
swoiz kompaniz Fawory tow. Iza co zebiz z Buzdy
ganem kiedy mi kiedy chodzili przed Hetmanem
saki zas szlaki wyrobicają zutry w dzeniem zot du
Towarzyshiego petne są Sgdy Trybunatow Star
bowych y Hetman shich. Ia rozumiem ze daremniczy
szego kwitu niepotrzebny szycy służby w calcy
Europie nie zmaydżi a wszycet hie strupulu Solucya
nie ia ieden biorą usus in ualuit co szyc w przestych
Stanach uiz solwo wato ze to non saluat con zien
tiam brae Lotda z niego bogaci szyc z adney Lotrior
shiej Funkcji nie odprawiając podzomyz z nowu
zeby to ich samo ludo za daremno służby nie docho
dziło ia kiego chatau iakij natuqzeli komby na
eji

cyi iakich usprobraeyi krzywdy 200y
robili niemaj za krzywdy ze darmo biorz a mueli
by za krzywdy gdy by darmo nie brali y w tym tylko
jednym pomaku Stanu Sycorskiego, w oficerze
y Towarzystw ze na Sejmickach y w konserwacyach
upominasz sie honor placy ze zwykli Woystwa a ro
boty Lotniczay i ceteracyiego y acnu nigd ziemi
pokazy, intra Nomen totus actus erat alewszystkim
Cud rozietcom y Sowiechomy dziwom Sq kapitula
cye Officierow Polskich kiedy sie imi explikuiq y nar
bydz to powinno tylko zesmy sie uie wpatrzyli ywe
zuzyczali Apłta y Szyberny y zarlugami regularnie
poczec Souty Porucznikow y Choryzomu placi
Rotmistrz idnym honorom sie kontentui y swoy
Rotmistrzowski poczet Porucznikowski arty puie. Co mu
na kilka tysicy ucyjni kapitulacyi Poruczniko
witemuz narmarzi kilka tysicy za co na co sam
od Apłtey biorze swoje od Apłtey przegharane daruyc
iesze ze swoj sekatuly placi mu to strasna
To zas strasniysza rozietey kapitulacyi tak ofi
cory u Rotmistrza upominax ze y politywaiq pojini
o niy bez zadney dystynkcyi iak by Rotmistrzowi ra
wies dat pienizdy ale to naystrasniysza ze te
kapitulacyi in rasa harta nie ugodzie bardziej
opisane niz zapisane Trybunaly Rotmistrzom
placi kazq quofolio o tym opisane Prawo iakui
kto inaydxi y iakim sumnieriem upominax
sie onere bona voluntatis podaronek przez pra
wyj procy mowiz oni iacy niy honor Rotmistrzow
zem ugo Porucznikiem a on za Rotmistrzow
czy ni honoru ze tworn int Rotmistrzem, Pereli
ten honor kapitulacy ma kupowax Rotmistrz
The

Porucznikowski powiniem albo kupowa
 wał albo nie za niego nie brać Pan Porucznik o jak to
 y w szlachetnym nasodzie przed ludzmi brzyd ko
 ni ty lko przed Bogiem. Co kilka Porucznikow
 pobrato Chorągwie y sam duszowani w kom
 pniei Potmistrzami: Panijtemy Panom postępo
 wali Potmistrzowa zeby od nich iaku Poruczniki
 brali kapitulacye y podczty Potmistrzowskie
 o tempora o mores.

Jest zuyeraj y to nie dobry y rzadki w ludzich bra
 iach ze Regimienty y Pułkownikostwa kupuic
 bo y honor y przydek otrzymani ale tu u nas pla
 cie z swoiej Sekatuly y kupowae honor zeby sub
 Altrofi eyer stuzyt Apłtaj y od niej ptacornij y ze
 rzeky na Chlebie Potmistrzowem tego nigdy
 y nigdy nie masz y z tego y w ydzie smiecy
 Konkluduj ze zadna miara dobrym sumniem w
 Kapitulacyi inaczey pretendowae nie mogą Po
 rucznicy mowic inaczey tylko iaku pod warunku
 to int dasz to dobrze nie dasz iak wbi chiesz ale
 o kapitulacyę pozymae grzech adaleko w Trybu
 nalach większy przy szdrazic tak iak by był długi
 realny y dany od pretendenta bo i rzeci idzie aby
 ma ze dług nec ex dato nec accepto albo nie idzie
 albo ma wielki uwagi o chroty. Dopieroz dług
 Kapitulacyi Ktory nie int co inszego ty lko ze
 daie za to zeby ies zere moy poczet brat, mi uko
 dzę Struputu officyerowie ludzoziemskiego
 autoramentu cwy Polskiego kiedy Apłta me
 ration potozyta Lotd Dragana barwę, poprawę
 orza

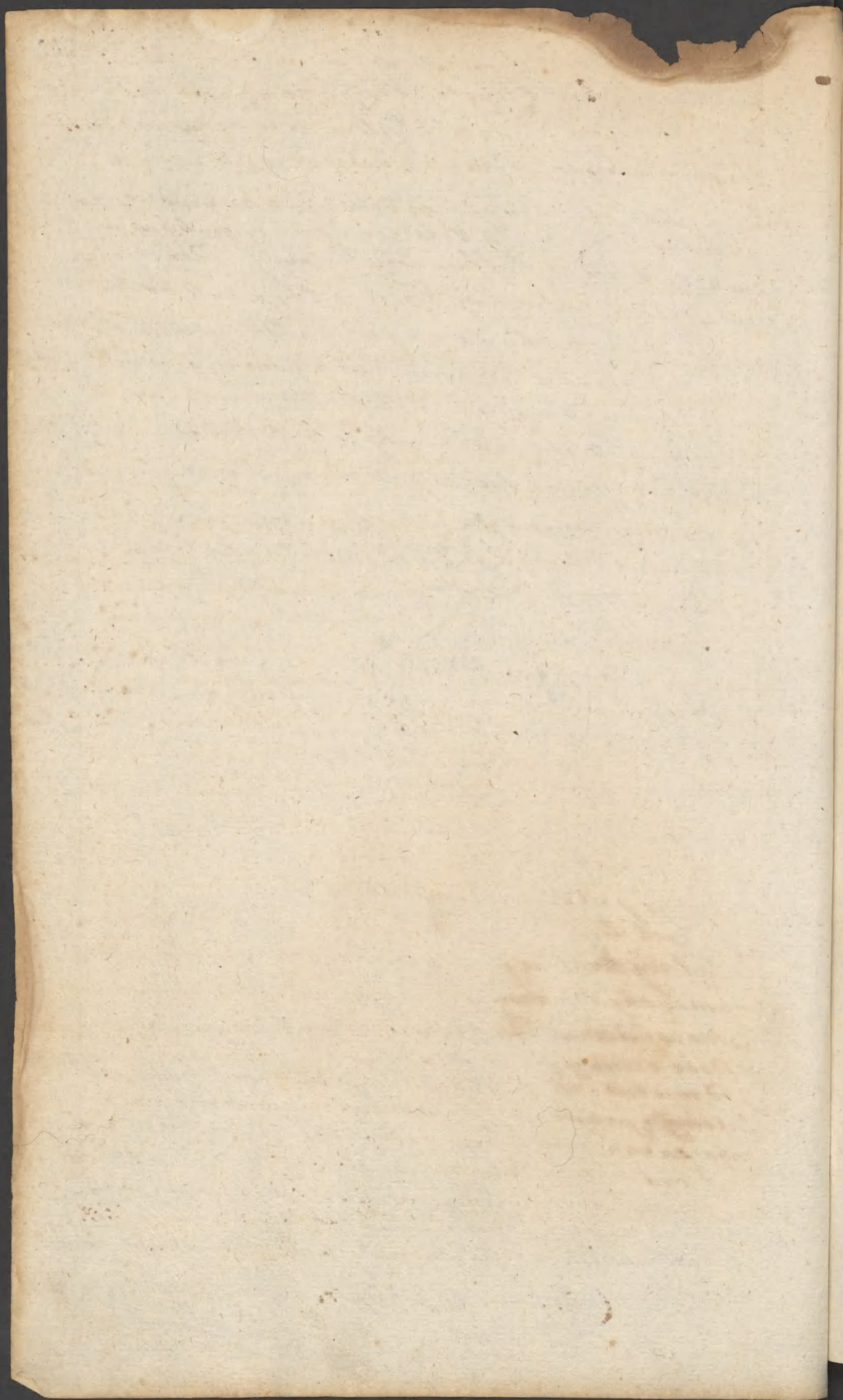
czyża pamiętego się za co oni to ułt Pulhou
ly biorę? z kąd ta uwolta pogłownego Dragana tuż o Gła
Kreja iezeli Pulhouwnej Dragoni Piechoty przed
tym to ułt przed regulamentem Traktu Warsz
wskiego te kopgielcy brali. Dy tam się co ich regi
menty kosztowały kiedy Ręka nie płaciła kto bar
wiy kto deniugi dawał ci tedy dobrym summieniem
brać mogli kopgielcy i jeszcze na swoje nie ujęli
ale przy terażniejszej ordynacyi grzech przed Bo
giem y Ręcey krzywda nie na Regimenta nie
tożce brać nich kopgielcy dopiero grzech barwy
ledaśki dawał a wilka latich uprawował kiedy
Ręka codzie Lwie dawał obrnykła w Lenugach
ich krzywdzie wymował rożnemi pretextami
y tak ita nieznamomych sztuk drogę chci e
z Publicznego grosza swoy czynie wiożeni czego
Hetmani Generalowie, do cie niechcy czyli nie mogą
dowieść o ko które przepasć i sercy ludzi przeruka
y prawda Chrystusowa uchybić nie może z e ni
hil ab se conditum qđ non revelatur. Clam si ruy się co
czytasz alias Lotnierzem bydeś ewolliuyr rabo
znym powinności swoje tak mowię ad assem z
pilno się y ochotę do prawuicyr ułt to mowić Stan
wyrokię szęśliwości według Boga y Ludzi. Którego
Zaden Stan. Suwieki w kondycyi swojej nie ma bo
ma szęśliwie przyślugiwać się Bogu y oycy nie
qđ summum zarabiae na Niebo ma honory prec.
minencyę przed innymi Stanami każdy bowiem
Lotnierzowi ułt się y bydeś dobrym Rycerzem ułt
Chwałobnieysza niż Oratorem Uczonym z Reputa
cyę ma do tego y Plac ergo ma zasługi przed Bo
giem honory pieriędnie y dawać się z e ma płacić z
by. byt

...m sreczliwym ja kim bydz y sta:
...emu nalezy aby nie byl laur zwizelty tra
mi ubogich ludzi; krzywda kompanow przed soba
biedzycich zawodem placacy Ryltey bo inaczey nie laur
alegnoy naglouie noze biedziesz.

Jeżeli bym obszerniey mogł mówić o krzywdzie par-
ty kularnych ludzi w Polsce które in publicum
zadacie to iestże Pułkownicy Polacy i Cudzoziemcy
tak wielkie koszta na Regiment by to byli od ta-
wicy Trzydziestu nie niewzieli podwiny m pretek-
tem że wojska koronne exakcyomung enora-
y Szarpaniny czynią Polityk ruynowali nad to
wy bierali to iest jurium aby takich karae nie
tylko in nie nieda. Ale to miam Pana Boga
proszę aby nie sprawiedliwosci wrzelkie publi-
czne a Publico od dalit y odrzuut jako materye
do karania caly Polityk za nie sprawiedliwosci. Sta-
tus Polski.

Juz tedy jako w porcie kotwicy zarzuegm zartana wian-
pioro moie przeplynuwszy burze publiczne y prywa-
tne ktorych sie na ziażdach et omnis generis prakty-
kack w Polsce na Patrytem z Bozegu patry na fale
i portu Neptunum spata furentem ktorych nie usmie-
rzom pewnie refleksje moie w tym skrupcie wyrazone
lubem ich zprawa Chrystusowego Krescielnego Sta-
tecznego y Samey natury zabiegat iezeli tak wielu
mądrych light kazan katheizrawo nie miato moie
do tego wykonzenig rzeczy iawne dopi roz nie upodzie-
wam ię aby te grzechy ktore za grzech nie maie męty
urtae w ludziach. Dla lichego skrupula moiego tusz to
o Boze dzieto y Ty to iest Jedon ktory dopusci e Grzechy
y od mie nie ich w cnoty mozesz Ty Panie moie dobro-
Intensyja przyjmiesz y Ludzi poprawię. Za zas a ni ni
kego za urazę nie przepraszam bo ni tego ni miiano
wat ani cytelnika cenzury nie boię ię bo ni zaayduig
na kogo ię gniewai sam grzesnij y podobno w tym samym
com tu wy iawit y napominat zatusz tak za to czym mem P. Boga
obrazię ci sie ię zatusz y do zalu y do poprawy drugich po-
badzan.

Origini mihi et Sapite J. Inkonane

Partial view of the adjacent page on the right, showing handwritten text and circular symbols.

120

Manifestacja Komisjii Lwowskiej przeciwko
Jego Mści. Njdz. Biskupowi Helmińskiemu.

Mój Komisarzy do wybierania, i rozdawania
bawij konstytucyj, Seymu blisko przeszłego Anni 1790
narmaczeniu, powziawszy doskonałą informację także
relatione niektórych Ich Mściow. Panow Kollegow na-
szych, na blisko przeszłym Senatus Consilium War-
szawskim przytomnych, iako też cz. jamoso scripto
in Typum vulgato. Jako Wielebny Jego Mści. Biskup
Helmiński, na pomienionych Senatus Consilium, ultra
sphaeram Senatorue & Spiritualis modestie, porwał się
temeraria voce, na cate subsellium Komisjii naszej
y w niej Primarium Caput J. W. Inf. Jana ewiewodę Bu-
skiego, Helmana W. K. Marszałka Naszego Senatora omni
exceptione majorem, potym ciałę Komisjii publici pe-
culatus insinulavit, nec dissipe contentus, tez maligni-
tatem, aby popularior byta adhibito praelio in vulgus tradi-
dit. Ni mogłismy tylko indolere medullitus natę
importure, od takowej zwłascia noby, w ktorej wto-
tot nawiś wzrozných subselliach notata continuo nocen-
di usu, do tego przyszła ze własnego strachu wsi gustu
honoru, o cudy negredinem suam atzce usitupie e qua
fuit fieri ab illis putat. Inaige się z atym Komisjii
nasza ad eandem tenoritudinem scrupusolo calculo
tak roczne y do tego roczne decepsij ex juratis liquidati-
onibus wyrukte. in Mafsam zebrańszij, Dystryba-
te onych na Konflagraty programauji, iusta mentera
scripta ad archivum tanta religione uszynita ze zar-
z Capitulow Dybernij iako y z decepsow nihil privati
delibavit manus, a nawet zebij po kazata, ix tu kazdy
non spe lucon ductus avara ale honerte ambitu pu-
blii.

publici obsequij zasiada salutaria Comissari
in usu bydga znuosta y by kae zij ich niechciala. Logolowiu
Imperat. Woiewoda Ruski Hetman Wielki, Marszałek
nasz magnorum heres meritorum, przeciwko Wtorego
petrym reputacji actum do tych czas nec fama men-
tiri causa, pokazat się przy tych abudwach dystrybutach
justitiae cultor, nigdy verator honesti, bo nie był tylko publi-
cus census sey pomienioney hyberny, zadnego nie miału
privatis fortunis Imp. commercium, ale owszem sole cla-
ruius constat, iako to abannis nie miałem kosztu
hoc gubernio subsistendo. Zatosney porcji Hetmanstij
largicije zastuzonego żołnierza supplementue wjzmiuo
proprio ore odkupue, swobodza, y do reasumpciji wstępy
woiennej manu liberali uspiera, y wspomaga. Za pitore
tak chwalebne czynij quis judicet infami sey lo dignu
a nie racney laureate calamo inter exempla ad posterum
transmittendum. Kiedij. Pleba adaequata non sufficit
meritorum gratitudini, ni mney szq meretur com-
passionem Starszyzna zastuzonego Woyska, bo sti-
pendiorum veterani, ktorzij glonies w certijis Wodz
swego insistendo wlasny kontentuz wieg nalezy to scuz, iako
participatione de alieno na obudwach Komisjajch rzyk
swowich niezmarali tak wdziejonej Ocyzjonej, aliud quam
quod propinant invidia czekajzolatium. Co samo zebij
liquidius pateat, dystrybuty nasze aliudwie nullo digno
pudore opus do Akt publicznych podae rozkazalismij, zebij
Kazdy urnat y widziat non nobis sed publice nos laborasse
fortune. Co sij zas tknie zalu intima podciwosci naszey
przenikajzcego lubo scriptu pomienionego abortivum
partis nec alia luce nisi flamma infami dignum nalezato
ad officinam Vulcani ex qua prodiit, odestae iednak, ze mij
Komissarxi vindictam hanc alteri loco veuzago zachowujz
na ten czas verba tytko calumnyjs reponimus manifestu
iqc sij in hoc Publico lalcij Komisjiji theatre, ze iako do sey
Publicznej ustugi pura oinnocua mente acceptione
tak manibus intaminatis abimus, obowizujz mij sij przy-
tym fide e honore dquestri, ze te nasze urazonej niewin-
nosci Duzimoniae universi e singuli Bravi naszych
na Seymiku

... pod pro debito sensu honoris doniesiemij a 121
półym konfucie calej Apłteij tanta... calumnia urgere
nie omieszkanij.

Cenzura pewnego Republikanta na dwa uszczypliwie Ma-
nifesty Strony przeciwniej ras w Brzesciu Litewskim 1794
drugi raz w Tykocinie 1795 obris i roz. zamiecione.

Na nie ludzki y prawie Jaszczorcy użył, którego to partes
opastus cudzym honorum y reputacijom luidos diffigere
morsus, lubo sub concavo Lunae, rowna y proportionalno
znalese się nie może nigdy kara, z tej nay bardziej przy-
czynij, iż gdy wszystkie ranij medicos y fermenta reci-
piunt, sama sy lko stawa taki iest nie szczypliwos, ze
wniey uelnus adaequat, etiam obducta cicatrix. Dosy chy-
iednak chanbij bylo, maledicis et blasphemis, aby ich
zlosliwe stowa y skrypta tanquam latratus inanes te-
mnanantur, ktorijch ta wlasnosć, tum uel matumē se uire
si laze priueris, si desideris in semetipsis confundi. Jakiż
była sa z konfederowanijch ku stanom Apłteij uwaga
gdy na takie manifesty nie ty lko odpirywac, ale o hiscare
quidem infra mittem suam rati. Kiedy iednak obscaeni hujus
operis, na tak drukowane exemplarze latae per uicos epla-
seas poczyty, y niby co dobrego y godnego populambus com-
mendere studiis, ktore cigate in defectu obron iedney Strony
od drugiey etiam falsa pro ueris przyimowai zwij kty. Uoje
zeby naszymi: ze nas mulezeniem niezwoiowan, ktorego
tibi stae endum non est partem confessionis obtinet. Jaka
tego czuige w sobie, tak bezecnemu Pas kus tam uolentū
animum, ac tollerandi nescium. Rezolwowatem się
prywatnie uczynie krotki etamer, & crism takich Ma-
nifestow, ktore nie od stanow Apłteij, ktore tam gratis
usurpantur, ale y od tych od ktorijch decorum ac honestu
exulat, ledwooby zletkoscia podobnijch calumnij, wypis-
in lucem mogty. A nay przod a Capite famosi libelli
zaczynaie pjtam was Rady, Dignitarze, &c. a pra:
wodziwiej Nomina uana cetonum, moze uiez zacyjne
Generalmę Konfederacyę, Sgndomirskę, y pod ioy
tytulem gromadzie się, albo co kolwiek przyimaym nioy
nite & legitime stanowic, kiedy sa z Konfederacya
uho

iake ex Predominio Papsionum, Subgestu ne
y przewrotnemi informacjami swemi, reu
sus, uideosa Kieruigijch Skleiona byta Tak z lastki Pana
Boga meliori concilio teraj per acceptionem, do tej strony
Kraikow, Kiego y Sandomierskiego Woiewodztwa rozposowa
drona y aniu hilowana reditumq ad unum corpus z Kon
federowaney w prziod. w Woiewodztwach Wielkopolskich
circa libertates civitas & contra praesentem illasmittij
Aptrej, a zatym non entis, dum nulla ratio potestaba ugn
byta albo inuizy subseruore fundamenti, albo iezek uin
numerus estis, dawniej sy potrzebaj ze errorem errore
trudatis. Popis uiciesiq ze Pradkow waszych idziecie
przy ktadem, ale & saeculis & moribus quam longe di
statis ab illis. Niech caty Susiat Sqdzi, iezeli w was
Korrespondencie zelus By czystych Swobod, cnotom lni
senatow Naszych y waszych, Ktory nie raz liber
tates suas, mercati sanguine, zebij ich Potem pod iazmen
absoluti Dominij nie izeli, w was zas takby nie bylo
ullumich cnot Protopypan, tak ni ty odrodne Dusze
onata ad seruitutem ingenia, przygniziac do tego Pana
Ktore przez waszjstkie te lata, Tomiq Prawa, niezyc By
czijeny, Woyny pod nosze, Pokoy Domowy swyze, wster
szjtko Cel Skrytemi y iawnemi Praktykami swemi,
mierzjst ut dividat & Imperet, Konfederacja Trzecioustka
Wislika, Tyszowiecka y inne, y tu non reprobrantur, ale
byty przy Majestatach formowane, na ktorych zadna
nie wyniknsta no uin dtra Kemp: meditates suspicia,
Niemasz zatym zczynowj chwale, ze zadna burza ani
nawetnasc bellorum wzruszjo was ad pietatem
prze cio By czynie nie moze, Ktorych pertemal in Ma
jestatem u mierzj affectus, Bogday zebj byty apud
veteres nie tytko omnia meliora, ale y utych Ktory
gloriam ich jactitant, sed non imitantur. Pieszyc
by sy to owszem nie byc potrzeba, ze sy zmayduiq
tak zarliwie Civium serca przy Prawach swich, Kiedy
prauancatorem & convultorem, ich lastkawszemi sposobami
ad meliorem frugem, przywiec i nie mogli, rzuciwszy ad
extrema, wotae bardziej supermutationem sps quam
status rezwole, aby pokazali Reges Privandos & mortales.
Kemp: vere eternam ee. Ale signanter w tym Paszkulu.
S. P. to uert wythnij J. O. Kij Inf Radziowski Kraj b Swiez
y ieszeze ia koprosty Kizq co samo sapit defectum Audi
ci

ba by to Arcybiskupem mianowac, albo ca
 non adimere. Ale to tytko na przestroge Pan
 cellarji tamiecznej namieniwszy transcederem, ze lu
 bo uiz x P. Bogien spoczguwaj, nie vulnera sentit, nec reme
 dia poscit, Kontent uiz eo statu iniquem non ferit invidia
 iezeli? przeciysz powinna bydx Diu manibus reveren
 tia, gdzie y posmiereca fateri qua invita meruit, ze byt
 y Imieniem y rzecza Poymasem y Pierwszym Tutorem
 wolnosci naszej. Widziat iakie na nix zastawiono si
 dla, uwazat ze pericula, nisi pravertantur, ut tam ne
 queunt, Napominat Pana, non auditus, przytq pit
 do Konfederacji od niego sz spretus. nauczywisy se
 curam etatem, iakio zgutow niespokojnych y szerszich
 ciwego Panowania nie kontent twigich sij megg fiem
 monstra. Ale go pewnie tego nie nauczyto conterminu
 Mare, bo sij nie od Gdanska ta Burza zaczyta, tam so
 aszem byt na swoy spoczynek zaiachal zmai ip so fa
 to vocante, bo tez y wiecznie spoczgt, na to iednak za
 wsze, y z agsz kim zalem swoim narze kaige, ze od ztych
 y niewdziucznych tej Cyrzyzny Synow, ktorzy inter
 cije iego vindicande Libertatis, zausze opacznie
 tumerzili prauie pro bonis lapidabatur. Wspomniomy
 takze y Im P. Bronisz Starosta Pizdrski Marszatek
 Konfederacji, diminutionem Tytutu godnosci swojej cale
 non pensitat, bo ta chocby ab iniquis obumbretur, uiz iert
 in probatulo Orbis nec indiga laudis, bo zana y uiz ksiq sta
 nie mu to namignei ze pod Tasky iego in uenit sua fulera
 Libertas, dla tego tez od Morza do Syru vocatus, ut doccat
 rapidas vitare Charybdes. Potz puzig y dalsze na nich
 sumnata a Samych siebie encomia, ze w nich non ste
 nte virtutis seculum, choc Cyrzyzna fructum non
 videt, ze do trzymuig Bogu uiazij, to iert et debita publica
 retur Schisma, et in Politico et in Ecclesiastico Statu, Panu
 uientosie y ta bytaby chwalebna, gdy by wiernemu y
 Pacta Conuenta, ktore po przyrzigt do trzymuig kemu
 reliquum totaliter falsum, bo Libertati nullum, z
 samtej Stronij vel deus vel Præsidium.

Adherencia Swedzka cale nas zawestyd ze niemoze

bowolamy z nią mieć sprawę, velut cum Civitate
tranquillitate Proletaria suo, prae. vobis. Natione
naszemu Szuka, anixeli miere triste vinfame commercium
z Krotami Moskiewskimi. Z Etymologii Najjasniejszego
go Imienia, nie czyni tu nikt vobis lusus, vel solamina,
bo nie ucieszy Imię ni tego, iexeli actiones terrent
To najprawdziwsza ze Majoritas przeciwkopano non
utitur iexere harta. Aspectu contenta solo, takich których
de Saxoniej pobrac kazat, y których nie na co innego
tam trzymaj, tyłko zeby miał signum & spolum emodita
Libertatis victoria arma. Kto może szkalować, iexeli
merentur hoc vocabulum, ale kiedy są Trophaea et Lau-
rus, iexeli pod Warszawę, gdzie zaraz Patall, Dwory, Ko-
scisty same w rabunek poszły. To za prawdzi magnum
Jovis incrementum, bydy co miały Annales pisac, ze w ow-
czas naybardziej fuerat melior dextera lingua, ktora
ad tam absurdam agilitatem przysła byta, ze y samojm
nawet Svingtricom Pariskim non peperit. Pomian
inne mniej potrzebne fecundi vigorem conamina, y
z których nie więcej prater phalerata verba wycisorg-
ry nie może. Idz ad cupidam pacis Rompi: ze y nie
niepewnym, ale pewnym owzem zachycano tu tra-
ktatem, nec ad fallendum patente sub asca ukrytą wja-
da, pokazując się to teraz contrarium, kiedy tenże
Traktat: o którym były zawrze malevolentum sinistra
& dubia opiniones. Szczęśliwie z koroną Szwedzką za-
konczony, który ze Druku wychodzący w wszystkiech
informować może, tu contenta jego wymieniae Super
vacaneuro. Wezwanie Senatu ad Concilium non ad
consortium nie szczytliwości publicznej, nie był to
actus peccaminosus w Prymasie, chyba tym się to tyłko
sakt zda, którzy by chcieli widziee Apłg: armij clarum
more, wgluchym milczeciu & sine sensu matorum
gingez. Azatym co kolwiek xerijunt, czynit: n° Populu
seditione sed ratione ducendo do ratunku Swego, wi-
dząc oportunitatem et absentia tego, którego przy-
tomność, wszelkich tu rozruchow y dyfensyj demo-
wicz

Wyrazony także w Uniwersale J. Ciel. Insi Prymasa
 punct de Gernis a orobline in incnis monarchiis, wzgły:
 dem Recogruicji Najiawny, Krola Insi Stanislawas
 same intelligere nalezy, to int. ze iako szynie mogt
 bez racji otym pisae, tak w zalem monarchom z Kon-
 iun etur, wolno swie metin e definire intencye, ponie-
 wax, szq Domini reruno temporamq' o Consilia tra-
 hant, non trahuntur, a szqd pochud szca redargutio
 la kim byla eorcens sapiat qui sapit. Pseudo Cleton
 albo Intruzom zas nazywai tego, ktoremu Sam. P. Bog
 per Contumeliam Detrusa namaczyt korony i pozawo-
 lit szczytowie szgdzie na Stowie.

Jako int szromotny e a vilissim a anima wyrzucony
 Proiekt, tak bardziej rogum anizeli locu certandi
 moretur. Zadaie takze nam bez wstydnj latue ze
 jednych tu ambitione cignono, a drugich surpilum,
 e blanditus, szze cich in e Imperio, ale szq szre ktoremu,
 la wne szq serca y szca ludzkie, iexeli tu ktou el nimio
 affectu, u contractu xmaxat szq, iexclnie samey wolno
 sei upadaczcey compassio, podignyta ad partem destra.
 Dat dowod szey Staropolskiej poczeiwoszi, Dom P. P.
 Potockich w osobach Insi P. Woiewodj kiwoski y Insi P.
 Pisarza Polnego Koron, kiedy z Przyiaciom szwem
 congregationes e cum insignimau x samey szy llo mite
 sui ku Bocyznie, szuciwszj adictus fortune x drowia
 substancije y honorj, przydopili chwaleboym przykla-
 den do z Konfederowaney szptej. Tam zas powied szlemi
 Kosz i est innocens manibus e mudo corey, ktone x
 interesowanj? Itio non uenalis, albo przynaymniej
 non pretendens? mogt bym wszysztkich monstrare e
 digito, e dicere hie, ktoremu ciezra fortuna e smakue,
 x editus autem ad prima principia displicet tyim, x hono-
 row usurpowonjch, descensus a cerbis, e ut de quo re-
 putentur nihil qui fuere ni hili. drugj szy seris liter przy-
 lnyli, szakze majus flagitium est gayby szy z tego
 wyslizngemiel, in ryeh szens Barbara szeret ze margo-
 szyeh. Pobratymow na szyjach swocik muszq radzi nie
 radzi

radzi ich natus & imperium sequi. Na otate
tam wigzang et egrotate tangano graculi es
a iakze tam maig bydz dobre Rady. Kiedy nemo examini
sui sententia, vel suadet & dissuadet ingens in omnibus
adulandi certamen, byl ze do tego taki kolwiek pozynay
mniej Sensus Senoritatibus & Libertatis, Kiedy w
niebytności Krola Imfi Augusta porwalali Pana Szon
be kowi Rady, ziazdy składać, uniwersaty y in ne koro
lewskie ekspedycje z myslac y niemi prae credenti No
bilitati illudere. Miałbym y co wiszej z tej przy czyni
pisae, ale mnie drugi manifest z wif kszemi i eszcie
uszczypkami uczyniony do cenzury swojej od wabia
ne falsis stimulis prioribus, animus in ipso ire fer
vore clangueat. Czyz nie mogta bowiem uż sig nasycie
blasphemis, & in omnibus suum consumere, ztoż zapamy
tata poty, poki Status Regius pod samym tytko Tytu
tem nominacji, erat in ambiguo. Ale kiedy uż w to zone
Diadema fronti, miatae sig bluznierskiemi słowami
in unctum Dei wymyslae mu rozne skaluigce Imio
na, jezeli to i est rzecz stusznia & honestati consona.
Nie nas ale wszystkiej Europejskiej Najji, subut
na to rozsudek, nie wymyly bynaymniej, ze nam uż
wolnijm tej przy czyni Synon wolno & spartam qua
nacti eris? O mare? & in periculo quod adamantis
pente; Ale za congrm Lije u koronowanego Naszego.
za u niewiemij honoriego szarpai: Ktory tym tytko,
chyba nie wiers ze Supremum Dextera secutus
o ktorijch wladzy i ednym korony zdzierai, drugim w
składae, y zeb y sig to sprawdzieto bez wszelkiej by bez
naymnieyszej excepcji naymnieyszych Stanowze: Di
homines ut pias habent. Nazywacie nas wyrodkami
tej przy czyni gdy byla non communis nobis Resp. Ma
ter godziloby sig waz wzaiemnie plusqm degonores
nazwai partum, Ktory to odrodzi wszy sig od dawney
majorum suorum przy Prawach y Swobodach przy czyni
zarliwosci bardziej sumide majestati Senu Flectitis,
a u zeli titubantix Liberti manum porrigitis. Przej cu
sig

nie iertawie z tej kow; ktory nie raz pod
arunt & samfi carunt. Liberatori, ile razy
na karti ich ueritus aliqua interdebatur. Zadaie cie nan
ze tu nec Principes nec Jura coluntur, na co krotko Im
August nec sors contigeret ista, na ktory mu teraz musi
bydz nie mto. lubo tego przed wami niepo kazwie inater
Liboris abstrusi & emper & tristissima quaga. meime
occultantis. Aui by byt Wolny Narod paazgnat do tej
Koronij, ktory mu byt Liboris oddat suffragis, y nie
wgdut sij cum Privilegiis swobod swolch, ze libere data
libere adimi moze. f. su za tym dzieie cum solida
ratione y do. Non cap. erducitur, to nie w sadney roz paczy.
kora abo ma to zwy czaynie z Desperacy albo ex miltu
radementis. My tu zas z daski Bozej nie desperue
nij, maige po sobis, & uicticia signa & meliores
causas. Poniewaz ten tytko desperue, kto rest uel
inibus uel mediis inferior. Rospacz zas ex demencia
i est kiedij y ta y awo sij porwie, a nie sij nie darzy, taka
kromu bardziej jako wam sluzij samym, ktoryz wszystkie
zaezynacie robicie, rzadzij Conuilia sancta, Manifesty for
m uie cie, a z tego wszystkiego ia kiesz resultatur penna.
rum, &antum pena & labor est, wrzezy samej magnus
nihil. Inaczey ta tu strona jako sij raz z Konfederowata
przy wierze & Katalickiej y Wolnosci, tak eandem uia
przez wszystkie gradus & Prawa & zwy czay nalezy cie
postypuige, Przyprowadzita zamysly swoje ad eu apicero
unde perennatura swobodnego narodu Polskiego ponde
gloria. Byty wprzod od niey Deselstwa do Pana, aby non
condemnet nec contemnat matych iij poczytkow, ne pami
niali uarta reddant flumina, ale to miat u siebie za cyfre
rozumieige ze sij ta Konfederacja rozchurcie y zmiszczcie,
tak jako Kolska ktora byta ne industria Majoritatis ad
oppressionem Libertatis & fabrykowana. Tandem pod
Elnie iowens wzrost swoy wzig wszij, gdy potym do War.
szawoy przeniesiona, y w Generalny obrona zentatas
Nie nalezata wow exas pojse przy najmniey ritu Pa.
terno & namy y zpytae sij co za wazy mamij, uel et Perso
na uel et causa, a ia apeturouai moglyjm, ze wszyscy
uudzege' takz Tatwone' Panwzq veteram oblit, & centu' grati
kontentowaliby sij.

kontentem wali by wuj, samą tylko tego poprawi... 90
ferox, & regularis absolute Dominandi in b... us
przeciwko wszelkiej Polityce, która ząkazuje extrema
primo tentare loco.

Rzucił się zaraz na Radzie Krakowskiej adfutorina sanga
stra Seditiosos & rebelles, nad to na pokazanie wuj kszce
swojej złości, że o Prawo nie dba Najciśniejszych Protewi
czow Lehmscow Jakuba y Konstantego, tak wielkiego y
nie dzatowanego nigdy króla Syrow porwał, y do Jatoniji
zaprowadził Karat, gdzie y podziś dzień wespót z Stoma
nijn Prawens de non captivandis, nisi Jure victis w niedro
li Quidicero Libertatem invocant. Na ostatetę gdy się
odkryły tajemne Korrespondencje & molimina in per
niciem Oyczyznij, musiał y Konfederowane Stany, widze
Pon delictorum manifestum, ve eodem tamen & vni corri
gibitor, Udać się ultimem Prawa, lubo non infigura Judicij
tak własnie jak by też formale Judicium. Były w przed
previa manifestationes, nie raz, przez Prymasa. Szo
Liazd Walnij Warszawski, mogł stange pro Abacione, gdy
by był chciał sobie pomyśleć, że się nie na zart tam ziahały
Ordines. Był terminus, by li delatores, by t. Neus naplau
choc absens, którego całe tam Stedmioletnie wow czas
Panowanie ad minimos scrupulos roztrzęziono. Z Konfede
rowana zas Rpta, jako Domina Junium suorum, & krzywdę
y podeptanie ich, Personam Judicis agit, Prawa w przed
ad Portuzenstwa ex vinculatione, Dekretowawszy w przed
unius Detronisationem alterius assumptionem, orę Pry
masa, któremu w takim terminie należało de Jure hoc
Orandum. A jeżeli nie wszyszej Aktorowi temu ad erant,
to tylko intelligendum o ad herentach Króla Impi Augu
sta, którzy jako mu radę ad omnia noxia byli, takij te
raz gdy żadney Dobrej z Siebie niemoga pokazać atkij;
virtutem putant in male ceptis pertinaciam. Nastąpi
ta Szejsliwie Elekcja obrany omnium plausu z Prząd
ka siebie Filius simul Patniesz' Pater, Prządhow swoich
mentis clarens, własnemu xas cnotami fulgens Szejs
sliwych przedytm Pantew. velut de burto Phoenicis red
viva

eswijstnego Domu i z rabiow na Leznie
Lezniejszych Najciaśniejszy a teraz uż ukoronow any
Krol Jego Mnie' STANISLAW. a wismy ztyd u potronnych
Narodow na zadny cenzury ani nie stawy zarobki, ze spory
wszryj sy na Rzeczach Cudzoziemca, wolekismy uż ut Cui
Lectia pareat suo ut ille velit meminisse sive. Nie byt nas
wstyd pod Panowaniero bydz S. P. Krolow Michala, Jana,
choe takze e Senatu Parium do Tronu wzryci, wito by te
na te patrzac, y samym szwiadom, a ka coz by teraz
Marszeryc sy mieli. Societas armorum falsz ient wie
rutny, aby miata bydz przeszko do Wolney Czekiji
albo zeby tego do niej per coactionem y romademo,
bo ut cui libitum orat y ziachat, y nieziachat, in accey
bytaby Ludnieysza: iaku to tly samu w pismach swo
ich ngon przed tym exprobrasti, gdy bych ci ano przy
muszai' ale my sy kontentue mij etiam paucitate
nostra, ktory Deputowani z Wolztu uczynili, pendero
sam, expretiosam. Zaudzi sy y natym bardzo, kto
ngon zdai, ze przy krolu Imli szudzi kiro potentas Oli
gondi, exde cernoneli byta. Bo iego intentum tytko
byto, takiego widzie Ciekta, ktory by utrisz placeret
y ngon samym y Tronu, ani si temu dziwowac trzeba, bo ktory
wzedyj armatus in viscera Regni, ktory by religiosus obser
varet Pacta z szwiadami, a nizeli Immediatus Radifragus
Antecessor, Nie nas zatyjor potrzeba przestregac, ale samym
stozed sy tej Tyrannow marzoni, si vos nolueritis, hi Pa
riet. Skoro tytko knut swoy Car Moskiewski pokazic, wszak
y teraz od Rady Pradzienskiej studio nie odierzdat, aby wrystho
co holwiek na niy concludetur, y do uigo upodobaney woli
byto, alias tam libertas consulendi vel sentiendi w ta
kich terminach harebat, Legdy by was byl ad ioret ad sa
cramentum prestantum Poddanstwa, to by sy byli y nato
zewolki musieli. Insze punkta bardzo pomieszane, abo sy
by bez zadney Staty styczney raiji. Znac adimplendum
folius powozone, mata w dostryg fardidomre o matricem
utiles

utiles talia o uazdach de persecucione Dobrodz...
portusznych ad pabalum przeciwnych ad metum o...
ad elinguendum hunc o non alium podpisach, co wyszlo na utu
dzenie populi innocentes finis robrii mori, ale n' proban; ebromu
tylko na miejscu horroru suo trochy zastanowic sie kazie, mon
strum electum, o scalturo. Ktorym Januarem uszczepiuz
Terzta nazywa Najprawiej: Krola Insi, y gdy uwarani; ze mon
strum est o a monstrando o a terrondo, di rubis in de bona
concedant omnia, aby nie przyjacio tem suuin byt ad terren
dura, catemu zase suiatu ad monstrandum, ze uinu uocalio
ne et dignitate sa proe racna nalezata forma. Quiuz kro
tertua, z darcia ordob, zabrane ammunicije, nieznosne kon
trybucije, y inine in commoda belli. nie mogg ngn inapulan
Kto bouiem Wojny zaczeq, ten temu uszczepiuzem u
nier, a ten in medio uetrum habitat, y ktorego tak bar
dzo Kanonizowacie, choc nie dobrego przez caly suiat kro
tertua swego in Commune nie uczynit. Alterum te uszczepiuz
nie uszczepia Rytty; nie co uinszego sq, ty lko fructus discor
dantis Patna, gdy by nie upor z mieszanij z Interesem y
gdy by uci pouis Pasionibus, unum sentire cum recte
sentientibus cheieli, pewnie by iuz dawo niej fieret quod
factum, y Miserna ta Ojczyzna nie przyrta by ad tantu
deformitatem, wia kiey teraz entate, ale pewnie y Sazy Mo
rtal, y Kozau; za swie pierigd ze zija, y do entatka nie uuy
nuig Ojczyzny, wozjat kich tych pane Leip: alimus Ktozich
iescie wj poprowadzli; cui bono? cui statio? Sami przyudie
tylko conseruandarum manuum occasio, prorzchaig a tak was
mogg protegere, Terzli uigodsi inter seria misere ludioria
musz ugn przyznac: zescie to adquatissime w Manife
stie swoim napisali: Proch? o lites que uo demontea cepit?
y powtarzam stowa wasze Proch pudor? bo wszedzi Protekto
rom waszjo proch Amordzi, bo z kamj z nac samego Pana
Boga, Ktory nie spawed luoyon waszjo non afu itit za
my iton. Uokarzania sig na Jurisdj Kojg Najuij z swigo
Pastoria, niemoze nam nikit uitio uetere, poniew az glo
ze

in. ut quod dicitur Ecclesia sacra voluntate obedimus, to te raga
y Rejns in ijs quae sunt Status Politici pra iudicare ne po
uimur, owszem terax potrexkturijus, iakobytopacznomi, na
skemi o nas & de periculu i. Kato laktiej Wiary; oszukawa
ny relacjami; more ty wyrzuca in faciem uertran
obelg. ze mendaces nec est in oculis ueritas. Glosau'e
dalej; iz postkonezonej zaltym niegwaltowancy y niebezpra
wncy; u kromam zarzucacie. (Eklekiji; owszem primis
diuortialis przez wyprawiedzenie Portuzensibus, o secun
dis rite conciliatis, przez recogniciję Nowego Pana nuptis
gdy nastąpiły dalsze solemnitates prowadzenia
sangu ad thalamos sacros. do Koronacji Sponci auro
spona sua. ztg Rptg. Wierzy ze z zalu trochy z Jai'e
zj niespukata, widziet sz na otatek ob hac conuige
sperni cui fidum nunquam seroauit amorem. Piętna
tey powabna oblubienica ad uindiam obych, obktoey
podczas piorszej y nieszerpluwej Eklekiji; mogte zj
bezpiecznie, mowie: multi illam petere Proci; illa uer
uata potentes, Sama uy Krolowi Imp. Augustowi ultro
offiarowata, porzuciwszj drugiego, ktory do niej podobno
z prawdziwszj afektos bięty longum mane emensus
iter, ezemu zj zony delikatnej obyjć uie chcial, ezemu
quam duxit Libertatere, tractauit ut an uillam. Niech ze
teraz nie ma za ste, ze widze iego podnig skryte y zdra
dliue dothi; rzuce go, y do drugiego uiz non uelut ad uiale
ale ktory iz sobie caternis zarlubit uotis calym serceos
s ktoriwszj zj mowi, De mihi meq. Ibi facta puclia
dedi, opuszone solemnitates ktore z iuzeraw y prawa
powinny procedere terminu Koronacji; nie mogg byda
a male uolis i Tumaczone, pro contemptis uel calcatis legibus,
to w takim Rptg zamieszranu, quid pro tempore foret
nil satis conelabat. Byta nie zony elona intoncy a uijpetrie
uuseo praxio; gdyby byly porwolely Konjunkturij; nagge
ut in ditale consumetur, quod em suman debuit. Nie byl to
iednak futiuous testis, bo z Eklekiji samey, polktoey
sequens

sequens ten miał być, mogł być nie wszys-
tem sui expectatione. I samemi nawet Władzami
Konfederowanymi Stanow do Wolności Ziemi, wydaniem
był ogłoszony, ale choćby się wzięło y nie zadawiało State Prawo,
może się tu nie tylko extraordinarie ekscusować Casu
który z potrzeby casu to w perambages bywał zwięzły kto
per compendium hanc absolvere, ale też y tym że przez
wyuzdzenie na Tom Pana Nowego dum fertiva Legibus
quaerebant remedia ipsa leges remediis utyposował me-
riaty. Notyfikacja potrojnym Monarchom, to jest
tylko Ceremoniarz paccata Resp: y kiedy może mieć
dosć porę na takowe expedycje albo quod rationabilis
ad auendas concurrentiu o honory amulationes.

Nam zaś że już zadon Cudzoziemiec nie był in animo
Ala tego animus mij cheidi animus mieli czasu doniesć
o takim akcie, jeżeli idzie de plauru chonore, który
zwięzły przez gajstencje ich Ministrom Celebran na
takowych publikach, to ten bardziej już coronate quam
coronando competit, y zigo też w krotce do wszyskich
potrojnich podka Potencyi w Bogu nadzieia, iż się to
sprawdzi otuis uete o opinione vera. A bierz niechaj nie
pochamowany y niewstydlivy wasz Szczęśliwy, iako chce
Pana Najjaśniejszego nazijważego, czy to scelus coronati
czy to Tabulum Regie Palidamento od kryte, czy też alioni Throni
vel Throni in cubum my w Samym P. Bogu wszyskim naszym zata-
piamij nadziei, iż iako z woli swoicy Prze najszczęśliwej oradzi
formata naszego in Regali fastygio, takom zedodam u Serca
y Swobod iednych z przeciwnych sobie, in meliorem sensum re-
ducendi, drugich uidendi sponte ad majestatem quam
contempserant redeuntes. Na oitach Manifestuyce się Pro-
testuyce się owszem orpsas Czebi farias przeciwko tej bu-
stronie wruszajcie tu już to wszysztko conclusum spornore
y czeka tylko samej rozprawy Marsow ej y dopiero Luis
Justus induit arma, nie piora ani wy cruczonia ad Auillatio-
nes cudzych honorow Konzept, ale sanguine tinctus decidet
ensis, y w ow czas przy Tasa P. Boga naszego a ubro chara-
ctore

seleznia Nowego Panowania, które te
raz ~~...~~ uirtue famoris demigrare libellis

Instrukcja do Najjasniejszego Majestatu I. R. M.
P. N. M. Ichm P. P. Zygmuntowi Urzygus: Starosie
Waleckiemu y Jm. P. Domickiemu od Wdztwa Porman-
y Kalisz; z Konfederowanijch Potow z Podstawy na
Jerz zbris Anno 1703.

Ktosz nie przyjma co za staranie o koto Pokoiu I. R. M. P. N. M.
Pater Patrii czyni, qua cura & sollicitudine, bello quassata Kempub.
w Pokoiu widzie desiderat, przyznawamy wielki zdrowiu I. R. M.
P. N. M. przez to ruz, ktoremu kiedy Apłteij calamitates tanta przy
nosiq incommoda, & fatigant najiasniej: Stowe I. R. M. P. N. M.
Pienwsze tedy starania Ichm P. Potow naszymy bdy, aby za Oyc
wskie I. R. M. pieczolowania quam disertissime sermone podrej
kowali; a uniaderaiq' sy z tym ze gratum in pectonibus nosci ad sera
posteritatem, Prae y starania Oycowskiego I. R. M. goremus memoria.
Donosq' przy tym przy winney submissij: I. R. M. Ichm P. P. Lo.
Stawie nasz, ze iakosmy sy non alio titulo, nie na zadne zamieszca:
nia Oyczynij tylko na uspokoiwie nie ciz przy majestate I. R. M.
P. N. M. sprzyuzglij z Konfederowali; aby przy najmniej ompo
sitis manibus, nie przyszlo ngm patrzye superuenientem alumi
ne Trojans, chcgc ieszcze salubria inire consilia, iako kiedy s
ab idem populo, w ktorym napisano triduum tantum, a bidennis
ad monendum datum est. Tak y teraz omni studio applicatione
stawaiqe przy dostoiestwie I. R. M. P. N. M. a widzgc ze nulla
salus bello staramy sy o Pokoi, do ktorego nie mniej szca zda
sy bdyz apparencija, kiedy Krol Imp. szwedzki wydal swiezo
manifest, ktorym propositiones idoneas paei akceptowae de-
klarowal sy. Idziemy tedy in apsententiam seu Ichm P. Kar-
dynalowi Ichm P. P. Komisarzom naszym, do Traktatu nazna-
czonij, abysmy nie tylko mutua Cooperatione do skonczenia
iego dopomagli, ale tez obaczyli quis turbones velit ze adside-
ratam traie nie mozemy pae em. Insi bowiem Panowie I. R. M.
chcgc mi e gloniaro, my zas do Starych Stowiqe sy Polakow
chcemij abysmy uczynili tutum & tranquillum. Przydawas
nie mniej szce pondus do uspokoiwia Apłteij y czyni n vana
spes, kiedy iedna strona W. A. L. przez Konfederacijg nasz
na

na uspokojenie Rpltey ogłoszona zyczy sobie
do drugiej zais szerca kolaczemj przez Legacyę naszymy
in unionem animarum mogly sy domowe pomiarhowac collisere, a
zafym bezpiecnię labenti vrecuarere Patrie. Non desperemus
tedy kiedy unione animarum x ty czone będy Ciouim szerca, ze zawita
Polskoj y Domowe roaterki y niesnastki in commodum przy nio sly to
za Bycoustkon I. K. M. S. Stawianem pniatma reddey felicitati, przelo to
wygrazę Ichm P. Portowie, intencyę naszymy do uspokojenia Rpltey
z ktorym ci kosię przed I. K. M. po kornie naradzamy ze one iako nay
prędzey zyscie pragniemy, tak suppliciuemy cooperationem na
szy aby Paterno przyjac raczyt respectu. Reprezentowac przy
tym będy Ichm P. Portowie I. K. M. P. M. P. M. P. M. P. M. P. M. P. M.
ze non serimus non nobis metimus, ca kolwiek laborantius
abogim ludzimo chleba przy sporobit, to woyska rozne con
sumpserunt, Iza prawdy respn tollerabilis, kiedy stan Syla
checki iak servilis notania Sens muri bydx uectigalis.

Uprawiaę tedy I. K. M. P. M. Ichm P. Portowie będy axedy z By
coustkiey taski auertere hac iustia raczyt, a propitius esse velit
bo do tych czas zadnego nie mamy s remediu sta potentia sylko
patientiam. Quid enim valent leges ubi preualent Legiones.
Narrabunt przy tym Ichm P. Portowie ze fide honore przy
doto iens tuie I. K. M. przy konseruacji praw swo bod, y wol
ności By czystych Stawac obliquiemysy. Zycze iako wierni
Poddani zeby aut nulli I. K. M. P. M. inimici, aut si qui super
sunt fiant amicissimi ceterum actiuitati Ichm P. Portowie
naszyro comittimus Datt ut supra.

Zwierciadło niepodchlebne Konfederacji Sam. domirskiej.

Jako kazdey nawalnyszey Rady nay wikszej in przy naj
lepszej w pozorze ex in primis principis szczy slucey opora
cji nay sekretniejszej Konkluzji naydowcipniejszjo w nie
do siegtych Imaginacych y dyspozyciach rzedzeniu Panstw Pro
winieji y wszystkich ingonere sub pallio bonitatis xtych albo
in opinione malitia, dobrych rzeczy dawdy y skutki czas dotry
way pokazue, czas demonstratiue x palpabiliter docet esse
enimen. cui nomen erat uirtu. Tak w Teramieyskich Rpltey
naszey Konjunkturach nieszczęśliwych x deprauato saulo
godie propter privata commodum in uenitiosisum an, lubo wrze
czach powarnych non ram in constantem pusillam imitatem,
Polen

de ... rta mendacia prężyć do Spraw y iedności 128
... nie mozemy, nawet y rozumieć się nie mozemy.
Pokazał czas eventusq' rerum probavit, iż była potrzeba Konfe-
deracya Sandomij, co za pozycji y skutki przy niesta przez lat
cztery coraz in profundum abyssum miseriaru nas pędzyc
chaos otatnicy otwarta zgubij. Ależeli ieszcze komu czas tego
• non indigitavit ad oculos, niech że w tym niepodechleb się mianow
ciędle przeżył się. A cokolwiek rozumu y baczenia choć
iakięgokolwiek ma chociaż by na konie by najwięksey był
pajymat byle nie szalony przy ma. Principia Konfедера-
cji Sandomijkiej były illiata y temeraria to tam pod
Gorzycę, tyłko privatim ex aliquo Publico congressu Wództwa
albo Seymiku Prawem nakazanych ale et beneplacito amice.
Regij. Fautoresq' ac consultores malorum. Non nulli ex populo
qui metu oppressionis labijsq' tantum Reges adorabant
cor autem eorum longe erat. Liachali się byli ktorij chciał
Krolowi Augustowi upodobal, y pokazal iakię chciał Wództwo
y Ziemie na sobie swojej reprezentowal, tak temi pro-
digiosis inventionibus, albowi ab oppressionibus exactant;
drudzy zato Wakansy brali. Datus by to gnarum morum
Leges Linguae nostra p' em eludere, bo się nikt nie znal
et Ministris by był prawdy powiedzial. Szlachcica za drwin-
pusci niechiano, albo co innego iż on chciał stumaczono. Tak
ty Konfederacyę przeję in collusivem krola, elevationem
Directora, y ruinam nostram niechcenią prawie, wyrobio-
no przy ciwko wszystkim racyom, iakię czas absurda in con-
venientia y tgd pozity, łatwo każdy stęd pojąć może. Uczy-
nioma ta jest Konfederacya najprođ wica Religionem
Konfederacyę, kiedy się iakię kędyd zięć, natura iż jest przy-
szęć się y Konfederacyę tego wszelkiemu sposobami bronie
az swego dokazać. Tak Ordines Federati Belgij przy swoim
utrzymali się ab oppressionem Hiszpanskich przyuzyciu
Wolności Religij, opuściwszy tu Status Helvecia Civitatis Novi-
atus y inne Aptiej, sine consensibili Reip. damno y jactura
Religionis & Libertatis, y owszędz Awanturizm swoid
że się przy sturmej y Sprawiedliwej opowalirzeczy. Pytan-
się iężeli ta Konfederacya circa Religionem in statu. Puz-
eto uczyniona przez lat cztery obronita, albo przy najwymij-
proie

10
broni chęta Religji S. Katołickiej, bo in unum
lucje, satęset, na patrzy li my się, że nie sy khou
amirebat, kiedy Pralatow zacnych Biskupow Heredyj jako in
lipima w wazyma trzymali mancipia, w Kosciołach y Kila:
sxtorach różne absurdy y scandala od Sarow się dzialy, Dobr
Duchownych zmieszanie. Proventuro Ecclesiasticum Patrimonia
siti nie tylko interceptio, ale ad profanationem przez Sarow Con.
versio ztey y od naszych Woytkowych. Sarkatasz na to Kon
federacja Kiedij Biskupom y Pralatom, Tolwartki y Proventu
zotnierze odbierali, a nawet y ubogim zakonnikom. Nie? y o
wszem nawypetnienie y dopijca przeklętych Imprę zbra
Deum Patnar zaklętych, grube narody; Kalmuckie, Ta
tarskie Durskie, Kozackie, Mankiewskie in uicera Regni
nulla cogente necessitate bo ta Szwedow w Polsce nie byto
wprowadziwszy Kilkaset Kenciotow w Polsce, w Litwie
tyle dwu w Stajnie y Pustki zbrocili; Ostarze poodzira
li; Sometuana y profanowali. ex saceris uauibus czystaige
sij y Scorta su apparatusi. Kencielnemi zdobige, y zydow
przedaię, tak sile Kapitanow nargbali; namyczele; naza
biali, ut reliqua taceam. to Religji tak bronita Konfederacja
A circa Majestatem iako crebris Kępuige ię Sacramentis
y tego niedotrzymata bo paruis Amilij's do despoteine
go Panowania wgardzenia Praw naszych porporijęji; ni
dotrzymania Pactorum, Conventorum, egwalcenia Wol
ności naszych, a potym inductionem Tyrannidis przywo
dzili. Krola Imj Augusta częgo uiz więcej nie mogge Apka
znosi, uczynita dosię prawu de non prestanda obedientia
Nie mogge ia tedy detorguere culpam in Principe niedotrzy
mania przyzigi, poniewaz sami do wzyjstkiego Latwego
Pana do tego przywodli. Miata tu Konfederacja circa Ribor
tatero nayobliwziej y xortliwie stawae. Miesk ze mi ser pota
zę jednym dowodem lub pozorom przynaymniej, zeby Wol
ności naszej bronita albo przynaymniej bnie rzekłastowe
nigdy. Bo nayprzed kiedy wyprawiono I. W. Im. W. W. Chet
menskiego do Moskwy z Zoltkwi, aby iux non scandens
Sancta Pra. Porzyconia z Lublinem ad Archivum per
diversionem

129

in Duce... nam, chostial nas ratowal. Ale ta wojsko
 pierwszych Rptey protestowalo. Oty Senatow nie po
 zwalalo publiczny Manifest podawszj porwolita y dysper
 sowata Konfederacja. Oty obrotna wolności, oty libe
 rum veto przy catości Rptey zatoron e obowiazat, y przy
 siggt tamze w tenze czas Krol August pod Sandomierzem
 corporaliter ze wojsko wyprowadzi Saksie, czego tu zas
 zotanie proprius stipendiis konserwawalo godyes.
 Rz miało tego na Dobra nasze a wprzod Krolustwie
 ktore szlachta trzymata, probuige iezeli nobilitas
 Sarskie, cum grauis Litni impositione roztorone. Sza
 chta u uimierzona udyczona nie mogla ratunku zna
 leci u Konfederacji, lubo iako na Sycyji: Krakowskiej
 tak na wisniezu Bocheru prouta y milosierdzia
 zebrała nie tylko na stuchalo ale perjas a nefas
 in absentia Krola Impi, a ewani dykteta Konfede
 racija zeby byl extra Regnum sine scitu Reipub:
 wyjezd zas nie powoziony nas mille periculis expo
 nere, roztozy tyzj pierwszego drugiego y trzeciego
 Roku Saksie Wojska po Ziemiach Dobrach n octan
 te tantum sed emittente Tribuna, wspomniez aj siko
 na' tak wielkie profuras, iuz nie tylko Libertatis se
 curitatis Domow Szlacheckich hurmem nobilitas
 z Wodztw przyjezdzałi proszje kompozycji wolajge y
 obliquie Imk. Dyrektora Konfederacji ut consulat
 rebus. Surda by ty ad talia Consilia Vitellio aureo, storo
 ny na ostatek ziazd w Grodzie in retentioni quasi Retur
 Vansawien. Poratowalze Wolności luboy Residentes
 Seymu Lubelsz ad Latus Regium assignatos, przy brali
 do siebie abo ex amore tributorum wyrwali. Nie tylko
 nie uczynit tego ziazd Grodzimsku ale do ostatka co by to
 ieszcze Kardynalnego y niethnij tego dognozly dedusit
 Po co ad tres Ordines na Seymie nalezato servatis solidis
 solennitatibus czynnie. To Sobie Rada Grodzimska z Rey
ventois

Resydenow Seymu Lubel. & Iozona przywla
wszy pytaon viz in quo fundamento te Rady i
in virtute eius rzezy robione, to bez wogipresna kazdy odpowic
ze in fundamento Seymu Lubelskiego Rada & in virtute Kon
stytucyi tegoż Seymu Titulo Resydenow de Boku naszego, San
cta Konkluziij, Decutio tej Rady, bydz powinna. Inz intonem
de validitate Seymu tego medysputuj, Trzymam go za Prawo
Ale dopiero Rada Grodzinska in omnibus punctis & clausulis
wedlug tej Konstytucyi sprawu wypowinna, bo te tej Dusia
Tenor rzezy Konstytucyi taki, Ktory Ichm. Resydenow ten
& Senatow jn Czestoch. Ordnie wedlug Konstytucyi anni
1590 y Anno 1690 w Radach swoich in tote sprawu sij ma i
y powinni. Nappozd odzitam ku zdego taky kolewki dygnacien
cye w rzezach maigego nie ty lko do Konstytucyi 1690 ale y
do parrycy bomy to wszy sy zapamieta co nam Resydenow
do Boku Krola Jozfi. I. P. Jona Trzeciogo szkodliwego Wol
nosci y Prawom naszym zontacoch, Jdy rze napadom na drugy
Konstytucyj Anni 1690 zdumiewam zycy za ausus porcat
miki Konstij Grodzix byt directe stra Characterem suum
in convulsionem futuro Cardinalium discernere ex conclu
dere, bo tam directa verba Konstytucyi, Ktorym Panom
Deputatom zapetng moe dajemny autoritate conventus
ptis o wszytkich rzezach pto ewyry Turckiej y Polku in
gdzieby go zawrzyje przyszle nalezych, y zgola owszytkich
sprawach bezpieczenstwa od potromnych Nieprzyjaciol zachodz
cych z raktery kalwiek miarj na Apety przychodzycych gwaltow nie
z namu popotu obmysliwac badze. Traktaty zczynac y koncye
bez wnoszenia i ednaki seroitater y niewolna korony W. L. y
Stanowic y koncye wszytka ku Dobru Repolitemu okrom sta
nowienia Prawa takich dawnych albo nowych ruszenia, y nowe
go takiego Podatku decernowania, obrozenia Belli offensivi
na Apety dozego i exeliby potrzeba byt, nowy Seym ma bydz zto
zony. Te sy wyrazne stowa Konstytucyi wedlug ktorej Rada
Grodzinska sprawu sij miata przy najmniej, bo krol Jm. I.
August ai Repub. na Seymie directe do kozakow z korony
te Rady, & Consilianow na niz emittuit. Uz tu teraz in Contra
rium wszytka, tu nie kazé Konstytucya wzruszac Prawa
swego, a Rada Grodzinska nie tylko Grodz votum ale Cardina
Epumun violavit jus audenda moneta, pozwaliwszy sobie,
Cuius

130.
Az przeciwko Prawy zwyczajom dawnyemu
Konfederacji Karbowej Radomskiej Komisji Seymowi nazwa.
czonijch ex Senatu & Członkowi Ordine autentycznie, a no-
wych postanowienie adempta facultate Seymikon eligendi ko-
misarzowu. Az in contrarium Konstytucji gdzie zabrania
nowego iakiego Paktu decernowania. Materiał Seymow
nie tyłko determinując Komisji która iest Leowska elegu-
wae militari modo, bez Seymu bez Seymiku bez uczynienia
separtycji y dyspozycji absolutie krzyż. Owtemczas
kiedy iuz nie tyłko eruyrowany kraj, ale przyzkości spuste
szeniem jego altitata nobilitas modum sustentacji nie
ma adopieroz Poddani. Wtemczas krzyż wyprawu. Dymo-
we, Konstytucji, od Summ na zastawach y Argonzie, zła-
chcie per 6 Flor. a Cento plauu, a drugiemu teraz y złoze
Provizji nie uczyni sta zlotych. Quasi non sufficerent
tak wszelkie Konstytucji przez wojsko sine Lage sine
Fide sine fine od ziemianow wybrane. Az co Konstytucja
offensivum bellum ex hoc consilio zabrania wprowadzac
na Spitz. Liux Podzemski evidentissime anunctionem
armorum offensivorum przeciwko honorie Szwedzkiej
miasto Traktatow do których by li i Sch. m. Presidentes
iako constat teyze Konstytucji Lubel. titulo Residentum
na koncu napisanej na maczeni zawarli. Az provide bellu
offensivum ac iustas deinde port factos sanctę firmiter
Tractatus vindicias na kartki nasze zauigga kiedy nie tył-
ko assistere armis Kris Moskwe determinowal sig, ale
na Baze Moskiewskie accepto Libro podpisata y podpzy-
sigta. Do tyłko Sejma Podzemskiego pro Repub. & libertate
sprawita, wzrak iuz teraz tego zacydnany probowae. Ustę-
pit Król Król August a pratenionibus ad Regem & Comp.
habitis y teraz y robz swoig do Historii. To by tu na ten
czas Confederatio, iako iuz minores curas maigz, bo iuz tyłko
circa Leges Patnas & Libertates stawamiata. Niemielimy
tego Scizsca, lubo lazymis prawie obratio oculis vno
patiens Nobilitas, prosita dyskrejji y misericordia aby
albo do obronienia jej swawolę, Konstytucji wybieraig cyn-
tali cieszkie y rabuig cyn Dwory. Zlakue saram porontatij
zorzuzata zce Confederacja Sandomirska y do kasy zebra-
nia jej dopomogta albo skutecznie radzita o naszej Wolno-
ci na cozesmy jej z Konfederowal i ex eli in perpetuas calam-
itates

tates tytko, y niemogę to się uprosić, że muszę
niby factu consensu publico. Król y Sandomir
Kontrybucyje wstąpił do Władcy Władcy, a sami ich Principes
Sacordatus & Seniores Populi. Obdurali się, & innoqua Regni
to Sasami to Kozakami to. Mnożkami co raz strasząc rebus
subvenientibus suis. Przejrawszy się tedy Kaczy w tych
Punktach, o których Konfederacja Sandomirska powinnabyta
ex Juramento sui. Starać się wykonanicy obrony y obrony
wszystki ze do tego samego punktu. Apłety nie przyniosła. Przej
Zygnij się w szkodach które ad tej Konfederacji do ty Apłety
cierpi. Najprzód na tej zacyty się arcum scriptioes Ma
gnorum Nominum za ich podziawie w tej Apłety zastugi
wszakże czaspo kazal ze nie winne confiscationes, tak
Dobr kowci elonych iak y Szlachetkich Personis non convin
ctis nec saltem accusatis. A Rzy Ludowcy pokazal ze
w tej teraz na nich ze samych obroato Consilio, które za
wszkie gdy malum consuli bywa pessimum. Tam się wstę
ty. Violentije spolia & Rapina jusq; datum fuleni confede
ratione ieszcze non conclusa finaliter, bagazyje po S. P. Sta
rosze Nowomieskim ad successioem Legitimas MW
JM. Pani Belskiej Włodowczinij idge poręgowanow
z Patem Lubnickiego zabranę, nuz polym z Szkut S. P.
Nieborczyka JM. Pana Krakowskiego Argenteryi, y tak wielu
mobilium evacuatio violenta Cou Konfederacji. Powatę
potrzebniejszy do pieroz po Krylowach, Malborstach, Louisach,
Rydzynach, Lesinach, Warszawskich Patkach, a z tej Kon
federacji zacytalić in primis captivatio & in carceratio
Ludzi Podnych a niewinnych. Ta Konfederacja sprowadzita
byla vindictas armorum Subditorum do Władcy Sando
mirskiego. Barozumiege Szwedzi ze to Władcy Sandomir
a nie prywatne, nie które osoby ty Konfederacji. Przy maly ze
to od Władcy Sandomir, a nie od miysca pod Sandomirem
gdzie się robity non nulla roznych Władcy Subjecta chęć
w niej w ciągu consequenter cały Apłety y pewnie bybyli Szw
dxi mero hostiliu partypili sobie gdy by było Władcy resimon
tu nie uczyniło. Ta Konfederacja nie byłko approbowata wzy
cie niewinnych Partow Władcy Sandomir, ale Senatorow
Principes Nobilitatis Marszałka & loco Consilioru rapere
n habuit, neque consensum nato y owszem Odymans Gmł.
Serajelstionu

131

... Eym IMC suam aywod xi in nocentiam /
dawczy. Konfederacja Sandomierska iest przy czym
tak wielkich Szkod y Klun. Apłej dla Mo kwy y kóratob
lactendo cura vanis promijub, ludze nadzieiq dla swych
Interesow y wydzwignienia maleforoni obreguui, Drugow
apparentiam Consilioru Interregni, paturu kaptarow pocwa
y pokazuję y niemi terrendo in fontes in nocuorg' promen
do latuis extendebant malum & in nido Aquila patiebant
quidj can bubonem. Jest okazyq miszereoria proventuow
Repub. & mensa Regie bo te wszystkie ad dispositionem
suam podobierawszy wielkie w nich bakt mercenarij w
wszystkich Szpach y Minerałach poczynita Szkodj. Tak
Konfederacja podobierata Ob konomie wszystkie pro suo
commodo y tym pro Arbitrio suo rzędzi y ruynuje. aley
prywatny Skarb Wadzwa Sandomir. nie iest wolny od
afsygnacji Konfederacji, nie tylko publicznej, w szakże
szedy Skarbowe uczyrniq relaijg. Tradit na otatku Kon:
federacja Sandomir. jurta. De vindictas na Apłg
czego abunde doznaiemy per causata tot perjuriam aper
tissima, w niwee obrocenie ubogich Ludzi, którzy z swa
snych Domow swoich y Fortun wyppozoni od g lodu umie
raiq. Propter miseriam in op uru, ergomitur pauperu
nunc descendam dicit Dominus. Rozpuscita na wszystkie
nefanda ce legero populum Konfederacja, kiedy w tozyszy
innocenti populo kapturna oczij: zby stante iustitia
nie widzial kto komu iako do kuczai bez szdu bez sprawie
dliwości: / noru przymusza. Czego etiam et absolute Domi
nio nie masz. De tedy dozywego do kuczaiqce y w kros
przezaraiqce sz Konfederacji Sandomir. skutki, y spra
wy ktore czas sam indigital kazdomu w tey nas nie:
woli circa Libertatem a wrzezy samej na ruiny na
szę sprzyjzong tozysma. Bo czy nie lasnezy y teraz
Dowody sz tego, roztozono woyska przeciwko prawom
przeciwko zuyeraiom eum Summa violentia Liberta:
tis po Dobrach Szlachetkich, nie tylko Lotnierza, ale
te musiaty przechodzgeyin sz spriey sca na miy sce
Regimentarzon z Duk Dywizjami, lednemu trzeba
by to wydać kontrybucyq ilq nakazal. Drugiego potyn
przychodzgego na kantony przyiqcy zywie przeciw
my

Limy. Trzeci znawu dla zabuntowa co ch... 2.
Regimentarzy przez Kapitulasię Komę...
Wdztw. Summy po kilka dziesiąt tysięcy Talerow wydzie
rali. Od tych Regimentarzykowie przez Agardy znawu
nas trzymali & Summas extorsionibus nie tylko sz
wyżywiali y z Kommi ad lucum, naszym ziemskim
Chleber, ale etiam rem Domestican augebant. Aprzecho
dy co mowiq, y tera więcej szę Chorągwie Seigg nie, a
piata to wszystko Nobilitas zaku kama, zawoio w ana.
Orax do Hetmana co raz do Konfederacji Supplikuje
az na to responsy pełne zarłow cum summa indigni
tate Status Nobilitaris tylko a wręcz jej samej nie
posłogowano y bardzo jej inoproszam popularo, y odgoda
umieraiej nie Chrześcianstko, nie tylko nie katoli
ko dogreg. Asprzyżzenia przy obronie Szlachectkiej
wolności jej prerogatyw et se curitatis Domoni y Dobro
Szlachectkich. Konfederacja Sandomirska spioniu
ujmie o takie szkie Szlachty oppresyj. ne gemitus
pauperum pervenit ad aures eius, ktora in profundis
Premi Contemplationibus videbatur degere. Nie mogły
uiz znawu dluxey generosa pectora Reip. tej niewolna
sobie, ktore nie tak miały od nieprzyiaciel jak od swoich
wroystk. Pozyrnaj sadzie o sobie porozumiaowzy sz Pro
vincialiter z drugimi Wdztwami red eunt ad prima prin
cipia ktoremi nostra eruit Respub. przenosiq concilia
in Campum ktore były damnaa desidiosaq sub testis cheq
iq uige o swoje przywody y szkody; cheq zabiedz domu
zeby tak strasznie na nas niewolnon extet Vertigier.
gdzie uiz do takiej biedy Szlachcowi w Domu siedzie
przymuszonemu przychodzi ze modum vivendi z Longy
dziemi, nie ma zeby sz zbygowac tych Trybutow Kamisji
Lwowskiej, ktore bez podawie absoluta potestate anculcata
Libertate na nas wtozono, cheq pokazae o tworzywazy oczy
y Woytku y Hetmanowi Apita ze jego actus nie approbuie
ze sz czuci iako Pani in Juribus suis, szory y priori aby
te Woytko ktore famelico dente viscera Reip: corroduat
przeiwko nieprzyiacielowi convertantur, y tak pogodna
non

na kilku osobach niezgody; Apłtey o karcia cha 132
wymagaliby z prozby, aby się więcej opprimowal nie da:
ta, y tey biedy, y Kontrybucyi Lotnierzow kich na zimę w Domu
nie zontawita, kwota czemu gdy z poprow, postug da.
wnego Prawa wzbudzonych narmarony Liard General
nij sto suię się do praktykowania w takich warunkach
Sporobow pod Koresyzniew całej Małopolskiej Prowin
cji: Az w zachwyceniu będzca Konfederacyja Sandornis:
y gębo kicy po Moskwię y Sasach Kontemplacji na
odgłos, ze g łowę z tey niewoli podnosimyj: Ouci ta się
az tych ze Lotnierzow y Kantow zprowadziwszy, którzy
nas oprymowali y Dobra nasze woiwec obcziali na
Seymich Im P. Dyrektora (i) w bogday by to nigdy nie
stychae mię Konfederacyji Sandornis: in major em
oppressionem nrar, na tych miar do Opatowa pro
wadza, Chege tam piern, tam salutare, tam stoptatu,
opus captum impediře w tey niewoli nas uirtuę na uie
Ki trzymae. Moskwę, Sasami y Ko zakoni: Straszę
imponendo Koniecznie abysony Sancita Konijuji swo
wskiej trzymali y Błę kuciję militar em przyięli,
in casu cas impossibilitatis dosyę uczy nie nia, Podał
Ki uchwalone: a wpretenyach do Woye ka przy Wodztwach
przy trzymane; wydali y pod Flintami y ptaciu ubogich
Ludzi wy mod now anem i che to utrzymae Leges q' al Plebis
cita coacta reddere. Nie utrasy rozumior (i) y owszem po
winnien;) Heroica pectora ktore tu zawrze Wodztwo Sando:
in nativo solo suo miwae xwój kto. Umiale y umie po
tentias Panow a curire y ad iura aequalitatis redigere, ile
tych ktory tu sine ullo merito cresendi causa przychodzą
znaydziej i esze rozumior choe w tych Konjunkturach
w Szlachcie ktoryj wspaniala katonowa Dusza ktora ob
viando tantis in convenientijs uoce uetandi zawota. Crean
si mihi Phalanges militum y uibus curiam circudediti
ruinamq' miraris ostendes, nunqm officies ut ego propter
exiguam miserumq' sanguinem in eum tam in pie
conatus itra communem Libertatem y Kemp: emmo
dum assistans. Desi dextre his diebus Wodztwo Lubel:
stane to ktory omnibus actibus Konijuji Lewostkiej
reprobatis

Reprobatis et dirutis Senatora Suego vni
vni tey Komisiji et aliarum in conuentione
Usiada na kon. Libertatem e iura sua defendere z niemi
si z niemi. Doz Belskie, Ruskie, Krakowskie, Owarie, Smol
Chelmski. Ziema robi idq na zlaro Konczynski a quo
Salus Patna dependet, z amze y Wdzstwo Sandomirskie
ia ko ient pierwszym poczynkiem Oliberacji z niemi nas
y siebie cum toto Consiliorum negotio, ze sie prze nie sie z
tego Seymiku, nie wzepi y w tego sie guberniu niada
ktorego sprubowata dyrekcji, nee patiet nee foret tego na
sobie dluzey, ia ko Surotbluie za czto by praw Impens
Kto mial do takich przy muszal in conuentione i na ko
ze sie przygotowal. A kto ieszcze dos konaley rozurric
co sie to dzieie, niechay ze przetarwszy sobie oczyj y taluier
ciadto z prochu profundius wey zry to zobaczy, y przy mace
to ten Triumviratus nie na to sporzadzony, aby mial ten
perpetuum durare, nie trzeba sie tego obawiac, Lnu arko
wali oni dobrze ze ich prerogatywa fluxa et caduca w
rzgdach tey Rzeczy. Awanturu zadnego tu ztgd z Polaki
sobie nie obiecuiq, widzqc ze mieysca zadnego nie dostrzy
tego y nie zrzuynowanego jak w Polozcie tak w Litwie ztgd
by sobie na przyszly Rok mieli obiecuaie intrate, niemasz
Ale na to aby Nobilitatem et Kemp. in Sacramento niqj
Konfederacji Sandomir. v metu continuo armorum
suorum trzymajqc sie niqj Coram po extremo zaszcycali
a zato pienigdze sine numero brak. P siq dzieie w spo
mniece kazdy sobie moze, a w rescie in Historijs siq doczyta
ze nari Anteseptuowie trzymajqc z Moskwa wojny
zawsze Batalie y Tryumfy vnoszqc ich otrzymy w alia,
zatem w szycetkani kraj utracali, nie przez wojny albo
zawciowanie, ale przez Traktaty; z awzesmy co zgubili
co holwiek Wdzstwo Zadnieprskich ukrainij y Portce naszymi
Moskwa popsedit, n jure armorum, ale przez Traktaty. Pan
skie, acke a na pozor y dla woyska y dla Rzeczy dano nullum
Ktorich major pars privati est. Pienigdz mi zjed nas
przez wszystkie czasy Moskwa utrzymata. Pienigdze traci,
Ktady zawsze z nami Tatwe zrobily. Lubo byla wojna
lubo vi armorum przy muszone Traktaty kraiu nam tego
obronily. Wszakze y teraz w tych Konjunkturach pownie
by

by... ka zaryta ziemni Pola kiedy by Ministrow
 pierwszy... to cent Nard Turcki naturaliter napisany
 dzi chciwy tym nie utrzymowal. Na Dywo nach Morkal
 widzy dobrze wicini Ppes, ktorzy nam po przywiadali. Polya na
 sze Maxymij y Ligamenta, ze niui accedente consensu
 totius Repub. moze de cerra prxeius Kardemu etiam
 injuriatm awoyna y dla tego pralty krami Panskiemi
 cichemi etiam graui Litro gdy tego potrzeba waly pryalis
 do kupowac' non nullis niz to co wozyme, ktorzy wicimus y
 zaczepe ro ro ut, lub woyna w kraj swoy wprawadzie
 Tak zapamiy a naszej rowozie Brandeburczy k czy:
 nit maige swore Subjecta na Seymach, ktore Aplicej nie
 dopuszeraty upom nice sij o swoy kraj waly. Co y toraz
 Swice za' Mola Imfi Augusta statosij o' oblyg z esmy
 go musieli ieszcze okupi, maige tak wielkie pretonije
 do Brandeburczyka. Nuz conjunctis Armis kudy
 Staneta prxeius Turczynow, lubo to byt publicus Chri
 stiano Mui hostis. lubo uiz za odebraniem Uli dnia,
 a co by uj byto pewnie stata, gdy by nie armis Nostris
 przy Bozey pomocy pierwszej Krol Imfi Jan III od
 sieczy byt nie dat, nie mogliemy sobie inaczey pod
 chlewiige, ty lko z esmy Subjugum Ottomanicuro
 przyidxiemy. A portarom u nalezli sij aw Ocyzynie
 bazy, ktorzy o tej Konstytucji nie ty lko dyputowali
 tak Suigobliwicy ale za' Pralty kq Francuskq slyso
 natym rwaie chieci. ledwie sij violento prauie y z wielky
 Mola Imfi nie bozrzy ka spesy za Konczyk. A tez te sy lwan
 tarze kamskie te majdrey Plakty a bez sumnieniu bydgy
 do wyuzszrenia sij w Honory y Fortuny sposoby uendere
 auro Patris Dominiumq' Potenter inducere. A toz sij tez
 to y unas teraz dxiie o to krotki graig. Nie idzie tu o to
 ze zta Oteheja bo by waly gawze a por. acceptiones potyn
 sij naprawity, ze nie sprobony. Krol ad gubernium in ueniu
 wy bo kroleu przy uiaig gdy uin trzeba. Nie o Traktaty
 szwedzkie bo y te ultra ciuitatiati nem dobre. Ale o to ze
 sij obligawali Parowi dotrymal tego iz woyna od nas ad
 Imperium Monchow nie obalisc ze to weryetko przepadnie.
 O kolwiek Polski y Litwy iak dawno tak teraz zakrosih, ze
 to przyidzie w Amnityy, co kolwiek szwed exorbitancji
 Spurtoszonig

spustoszenia Pracoow nie oszacowanych do
ruin. Za co wraz Sierze Millitny licze Rply
a Wojsko ludzq y na kredycie mylnym, naszemu mu prze-
ciu Prawa Wolnosci y wszystkiej raijow fortunami ptaq
utrzymuq, tak pggodny o kazdy Rply dawna pozdany
liver malevo lanuro aliquot Personarum tamucie y opuszcza
dla obzydlego Interesu przeciw wlasney Ocyzywie. Aze
by nie do Konca tamzey Strony urazali; y Potencyi Szwedz-
kiej vindictas nasiz nie zaciqgali. Szwedow nieza cie
piaciq Moskwi nie pomagaiq. Ale chociaz y tak dosyc
dla Moskwy czyniq. Bo iezeli morna zeby przy takowych
Potencyi Konjunktaj mogla lubo tam grandis wytrzymac
Monarchia. A tymczasem zapatrujqc sz na Salz Groma-
rum Potentiarum internam valent ruinam. Wszy et kie
in genere Dobra. ale nay bardziej Elachetie bez respectu
bez Dyskretyi farragine woysk sine numero sine delictu
sine notitia; bo teraz nie tylko Rusniaczom, Szwecom,
Barbarcom, Szotom, Cyganom, y Zydom godziq byd z Polnu-
szczami, byle Woloskiom zeby to tylko rabowal Rply
a nie ratowal, odwozil a nie przywozil, chyba kobyli
in voragine oratruicy z gubyn pfgozc nas ruynuiq, y
suni weci obracaiq. Tak dalece? ze teraz cantabit va-
cuus. coram Calrone Viator. Tertie tedy vine mediu
in tanta acerbitate fatorum salwowania sz, tylko po-
rozumiawszy sz Rply Wdzrown z Sobq clare z Imc.
Wdq Betzkino iako tym na ktorijw rzec wszystko za-
wiasta, poyse odkryc intencije y mysl swoie, Ktore in-
tunis pro cordis du sui musielismy propter rationes Staty
Ze my Krola Stani Stawa nie odstapiemy, ze Wogry
tak Szwedzq tak sprawiedliq przeciwko Moskwi cz.
probuiemy na sz cie zapraszamy. Oparqdek lepszy do
Woysku y zwinienie tak wielu Wostkich Chorowu pre-
tenducem, ze satis fakcji indamnio v tantis poten-
sionibus ad wojska nie odstapiemy, ale sz unie mi
liq udowal chcemy. Ze tyborny Dysporijaj zeby bono ordine
na zaplaty profe Woysku szta, in szg miec chcemy. Ze na a.
mnistaj szdq nie pozwolamy y owszem Edmuni strajaj Pro-
wentu

134
w... Apłtey: Apłta Notu Pro teur tego Korre: 134
varze... l'cu lum do chodze bydq. Zeby Cursus Juritice
po Grodach y Trybunatach tamawony od ni tego nie byt miec chce:
my: Zeby Komisija Swowska ubi no cwa Legibus & Libertati
znie siona byta prozemy. Agdy Hetman naszy rozolucy y stu:
sznyq portulacnyq uwazy y obaczy nie bydzie miat zadney rany
przeceie temu y z Apłtyq nie zgdzaz. Ktora caw ministerij
Aquila expectant Decreta Senatus Populiz Poloni; zawsze ale
y teraz nie wzypiz. Aierzeli by tak obduratum byta cor ma
ten czas dopiro Apłta uteretur jure suo. Teraz zas omni
Civilitate & Summis officijs certare nalezy: Apłtey z
Hetmanem. Przey trawszy sy tedy in speculo Exomplorum
& pura veritatis lubo teraz ieszere do tgd in Limbo miserias
w ktorq nas per bella, in ventione Konfederacya Sardo.
mirska wprowadzita zntajomy, mozem y z ciem nosci
tym czasem ductu Cynthia rygdoby w asy iako Jubar
Solis na Zodyak nasze ex Plaga Septentrionali nauwoe
wszy sy nas nie oswieci.

Copia Instrukcji Ichm. P. P. Do Tom W. X. L. do J. O. Xcia Jmfi
Prymasa z Kongresu Wileńskiego Ichm. P. P. Delega.
tow Woiewodztwy Lwiatow Litewskich.

Posuj cona in Summitate Ordinis Senatorij lux Primalia:
lis J. O. X. Jmfi Prymasa Koronij Polskiej y W. X. L. iako lu:
cido scintillans lumine splendor, gdy wszelkie Prymacy:
alnej Swej godności przegłdaz Miestonia dojzree to irretorta
pupilla moze zgromadzoney pod ten czas Prowincyj W. X. L.
ze nie rozzerwanych Praw y Ojczyztych Swobod x Koronq Pol:
skq spotem koncentruq, sic ut sacra zachowuige unionis
vincula, iako zawsze publicznych Obiad y nie wlatqcego sta.
ranio okoto Dobra Popolitego zachowata conformitatem,
iako y teraz na Reputacnyq Woyaska W. X. L. Prawem Coequa
tionis Junius pozwolong y na wlasnych naturalnych At
tencijq zgromadzona non dissona voto nec dispari forma
postypuige, lecz forem Antenatorow Swoich in Partionem idge
Majestatu J. P. M. P. M. M. ktoromu najwolnicysze & libera
subjectionis iako wolnemu nalezy Narodowi oddaige officia
Stanpolskiej Wzary y nie od miennego dotrzy muige Pre:
dysa. I lubo by nas nay chwalebnicysze w g r a z a i g c a i n i:
tonciji, aludax femerarys didis ludzka interpretacya, albo bez
nee magna patients exurgere taudes languidos obreventia
lioor przeciwnym dotykaz rozamieniem. Myca Najroyzszego
Arbitra

Arbitra Plura, qui temperat Orbem, et sua ha
szernij Boga, ze J. K. M. P. N. M. Patrijs circumsc
za podanego od Boga Wolnym Narodom uznawajac nie naruszaj
na religia y Obyczaje Swobody inviolabili zachowac chętny sta
lu. Doninąd tedy Jm. P. P. Polowic nasi in expresse culta & de
mistra veneratione, ia kiej J. O. N. A. Jm. P. Primatialis exposi
tiones, y nie tylko niezgaszonej Wojny, lecz y nowych Mact
nawij o kazwie sija intereja, et oriente fulmen temetur ab
artus, a najbardziej in dies grauescentibus fatis episcie co
raz Commisjoryatu Saskiego, w Wolnym do tego Narodzie nie
praktykowanego swiatka nas impozycje, tak dalece ze gdy
ze gdy po szwedzkiej y Moskiewskiej w kraiu naszym Deso
lacyach, gdy smij Dobr naszych za czli restaurowac ruiny, Ali
sci niby czwartij stran Apłej prodigiousus Wolnym Narodzie
Partur nimia licentia terret, kiedy wymijalnemi cektorjami
bez zadnego respectu. Supra conditionem Status & Meriti
w Dom Szlachecki sciagac exekucyje cyrkie per contentua
Nowych Podatkow innovationem wojnoga Kontry bu cjes
a tak publicznie w Dystrykcie restaurumy bezpieczenstwa
prywatne Dobr naszych rabwie y zabiera facultates. Wize
upraszge Jm. P. P. Polowic gdy nasi abij J. O. Wey Jm. Prymas
ex gradu Prymacyalnej Swiej godnosci czynit remonstracyj
J. K. M. ze nie inijm in sijn kten wlasnych sil naszych Woj
sku W. A. L. obronyli listny sententacyj, tytko abij smij Do
stoicnstwo Narodu Naszego usz od profuvia sanguinis w
rodzoneg Narodu Naszego zaszczytali resolucyj, a sami sija
od wszelkich auxiliarnych insultow na zgubę Dobry Wol
nosci zasadzonych wiktorytowac mogli.

Copia Instrukeyi tym ze Jch. Kom. Panom Polom
do Jm. P. Pana Krakowskiego Hetmana. W. K.

Naj rzetelniej sja prawdziwych odgłorow expressej obzernej
chwaty zbierajcej Komput dbitarczajcej W. A. L. wodza. J. O. Jm
P. Kasztellana Krak. Hetmana W. K. Polukiej nie moze wy
razie deprekacyj, kiedy odważnych dzieł Antecessorow Swoich
wrodzone koncentruje resolucyje, Majorem unum ut Tutulus
Laudesq' potentiu, a przeto Prowincja injungit. Jch. Jm. P. P.
stom, abij cum profundissima veneratione nalezy tej demisji
remonstruic officia, to do niorsij, ze wż ceterumnych Narodow
przywalona impozycjami y Kontry bucjami wojcignionow
az do ostatniego Prowincja Nasza przysita wysilenia, kiedy
Commisjoryat J. K. M. Sastki iedne po drugich sine respectu
& respectu, walge Podatki zadnej nieczyniqe folgi, wozijal kie
melioris fortune prascedit nadzieie, y nas do niepowetowa
nej y tebszej oraz precipitat zgubę y ruiny. Jur. eto od da
wnege

iarna z rta obfite Dobra naszych depas est
 tot squallent luctibus Anni, idko bez obrady
 Obrony z rta obfite Dobra naszych depas est
 J. K. M. P. N. M. Majestat Panstw wrodzone Wolnemu Narodowi
 zaszczytne resolucyj, y oraz firmis summa Unionis Vincula z ko-
 ronną Polską niestarganą Samemu Wielkiemu ięzige Confragracyj
 na spólną Ojczyznę obrony własnych sił swoich wojsku w. k. l.
 obywatelskiemu contentacyj, aby s. m. y. contra ingravescen-
 tem Exoticorum Potentiam. Suismet Viribus dotate cernie obre-
 niti & eo intuitu na pozwoleną Prawem Congregationis Junius
 zechawczyj się repartycyj, ex merito Universalis J. K. M.
 Wojska w. k. l. kontentacyj, zarządy do uszytłych Stanow
 Kijerskich zachęcił od wagi, wzywaję ad summa virtu-
 tis opus. J. O. Im. P. Krasnowskiego H. W. K. Im. P. D. Portawie
 nasi upraszają będa aby succurrat viribus Apłteij upadajęcej
 Ojczyźnie, & ex grada Ministerij Sui concurrere raciję
 czego kolunę non ab acta Religio, izęgo majoran parta
 Sanguinelibertas, czego Patrijs granicrona Legibus Majestas
 J. K. M. P. N. M. czego milticij bespi czerenawo Stanow
 Apłteij potrzebował będzien.

Wici na Pospolite Ruszenie in Anno MDCCIV

August Wronj z Bozej Łaski Krol Polski, Wielki Dzj
 Litewski, Kustki Pruski, Mazowiecki, Łonudzki, Kijowski,
 Wołhynski, Podolski, Podlascki, Inflancki, Smolenski,
 Siewierski, y Czerniechowski, a Dziędzierzaj Reglas. y Gle.

Wszem wo bec z y kazdemu osobna komu otijan widzie
 nalezij, osobliwie Przewielebnym Wielobnym w Bogga
 J. W. W. Urodzonym, Senatorom Dignitarzom, Urzjdnu
 Kom, Wozyszkienemu Rycerstwu, Szlachcie, Obywatelan,
 y innym nalezęym to do wiadomości podajemy. Ze Karyj
 ktore Oycowstwu Sercu naszemu za pamiatka, kil kow
 Wstępk Synow Ojczyznę bez boznoie zadata, nec sumor nec
 pietas crudelibus obtulit ausis, kiedy Prawa Rzka dobrych
 y Podawijch, Bogga zę boznejch, Nas Pana, y Ojczyznę szcze-
 rzę y prawdziwie Kochajęcych Civium, na bliska przeszęty
 Wolnym Lierdzie Sandomierskim Stanow cacyj y wie
 rozdzilnej Apłteij, cęzwaig vintim cęzwaig per numero
 sum conflatum, Urodzonijch Deputatow Izrom adronijch
 uleczyta, y to nie wydane, obrzydte, y od wiekow nietychane
 monstrum, ktore cheiwa we woztrznijch mieszancin, za-
 wisna Dobru pospolitemu y Pokoioiu, y nie nasycana partia
 patione cruentorum Społiorum, z Karty buęji Szwadzkich,
 Warszawa

Warszawa dnia 17. Maj 1791. Conjunctio ratuige sig w
miejscu, w piśmie, tabe extraordinarynym, ale c
nie raz praktykowaną obrad publicznych, & individua compa
gis Symmetrią obroćta, y choy nym krus przelansow wybu
dowane Templum Libertatis, do zawziętej Imprezji y ruinj
zaszczyta; Jest za co Najwyższemu Bogu podziękować, że
tak Świętemu de Super blagotawit Dzieła w przywroceni
iadowi y Konfidencji Stanow Apłej Doc: Deus charitas
est & qui manet in Charitate, in Deo manet. Jest uż zcze
go cieszyć się przy łasce Bożej Wolne Narody sobie popry
sągły winy kowac wywrocione Prawa y Pierogaty w
Stanu Słachetkiego, o jus Electorale, Królów Panow swo
ich nie podaty in tempem seroituter, Tyrannicij ygu, & De
spoticam Dominacionem Króla Szwedzkiego y adheren
towiego, że ieszcze niget wolność, iget niezalumeny igto
wolny są oppresyjg Szwedzki, ne libera captivens animas
Krojęch Diocletiana persecutane Szwedzkich Komisa
rkow vere sanguisugarus, przyrussa y przy niewolki
Szwedzkie Duszy astituz, ewalgato aureano, ze uż potyow
nunquam, nisi armis externis, de Principatu certabit,
y Krole b dzie miał Wojska y potronną protekcję, Ten
Polakom Panowac b dzie, z kąd by niepochybric vel uni
versi interitus vel mutata status sequeret, bo by igi
nelo liberum Regnum, z geneta forma Reip: parata
ad fatalem vietricis Potentatis ictus ex sanguis liber
tate upadłby w taki zaenjro y ogromny m Proleturia
Ubiara S. Katolicka Krjmska, upadłby w szjęt kie ab
awo cewa Jura Cardinalia Wolności Polokiej, Ktora poty
przeszłych Wiktorow in Supremo Gradu Szczęścia y Stawij roz
ciognąwszy Granice Swoie od Baltyckiego aż do Farnego
Mora chwałebnie slymeta, puku in fundamentis Libertatis
& equalitatis stala, puku Jmie y urodzenie Słachetkie
tak w Mornicyznych iako y uboższych iedny cenz y ho
nor miato & jus vetandi wszyszej iako rznież o kow strzeżli
& pantate Junis & pena iednakowocie mierzyl, y dożyte bi
to na wronanie sig, Kzdemu bydx Słachetcom Polokim
zachowauigym Prawa Ocyzste na to pamietajgc Univerzoni
Juri nil derogandum quippe latefurum id corpus. Wjgc z eby
tak strasina fatala z katalanę tot procelloris & luctibus
Ocyziny do lendo non absorbeat naufragio, y z eby przeduic
jgc Generalną Konfederacijg tanto zelo & fervore wystawionę
in fundamento przeszych Konfederacji Szig to bliwji chd
obowiazkow & executionis Szymow Pacificationis y ortatorie
go Lubelskiego ugromowanę, y przez nas samych cosporal
juramenta sturidzonę, do rzetelnego skutku przyuo
sta

136
ego ab intra uspokojenie wasz, iłkich cod on d
cao sun
içe enoły, to on fidei ergo Deum & fidelitatem erga Unitatem
ejus: Tuż tedy wżigwuszj Dominum Exercituum na pomoc
& Regem Regum, w ktorogo to ust w kach Regna condere & pe-
rennare, y ktorj jako sprawiedliwz fozia, iustas repetet
na kazy wo przysięsach penas. Nam jus jurandum perinde
certimandum ac si quis Deum defellit. Te trzecie y ostatnie
wydawemy Wia, amawozq' vocamus bycauszk obligacjz, za-
grzewajzq' generosa pectora aby uprzeymsi y wiernosci
Wasze, maizc sobie uiz wydane nie dopiro sey miki in or-
dine de Namowienia woiennego porzq'ku o ktorogo wczesny
portanowieniu w tak naglych nie bezpieczeniowach, ze by uiz
Stato bynaym niey niewyprzemj: Te raz do tej Generalney
Konfederacjy, na poroz Juniona swoię dawszj, y one albo w
Trodach albo przed Duktorami y Marszałkami Swemi
pa przysięgajz, tym sposobem nie rozrywajz między so-
bą zgodę y miłosc Braterskz y fundowawszj conjunctis
Studis & unanimitate libertatis impeta in Arenam Martis
dla obrony Chwały Bozey y dołożenstwa naszego, Praw
y Własności Swoię y Zemszj wierniej chonby y Promocy
w nalezjtych Rynsztunkiem woiennym, & more militari
według Statutu secundum quantitates honorum & creditum
suorum, y podług opisanego porzq'ku w Konstytucyjach
Publicznich, y wyraznego rygoru terarni y szczy General-
ney Konfederacjy naszej, pod Rejumentom Duktorow Sw-
ich, a Jure portanowionych, albo in defectu lub in casu pro-
vacationis, onych od siebie obrony y ustanowionych
pospieszili y na dzien 24 Miesieca Wrzesnia w Roku ni-
niejszyro pod Szerebrzeszjn, albo tam gdzie szynj mogz
naszj inaydowac Gdzienij Stawiali. Tu najstusniej szę
Wojna, tu najszęcię lęszę, y Bognaehy li py sine Marki
do Polowi, szeregomy uiz przez zadne Prodku in tumescente
& insolente horte doczetkai' nie mogli, podudzi Kardego Same-
go Wrodzenie Szlachetkie, rozzarzj Kardego Serce y zarlucie
y profanowanych Swiętosc Boskich immunitas, poramj kar-
ne w Prusiech y Marowszu Kocioty, try y lamenta ludzi ubo-
gich, fluent egentiorum lacryma, a Domo Dei extra est
Durni Gdzienij Vindicta. Pamjta y cny Narodzie Polski
in equalitate status wychowajz, zezgubiwszj raz Prawa
Swoię, zgubiwszj Ojczyznę nigdy szę do niej nie wrócisz
cogitate penre posse, ne pereas. Polasz dawney nieustras-
zone Męstwo, izę w tym publicznym wniezerzeniu ad huc
spoliatis arma superuunt. Nie o nas tyłko, ale o zachowa-
wanie wszyłkich Swobod y wolności gra idzie, ktorerri effa-
sa Kilku rob ferocia, y nie ogarnionj ambitus ai hostili do-
testate

teritate, zgronij ad mentem & libitum Neap
sursum & deorsum wywraea. Odkryty ię tera
lignantur Praktyki y przeszłoletnie Machinationes, odkryty
zdrady; Kto po hoy trudnił! Kto przedał wolność! Kto rady
Nieprzyjacielowi dawał! Kto za Woytka Koronę Abielro.
Hetmanota Koronę Kapitulował, & per omnes aduentiones
y przewrotne sposoby y nieczciwe fabryki; struebat cau:
sas exitio rotro! Kto Poganą pomoc wzywał! Kto z Dwora
mi Cudziemienskiemu se kędliwie trzymal Korrespondencje!
exière in Theatrum Tragica. scena Authores, Publicati
& condemnati Scelerum ministri z ktoremi Kto bę ię Pol
wielk wazył po ugiwieci determinowanego czasu Tęcię autelica
& consilia subministrare, y tej Generalnej niepoprzyjmyt
Konfederacji, albo na gętosioney temere & rebeliter stanęz
Plekci; sobie samemu imputet, z obotrimę Prawami
Oyczyzstomy y terazniejszj Generalnej Konfederacji rygory
na niego extendent. Alako na sobie naszej do rnowamj
co ient w nieszczęściu nie miee ratunku w upadajęcy fortu:
nie podziwigajęcy ręki; takia Korony solenni iurejurando
Stanj Kęltej w zachowaniu Prawj Wolności aspekturowali
y toz samo fide jurata uigeminamus, ze przy Korciotach
Bozjch katolikich, przy wolnościach Polskich, przy Kor
nie naszej; przez wolnęgoty odebraney; gotowimj zię cię
naszję polozję peritum priusqę Reepōditum, y puki Panthe
naszjch Dwidziemjch, puki sit Kolligactich, puki wszelkich
stawaę bę dzię sporobaw, puki przy tej Oyczyznie, y przy
wolnocy Electorali Republi Plekci; do ostatniego zgonu Na
szęgo opponowae zię bę ziomj, Nie uda zię ani Inuasioni, ani
usurpationi scelerę in uicturę & in uictis Impositum Imponere
Szaręz Lem Bogę z rtozi niepocharadowanę, zdrady chybrosi
y okrutne na honor nasz y niewinnę Kęltę naszą pięnień
& in abyssum perditionis pogrzezj. Quum uero qui aliena oc:
cupauit, circa sua retinenda sepe laborant, ani Warsiaur sic
Conciliabulur, i ednym bez drugich Krola obierae mozej; te
zacne Narody ad Seruitem potentiam przycisnęz, & tumul
tuanoję opere przedsięwzięz wyjetawie y do Konczję Machiny
Tym crasem wszyjtkich Paterne napominamj y miltosicę
ruitura Patrice obowj z uienj, & per omnia sacra obtestamur
uprzeymami y Wiern. Wasie, abjsci pomie nionę Generalnej
Konfederacji sine intermissione amplecti cheicki; bo in Uni
one deus, in Unione Salus, a mar nie oddulocernie zateru ortatję
mi Wiciami Naszemi na Kon wsiadali; poręzdonie og rnie do
Boku naszęgo spieszjli; dla czego y tym Ktorjby respicere
y do nas powroci zię resoluowali fider, red euntibus accejum
wszelakie

wsze...stwo, y zapomniawszy wszystkich uraz, 137
Pater...o pandimus, iusta Graduno in Generali Con
federatione expressor. Urzędom zas miast Naszych Miastecz
senio rozkazujemy, aby w odprawieniu powinności swojej w
zgodę z popołitego ruszenia, tak iż sprawowali, żeby żnich
żadne służby wojennej nie by to mieszkanie, mieć chcę aby
ten Uniwersal trzęcich nbożnych Cwic, dla przyszey wszystkich
Wodztw, Ziemi, Powiatow, wiadomości po Grodach Parafiach y Mieg
scach zwyciężnych był publikowanym, co dla lepszej usiany rżę
w tasny podpisawszy. Pięćce przy usngę rozkazalismy. Dato
w obzorie pod Sandomierzem Dwia... Mesigcu... Roku
ia ko wjżey:

Manifesty Impi Pana Libomirskiego Kaszellanu Krakowskiego
ratione accessus & recessus a Confederatione Varsawieny

Ad officium & Adaptia Castrorum Cap: Craj: perstr: versa
ens Innoce Franciscus Dulaski, Tocillator Podlachie ob.
tulit ad Acticandum officio pnti Contr: Capitaneali Craj:
Inne Illis ac Mgjski Hieronime August Lubomirski Castell:
Craj: Supremu Exercitus Regni Ducis infrascram ma:
nifestaom, causam accessus sui antecedenti ad Confederationem
Provinciae Majoris Pol. nec non moderni recessus ab eade
enucleantem & exponentem, tum extra actum Electo nis
Varsaviae, nuper expeditum factam, manu ipsius propria
Subserar. Quam quidem Manifestationem officiu prens
suscepit & acticari fecit cuius tenor est talis.

Chęć abij sprawij y uczynki moie iacone swiatu y całej Honorie
Polskiej byłij, y wrodzona Cnota y wierność zjclawiośc moia ku
Ojczyźnie moiej Matce moiej sub censuram, y pod opacine, u:
mnicy wiadomych rzęcy, y nie chę trjch mi ludzie nie podpadła
interpretację, wydać in publicum ten manifest, dla przejrze:
nia się w przyezijnach, które mnie do Confederacjy Wielkopol:
skiej pociągnoły, y dla ktorij teraz od pamiencionej Confedera:
cji recedendo, ad Corpus Krpkej Stawajęcej, przy Królu Impi
Augustie legitime ngem panujęcym.

Najprzód niech mi się godzi sine iactantia namienić, że dę
terem Przodkow moich, ktorij acerrime zawsze przy Prawach
y Wolnościach Ojczyzstijch Stawali, y dobro powszechnę zdro:
wiem wtasnym, y Substancjg zaszczycałi, do tego zmitożi
lat moich testimonia Coetaneorum aplikowatem się abjw
ter Ojczyźnie swiadczyl zjclawiośc, wojennę strakidigę ustę:
żę od trinnartego roku młodości moiej zaczęwszy aż dotęgo
podeszęgo

podzielnego, w wieku, zdanej nie opuściwszy
i tym publicznym Rpltey ajuntendo Radom. i
pnie do honorow, y do tej naypierwszej w Senacie y do woj-
sku przyszedlszy gadności, poczuwatem się w powinności
iej abym odrzuciwszy na stronie wojenne respektly, y przy-
watne Interessa był powodem bonclibus y całej Rpltey w tak-
cyjskich kontingency terminach otatrney zgubi swolcey, do
przedwzięcia zdrowych Rad, y skutecznych sposobow
ktoremi by się dzwignę y ratować mogła, przy zachowaniu
in integro antiqui Status, y poprawieniu Swobody y wolności
Obyczajnych zgrontu ruszonijch. Uważatem iak potrzebne było
Rpltey, po tak długiej wojnie Turckiej, utrzymanie po-
koju, ktora w wielkiem exhausta Kontrybucjami, trzymała
przez 20 in circa lat, znaczną kwotę wojska, a zmuszając
większą część dla upulgowania sobie w podatkowaniu, y nie obry-
zliwszy Koroty na utrzymanie kontawionego w służbie żołnierza ani
natekrutowanie zruynowanijch całej Regimentow Piesznych, w któ-
rych naywiększe sobur militie ubespieczona zawartym Pakow-
dwarumowata się y nie była in statu prowadzenia wojny, y zkad woj-
stkie moie do tego obrociatem starania, aby nie wchodząc w dalszą
wojny, starata się w niej w Traktat Pokoju z Królem Pruski-
szwedzkim. Te najlepsze zas do tego zdaly mi się sposoby, gdy
dyffidentia inter Majestatem & Libertatem, zokaziej racijstej
woynij szwedzkiej, a ztąd odia & dysensionis, inter Libes &
Audis partium pochodzące zagescity się, y kiedy ani Rymij ani
żadne publiczne rady medelam nie przychodziły, ale y burzycem ciz-
szę przez nie były exacerbaije & dissuniones, lepszym moim sposobem,
nieuważatem iako aby przez Generalną Prowincoji Łódzku
Lum Powiatow y całej Rpltey Konfederacji ktora by się miała
independentem a majestate, methodo nie raz w Rpltey powstr-
cala? pomienione usmierzyć dyffenzije, ięwsz się unitis animis
virebus & Consilijz iako nayskuteczniejszych środkow gruntowne-
go uspokoienia Obyczajny. Dla tego zas zycytem Konfederacji
independentem a majestate, aby Król Pruski szwedzki przijęł
mediaciję od Rpltey do zgody z Królem Pruski naszym, ktorego ar-
mus persequerem, Rpltey zas z swoję odzyskał się przijawną com-
munem unig chec mite causam. Takoz riktomę stuszniej y przijaw-
iciej do mediacji brać się nie nalezato, iako Rpltey: ktora była pas-
siva cierpiąc niewinnie tak wielkie onera belli, aby iako nayprz-
dziej porządani strzymała po koję, ktorego przez Generalną Konfede-
ciję riednoczenia latwo by doryć się mogły, ani Król Pruski szwedzki, mogł
negare przijęcia mediacji y zgodnej Rpltey. Królowi zas Pruski nasie-
mu nie nalezato osobę swię do niej interuenire iako Patryj y do pro-
wy nalezycemu bene fit in sua causa iudex byz nie może. Dla tego
Król Pruski szwedzki nie chciał acceptować mediacji przez wypra-
wionych

pro...
ze...
zar...
neralną, a widzące Władztwa Wielkopolskie na ty napady były
drogę, z Konfederatami się przy wdaniu ichy Królu Imfi, miatem
iz da dobrog spodziewały się przez się zupełnego uspokojenia
Aptey. Ale lubo zachodziły Suspicie, że paucorum mollitia na
oniaty cos in recessu, & p[ro]tentioni obicito, spodziewalem się ie:
dnak że wszystkie wojewodztwa na ty drogę zgromadzone
taeno mogły były zabice takowym Intencijom, y dla tego Paj
iauiot morich, do tegoz prowadzitem, y Listy na w sztyt kiedy:
miki nie raz pisatem, zycząc aby Władztwa ad unione y dopol.
nich braty się obad pro bono publico, a do zabitych Wielko
polskich Władztwach Konfederacji in co supposito, że gdy wszę:
stanie Władztwa do niej się zgromadzą, y selectissima c[on]milita
Capit a radzie będą, takie Królowi Szwedzkiemu podadzą me:
dia securitatis, ktoreby się fundowały na dohmatyckich Sposobach
uspokojenia Aptey, one na szkodliwych Detronizacji zamij
stach, z ktorych miarło pokoiu, dyszkiego trzeba było Lawrze
obawiać się zamieszania. Pewnie zgromadzona in unum Ap[er]ta
nie puscataby była violentis subiectis myslce o Detronizacji
zważywszy szkodliwosc in publico iniey konsequencijes
zwlaszcza że in szę plauribilia znajdowały się media, do
ukontentowania Króla Imfi Szwedzkiego, y obmijlenia
mu securitatis od Króla Imfi Naszego, a przez one do przyuro
cenia y ugrozowania Konfederacji we wngtronej inter
Majestatem & Libertatem & in unum p[ro]paramenty przed
przyjściem ieszcie do Konfederacji proponowane odemnie były
Stancta by była porządana między Królem Imfi naszym a Kro
lem Im Szwedzkim zgoda, przez ty medycyę ziednoczonej
Aptey, y cieszyloby się wie było dawno cale Królestwo zupełnyro
Pokoiem, in quantum by zas acceptowane nie były, dohmate
securitatis wynalazki, wie w ten czas aperta pokazataby się
Króla Szwedzkiego hostilitas, ixe non cofine wszedł z Wojska
mi w Polskę, iako się przez publiczną orwaderat deklaracyę,
Ap[er]ta zszednoczona przez Konfederacyę y swoimi Litami
przez szkodliwe poutki y kollygacye zważyaby się była senio
do obrony swojej y wojowania Króla Imfi Szwedzkiego, iako wie
Nieprzyiaciela chciatem aby y Wojsko weszło in natura sey kon
federacji, naywiększe in umocnienie, y dla tego datem był
Podymans P. Biernackiemu Regimientarzowi Partij w Wielki
Polskie Konijstencyę maigcy, aby był poszedł pod Kanc
dy Imfi Wdy Porolanskię, y z takim wojskiem asjstere
dy miatem wolg. Nic tatem się z temi Intencijami, y clare
wszystko czynitem, nie takowego w myśli nie maigce co
by

by by to in detrim enturo Apłteij: a spod ziewa
Traktatu y uczynienia sobie montu w Oyczyzny,
ze Wdztwa proponowane odemnie uniois miedia accessum y do
Konfederacji Wielkopolskiej przy stpowal miaty: Ale inaczey fata
publica rzeczy wiekierowaty, zauczynieniem drugiej Konfederacji
Prownieji Malopolskiej in oppositum Wielkopolski, ktora nie
wyrozumiawszy rectas intentiones, ze mng bene senti ent uis
wszystkie moie ad optatum finem paus uery rione dyspozycy
cye zatamowata, y tak usilne starania moie, x milosiu Kru
Oyczyznie pochodzace in demerituro posily przez spory dzony
od kiech trych mi ludzi w Seru Panstwie, x poczasku i eszczey
sey Wogny dyffidencij, y wszyskich moich by najlepszych
akceji opatrzne stumaczenie. Dlugo by wyliczac trzeba senitras
dilatationes, a mizdy in szemi, iakobym miat Szwedzkiej od ha
rere stronie, lubo przeciwnie dawatem dowody szcze roci moiej
czestemi Par thye Szwedzkie gromizce pod iardami, y branych Krolew
Impi oddaic wignioiw. Opisowano mnie nie nalezylic po Wdztwach
woiennej: przez ody nowanie Woysek od Kommandy moiej, pto
wano Imprezy: dopierosz radij moie, aby do Konfederacji Wiel
polskiej nie bronie drugimi Wdztwami accessum, opacznie
stumaczono, Na koniec woysko przeciw wladzy moiej Hetmanski
pan towano, Padzernu na Komisyj Szarbowy do Radomia, Parthij
Woystka pod Komendy Pana Biernackiego zortajca od portus
stwa mego aderwano, zwizet mentowawszy, mnie sa
meo iakto Nieprzyiaciela persequi grozono sig, Komisyji Szar
bowej zaczynac niedopuszczano, Kancellarij Radomskaz zam
Kngwuszij y officio comparere wedlug zwyczaiu zabroni wszy
Ale wszyskie te przeciwko mnie zauzyciości constanté animu
nieztamaly, maizcego nadziei, ze szczytawy publicznego upo
kroienia Koniee, od kroye zyczliwe moie zamysly. Doiakhat ent
z Radomia do Warszawy, chege proure exemplo do brania sig
ad unionem, y zartatem tam iuz spisany od Wdztu Wielkop
skich Exvinculationis instrument. Cum summo dolore
sensu obaczywszy, Staratem sig wszelkim sposobem, aby ad
publicationem tego Instrumentu nie przy stpowano, cum
firma spe, ze accessus Wdztu Malopolskich, utam uolent
tas resolutiones Konfederacji Wielkopolskiej. Interea Mala
polska uczynita przeciwko Konfederacji Wielkopol: Kon
federacji, y ieszczey na ten czas bytem tego rozumienia, ze Kon
federacja Malopolska miata tra ktowac z Wielkopol: y Kon
binowac sig w interesach publicznych. Ale nie szczytawosci
Apłteij przypisal to trzeba, ze te obiedwie Konfederacje nie
chciaty sig z soba porozumiec, y owszem miante tra ktowania
y inistajij Braterskiej podcepsit Konfederacja Malopolska
do Dekretow, przez ktore sigz kio uczynita exacerbaije. Mnie

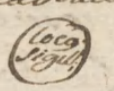
zas
 nemi
 onoz
 wad
 czynie
 kiedy
 summa
 byto
 lationis
 czenia
 cjanu
 przy
 ty, y
 na
 od
 Se
 staj
 lubo
 do
 Teli
 any
 de
 y
 Kto
 Ku
 tej
 consci
 tu
 wypad
 moim
 medita
 tu
 vindica
 wy
 gdy
 barim
 Oyc
 cila,
 szkod
 dow
 nad
 suffra
 psau
 swa
 Limit
 mien
 y
 nudo

igcemu pod Szwedzki uiz Potencija uuzjzo
 nie winno o kraj temu. Domowz Samulig
 iemi zborami in bona fide do Warszawy z pro
 wadzaniem, obowiazanemu, co w tych nieszczepionych fermim
 byto? Kiedy z Warszawy ujrwasz by to nie podobna
 kiedy palano, dz apertum Ministerium Szwedzkiego Imperiu
 summam voluntatem pro ratione usurpare poterit. Nie
 byto potym sporobu zatrzymania dluzej Publicacji ex vincu
 lationis y crescentibus odijs przyszo ad abrupta, y do narma
 czenia, za wielkiemi P. Komisarzow Szwedzkiego expulsa
 cjanu Czaru Oblekeji Ktoey nigdy nieyczytem z ktadae, y mow
 przy tym opponowatem sig, aby Traktat po kow wprzod byl zawar
 ty, y Wodzicom wzryetkim tem munitowanij, w nadziei ze mo
 na sanare bodzi moglo to co precipitancija zeprowata, ale
 od dnia do dnia zwloczge roznemi pretetami P. Komisarze
 Szwedzkiej, na Koniee deklarowali sig ze do Traktatu nie przj
 stajaz, az odbiera wprzod Determinacjz czasu Oblekeji, Ktoey
 lubo potym byl inritis nobis naznaczonej, z tym wzryetkim
 do Obiecanego Traktatu przystajz niechcieli y roznemi zwol
 Teli go diffugis az po s honoronej nieozwieszkiej Oblekeji. To
 anyzey opisane Konsjderacjz byty mi powodem ad acceptum
 de Konfederacjz Wielkopolskiej, testimonio Prijacis moich
 y tak wielu innych godnych osob, z ktoremi w tej materji In
 Ktoowatem: y Sadz. Swiadectwo kazdego czasu o ryetliwych
 Ku Dobru popolitemu Intencjach moich. Acceptum kas do
 tej Konfederacjz dla tego uzryetno ze tak in bona fide se recita
 conscientia aboz ullo pacto y privato com modo, ale ty llo intui
 tu uspokoienia Rplteji, poprawij wolnosci, y praw exorbita
 wypad tych, do niey poszedtem, y ad eum finem przystaden
 moim Wzstawa poeia gnac chciatem, tak widzge ze stata y zmia
 meditina peyor morbo, gdy miarło poprawij wolnosci, zgwun
 tu iq wywrocita, recessi od niej, y ad Invenio Rplteji pro
 vindicandis Patrie Legibus hanc sig. Byl bym bawier
 wyrodkiem Pradkod moich, ani zycadivim Synem Oyczyzny
 gdy bym miał favore y tryzymbz y ktaki by strokij kora
 barim & fundamentum Status Proletowa Praw y swobod
 Oyczyznych, na wolney wzpieraiczej sig Oblekeji, zgwat
 cila, y zeprowanej haryz kszkiej prerogatywy Libera Patrie
 szkodliwy ad Potentates Prjklad, y do Obieckich Nar
 dow podata. Kazdy wolnie wrodzony Oblekie zdamice sig y
 nad takz Oblekijz wzdoygnuz mur, ktora n per libera
 suffragia, ale per violentam impositionem Subjecti, ient od
 psauona, bo niedbaige na wailne in campo Olectorali per
 swaizje, pozawli niechciaty passjonata Subjecta, na daloz
 Limitacjz Oblekeji, na dzieck sobotni, ktora opozez wzysz po
 mienionijz racji, bzdge illegitima, & nulla, wedlug Prawa
 y zwyczaio. Dure niechcieli ieszcze do wjiscia czasu szre
 nudozielnego pewnina byta trwae, ani bez zgody General
 nej

nej skrocona bydx mogła, z tym wszystkim... nie
miej dzień uporczywie & absolutna voluntate...
re vetandi, & honorum sortata. Niechciano mego...
przed tym mianego z tosu & zycliwey per swarzy Stuchal, kto
rq cygniter do dalszego czasu zycze odlozyc tatur Electionis
a Traktat pokoju w przed skonczyje pro Informatione Wo
icwodztwo y catej Rpltey; ale gto ten nie od powiedziawszy
na raije moie, mallice kuz kamni z atumiono, wzy ty po
ty mgory violenta consiliu y nie tayo w szyl kern by to
ia kiemi sposobami z ty Ctekejg portque Sobie mi ano y
ia kie prosperamenta czy riono. Co fatalney Cycey mie
Dzien ten Sobotni skutkiem smyjn pokazo. Widzyc
tedy co z Ctekejg dzia sie miato, z niorszy sy z soby bene
Sentientes Senatorowie, y niektorzy ex Ordine Equitum De
putati, obliwie z wodztwa Podlaskiego acerrimi Libertatis
Propugnatores, ktorich wiadome musz bydx et fama publi
ca Juniona trzy dni przed niq do kota nie iedzielis miy
nie chęce suboxtan przychodze zawzglych ludzi. Agdy dzien
Sobotni nastajit w ktory umouione dostatku przychodze miy
ty intereje, perswadowalis miy: privatim zariadajcy
z rana na Sepicy u kuz J. J. Kardynata ratione Traktatu
Lenom Komisarzom nie ktorijm interejujejom sie p
mo loco do Ctekeji; aby ciy non precipitarent, ale ze iuxta
Pl. Komisarzami Szwedzkim narowione rzecy by ty, celi
dit Super petraro ziarno zycliwey naszey per swarzy; bo
kwapiac sie z konczeniem jako nayprz drey pomienio nej ses
ty Enal 2000, pieruszy do Podklatu Komisarz, aby Cte
ctores wybrani mieli czas stawic sie wczesnie do kota, u
wiedzoniy afektors, ze sy dluzey bawiono, zaryt tawia kuz
izy kiem tych stow: omnino debet esse Sodie Ctektio, & ego
ad orantiam ad mediam noctem donec finalur. Po ko
zal tego latwo bo stawiwszy sie do kota subordinata subjeta
przezy prezenciji: nibetuchaig odzywajicich sie continuo
Ctekeji, bene Sentientius & pro Libertate do brze stawiaig
ych Deputatow, ani samego Marsialka Confederatio
nis generose pro Libertate stawiaigego per swarzy y gto
soco, ktore brat bez przestanku, ac tandem nie uoborae
nie mogge, lapsus uistawicnyss wotaniem, na ktorie ci virga
directionis publice w kole p rzuciwszy cum manifestatione
adiachal.?) przy prezenciji miedie Generale Horna &
Tragicar ciomnyrn wie m otkion skonczy ty scona, bo iq
przygieszylt per swarziami swemi, nibitige kito kenzady
kawat, y gtozge spalebnos dobr przy wolney opponuicij no
sie Ctekeji; Ripatus asijstericig Decretijg kawalerijg Szwedz:
kuz o koto okopu stojicij; y wielu kawalerow w Bramach
Stakonick, ia ko Komendij; ia kiem przypatruicijchig. Abi
sentowalis miy ig pomienionu Senatorowie od tej zafasny
Senj

scz... partem zdeptanej wolnej Cielekij; Nay
 w... w tym Nadzie Kley notu, y uchwycie nieochy;
 bney w polowem Emazij. Wyprowadzono da Nadzego mas z Kola
 osobne Legacje perswadyng acceptans. Ja moim Partem po
 dzikowatem za Honor invitationis uasowawszij z e
 na pogrzebie wolnosci bydz nie chey, dorycze na Seru zatu.
 by nasie bydz, po zagrzebioney wolnocy Cielekij; Kontrady
 kowatem oraz sak gwałtownemu Aktowi z peruwaryng ab
 nie zabiaigę tak nagle Kley do Poniedzialku odtozono
 Sejijq. Doz Nry Pms Prymas uczynt Jahn P. P. P. P.
 Pmszki y Podlaski, y inni Senatorowie do ktorych Posel
 stwa byty. Odynowane. Ale napominania nasze nie nie
 pomogly tyto, ktorzy uiz sui Juris nie bywzj; Jusea alter.
 na stuekac musiel; nie byto nad kilkanaście inuencysygd.
 Ob, Ksore uporeczyne stawaię z Cielekij zroboty. Pmszki
 Sprzeber ta niecierpliwia nigro ad portentatorem calculo
 tanda skonczyta y Progredia. Ceremonie zas nio ritu iako
 Prawo y zabiezaj przy Cielekijach zachowany nie sly odpra
 wione. bo tani osoba przez Prawo narnaczona Cielekta no
 minowata, ani troistego pjtania iczeli zgoda powrszechom
 nie byta. Ale Pseudo Prymas ad hunc actum subdynowany
 Simplitergo mianowat. a Electores Kroy Kngli. Vivat
 pro Salve Szwedzkiej piechoty. W Ksucie polym miada
 promulgacji przez marszałkow. jako wyzraj; obranego
 Cielekta. Kigdz e numero Juperitatis deni zambony ogotit go.
 Paktu Consentu nieczytane, ani poprzyuzone, Ksore P.
 Klat miał poprzedzie, ale y ten ledwie zacyty. Denunega
 cija ma bydz wydana y podpisana, przez Egosa Pseudo Pry
 mas, Ksorey nie uidiatens ani do uradomowu moiej przyzta.
 jezeli actus Regnu Electionis in lucem wyszedl wydaroko
 wany, bom sly o to pytae nie cheial, comiternatus Santa
 rei munitate. Przez pigo elni po zey Cielekij in publicus
 nie wychodzitow ale przetrzezonj ore sentymencie Szwedz
 Kros, ze u Cielekta nie bytor, muriatem conservacioni osly
 moiej y indemnitali. Demowajch moich studendo, oddat uizjy,
 ale deklaracji acceptus nie uczynitor. Jgdz by cata moia
 Demowa Familia cum mobilibus & suppellectili sta ten
 cras tam bpdca przyimie, non obtidijet pewnie na za;
 iutoz po Cielekij nie uidiataby onie byta Warszawa.
 muriatem zas miec cierpliwosc ardo podania sly okazyi uwol
 nienia sly z przymuszonej Warszawskiej rezydencyi. Ulke
 za zblizeniom sly Krola Pmsi nasze gdy narty put dierk s'pans
 migrationis, y kazdy wdroge slyg poszedt, y ia z Woyakiem Ksore
 immediate po Cielekij odprawionej do onie przyzta z P. P. P. P.
 Podkomorzyn y Oboczym Koronnemi z Warszawy oddalitero
 sly y przedtem na Stronghege bydz od Szwedzkiego Woyaka
 daleki puki by on sly z cety Kley nie porozumial; y teraz Day
 Bore

Bore felicium papeu rucelkiv moim (lubo
crayw upadku y prywatney fortuny stracio) z
biore sig donicij y Pana nam legitime panuizcego, przy
gd y cala ze wszystkich Prowincji zgrupadzona stawa Epitla y
mnie i matki moiej Oyczyzna malo bydzie prospera seu adorna
ialko wola Bora zechce y fata disponem rarywac, wozdy dno mo:
ich y substantiji offiarnego przy konserwacji catosci Epitlij iaj
priestini status, przy prawach y swobodach Krusz Pradkow
naszych nabitych y przy Majestacie Krola Inf. Augustaw.
Ze tedy zebraw in Synopsim publicznych transakcji senens, y uait:
nego Starania mego o kolo Dobra Powszechnego dedukcyj podaj
sub censuram catij Epitlij, aby byta informowana, y przy zratow:
w Akcijach swoich, zopisanijch w tym Manifestacie wywodow y Do
kumentow, odrzuciwszy wszystkie opaczne rozumienia y suspije
zlowe, in publicum wyrzucione od Nieprzyjaciol swoich, ktorzy
in odium mnie podaj y dy uredy towac u Epitlij ex ambitu pri:
watnych swoich interesow uittuij. Ze publicznq zanoszyc ma
nifestacjy y z tym sig oswiadczajac przed catym Senatem
y Epitlij, ze solo ductu & intuitu dobra popolitiego y publicznego
urpo koienia, oraz y poprawy Praw, y wolnosci Oyczyzny ch. Uda:
Tem sig byt do Konfederacji Wielkopolskiej. Teraz zas nie chce
wchodzic in complicatorem z Tomanego wolnej Oblekacji. Prin:
cipalnego Prawa, przychodz do obierajacy sig in unum corpus
Daj Bore szczegolnie catij Epitlij, chce braj sig z niej spolnie
ad restaurationem violatarum Legum, y wzywajac wszystkie
Wodzow, Ziemi, y Powiatow, y kazdego in particulari conuocem, sig
Oyczyznij, ad unionem dla spolney obrady y obrony Epitlij, tego
uait nie zyjzyc, aby odrzuciwszy nastrome wszystkie respekta,
Boiarni, y indifferencje nie obseralis my sig na sukcesij ston
ale brali sig wszystkie in iiter y nie rozzerwani do ratunku Oyczy:
znij, dacti onoty, mgstwa, y odwagi Pradkow naszych ktorzy dla
obrony swojej, y dla Stawij u Postromnych Narodow Jmienia Bol:
skiego, znowa y substantiji nie ratowali, aby my przez spra:
wiedliwq Uwojny (kiedy nadruca Traktatu upadla, a zgwaltione
nalezny uindy kowac prawa) tandem porzdanego fortajpili. Doto
ia, y uaiteli za dni naszych in antiqua statu & pristino flore
zontajca Epitlij. Co pro candore mitozii ku Oyczyznie sig rarywaj:
y te Justyfi kacjy Akcyj swoich uczyniwszy, unosz na konice
publicznq manifestacjy, przeciwko zgwaltonej Wolnej Oblekacji
ktora ialko sig wyrazilo per uolentam inposicijonem subjeti, pod
Muzku etami Swodkierni odprawitaw, y oraz przeciwko ow
biz illegitimo mianowaney za Krola stantibz protestacjibus
& opposicjionibus publice w kole uczynionem, in preiudicium
& in absentia catych Wodzow, Ziemi, Powiatow, przeciwko usurpa
cji indebita prerogative Primatialis w mianowaniu Oblekacji
Pras

in usque in particulari Monij do zlozma
nia pomogali, y dogwoaltownego Elekcyj zatomowien
nie sluchajze zaniecionych przeciwko niemu Kontradykcyj maigz
te wszystkie actus pro irritis & nullis y tunc subitore nie mo
gg Statu salvo Reip; a za uczynione przeciwko mojej Kontra
dykcyj zaniecionej przed P. Pontani do morie z kata wyprawis
nemi, gdy tak gwaltownemu Aktowi asistere nie cheszaten
co furusini presentia Reip; deducere gotow bdy, per iwasus zu
patric de Clementia P. K. M. M. N. & de recta Jurisdicia Reip; z c
akcje moie iuxta rectitudines intencji moich wazje & in per
fecto vinculo Konfidencji, brat sie bdy do cakt najp wydszego
wyprawowania oby sijn z g danie naszym, a do wprowadzi
nia porzdanego y gwaltownego Lokalu, przy Konserwacji
on integro caktu sui Paritwa y status tej Aptlij. Monij to ma
nifest da wijk szrej usary pewnosci podpisem ake moiej ata
smej z twierdzaigz, pro majori robore do Act Publicknych
podaj. Dzialosij w Krakowie d 24 gbris d 1704. Lubomirski
Cujus quidem manifestationis originale peresata Kaszell. Kratt. H. B. K.
remanuit. Actum in Castro Graf. Labatto post Pontano Presentationis
B. V. M. Proximo anno 1704. correxit Mielicki.

Respons Najjasnieyszego Stanislawo Pierwsze
go z Bozcy Laski Krola Obranego Polskiego na
Manifest J. W. Im P. Hieronima Augustyna Lubomir
skiego Kaszellanu Krakowskiego.

Niewchodziemij in examen mentorum WMM Danas
Kore in prothasi Jurisf. Kajij Skiptej miedzij ozdoby
zastug y godnosci Domu swego pokladasz, luboc te? que non
facimus ipsi vix ea nostra pulo. Wiemy tez ze virtus majoru iego
claruit, & veluti aelus magnetica y samemu MWLANU ukazy
wata szlady, tor ubity, ktorym enota z stawaq a stawa z cnotz
wnierozdzielnym towarzystwie portz powata. Jezeli zar Kiedj
WMC in decia nie zbtworites, & hanc tedam ardentem glorie
ad Antecessorow twoiek zapalony, a wazce twoie podany nie
przygarites. Same tibi speculum sub lemmate noscitur blandiri
Clubo WMC non verbis sed acutis quutes se na Honor nasz
My iednak procul ab ira & odio (ut virtus & vita jubent?)
suavis & discreta moderatione odpowiadamy y te, n' ignavis
loquimur, bo dosyje pastwile ruzne proci nas, lepicy amizeli
Daxel Apellera WMC. nie dopiro od matowaty. Przodkow
WMC ty kas niechecmy. Sit sua quies manibus, sit sua
deus burstis, same tytko WMC. Parwiczey portawione zuzerua
sto in conspectum iego zbiramy. Przyczyni ieno se tytko y obacz
portawo twoig iak wiele razy bytes Prothaus y zigo jamant sui me
tirc. Bylac wprawdzie sonora tuba mentorum WMM. ale wad
ko

ko kiedy sławego co wuj krzykowała, a częściej...
gdy przemiany owe niby słoneczni kieri i takim ad...
stan W.M.P. obracaly tego lubo nie rozwodziemy przecuz vanetas ta
iako iat culpabilis tak & ingrata Dis to to nie darino rzeczenie
Tu ne lude decos & argum wera pironum. Prezierniqc sig, zas w
Justyfikacji W.M.P. az ta accusat non excusat, to justyfikacja powin
na bydz pura innocens & non oninosa, a W.M.P. w wylicza
nie autorum suorum bierzsz ex iniquo clipeum to peccata sua
rachuesz ut merito. Piszesz W.M.P. Pan y to zes dla tego do Hon:
federacji Wielkopolskiej przytlopil abij, by mediator inter
spes sibi infernos, a iakosz to bydz miato & kiedy omnes atq
sui & ambitus ipse improbat, a do tego Mediator nie by ta byl:
ko ex consensu Partiu y to per pares Legibus, a W.M.P. lubo
masz pychy rowny Krolom, ale przecuz nie masz rownosci z Kro
lami. Tu to figle y miatentwo chytrej polityki; podobne owy
Kieg larckim Zwerciad Tom co w widney twarzy piktorey Sape
sne pokazuiq figurij. Tak wlasnie W.M.P. fronte sua blanda
multa malorum regis loquenda optima agendo perfirma. Szc
musz W.M.P. kiedy's byt y Krolowi Augustowi & Patrijs legibz
faciens przeniast Dry bunat Akademicki pod Swedzkiy protetijs
y uprzedziwit sz uchwatom Seymu Lubelskiego & z tej tedy przy
czynij aby usurpata potestas, by ta nie tytko considerabilis
ale oraz & utilis intereseum W.M.P. Larytes potym blanditas
do Szlachty, wywodzgc im zelus tuenda Libertatis, offiarowa
tos sz pro Antesignano Obrony iij, aby in reia doli tui? iaku wora
Orta Polskiego progenies, na wjstausionq uindiciani swo
body swej ponst, zym sz poforce zleu ta y pokazata. Zes ty sz
iaden peten affectow Civium, a zalynd & proclumun Dominationi
Szczby Krol Jan Szwedzki bral ztgc miaz godnosci Twowij y
zeby ex hoc plausu amoris & estimacionis publice formowat
zaraz & iudicij: ze iako popularitate emines, tak dignus uideus
eminere & Janperio. Ale Pan Mgdry dociekt funi color & astu
Denij Tuil, y uwa zyt wprzod zy ac y Stawq swoje a na ontatet
y deij orbat. Ze ben tary in bello extra laurea, depuroz hodie
in Solo extra Ploniam & utilitatem Leprej. Jztgd mgdzit fasces
Regis aliena manu gerendos. Ubidiat bouiem ze ani Krol sz
staj, ani Senat z rady, ani Lepka xoduzgi nie Stawnego ni
gdy nie miata. Nie toc to iest. (iako sz W.M.P. szam chwalyz)
na pierwszej Stangc godnosci, ale gradum suu xaszczycac sta
wq & decorare palmis curulis, to to iest eminere. Sz potym
Kied, statio W.M.P. Socors, candelabrum aureu, lumen nullu.
Zawiodes Krolstwo nadziuj, obligacij Krola Augusta, a zawi
Stes go tot sponsionibus suis, ale sz niedziwuj bo: Nemo la
ctantius fidem suam obligat, quam qui maximis iurat, ab est
W.M.P. solitur y bardzo familiare, swadzijsz sig Dis Dertij?
aia

142
a ca
... (ubus) nigdy by by li Panowie Sapiehowie
do ... (nie) przyuli ... (nie) przyuli ...
y ... (nie) przyuli ...
Domem swym momentum Generosa ...
mi sey ad iustas vindictas ...
gdj by y Konfederacya ad augem sua ...
na fundamenta ...
tes ...
tes ...
& ...
incedunt. Davates y ...
ca ...
documenta. Smatawates ...
no y ...
Tarnopolka pro Principe. Contra ...
przy ...
iako ze ...
y iako ...
inoura & ...
Sumniencia swego ...
Epis, a na ten czas gdzie by to ...
Federacya ...
wancj fidei translate in odium y det ...
go y Dobrodziecia. Jakaz tu ma ...
flore & offers & ...
zapadnięcy na politykę jego wtey ze ...
wyrazone, zes dla utrzymania ...
porced. do ...
uczynit dla ...
incedunt in manibus ...
dring niez, tak ...
f. h. u. e. y ...
iako ...
WMD prospera, ale ...
Gianiesz WMD ...
ale ...
Narada y ...
wiska ...
ty ...
Swa ...
inicie ...
mieszaj. ...
icze ...
ta, ...
manu ...
des ...
za ...

nia Szwedzka. Czego oczekiwali są Szwedzi
nie w złoto w przedzie ale w srebro przemianach
nie szczęśliwość rzędziły i rzędzią WMM Danon, że nie mogły być
tylko Regni nominis & Regni injunius. Igubites eras do Alby
gij, w czasie Ocyjone, y ztąd w szczytka nie szczęliwa culamitas
Pitoray Krolowi Anglilowu grabis, a Spitej i szczęliwior, su
Kromi in szemu przypisali oymusi tylko WMM Du. Ztąd po
szta Konfederacyja Wielkopolska, a potym y sama Cłe kcyja
to widząc Spitea ze ex Spe mediura ex te nullum praesidium
Munata wzięcie in szę przed vj media conservacionis in
Kroz by ty by j e skuteczone, gdy by nie ta nie szczęliwość kła
sa & jungit & dijungit animos. Zatozone chwalebne opus, op:
sa & conatibz Krola Imfi Szwedzkiego contrariis studiis
zwłoki y przeszkody nie miały, lubo nadziera w Panu Bogu
ze tak iako szczęliwie Drito swoje zagait, tak y za Konezy
szczęliwie. Jeżeli z as WMM Prako y Konfederacyj Summe
improbas, czemużes tego wczesnie nie ucyprut! czemużes
to Authonxował, Dowaggy przyzigg swoig. Czemus z daną
Dobro Polubuskiego na rozppdzenie Szlachty bozym aig ey
Strony przeciwną poital. Czemus z Lot nierzow y Szlachty
na wimocnienie Konfederacyj y prowadzał! Czemus brat
proctum obsequii & obligationis tua! Czemus defektow
tych, & nociva quag, nie oduroit, a i szere ante metam &
studium! nie dopiro teraz kiedy wiodzi z concepta pro te
studia conversa in aliuro, y tak lola inilia, dla czego uszy stic
twoie zawody in istis finis zamieszal. Taduut te primi Spis
tudet & alterius, bo to rana y raz bardzo bolgy kiedy: Quia cu
pis alter habet. Tak tedy zawsze ambitiosus & impotens
sui zawsze cheiwij y zardrosiuy cudzego lubo dobre szty swo
iego. Prawda to że ta Cłe kcyja Nasza, pracotiom curru & pra
wiona, ale i exch szig godzilo ex necessitate publica zagait,
toe parj ratione godzilo sz zteze samej potrzeby, y Krocie,
Bo Ktoraz kiedy Cłe kcyja tak szczęliwa, aby sz turbo cati
nieburzajt. Zuzycaynae to ient Dogen Magnalium zardros ci
y szpkie, ale to znouu eras z dobi y farbi, kiedy sz Pretend en
tow interepra uspokoiq. Conciliantur gratia gratis, pis cant
aurea namo homines, iako sz y sam WMM. utouit. Na da
Cłe kcyja ient to pabulum & nutrimentum Electorum, tam
in crementis fortun otrzymuig, tam promotione, tam su
blimienta Dornow Siboch, ta Republicanos lepiey zawsze
anizeli najlepsze w Dornu Szpodaritus, penita. Nie zapie
ramj sz y inij tego, że nam Podcaritus Koronne, y Nawalio
Piotr kouskie tamze officarowane, y non pudet accepti to
to bylo premium laboris & obsequij. Ale czemus z teo
WMM Dan w tym ze na Manifest respon sz, bo te pe:
unie Kancellania WMM. uodzita, sam sobie nie przy pomni
nasz res wigt catoro emi Provent Krolowicki, a potym Cłe k
letnie

le... tych dochodach, a starostwo Kozjowskić y przy
tych... w Dnie swoy honorow, a dopieraj od innych 143.
Non murronis, iako ad Nicola Montego, y Krolewsica Jakuba, z Darte
z zoty wlasnej Kleynocy, a trzeba to by to wszystko polozyc, aby
Kady widzial co wright, a iako wright temu zawdzieczal. Bo Krol
August honoris tui & Potentiae Luther, abys faber malorum iego.
A co do Cletkeji ta zawsze tyon sposobem chodzila. i takajuy:
zey nie minilo. Nigdy obranego Pura communis plausus
nie przyigt, ale sie powoli ta burza uspokoiata, mowmy i eno
sobie prawde, privatio commodes, publicam fortunam in etiam,
zacznajmyc w prauzie od publicznych lazji, ale na prywatny
porztku zawsze Konczemy, interesow swych szukamy, a pu
blica une cura habent. Prosz sie WMDan sredziwuy, bzd c Mi
stajem in hac Palatino, iezeli sy na Cletkeji glis taki przeciuit
albo sy co non sus cornu & ordine dzialo. Iezeli tez Im General
Krom co atrego wyonowit, albo komu pogrozil, cz kuruego owa
Polityka, jaka puniebant, diela impune erant, wyonowigo in
veia Praw naszych, ale sy znouu pytamij? czemu WMDy
Cletkejq naszy tak bardzo redarguis. Wtong ofe tuore uspiele:
growaty. Odpowiedz gotowa? z es ambicji twoiey niedogodzil
y nie dotknij gloug korony, iako sy to wyzey dawadole. Ta by ta
najpierwsza uraza twoia, a potym renitencija, do Recognicji
naszej, to rozumiat, ze, resentment swoy odmieni ale an
onentia fortuna nostra. Ize to Krola Im, po cizgnie aby
Pierwszj Prowincjq in fasorem tui skierowal, ale ten kon
stantijum us lib, sprunt inania ira, cynictary jednakuwry
Ista dla WMDan, gdy sy namy, y z Domem suom do Palo
nij sy brat, lubo byt przedtym a Ministris Krola Szwedz:
Kiego dobrze ukontentowany. Dalisnyj Woytku Duie Genera
zafantowawszy w tasng naszy Substancjq, takda on ego
iako y dla WMDan, czego turpe teraz vestigiuro Alce y gony
stae w takim nie reueryalkon sy godzi. bo! que pretia emij
fides, pretio corrupij. Nie uraza Krol Im Szwedzki, ore
cesu WMDan, a wozge dobrze ze fortis in armis Caesaris labienus
rat, nunc transfuga in li, a pewnie Dpita, iako y Woytko
o takiego Wodza nie stoi, Woy fallere magis qua fugi ore
didit, y u ktorego illud fas ubi maxima merces, y Woy in li
tuos Dpity, iako Konfederacjia Sandomirska, ad infamia
tui przy Dokumentach iadowych polozyla, z on p rality rowat,
y na karti brau swych sprwadzal Tatarow. Alj z es lubosny
sprawiedliwie mogli stonzo zauyg czynie Staranie, & inoa
care opem ich Stra simulato & adversam Potentia, a przecij
uwazajge, ze Karzge, flagitia winnych, poczuq war y nie
winni. Wolemy stonki takie porzucie, iako remedia ipus
malia a corbora, oddausy rak tutelam nostri Tarta Bozej
& uict neidubere Krola Jani Szwedzkiego, aie ch eielisny
andrie

multiplicatas arumnas populi; & flagella
 ezeij nad ktorą cyrko abolewamy, widząc ją par...
 durtans partim in com modis bellorum gravalam. Kiedy na
 tonie swobodach urekto a so rne woyeka piartwie & ube
 re suo lactat ie, zortat nę zgubę yruing swoię, tak tedy co do
 odpowiedzi y do prawdy samej wyrazisz nie miice zarte
 jezeli na raz ajreki, a nie zlyżenie nęm zadany sarkinge pę
 szto. & aon monia sy li *DOM Pa*, aonibus verbis od
 waleij, bo nemo ledij nisi a se ipso. Jezeli zadadey nas *Wm*
 lacepore zechcesz, occultiora & pandemus & graviora, ale pe
 unie nie na okraszenie mentarum *Wm*, ut quae non
 puduit facere faciat pudere.

Stefan Urbanowski
 aschuffski Sekr. *Wm*

Stanisław Krol

Respons Szlacheica Lewnego na Mani
 fest Pseudo Impis *W. Jm* Woiewody
 Poznanskięgo.

Ty ktoru co pojrzat na Manifest *Wm Pa*, az andey
 zaraz ze uist Titulo ofrons p... zwaciq Krolero flag...
 oflagitate obranyos, Potentia aononure wymierzony...
 Proterstauje zaniezione, od pira nego *Biskupa* mia
 nowanym, od kilkudziesiq *Arce*, y ta iako p... de usno men
 diwno sp... w przykrocijs, w czarney porzadku *Elekciji*
 niezachowanym? azas iaka powinna byc *Elekcija*? Kto
 pierwszego *Pana*, iako Prawa kaze opoprawy upomina? Kto
 defekta ięgo? Kto niedotrzymane *Parla*? Kiedy? Kędy?
 y komu oglosit? Kto postuzzenstwo zezgodę y wolę *Parla*
Spilceij wypowiedzial? bo lubo to uist *Primateis* *Aut* *honi*
tatis czynia, ale wprzod consulta & annuente *Republica*.
 Niechodzi to za wolę *Prymasa*, lecz za zdaniem *Electoris*
 populi; ktoremu wolno przywdę swoię darowae, wolno tez
 winy kowae, maie w sobie tytko juz arbitria, & potestate
 spectantes ad universos non translata ad paucos. Ipe
 wnie by się umala *Spilca* na tyjn, iako *Romane* *parla* iako
 narusione Prawa, iako integritatem *Wolnoei* swoięj
 silę swoięj wlasny dochodzi non ope aliena, n'violento *Im*
 petu non calcatis *Legibus* *Urnatę* *rep* *prawdę* nie uktion
 towanie *Swoie*, z zagoniej *Wojny* *Szwedzkiej*; *sed* *matixę*
 y tego *Antibus* *medijs* *upomniata*, widząc dobrze, ze *arui*
 non discriminine tollerant quam *sumunt* *Principes*. *Si*
 y w tej pretenzji swoięj do *matę* *rara* z *debra* *Panistęj*
 kiedy *więzietkie* *Lawantare*, a na *ntate* *ty* *stawy* *swoięj*
 porzecz.

pa... regim Kowzdem zaiigzianie z Infanti krole gwa
nie... na pier uszy gtes Apłtey wujprawadit, y klas
ultrouidnieo gladuio, od Bo hu swego od pasat, intermis Gabi
diens, sro wuzij iij ad Imperium Legis & vota populi, prompta
in Cues, ueluti in Filio, azalyne & celebri ad posteru amoris sui
exempla. Piako ow nigdy, in cumbans ferro gultum, nate emi
ka Ocyryny swioj Anouibata zagter emy rozkazem Ocyryny
Miecy Miecz swoy porzucit y zawolat Non hosti parca Patni par
ca. Tak Pan Tarkawij, iako Dobbllowy Ocyre torwamo ucyrut
y magt mouie bezpiecnie Non hosti parca Legi parca Aicreli
iearaze baczyta wezym urazy Apłta iakg swoy, albo tu z tych
Mila smieczkow Ocyryny, to na ten czas gwa by to by Kany na ten
czas atzecz by to, wyzazie doniesie, douren by to Apłtey blizka
zgubt ual naziu muez, ij fortetamu Cadzozem iticy iłady giny
ca, Miedy Pan byt Slaby, z Poterzej wyzaly, dale ki ad Woyzta
Juszeltzega o sobie iak kurea, ale znal spodziwani zortae re
sitentis Pnpem, ze Woy wuj tej sic uilqpi, Progrepsa dwoich
nie porzuci, prozbyj porzawzi Apłtey nie przyjmie, y z tyd donie
go bydzie okarza, y poroznyj pretekt do tej iak iij teraz stala
Konsequeneyt. Lubo ij tej Woyzie Polka Slada pomogta & pro
cipuum momentum & stabilimentum Tej podpis. Icia Prymu
ia, iako iij Pars w Justyfikacji. Swioj nie ostro nie okarzi
Boz iezeli miał wujim iakie Polty, cnie Kazy, toe dozed to z
ich, y zwarzysz ze to int Ancha malorum, to wyrowuszysz hunc
ill. citum actum suum. iezeli ty lko non quidam.) trzebaj
to in herba yglorai, & no iwa quag, oduro ei, taki iak go porzyc
ga Senatoria obowizata. Puzg o Cesarza iedny, ze ta iij
byta in respicia. Dulcis seu bonus odor leui ex re qualibet. Iak
brus iij. Sladen iego chodzili, bo ni komu publice nie rece
nia, lepiey iij nie nadaty ni komu y nod Floty Indyjskie y nod
stole Kruzcze lepiey nieplonity iako Pego Mj. Kluuwarzj prowe
ctas opes & collecta na domowijch swuch ad stupore uylare. O toz
tu nie wud uinion. Ktory iactens in se enim non uim moci
Samgdilut, ale i Ktorych Apłta do Styr swego przy brata, y ukto.
rych smiele upom niee iijma nie iezel swojcei swioj, & uindie ias
salutatis Publice. Wszak to sq nie omij lne razy, sro para be
ritas graduu fitoreni mala publica serpetanz. Umatae to uiz
Apłta w Konfederacji Swioj Sandomirskij y dła tego nowo uin
culo, mutus fides & amoris, uizgata iij z Parem, & dot salen nitatiz
securitatem dosto uenstwa iego warowata, nie na polg znych sepijch
nie na stry tych iako tam w Pra Kij kach nie na Cadzozem itich
Kaduk nie na sprowadzonych Pro te Kijach, Pizity y uoyzta ty
ze Cnoty y slawy toren, taki Koronne iak iij W. S. L. Iedny iij
z Apłta spaity ogniewom uiernowi, y postuz enstwa, a nawet
i i Ktorych ad abominabile scelus ferox herpes iedny chdewite
drugich blanditij suis pouia gngt, albo ranyjaj przyimu iit,
innovant fidem Pamiopi, y co na tych uis amorum cat orat, uis
tus corrigi, recessu & penitentia. Lubo zas na tej Konfederacji
Swioj Apłta, iijch wuzy et huc Kroy iij causarunt, y dotgd i eszere
causant

causant, & nutriunt mala mala publica, Iudicium
Patris de clarowata przecigsi nie Skwapliwa, gromila y to iuciu:
derzija jurto fulmine indignationis sue, daige cras y micy sce
poprause Impia agmine cui Coryphae & ascelis iego. Chiala zarowu
& Panem swoin, ktory nec irasci nec ulisci cupit. Dobroci y Clom enij,
Brauig swioj zniwole, ale ten co swant abominabile Dwortiu, swant
swoz novas conciliare nuptias, & nieprzytomna, y zawsze Sobie
przeuina y niechytng. Cyryng y wprowadxit sponu sine sponsa
in Thalamum. O quam triste Obisputaulum & lamentabile Re-
gno, Prawda ze seclus hoc aliena manu paratum, cor Miedy lu-
ra ope & opora Jago inchoatum y authorizaci se powagg swioj, co
rai to bardziej duatq. & seduit Populum, na wyemarij adoracij
na karnego Pana za Paicem Poteneji Skwedzkiej, zortalniq zgubq
y desolacij & dartej y ztupionej Cyryng swioj zortalnego. Dama
igo zar nad tyo co ijt to y dla czego dziecie, co Kyla swina ze ig Pa-
ternu odio pramiit & tot flammis adurit, wiem ze ministeris
magnis & Thjaris claruit, a na ortatek Prymajakrey Emi-
nenceji deus primum sortitus est, za co ig sauciar & calamito-
sam czynie? Itqd tedy ta scintilla iadu in publico furoris? Az
mi odpowiadaj ira in Iper, ultio in Romp. Ly tam znouu a
Pan co uinien & wszaki ic zelimu Clectio diophicuit to go placuit,
y prywatnym & Harber swioj, y potym Opac swero, Radzicami
y Starostwem Mjdzyszczekim, Wzysdarni Koronnemij, Korzertami
az mi znouu odpowiadaj. Szym Lubelski urazit per se nego
od niebosz; Pana Miecznika Koronnego zarzut: a dla Boga?
Pan ze temu co uinien? co wirina Kyla, ze kto kogo urazi y ho-
nor iemu obelzij? Jterazci swero Pan Kubiaki lepij to ierzico
y iemu y Pani matce & cum appendice zarzucit, y swom otwie-
chociasz urerz, niewinnie nad honorem obojga ijt portawit
a ieszere byt societatis innych & pars magna Triumphu; a prze-
cipe nie masz tego na Nowego Clecta, y gniewow y nie nauzici, a
dobrze wig ksa uraza, tak by to na Szymie Lubelskim uerzue, ucho
ijt w Warszawie stato, wyzwal wyjachae brawowae, a na ortatek
& temnere horter, a Panudae Polkoj y Klyskij Kylbej z emity swioj
niesigae. Aco WMM. piszesz ze cię fortuna prodepons nalko
paui Senatoriskis zarzata ale dooodziyctwem Pinda Imli Ponda
najprzod dal preliuro za Starostwo Piotrkowskie dal Podcractwo Hong
daly Wdzstwo Dormanskis, a dal zawieltkiemi Instancjami si on onis.
WMM. a bez dopiro in lucem publicam wchodit, ale zaraz ambicinis
Junus ucho by to o tasky na Clectu. Dal tenze doo Pany Radzicow WMM.
zorne na Przyjaciel iego Wakanze, ucho to Starostwo Latowickie, praprat
go ter byt z pocigtku zaraz Panowania ad interna Kofederacij swioj y
zuziorzyl mu z ig wzysztkego, iego racyi zazywat y Stuchal, a na
bluisc w rewolucyj. Litus kiej urysztke czynil dla niego, i emu
Poselstwo do Sambutu obtulit, znieporownang Straty awelkiego
Antecypora WMM. ktory port exacturo gloriozumo Magistratur
w Praktaue Kartowickis nie mogt znieci napomignio nglegaj
preferenciji iego przed soby. Tomuz potym dal Podskarbitwo K

czego Bogactwa y honorami pozyskać, a iakaz
ad grada zowey Polityki. Beneficia ad usq; lata
sunt, que caduntur et solis posse, ut multum antevenire, pro gratia
odum reddat, tak ię tez y stat. Nayprzed Konfideneyę Pansky Pray
iaciot swolch buntowat, Sey mu ku burzyt, Sey my płowat, y do Polaki
Szwedow wprowadzał, przez co y u Panay il Szwata narod nasz
ochydril. Kiedy tantus beneficiarius spies zlasug y uniej to zię
swoiq przeciwituy Panay y skhodze mu uritowat. Ale to podobny
sit uoria verbo. Natura Amicior uidetur, iakom to czytal uhisce
Wielkiego niegdę Prymaza Prarnowickiego du. Stawaty Kadon:
skiego pisanijre ten wzigt od Szwedow Dziadoin Wzgn. 6. Pa y
sz formalia stowa ięgo pretiu seruis deditio nis. To Pan dzed
zapignigdre, Pan Dyice za fakiję, a Wm dza wiepcany kwoty
cnotę, szęq frymarcyz, y sumnie nie. Arde przed P. Bogie
peruio mozesz, a przed Saratem eis ex nose przeciwoi y portuscon,
stus tot titulis beneficior, ma ty lhu iędny wakięge onatorshy
obowigzane, a takich nungr deserit pana pede claudo.
Proteruiesz ię wlt zę pamigtasz na evoluoie Ktora dat, iura
regnantibus, y zę ię cheesi tangr defumante uenuo z rubej pe
wnej wyęggngę, a iakosz to bydz moze kiedy, ambijęq swoiq
pororiey zagant, Kiedy ta incendiana fax usigdy czyni popoty
& illustrat auspicio, usurpata dnamis. Konfederaięa tez Wliow
pmitue zacigta uert pro Pape, a poty m conuersa in Pape
y zęgd Wdrzwa Wielkopolekie portręgt się dolum & lagu eto
Libertati parati xarac infacta iadem skrytyro consilia porzuuta
a idaty ię do Konfederaięi Sandonuy, tangr aullu libertati,
y tam wzigtę Antitodum stia hoc Poripum ab extra melle, ab in
tra felle przyprawione. Coz by to patęj iakoz wam zowiesz
Cierniowej Koronie, Ktora labo iesiereg toaj twocy niedothngta
a iaz ciuiesz spomas honoris, us tazi mas, a y g rozędz orazad
conseruim imminentis calamitatis sue, szukasz cu q u a Sen.
te cadas. Wzy wasz Braięq swoiq ad mangertam perfidia Pri
sua fidos, a ient zę to bene uelle byczyenie. cheesz Panitwoy Pod
danitwo wymierzye, amy Amiq Wm dza ty lhu ex stripe sola
shozi mus, a nie zg tom zarlug, non ex uide celebratatis Duba
famam, iakiey inacin eij przytęgi. Jezeli zas przed tym obioranu
Polaki, to albo zęgo Ktory de linea Regum Genus suu prowadrit
albo tez zęgo Ktorego Sanguis purpuream feat, y upred laurea
anixeli uniet Corona. A Wm dza wdzierasz ię in soliu Regum
i cheesz ic asequi uorte uia, promocięq y potencięq zęgo, Ktory ie
na to ty lhu wadze uillie, ut peneb te sit Regnu & pene illus
Imperius. Nęgrzesz y zęgd Kto uiaro Tomatowu bydz niechee,
& uelle suum n mancipat, tenui honoris edituro, a Libertatis eci:
tium, chwalez nęgon y zale casz Krola Pmfi Szwedzkiego, y Tusina
bo ten ambijęq swoie enigthy pasut ię a uitiemni. Kęntny buyami,
dzuzga inane pondus de ore Domi Pandali, a tu pod nuni niszczcie
Apita, & ingemisuit super burta & deserta sui. Kladziez Wm dza
uiny na Sarow, Moskuy, Kozakow przymanawony, y iakze tak ient,
ale ich wprowadzita obroty necegitas, a przyczy na ię zleuat ię
na Stowę

na Flory twoj. Et perditio ista in te & in filios tuos, tu
flēba prze ni kraigym glosers ducers wolae nie przestane, i tu vinda
& tu retribuas. Powiadasz Quid re King Jmł nasz in fuga sruka pra
sidū; mac ze sy Quid na wouenne reflektuiesz Matyryj, y udrze
tego niecheesz ze recedendo cadit. Bo szwed uż nie idony Klysty
odrost, y rodnie ludzi utraut, a on prawie cały w ewszy et kus, a i ezeli
King Jmł. Szwedz ki intumesit prosperis, wzy temi y dardomi omz
Miantami, wsrak to nie konice i ezere Ewoynij, i ezere g ladi g in
arena y nie pierwsza ale oitetria victoria stawij y ukaznie zuzaj
sez. Piszesz Quid ad gloniam & commendatione King Jmł
Szwedz kiego, ze alais in seruiendo conuunij, traci miasta traci
Prouineje & inmolat i e utrzymania Wolności naszej; a tu mo
uż ze zgubie i eij, gdy Prawa nasze depece, & ex haurit fortuna Popul
nie pochodzi to z mitoru, gdyż ta conservat & in enervat, lecz z sey
zemsty Kitorago pellet in trocera. Dactris, lubo nieda. P. Bog. Ho.
rzyzi, gdy by zas Kochat się w Wolności, ta by to nie u nas ale w
przed w domu swoim ukazat, y przyurocic wżty Wolności. Im.
flanters. Konfederacja Sandomirska i ezeli przeciwko niemu
aspensora napisata, a i akosz miasta blandon & uvaria loqui, Kied,
ubera i eij ex sagit y partuyl się nad Szlachty diteniando ich w Kurstij
Liom, a pntaremusz Quid w mouie cheesz w emnie, ze ma curar
& tutelano Kstis, y Kochaigo Kazesz, a on nas zdant elupit, popakht, u
Kor tedi oculari maleficyja. i jako nie wstae gdy boli? i jako nie
brona się gdy bię? Obeytryjono się Quid super Rudera, Anores,
& deserta Regni, Obeytryj się super Capitolium post ruro, Domiciliu
Regno, & ornamentis Regni. Obeytryj się na zebrane Ckhanij
rozrad rone Driata, obeytryj się na Szlachty Sprawij swyij na bal
wbity, y w Kola wpleciony, obeytryj się super depreddationes Urbu
& spolia Kosciołow Kurtych, zebrane srebra, zdarte z tota, Kleynoty
nie są to Przyjarmi ani obrony Kplyj dowody, ni eoz blanditidie
horpiti, ani iudicia bona spci, Kiedij y Dornij Boze y nas samych
tot erumrus confisit, y ztyj ci to podobno niaryj Regnum Regnum
Palor. Naywyzszy Pastorz nasz udrze hoc monstrum. Idoloru
in ferto Partu dyplodontiu edituro, udrze oraz bliatkie niebozueccion
stuo y upadek chwaly Bozej, y wrodli się Kaxe pro spe uero d. Re
gno ius, aby haec is nea Chryjati na zarazy iaty nieprzyjita
y dla tego Kardynata y Biskupa Pernan wladzy swyij pocięga do
Krymu, aby tam in theatro Orbis, maleficia sua eliant rubore &
Penitentia. La ktadasz w um Quid iaty picych y banguan
salutare nomen Ocyz rnie y sobic, a i tego nie udrze bo by f. lubo
nam secus & uolentis. Prazymay mnie, i lamemu Quid Panu
co dobrego uyzurodecyty zawat z Dobz. Traktat iaki pomy elij
iakięgo obiceowat. Ale iako um nie raz Kpala elunt taly y Quid
nieomylnie zauradzie, bo maigc ci niby za pewnego Kinga a portaremu
nie pewnego nie czyni ad securitatem Regni & firmamentu Pokoia
y zortaiorz cale na jego dyploneji, na i edony tytko nadzieci, a iako udrze
mouiq in Pano Miserorur. Mo uie iako tu zecher zortawic Quid
z iakiem

218
i z takim obawigłoniem & quo loco sum? Bo że
by p... alione sola (czego Bug Dobry nie odgrusca) miał
iey Kon... to być nie może; Poroz to tylko iert cuncta ad fana
dingere, a gły biej patrice oblam utilitatem quare, gub. Patria suore
a vobis cate maritavis ber zysku, & Woiny ber nad grody za s...
nie rotumie. Przyper ni on robie jako Majoris ego uos uos uos
& quo fructu Woiny suore Konocyli, alubo by la przedyrs cals rai
mocienicy za Epila, a prze u murata omi Urbes & Regiones laggi
n, a dopi roz stabsia y ta ktora mu w robie Woiny...
debet. Darms z atym dulcia canis dum lysis amara. Darms
iz Poroz Panem Bogios Manifestuesz z calo optime Apety
deuderas, tak iz sub vindice fero na dobrj ter Potkowj s...
stuo su prowadzisz. Nie rba wisz nas iz uakrowawej Pory
iz jako utio sa illicia aby stacie iz a udyge. Non est apud nos
Deus reens, y nie zara zisz y tyo zamachus nimanu fer m
enoty Wiernosci y Poczciwosci naszej iert Bog. Procurad lisy
Cui sunt sua & motus injurie cura, iert uice uaty od uraga
aut uicere in Libertate, aut mori ante se uitaliter, mamij
przy tym pewny wyznie Bogu nadziei ze ten Pory oowao
inami w Surgitricach suom um paty, y ktory zawoze
innocentium lury mas solatur clade rerum, ze ten w p...
ney przywdzie naszej pomoze y ze fortuna Potentia & uictri
us Glady minas pokrusziz y stamie.

Major id Vobis Dominus miratur.
Quid quida vobis minor expavescit.

Refleksja Lewnego Ziemiannina na Seym
Ki dana No 1705.

Jeżeli też uż do wydziału niemia z tak uisłkij toni optukamij
Oczyrzny Naszej non concurremus zgodnie wszycij Polacj
stusnie nas moze Nady Narod narwa degeneres Staropol.
sticy enoty Antenatow naszym. Przymanij tez uż po
tak ciepliusie wy tozymanij. Sed miedetaym Ajstkiego Regnan.
tio Panowania (Amaderij ku podepoljornijis uszyt kich. Nulla
salvo relicto) Drow Paht Statutow potumania po. Progis skryte.
mi faktijami y machinacijami. Gorzej y bardziej niz uszyt kie
dawnych uszkow uspominaiz Historije. Zamieszanu Pocij
uistym inter Aves suffiji & lenienanico narobionu. Paht wni
czyr niedotrzymaniu. Jaby Polakij y Senatorckij ad condave
przeniesieniu uerzog. Statu Antiquo nova forma quari Reipu.
sava leges, in partaj. Sancita ad Libitum Pijis formantio uita.
nouionu. Fatalnej scenij & belli tritio w Oczyrznie usundowa.
niu, Oney uiedno Theatrum gradis obroceniz; lypicetwar y uszeb.
Jus licentioz, sabantom uine compafione ulla do Dobr Nos cietajich
Krolewskich

Przeważających ziemskich, wrot o stworzeniu ciałych
wokopne Partijnie obroceniu, inszych Moskousie invarowaniu, cy
zaprzecaniu, magno cultulo malorum na Ocyzmy zwalaniu, co bykto
libido dominandi dyktowała absolutna potestate z nami wolnemi
Narodem gorzej niz cum mancipijs Salsmias postypowanem.
Nantalek desponde signonimise, nas porzuceniuj in naufragiu
periculomero quau intersurtes & Sejllas wephnicoruu, Tendor
portazeremijaz y ratymij nieodwlocnie, bo in hoc deploratu statu
Bogoc Ocyzma matka Nasza, zoda na nas synow Rata? Stan
Duchowny implorat, forte opem juvatis. Lub ubogi pra magnitu-
dine oppresionur irigemens w trach, optywaigc wzywa polito-
waniay ratunku. Wspomniemy sobie na starych Polakow
iako Praway wolnozei zachowycali, generose ich bronili, iako
Krolow lubo inimicus opalyjs mniej exorbitujacych, i dnych
animoso ustramiali; drugich iako to Wladystawa Mieczystawa
Synow Bolentawa III, nasz Leszka V, Wladystawa Lokiet-
ka z Trona ztozyl; Henryka takze Walezego, ze wozanie
narna czojz w Kiltu Mieczycach do Polki niepowrocil od
Panowania oddali. Jerel Pontes pod Dxiedziecinnu Monar-
chami jugum & vultuiferontes Panow swoich, ktorych oo-
luntas stat pro Lege, a daleko mnieysze abo o iedny tykto
iaky exorbitancijz zrucaiz z siebie Parva, czego tak wiele na-
czytae iz po historyach przykladow. Amy wolny Narod w swo-
ich swobodach admindiam catego Suiata Stawij, nie o iedny
exorbitancijz, ale o tak wiele wiele czemu niemamy nalezy-
teij y Prawami pozwolonej razic resolucij. Roztrzymujonij,
choe myslz bo by dludo wymieniac od Samoj Koronacijz iakie
zaraz per coronatum Saczite cy z Ponton nomu Panami na
na Subjugacijz nas smallimina iakie staty iz convulsiones
Legum strajura Pontuiz Pontuiz notra progofus, iczdi
to nie Juridic byty Woloncion naszym, owe tak siete sekre-
tne y czysty na wielu miejscach z Carem Moskiewy na
Nas, bez Nas, praktyki z Equidero ngom zawsze nieporozumijnij
od Naszego nalezalo legitime (i donak cu consensu Reipus)
wridyktowac awulsa, a nie wstaiemny unari legg na Nas
wchodzic. Plus ow przeciu wyrazeniu Prawa w smiacch ad
Taudatariur Reip: Personalis videbitur accessus, y erio
Arcana cu summa pra iudicio Reip: conferentia, ktorij effe-
ctus nastojity so krotce dwa, to ust odebranie gwaltowanie & Wlaga,
y wnoszenie koronij, czego oboug nigdy za inszych Krolow nie pre-
tendowane. Plus wprowadzenie y trzymanie licznich Wojsk
Sarkich etiam po accessu Stionij przeciwniej y tomie Wojska
sni

nowa wojna Szwedzka kilkudziesięć Milio:
Toaktatach z Turkami, y powiopo koieniu ab intra & extra de plano
Apłrej: bo y Obłęga rana od upo koieniu by li bez krota o co się
bardzo niewano: eo za pretext był trymania tych Apłrej
ierelinie Impreza subjugandi mas iako się manifeste odbyte
Nuz gdy fremuit caku Apłta y przez ustanowienie Legacji e partii
Kulorne, Sollicytowała, ac tandem Seymen do 1699 caoitur
prowadzenie tych Apłrej strza Pała Conventa wprowadzo
nich, y tozymanich, az nie tylko ich strza Legend & data fide
nie wprowadzono in toto, ale in maiorem contemptum.
Scip: vulnus vulnen addendo, zaraz tego Roku Kazano niemi oppugnowac Syg.
Pała abvensia perpetua omnibus solemnitatibus solidata, y takie nad
ktore znikim warunkiem nie mamij utiq: Penti Romano. Jura Regnu
rum, Guarantias Monarcharum popowobano. Tu uwazyc ze tojcie by
na tey samej tak strasznej Orbitancji: (Nona omnes sup erat)
& sufficeret sola ad eximulacionem ab obedientia prestanda, y ktorij
wszystko te terazniejszy dziecisz w Polsce. Ale tego Prawa ztama
nie y wojny tej zaliczyc nullatenus excusare moze, darmo referu
iesij Majestas do Senatu, bo ten nie tylko nie jest caku Apłta: bez
ktorej nie nalezato zaczynać tey Wojny: ale nie pokazuje się
aby miał radzie, Senat tej Wojny, y owstem iż roz radzał, qua pala
ming in Abre st. 1699 zacię, attackuje Syg: Kiedy miał być w
Saksoniej, a pozacj tej dopiero o tej wojnie Anō 1708 in Majo per
uradzone. A wszak zaraz od tak wielu Władz byli Legacje, do krota
a zaliczane tej Wojny y wprowadzenie z Insulant y Penti Apłrej
Wojak Saskich, to iuz parat ze inexcusabiliter peccavit Majestas strza
Pura, Kiedy decanter & valenter uctantibus stantibz Scip: upoczywie
ty Wojny promouywał y oncy szym apistował, y tak iż absolute po
terbate prosequował, ze nawet na radne widocine Kontrady Kejend
y oppositije catego Apłrej poprezentacjey niechciał powiemgdy na Sey
mie Anni et tot. in Majo: ktorego był storze etiam ex Legoprxepa
daigcego na Instancj, catego Senatu W Warszawie publice
uczynioną denegował, a potym potacimney Preferencji z Caron
Klaskieca w bierzach mianij, nagle non convolato Senatu, ut moris
& Juro erat, sine deliberatione sprelis patribz na swoje tylko
Imprezy poparcie zglat: Na Seymieki w instrukciach prosequo
wanie tej Wojny proponował, a iednak contradicentibus iij
stantibus, nie tylko jej nie zaniczał, ale Wojak wojcy w pbowo
dziuszij, gdy się na pozmienionym Seymie 30 Majo st. 1701. przypada
ięcjo: Apłta tak zwaue zaniczania tej Wojny upominala
ze Seymu niechcy y do Cłekijsi Marszałka Poselskiego na prz
stępiuszij na tym się rozicchala aby krol tej Wojny poprezentat
a przeciw krol Imf tak dlugo, y do tąd iż absolute abistno sua krolu
ował, az Szwedzka Potencja Jego Wojakta ex aie belli spczuta
y zauskodzi

y zachodzący w Panibusz Aptey weszła. Uważajcie
dajcie by te admonicji Krolowi Jmfi, tak niestuszenie. Potem
ze gradus non proceperunt ad obstandam obedientiam Krolowi
Anieby tyse to gradus tak wiele Postow od Edictu o tej wojnie, ony
prowadzanie wojny, y dotrzymania Praw, a potym kiedy cety sygn
delibit tej wojnie, y demoustrat sy Krolowi Konserwacji. Quam
a idonab non satis fecit Krol am data fides, ani Paucos, ale ite
contempuit, anieby tyse to Super abundantes admonitiones & gra
dua. Toiesze takie enorme stomanie Prawa miatoby bydx oripa
ne, a Krolowscy na potym nie odwozylisij. Tomar nym Regantes
Uwarzajcie jak wiele juramentow wykananych, jak wiele Dypla
matow ponowionych, przez sy Krol nym nie dotrzyman, czy po
tera niyczym Juramentie suzereno na Konfederacji Sandonir
skiej uczynionis, Krol nym wszyskie Prawa intacte zachowa
nowis, zachabit by i obowiazki. Juramenta solenni potuer
dzony, ut iaka poprawa? nie tyllho iij nie masz, ale tang
e diametrio aa contraria, y gorsze tomanc Praw, to przy wyg
interalia Puncta, ze in qua cunq' sorte nie dotzyri Aptey, y ad
defensionem uy witan & sanguinem immolare miat, a po w
prowadzawszy Colliques Pontiu Manicuz Parachuk, Varkich
Wotokich, Litewskich, Polskich wojny, maig, sta ut na
Szwedzkie wojna nie tyllho nie dat Pola, ale Circulatio nio
tyllho na zguby Sy czyrnij atab nio na rabiaige, & stimula pro
tensian & a soby przez wszyskie Panibusz wtkos prowadzge
nie dobrego niernobuwszy tyllho potapawszy Awos onych wdakony
wzyskie Salguige Szwedow Krolow wojny zachyt y ich wolno
puszczaige. Tandem zostawiozy nas pro offa Saxon wydawny
edykt na Dupierstwo nastediaczab sine scitu & consensu Reipu
blici & Senatibus presentibus contempuit.

Uwarzaj y ten Krola Augusta z nami postyp, ze kiedy dopuqd In
przez dwouk ad oppressionem Reip: zety nas in contagione Wojny Szwedz
kiej wprowadzi & in ultionem mole iij involvere, aby wadmy nie
smadniey byliby my mu subjugandi, y zety od m urouae in domi
tatem Dntowstwa swego, to on publicznie radami g runtowat
Sejm Lubelski skieit. Konfederacij Sandonirskij wrobit drukowan
olumina, popisy nie tyllho presentiu, Krolowich wielu na uirilne
Lity rwabiono, et reverentia iij pod pisuiczych, ale etiam absentia
wymieniaige Wodstwa, y te Krol nie tyllho urlecaty ca senatig
ale contrarium sensus byty, to tak chcianomuse naurowane
swoie interseu, soliduige io takoujoni uchwatom, na Krolowich
tyllho stawaty proserptiones Civiu, cadet ich nie tyllho in pu
nes, ale mentiona declaratae cruces, tristia exilia, confiscatio
nes exautherationes, a kiedy w materjach Reip: tangentibus, o
cator iij o obrony albo zguby zachodzących, to sam Krol stante
pede dictatura absoluta wyktadat na Stanij Aptey, on vrag rava
minera, intolerabilia, inaudita. A wie strasnesz to fulmen
cahit

discre uniaty, rzec by sobie uniaty mogli. Dixi nunc
va plaga locum. I podstatem ze to Krolow Cniy Polski Panowze nie capry
Krzysz Sobie, bdziesz ze sie y dalej exerceowata z lubetarijy; ota
Sniy Kropke Krowi Swicij, na obrony takiego potumiciela Coolnosci
Cwosci w zlonaney sobie wierze, tak wiele razy dorowiadzonego, a rebysze
na swoj strony y Potomkow swoich zguby konserwowat. Udzionny na
oko y potomne usieki orqdzę ze nigdy adeo dispensata nie byta a pro
standa obedientie Krolow. Quidam, a per contrarium Validioribz ratio nibz
impulsa ad exornulatione ab ea, iako terrarum ipsa nostra. Udzionny
ze res ultionem moram non patit usz sie czas nie ustrywaie potygnie
ale acceptabile tempus, acceptare do ratowania sie abgenny serio nie
zadowali qd serio nieczyniomy. Sed datur dysimulationi & patientie. Pora
ad stuporem clamijch ze Karow byta, czas scaturit qua velimus & qua sentim
putate sermone agere agerej horrore actu. Niechaj ustrang amulabines
y odia roziane inter nos. Pora byty przyczynę, ze Kilkotkniej nie est
sluwo sei ad porus my dai nie mogli, co daley to cum iniquis omnibus pejus
valis my sie fatis, porzucmy domowijch rozruchow atrocis casus, te
raz elucescere zelus powiniem, aby ten uprzykrzony armoru tandi
urtat strepitus. Naley nam haedemur n' degenon a Patribz naprz
pad aigijch Seymitach, nie wtyd ze sie przy Prawach, swo bodach
ad invidiam strawai & pro victima in f. bo tak naley porzucire
mu Cniych Antenatow Potomkow. I declarowal sie bouier Kradz
Oczyzenie swoj y us y Fortuna salny fi kowai uniem, y na
tych ze Seymitach to, wczym nas atrocia potomaniych. Prand
facta Regnantis dispensauig f. poricwasz radicaliter sananda
sunt Resp: vulnera, I odwrone czynige, uwazywsz, ze magis
ingeniu est aperte odijre qm fronte occultare sententia de laas
wai ze Krol Jmb August Ktory tak niedyalsz retinys Panowa.
nion swoim grauit er Resp: incubuit, Ktory, ani moderatione, ani
omni moda aquanimitate, ani diuturna patientia nostra, nie byt
zmig Keronj, ale co raz daley infracturis legu brodit, Ktory ngr
wszelky frequentatis tot actibus despositio inanni progressus
do poprawy swoj nadzieie przocigt, y do atalnego zguby stopnia
nachylojnych stru sua Juramenta obiect sponseus sponand
Resp: despons, meruit ab ea deseri. I Kiedy zadne nasze dysima
lationes, nie ty lko nie pomagaj, ale niby wy puszczeniemi udom ne
fas & nefas cyglami do dawnych przywodzity stru jura Divina
& humana inconuenientiji. Wice po kara amara tu anemosa reso
lutiones. Nran, a dai regnaturis aduentu, iako nad wolny rus
Narodem panowae y wszelkie Prawa y Prerogatywy nasze za
chowiwae powiniem, a w ziqwszy L. Boga napomoc diuidi rigit loda
& opera humana progredi co poda do vere zgodnych. Tu nie zawodzi
aby opposita stru so posita magis elucescant. I sensus nie Ktonyich
exprimere mouig nie Ktony ze pejer medici na morbo n' acceptanda
ze facultus tollerant qm opum uny Reges, ze latius przeltrwae pro
sentia mala nireli infinitis ze nie udzionny curato, ale curato
libertate

149
...tem, usq[ue] potijumus libera Electionis Potentia exotica
cont[ra] violenta, violatu[m] nato[rum] bravis sic more ad paucos esse. Quo ad
primu[m] n[on] peior morbo medicina, bo morbus hic est ad morte[m] Reip[ublice] eternus.
Uelocit[er] Boze gdy by nas in absolutu[m] Dominiu[m] up[er]d[ost]ano, nie ty l[ub]o Liber
tas, ale & Fides Catholica exularet, a sekte by sic nie mroz[em] t[er]re. Seta cest
takich co rozumie[ci] zc absolute Dominaturus conservaret, by Nobiles
circa Hereditates abyli by ztego kontenci, choby im insie p[ro]dey moant
Wolnosci, ale bardzo by sic zaus[er]dli; wiez by ich tak subjugaret, mian[em] ku
iqe sic po Wegraich subjugaturus, zeb[ym] in totum nervum bellandi
odigt, p[ro]varetq[ue] fortunis: uwarzyc zc iezekito nie peior morbus &
lethali medicina; zas ta proponit zc regnaturus o[mn]ia conservabit
immunia y Laniego Jura y florescent. Quo ad secundu[m] faulig dalko
afumere meliorem Regnaturu[m] nizeli despotice regnante[m] ferre
bo y tak nas wiez absolute regit w nierozdrie a rozieraturie a pot[er]o
debilitatos faulius subjugaret. Quo ad tertiu[m] n[on] saluo cest przetraxe
presentia mala bo nie podobna ceque by ty by infinita, up[er]d[ost]u
by zmy sic in aby su[m] miseriam y wolen stawaisze Utra fractore
Junia, nie ty l[ub]o Antromale y Suelioni, bo Prudzi iako kari in
Junby, maiz ratione unidi candi. leuionem sua, tak d[ost]ego pulka
cheg mogg aze cheg y mogg y wiez totus declarowali reg, z ty d[ost]ina
czeg nie wyruisic, chy ba renovan Partis cu alio Rege nostro, toz tru.
Dno nam niti stra torrente bo by s my stra tot Potentia, nie
obronili Augusta, y z Woyny nie wyruisic; a dato hoc doczego z a:
Dnej nie masz apparencji: hoc by s my go y obronili; to na swo.
ie licha, bo nigdy by Woyst Sarkich nie wyprowadzet od nar pra
tettu motus & diffidentis y utrzy maizc nas sub potentia elotua
doproszby nas n[on] kat. Quo ad quartu[m] & quintu[m] violenta & subitanea
mala violentis & subitanis modis musq[ue] curari bo Porrogau
ber od wloki trzebas gawi orym sic edaryj, y iako kiedy kto tonie
morego y zactypryng cheryc[em] by lego wy ratowae. Prawa nasie
na ktorych wolnosci, a naty s. Diara Katolie; zausita, uquie
d[ost]o sic wyrej iakozq[ue] libidine Regnantis potomane, ratowae ich
y windy howai ab opprimente Regnante natezato. Wyc iz Ma.
jestas armata b[ost]e blitko fulta male animatoru[m] leuiu, pre
sidio miata, iako Imprezurilng tak y sposoby do unpendo
wania Elekciji pomienionej. A iakoz miata bydz pot[er]e
bna rzecz; Leby sic miata byta inaczey odprawic ta Elekcij,
ty l[ub]o iako sic odprawita in hiante abnulatione, bo aliaz gdy by
byta nie miata zausita a potentia procurata, pewnie by
attentafuel Severus Augustus qd simile a attentant
potym subsequenter po warsiawie, kiedy Prominatore brat
y do Sedonicy odentat, to sic tedy tak wywodzi; ze nie mogta
bydz ta Elekcija ty l[ub]o Preridiata, w takim Ralicy zamiesz
niu, wiez nie mogta bydz y nemine contradicente, kiedy
icy & mulans in sidiabas Majestas, a wszak zc tez Majestas
kontentowata sic p[ro]cedzyc takoz Elekcij, choc ze sto Zyzej
by to Contradycentow, y choc by ty, non sub tuitio[n]e Confedera
tionis & Legu in spemq[ue] suo tempore ratificationes perle
Zard

tam coadunatione tempore: His promissis decre-
venda natech Symoniacis, & da uij bfoz nodus Gordun...
adwarnich potrzebuicy; Macedonum. Nay przed zebym nie potrzeba
mogla by bydz nowa Elekeja albo papacie uij. Tz te rationes
Lubo prawda iz omnibus Reg naturis, ab omnibus tez Elig endia
a tu prauie calu Malopolska y uicelo dysmorow anunioru Wielkopo-
lanow y Lituy nie abierak, a libera sunt hominu mentes, ne
nulla ratione possunt boji uelle qd nolunt, ale i conakt to uwarze
nalezij iako uij wyzey uquid to ze coronatum caput illuzey tolle-
ran ni mogto. Wyc. Nzy Inf Prymas cy us intererat cur
collegio confederata ficut pro Junty Reip: ut debuit & potuit se-
mel pro semper. Wolno by to y takt nalezate bonis cariby Patria
convolare ad tuitione Junia Comonioru & facere faciendaz
Innotawano nas tot instrumentis publicis, pro uno per oca
saera, czechano aduentus iako czechali in Lumborod unierndi
Saluatorow, zemy tedy nie stauar lizy subsecutu co Bog przy-
urat. Tu uwarzmy pro fundus iakti by tu byt Salus Rhodius
nie przez skoczony volare in dubiu pomie nionq Elekejz, nakti
rq gdy smy uij nie stauarli kiedy smy byli iako lues Patria ad
defensionem prauie y stauie uij porouine; uiz przez to pro-
judy kowalis my sobie: ab hoc pra iudicio nolro, nie powinno
my naczere iako Elekejo & Elektenbg epus, iako Monarch om po-
stronnyj, krowygo uiz pro legitimo Electo by tutuige, alias byli-
by grauitor ad nas elari cospense; azaty m que sequerent itygd
latwo colligere. Aprzetolcos my iedni tautis an senenib lubo ab-
sentes pozualali na Elekejz sp. Doudy krowy do sp nie sq
resoluti, fiant ferant quia congnita amore Patrie & et raonibz
pratactis uis axaig res omni cunelatione seposita ay endas,
& quo promptig de Repta con sulij co melius, a bardey per-
pendenda genitu Populi, Pharsalicar. Pulchoway Boze) acies,
Zaleca przy ty m Electa Impi multipania uirtus, do brot mon-
sajat, altum & reiturs in arduis iudiciu & alid pndarjuni &
amni & corpono dotes, y pscj; Patrie congnitas Genitus, a co-
nary uiz kza im mensea pro Patria Caritas. Wyc w Inny Pan-
skie p uni uerualiter n fecimus in Campo Electorali porab:
sentia Rejo iako impendi, per potentia satorica fiamng sen-
gulanter po Symoniacis, idem ent per diu erca, a po bto gorta
u i den na krowy stauie Machina sriata teyo stoi. Ille qui
donat Diadema fronti quem geni nua fremuerant gentes.
Flubo dla dwoch racyj popar ue omnino... ydz po trez b ne
Pierwza xie Snie Paalis Conuentio bydz nie moze inter temp-
& Regnatura iako inter sponu & sponu a te mouige in aczij
confia, ty lha ante Coronatione & conuolata tota Rep: Drugaz
Coronationi tempus profij ordur ab Electorali Collegio, ab ec con-
perantiby bonu, unius & concordibus anionis oca fauila & porra.
in conu difficilia & imperia, Pacta Conuenta fauila, bo n ai et
franca Peruna. Zaty my na Symon Coronatio nio fas illime
confia mogz. Permissus ter Coronatio nio moze od lcia Inf Pryma

Najwyższy Lorda Ciuru repleret spiritus s. grado 150.
& un... wy krzyżkniemy lwaat kal, a sobie tam abextoa
qui ab intra derid bratam Calitus optinebimus pacem. Quia porcum omnes.
Universat P.W. Jan. Potockiego Wdyj Książkięgo A.W.K.

J.W.W. Jan. Lanowic y Bracia Generatourie Sultkowicij, Ma.
jorowic, Potkowicowic, Popitan, Porucznicy Chotzowic y cale Sycer
stwa Woyak P.W.M. y Aptey Polakiego y Cudzoziemskiego zacięgu. Inac
ze siebie P. Boga bitatniego uz niewrzeczywa Aptey, kiedy takie dare
Sporobij, które nie pod obrych widoczne, z desperowanych porucznic
nie ludzkimi mniomaniem, ale swoig Wszęchnośnościg wielkie
na oziy wystawia y prezentuje. Znalaztem ty kto w Polakom serce
W. Jan. Generata Smigielskiego Chotzowego Nadworniego Korony
pożeciwość, że mnie z środku Weprzyja ciela, znacznymi Woyaka.
mi Aptey wyprowadziwszy citemi, jak Polakiego tak Cudzoziemskie.
go zacięgu realituit Libertati. Ozywam się z należytą Reverenciją
y przez miłość Ocyzyzny obliquę, et in ruberis mei, aby trawuszy
laruan z oczu prywatnych Sultku ludzi u znaczący machinationes
Korzy znaczone, y tego Pana Ktory suze za abdy Korwal Fortunij
nie aby Przyjaciele byli kiedy ich Traktator na Dyskrety, Najja.
Krola Jmci Stanisława pieruszego P.W.M. zortant uz teraz nie
maże aby obstaro miate chy ba novitates takich Korzy samo quie.
secre ricumieig nec alios ununt. Apowicwasz ad corpus Woyaka
dla poptszego zgraniadzoria Spiesz in ajustentia Pomienione.
ze Jmci Generata Smigielskiego Ch. N. K. Sultkowicku P.W.M.
dobrym poczty kion, liczących chotzgu Aptey dawnego Komputu Re
gimentu Dragozaskiego Jmci Generata Leutnanta Branta, y in;
nych Woj Compornicy Woyaka Aptey Archibuzeryji y Dragoniji u;
praszan, y tym Uniwersatem amore Ocyzyzny intenuig aby respe.
ktuige na nig y wnicig na uymig Chwoty P. Boga unierczonych era
bowanych Sultku Bontich Sprofanowanich, Demow Sclachestid
ipczeyich in opprepsione Braci Sclachy, od Woyak Moskiewy Kozackich
Kalmuckich Sultkali się yodzycwali wiciorie in spatio y Widzieli.
Jmci P. Regimientarzi do mnie za daysier tego Uniwersatue
a ia jako u Krola Jmci P.W.M. wszelakig emaydy na wszyetkich
wommdy, Kazeogo zozobna clementiar y gratitudine, tak moig
Kazdemu Wmci P. offiaruig uslugy Datto 20thbris 1708
Idem qui Supra.

Uniw...acja Jmci Szembeka Pry
masa do Stanow. Aptey

Wszem wobec y Kazdemu zozobna komu oty m uicdzice
nalezij obbluise P.W.W. Jmci P. Senatorom Dygnitarzom, Urzadom;
Kom y wszyetkim Stanu Sycerakiego Obywatelom Koronajm
y ad. L. Wommdy, Braci przyzaleceniu Bratenstkich chcy y powol.
noci moich do wiadomosci podaj. Do tyg dla przyjetij publicznej uslugy.
salutaryg

salvare ab ortu belli & flamma, co ieszcze pretiosum
per varios casus per multa discrimina, po ruinach oru... podcia
in solitudine incognitas, & quasi cognitas, a uszedy in amaritudine tra
uitem de schisme dany momenta moie considerando presentia & con
templando futura. Maiestas Borzki pro Impetranda felicitate Publica
Stagator y fidei nie dawno Delecta Dni sprzedzituym Palomas &
Prophecia przy uawny y uuel hem majelare JH.Mf. przy imanie
nieley narby, od wadze Jch.Mf. P.P. Helmanow Koron y catego Wojzka
Kpltey, y zgodliwy asysteney y pomocy imierney Wojzka Kolligat
Kiege y Quailiornego, po cety ten engi in spona biva dabrych a coraz
teprzych roby, czyrnie przogofers. Alisi nie spodziany JH.Mf. ay uard
citra Regnum Juro Seltu & consensu Kpltey, odnienia cety Jcengstacu
weselo y uuelakie perstramia nadzieie, zostali my nader zadumy ori
terebny erode straszczeni jako rydy tak towar murisomy bydz za
imuceni, doproz fidei nie ty lko uueczu Panaki za Granice, tak
nagly y nie spodziany attonit us tenet Perculso terret, a utyr nie
alychanj y nigdy, nie uueczuany wygubionego w Saxonicy bez wiadomo
sci Kpltey per Plenipotentiarios & uueczu zawartego z Krolow Indu
Suzoz hui Traktata, Partus nobis um. Abdicacione Regni, y zier
nem do uuerzenia, prauic nie podobawem Kordy ijamj, na widok uy
chodj, uue nie ty lko terret aley horror monctenimiu & orumet obie
gae solitudino, zostawic zagranicy uprzykrzonj Quictor, a cety m ser
comy aspektus zabiorat uue ad omnem sustentanda, day Bore przeglu
wie Urzedu Prymacyalnego obligacionow. Nie uszedy uue uueczu nie
ty lko przed Polakow aley cety m Suiates niedole moiej, na taki uue lki
czar, a uueczu pod ten eras tak uueczu y taki nie uueczu uueczu
ter utaic uue moze obliwy Borkicy uueczu, oni uueczu zapi uue
szczerej uueczu, a bez intereju. Uueczu ty lko J. a uueczu uueczu uueczu
Uol uueczu y swobod iciej pro obicito maiecy uueczu moiej, a zaly m
uueczu uueczu J. Boga na potroze Ktory fidei uueczu uueczu uueczu
dignus fact, y ktory ad Primatu & Principatu Uniwersali Ecclesia
Sunt raczcy Piotra nie Jana, quia Senior erat. Stawam in Statione mo
y uspomniome uueczu emergentia ty m Uniwersaten WMM. J. dno uueczu
abjse uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu
sama ce nas do chodu czyl uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu
uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu
saluwar, zabiegajc ne quid majonidementi cupiat, do tych eras przy
Majestacie Krola Jmfi Augusta II unanimiter zdouuicem ty cierny Por
tumami stawajca in uueczu Praxon Komaly uueczu uueczu uueczu uueczu
absente uueczu non existente majora te nalezy uueczu uueczu uueczu uueczu
y cety iciej z niemi conuulere, uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu
uueczu z Jmfi Stanislawem Don kofem Jmfi uueczu uueczu uueczu uueczu
Kiers Generalney Konfederacji Stanow Kpltey Krolego Summas dotes
y uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu
uueczu Praw uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu
do. Arde uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu
in hori defacto uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu
Jmfi dno uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu uueczu
ralnej

Sobu... tego tytko amory utazy manie Prawy Wolnosci
 Krug Antecessorow raki tyck pobudzi, komu na etatek mita lubo nie
 wrezulowa Gycyina sab eodzo neu. Konfederacyi, circa libertates
 by nymowey ad niej nie odety puige Numerosi stawali, y do spolne.
 go Gycyiny przybywali. Kalendaru, przez miloie onejze, ur uz do
 upadku naklonobnej zaprasiam & obterlor, aby ony tak in una' con
 page' mawid xus cy dyptnej y nie ero edzielnej. Apetyj zebrani po kara
 le, Domouym y Potranijm. Narodow. Co z goda co id nuse moze y umies
 a taki coadunali iaha acydon konalze iaha do cyj rontowania Publica
 in bignitalis do utryzmania. Prawy wolnosci narzyc, nobliwie wolny
 & tekiy, skatecne mogli umowic sporoby. Wroci xj, aw krocie da Bog
 tym spodobu ad priuilegium saluteru skatalana tot publicis malis. Spila
 y zapadte inter hos turbiditas decora mey, e cu & media consurgens
 Liba spinis, by lesomy tytko wodonkonalcy, id nuse, unum wrotit eunu
 Belle in concursum rady y iaty do obrony dobra popo litego przed xj
 wzgled. Oco ia Bogu zaly powu supplicawae nie przestany, tak sta
 merojseimiu Wm. P. ha pomieniony, czas y meryce. Spod zic waije
 sey conzyscu. Uniwersal tej dla ur kszey uuzagi y ty wstawanj
 podpisany y pieczcyg etawerzony. Po Godack y Parafizach wed tuz
 zuycrainu publikawae zatecars. Dzialonjw Kralu q 22 sobry 1706.

Universal Im P Lubomirskiego Obornego
 Koron. do Regiment. Pulkownikow & obranuu
 Im Pa Polanieckiego awzuzgc & ad unioem
 ammor. zapraszajgc

JWW mwm P y Brau Ichm P Regimenta. Pulkownik:
 Ponuczni kom y catemu in genere woysku JKM y Apetyj polskiego
 y ad rozimskiego zawiagu do wiadomosci da noszy. In poznawaz
 skoro urelowatna mozy Borkrej dyptojcy a przez sredmibetnij
 codziennego ucisku troak y klopotow Jyzyjz zmie podobnijch nigdy
 niespodzianijch u nas Gycyine stasze y nas samijch wyprowa
 du nieszczeliosci, a porqdamz dulcedinem otworzy ta do kocu
 ZWoli Najiasniejszego Pruda Imfi. Stanislawu Pierwszego
 P.N.M. do przybrcygo zid noczenia zmierzniowijch jut y ukoienia
 przeciwnijch seron, nobliwie korebj Najiasniej. Majoratowu y
 Apetyj dla in kiego usygo nieub intentowania y Domouego Potroca.
 Jm, co z tego m. lioe chuch. Odebralem na czas Komj n dz Woyski
 J.K.M. Apetyj Kierownijch tak abym teraz distraita animos & anno
 sonentes, nie tytko ad unioem ammoruw, ale & ad dicitio ero
 Dobra popo litego mogt iakio nay przyjetyce. Giedy zas urz
 przy szeregeliwie gloszajgc nie tytko Apetyj naszej ale y catemu
 Kuratu miydy Najia. Monarchami. Praktywic zotaje Im P Polanie
 kiego ppna Authontate nie tytko de nullitate y samcy cooperacji
 Borkrej deicta, wydane Uniwersaly za i eden twordzgc by de Paschant
 y Procht

tego Anni confusio nis zachowuje się miaty a na ich
 nicyce... Reipae florentis Dominus nastąpił y ze dobroczy my
 Bog co nas do tąd in virga ferrea sprawi edluwego gorlewu y kary swowey
 przy mat, tż wozg infau... mello przemieniwszy w lepszy y pomysłny
 szę który rżęcy nasre obrzece y upraue racij. Alieci unonercio nis stare
 loo fortuna nowy y nie spodziewang nigdy zwolnang tak dobrze ulozony
 pomysrata Salutis publicae compagen. kiedy P.M.M.M. nie spodzie
 wanyro w przed ino cia Reipa zagranicy byuaden a potym odglos pu
 blierny od niesionq, o Traktacie zawartym w Satorwiej uigieiq conditio
 nibus prejudicijsumis im munitati Praus y Swoboe naszym, sorce
 wozyltlich nas perstauent, który to traktat lubo lubo ieszere sub dubio
 vocari moze, bo nulla solenitate nee authentico ogloszony documento
 id natize tak w nag tej na Spilgoharzi, w tak potney niebergiecerenstwi
 y fatalnych Konsekwencyi Konjunkturze, niegodziqz tranquilliter expli
 cationem fatorum ezekac, ani comploras tenui perstauent, takoby my uiz
 zadnego w sobie adforta agenda podobienstwa nieczuli, allumit tytko ego
 nom agendo, y owszem odbiegajcenas spiritus vitales uspaniate ze
 brauozij uerze, oblietantibus fatis generos conatus opponere nalezy
 wize ze na koniee zaszczytu y ratunku Ojczyzny, chwalebnyro w pota
 mne czasy przy ktadem ziednoczyuszij uł Stanij Spiltey przez general
 ny Konfederaijy Sandornij z niey se odzwizowai, az do tąd obourzaty
 az by to Reipa corpus przez nieszczelne rozterki Syplyje sparau
 o diuisum, uadnoei se ratowae, obrone y uprskoci ab extra & ab in
 tra mogto inaczey studiis & partibg dibisis penturano, alla tego uidy
 ce specula tej na ktorey mnie taski Rozkazij & supragia. W W M
 M.D. rodzili funkcji re pa pomianoney z uiszyetlich Spiltey
 figura nie moze inaczey raciorajcym se for mirabile sui represen
 tovae objecturo, tytko w utrymaniu pomionionego obourzaku Kon
 federaiji naszoj, auidze ze nie moze bydz protensius saluowanu
 sy mediuns iako in generosum is uerribg W M M.D. w zgodnych
 y zbaucennych ichze radach, w uioraych Ojczyunie, y zarluosiq ku
 niey ptaczqych Piotracach, w wolqych nee ulla dependencia zata
 mowanijg tawach, tch tedy nich dequiq, de fatis nostris te oiech
 vitam Salutis obieraiq, daj campum exereendis studiis W M M.D.
 o Dobru Popolityro, y z niezszij se z P.O. Nizim Insig. N. Prymasen
 Pitomego lura & sollicitudines sui magnitudine loquunt, y dla tego uisil
 ky excedunt a prefijq vigore funkcji Marszałkowskiej w łozoney
 na mnie, z powoloney sobie od Stanow Spiltey Konwohowania
 Generalney moij, de presente reru Statu W W M M D. ob.
 wieszczam, w Generalney obrady ziazdu pro die De
 bruanijy uo swouse na inaczard, obourzaku & stimulo, dodiar
 g niemia lapsorow nie dodaj bo te moles calamitatu padmens z
 idney stronij, Edrugiey reluctans in uszyetlich W W M M D.
 generositas, uppedilabunt, y uyperzwadliq rozumieqd ze nume
 rosijome na ratunek Ojczyzny tangit aduincendiana compage
 ziaeha gorziecie racyli. Oco iako naygorzcey upraszard y amore
 boni publici obliguy. Sobie zas to proinuatabili regula y que przeto
 mane Prawo zachoware, ze hodge Filius obedientis uisery W W M M D.
 rozkazow

nie iakies innotescenje wzyetkich otrzegli, zeby
z racnoscy przy stoy nosic Cojich Synow try Cyzy tny y nie umnego
Lycostula seducere, tanto seruitatibus nie dawata. Tak y Sera
niegyszyn publicznym Instrumentem, Serato otrzegamy ze yda
da Luowskar y Koth kluzja onej, y Sey smi ki onej, y co kolubek by
zstaj poroty pochodze miate, wzyetko iut nadieniero y znawen
Panarow & nigorum Praw Cyzy tnych, tak wy rarnie choc by smy
mierzeli zap nas mowig zych (iako to zc inne opuzuiemij Roku
d 500.) tedy takowjch iako y Manifesto Crimine Perduellionis
deprehensio, iuz pro kotrych Patria deklaruiemij y Dobra in Kon
fir kuiemij, na nad grody tym Wazy ex iura occasione damna &
injurias tam in Bonis quam in Personis, ktore per Juramenti
liquidowane bydz maig papi suntone obracaigc. Inizy pro
dley szego Roku d 509.) nie maig prakty kowad ani do cudzych
Liro prziעדrac iuz ani potat, ani poro rozumiewae, sice uel por
alio sub pena Capitis & infamiae ac uadis Supra scriptis to iut
Dwoch kros ta ty zicyj. Zlotych, tym rygorem tak cy sctin, bode
wrodzony ty mze Cyzy tny Synow, y naturalny wzyetcy
do kazdego aspektu iako ni komu podlega nie zyciemij, owzen
wzyetkin pod naszyj calej Apkej y kotney nie gordzielney
y iuz we trozech Stanach Lawarzej Potekcyj widzie pragny liemij
Tak dla pewnej y nieaymownej na potyro wiadomosci: Wriwer
sat von Nasz rari na zawsze in vni ortatniej Przetrogi z sice:
gubnej a prawdziwej in Publicum mitalii, au extendo sa prziwia
mala, od niewinnych ayda y powszyetkich Grodach Parafiach
y miyeczach wyzeczaynych Publikowae rozkazalismij y rozkazu
iemij, z ktg wlasny dla lepszej wiary podpisuigc sig, y Pieczce
wyzeczayny przyciugc do u liemij Datto w Lesniku d. XVI Marca
d 1707. Panowania Naszego Roku Trzeciogo.

Stanistaw Drol.

Mowa Im D Wdij Ruskiego do Krolewiczow
Ichmciow Ja Kuba y Konstantego z powinszowaniami
wyjiscia od Krola Imca Stanistawo y ex Seratus Consilio
Leymnicensi wyprawionego d 22 Obris d 1700 w Repesjale odpra
wionamund.

Najciaoneysi Mitoseius Krolewiczowie.

Wzrostajcy Daktal potoin wyzwole nie Apkej y Waszych Krole
wiczow Mij gylas zacyj dwuch wielkich Krolow prace y dzieło
Europj, Cud Lolski Suspium wyrosz z woli y rozkazu M.
Mij. D. G. M. y przy tom nemu jego Seratu w stawonyr 2090
Krolewskich Mij: nieszczysciu, wstaw niyszynro dzie wniogo wyisic.
A kto non communes Was z Apkej urna sortes, y wy w wiy zach
Kiedy y ona by ta nie wola y wogm na woloni otus traigcy wj
zienia, kiedy Crotio Imperio zomy kasy Daktalem nocondali:
bertas. Nic ty lko nie odradne z Wielkim Cyces Waszjo Alhije
wasze

wasze pokazują, ale sama przypadekowa faktorowa in
cum Symptomato z Apłta znaczą zęście ięj krewny wy...
slużeni wicy nieszczęścia byde nie muezcie. Nec Lato ultra Libertatem
nec Libertas ultra Latorem. Tadziszij pewnie Suiat co y W.K.M.
najuryski ięo wiem dobrze smutkiem y użłkiem napelniatę for
ce, zę tak malo Apłta nieszczęścia wasze sensu iakęj uwaru. Por
mowij Suiat nie pojmie ktory nie zapomniał nęj nigdy pamięć kę
la Byca Waszego Andriat Chrzescianstwa y Polaki Liberatorę a jęgo
Nieszczęnych Sponon non Liberator. Jęgo Byca ktory wozę Patru
Pater, dni dwoić zuyajęstwami lata Panowania swęgo Syma
ni Dobrodziejstwa ku Byczymie rachowat, ktoromu do pocho
ty iakęj y prawdy. Ze jęgo Suiare uszytkie acerbijuna wrodzila
Apłrej fota; Ledwonie; kę jacet u Regę Regu, kęle niedzi w ucyie
ię Najiasnięzi Krolewicowio, Quis uan curat, aliena quomodo
procurare potest. Nie pamięćta o Was Polaka bo y osobie samęj
zapomniał, gęp ta bez ratunku ale malo natęj, Ratun ku
nie chiala; alieni Conuilię in capax inops sui, podany na pomoc
y kę, odrzucaję, malo to: Letargowę znaigo chorobę in sensibili
tate lethali, gęnie y in ięjcie zelarne wybaręmata, kępada ad ob
terę wogorękę n disingendo inter benenę & medicinę, trita
ny calę gębę pita za zdrowie Lekarstwa. Jmęj bytkę w tej Bra
ncy Frenczy; wolno ię pamięćtaigę. Nie rze; za pierwszy
punkt Wolno ię obrata sobie Libertas siud ut ponnę dicereb.
Jęj by byt Bog nie umiowalęj nad tyon ięz nie tytkę scho
rzatę y porę bazyro kębyj ciatę, y nie przystat nęo samęj
tana Mitosiernego ktory pod tęj Ewangelię ucyrut to w nę
Lente nec Sacerdotes fecerunt in purnę uanę & oleu in val
nera Nostra, to ient in nę Snuę Woyny & oleu Pano, gęby mę
wiz w Obwie Liberatora Naszego Krola Jmę; Szwedzkiego nie
admięć P. Bog Anu to, ktory gwałtem Lata zęgnia Sadowy
wyigęny li, toby my zęuby nasze; nie pomał y nie uchronili zę
y tak spęjęj potęny li. Uzbudę P. Bog de Filij; Abrachas Elestem
sui Najiasnięj Krola Jmę; P.M.M. nęm Sęzyluie panuigę gę
ktory pierwszy z Polakow pomał chorobę, y tyon Byczymę zęję
cięgo ię tak bardzo kękata y cęm ię zdrowie nigdy nię mę
miata pars Sanitatis velle sanari; siud voluit ut valeat. Na kę
nę ię nie odwaręigę ale na pewnięsigę na ten czas honoru y zę
wia zęuby. Odwaręit ię wprzępęć nięszęigę duiawęi Słotęigę
voluntate Artigę, saluowal opere Fabus iakę nas da urodzonęj Mit
si Byczymę y Najia; Domu W.W. Krolewicow M.P.; w nim zęgie
ta ten entudo Vis unita fortior. Wiesę W.K.M. Najiasnięcy ię K
lewiczu Jakubie, a iaku do ostatnięgo tęj gęj terminu srowata
a pewnie Najiasnięzi; Filowicę Alexander; a iaku do ostatnięgo tęj gęj
nie donkamate y swoię Apłrej pęzycat; paku takigę nie
dobit ię Traktatu, o ktorym ktory ięgę y; kę nęję zęo al nęsigę
W.K.M. ię zęobi, potęzycat na to Najiasnięzi; Krolewicę Jmę; kę
xander quorum pars magna siud. Nie potęzbuie wiem dobrze Najia;
Krolewicę Jmę; zlichyęj ant moich Suiadęstwa, ktory prace odwarę;
uoięone plusqę in dęstnię y Koncepty; Sabinclowe plusqę Ludzkię
dla Cęberaigę W.K.M. jędigę zę Jęgum swawę & onus lęwę potęzycat
Braterstęigę

Ale to pewna że dziś się poczęt, kiedy się nie nowe
 i nieyćie za te Polskie, że swoje depiso urnaig cey, parate odia
 non vico parate casus. Nie rozumiecie W K M, że niechciata
 zatuyie że tak siebie iako y was ratował nie mogła Polska Jmie
 nia Waszego. Ceruidum Sydera pascent semp honoz W Serach
 niesmiertelnij to Sradczy Najia. Krol Inf P. N. M. to Senatus
 y Czuestris Bro. Jdzienmy wjehodzy cyro ex gualore obisam
 cum Jubilo wszyszt kich Stanow sily razomy radon y pociechy ten
 to, felicitati pacem, y czego urta abundantia cordis ratum done
 wyrazi nie mogg, wy cytacie W W Kroluarkie Inf. z swaraj
 y Serce wszyszt kich prawdziwych Polakow. Ale najpierw wy dzij
 Kuz P. Bogu Naszemu z wy chodzie, y tak wychodzie wy cy
 proszeni anizeli wjwodzeni humili lacrymo, y ltho pccibus
 armatis nie opisanemi ludzemi Swaramijami; ale articulo
 duo decentissimo, Comitatu Krauseni, nieuy kupioni Milliona
 mi, ale tyjige datatkow Woiennych Wiktorijami; ledwo sie nast
 wy Weycia waszego mozie nie moze. Si profuit lapsi: Cze kuz
 was dwa Arcades ambo tenere Scopuro Victor uterq' wy cizgiz
 zuzajskie rze na Serdecnie Seiznienie tych, w nieszczescie
 y niewolę Dwoig niewinnosci y Ciemnowsci zuzajzyl, mo
 wi rniek hardy do was Pacem meam do vobis, Czeha was
 Polska Cyzyrna mozie? aut mihi redde meo, aut me quog
 conde Sepulchro. Czeha na was Krolowa Inf P. N. M. Krola
 iako oplakiwata Si est dolor sicut dolor meus, tak teraz mozie
 bpdie videte matrem Filiorum letanter. Jazas W W Krol
 kuskich Domu Krali niegodna Creatura & honoratijumus
 servulus wychwatae Larki Bostkiej nie przestany. Ire na
 tyon Praktecie Plenipotentiarius Polaki rly ty ltho do podpi
 su, niedzielo przy tozjtem Ktory m z Honoros y Stawg? Inzi
 Captivati ducitis captivitatem. A zaty m Najiasniejci Mito:
 scius Krolusciovic vivete felices mala quaeis fortuna peracta.

Glosa ad actum Opatovicensc 23to Junij
 albo Rescrupt. cum Manifestatione tantaru in con-
 venientiarum w Skrypcie Laudowym.

Nie biosz piona przeciwko Laudum Opatowskiemu 23to Maj odprawio-
 nemu to nie tylko uchwata popolita, ale ani prywatnym Skryptem
 narwacis godzi gdyz est abortivus contra naturam Libertatis partus.
 Ani Konfederacyi wyprawis nie myslge' iij in eius statu iako iest
 uczy miona w muszar. Quem laudare non valeo vituperare nequa
 ale protg drogga circa religionem justifficacj Legi & Libertatem
 przechodzace per Transennam. Niech sly godzi mu to
 Calamo wyrazie czego elogii circumstantia loci personaru
 & temporis vetat. Pytam sly naprzod iako ten Opatowski Liard
 23to mogt tantum nego tu? Koprzywnickiego Laudum pure pro
 Libertate & conservatione Nostra indomnitateg! Domow na
 szych

wszech pio zelo uczynione Kaspowas. chocby na to
sze bylo.) Kiedy szym fundamentu sadnego ciente... nie
miat. Natura kazdego Ziazdu Publicznego iert wydanie Uniwer
satu na Seymik lub Ziazd iaku. Privilegiu zas Consecrande Nobili
tatis non competit nisi Majestati Seymowi; Wdzie pro Electio
ne Urzadnikow Ziarnskich, Prymarowi Stanie Interregno y ex
Limitatione, co lubo abusive bo strazura Majestatia iuz in uni
werszto Du pytam zj od tego po zerwanym pieruszym Seymi
ku by z Uniwersal w opatowic, iezeli ex consensu Jch Mjow po
zerwanym Seymiku diversa infavore Pli sententiu to
bydz nie mogto stante oppositione & contradictione poter
wanym Seymiku, bo iednakowoz by to co in tanti ten Sey
mik Konczyi szc manierq, iezeli z Uniwersatu Jm M M
Ka Koronnego iako Marsialka Konfederackiego y to bydz nie
mogto bo in tali circumstantia nie moze tego Marsiatek
czyni nisi cum admiraculo Praeminentia Primatialis
& auctoritatis ejus. Ex facto wprzod cho iasz per circulares
z Senatorami Literas Conilio y to nie iednemu wdrzaw
ale wszj szk. Du zas gdy to Jm M Pan nimis passione
uczynit privata auctoritate iak do Gromady cogendo in w
no Nobilitatem sapit directam convulsionem Legu extra
Cancellor urum auctoritatis sua gravisq; dictatura, wzig
wszj zas in trutinam tego Uniwersatu lubo stante con
tradictione napisanego propositionem nie insia iert
tylko do accordacji differencji miedzmy wielkiemi ludz
mi Ziazd w opatowic szozonij zby na Generale Korcijn
skim nie trudnita ta materija. Az zj seus stato wrzecz
sazony gdy umylnie na zamieszanie szj szj niepra
krykowang w tak zbaurency rzecy. Gdy zas in Practurte
go Seymitowania. zego iuz tak naruz. wcy wremij iuz
Nobilitas conditionaliter porwala post multas contradictiones
naten Seymik s. maige nay wzig ksig rany zby z Komende
rowanij in oppressionem Legum & Libertatu wdy ch szj
Wojkowijch, ktorzj ruy myslnemi Kontonarni sztu szj
Nobilitatem oppreserunt. szozonij y szwadronami Dragonicj
w Turbie szj szj szj szj szj szj szj szj szj szj szj szj
aby Laudum Koprynickie wruszone nie by to, y Ziazd Senetal
rij Korcynski nie tykanij, co nie tylko szj szj szj szj szj
wzigi szj szj szj szj szj szj szj szj szj szj szj szj
pectora vobis v etandi obstitissent dzj szj szj szj szj
za Larky y zregna wdrze szj szj szj szj szj szj szj szj
procedi in Theatrum infelicio szj. scend, horrendu szj szj
voluntaris & affate monstrum gdy porzerwanym Seymiku, sine
omnibus solennitatibus bez uniwersatu, choczaszby iuz prywatnij
takiego iak byt, gdy za zerwanien szj szj szj szj szj szj
siva tego aktu szj szj szj szj szj szj szj szj szj szj szj
iako

Konfederacki, y tam pro Arbitrio suo in Confu. 155.
nam Religionis Justitiam, per fas & nefas concludit. Cozic tak
ient tak tego ex contextu Laudi dowodzi. Nay przed Confusio
Status gdy na iednym Seymiku Dwuch Marsialkow iedna
Kowo by to Jmfi zaraz z poczynku by abuzowan potentatow
Konfederacku wzycie przedwz, y zaraz przed zerwaniem
Seymiku zarzycie y to w szynku z robic. Potym pytamieq
qua Authontate to Jmfi N.M. uczynit, iereli iak Marsialki
Seymitowuj uproszony, iakoz tak ient bo od Jch Mfiow Komen.
derowanych y nie Ktoich Jch Mfiow Swoich Przyjaciel fretus
Kombus uczynit bo Jmfi N.M. niech ze szynku iereli nale.
zycie radkowawaty Jmfi na te extrema & salva Libertate.
Iereli iak Marsialki Generalni Konfederacki to Konsequen.
ty ze Jego Mfi N.M. a nie Ktoinszy poumienie na Kaidyn
Seymiku, w Kaidyn. Wdruie podowae. So dan nie moze
bo ient ient Jmfi Marsialkiow Generalni to trudno Party
Kularnej ma siia Dignitatem sua prebendere dyrekcyi. Iereli
fer party Kularnej teraz ient to nie uisno ient moze byga
generalis directionis utrymae ze in perniciem Liberta.
tis Ktoz nie widzi kiedy nie tylko stantibus oppositiobus
apertijuna reclamatiobne, & tot protestatiobibus wielkich
Ludzi y rodowitey szlachty Libertas oppreza Legesq; ac ple.
bis uita coacti. Ale w tym ze Laudus in iunctu aby niikt nie.
wazyt iij Protestacyi czyniee praeius tak chwalebneru Na.
grobkow. Wolnosci sub carentia activitatis perpetua nawet
y Godom impositus nad prawos. bo acta nemini deroganda,
aby Protestacyi nigdy nie przyimowana. Wrdy iereli to ient
rzeci dobra y Kpetyj przytecina iak mowiq Jch Mfi na cor wgt
rij ofym zety oriate przez Protestacyj byz invalidowan. Ie.
zeli eta iakoz tak ient pewnie iq orimius iigt magis condemna.
bit ze indetnimentu Reip. uitor ta Kordy przyzna, Kto Laudu
Kopry uniekie czytal albo slyszal. Nie domaca iq taro zadnej
przywaty ani Interesuj. y owiorem surdis auribus supergeni
sur oppreza statianu, Kantonarni Kontrybucijami Nobilitatis
auditus scriptumq; nullius partis iure lazo. Do co Communis
sodebit utilitas, to ient in Materia Komisijj Luowickiej praeius
Prawos y Wolnosciow na czs iq Opprezij na iq teraz ulozonej
do Hetmana pisano ne tam rem difficultem & perniciosam executionem
militantibus ad executionem perducat y pro cognitione na Liard
Kato polskij Komisijj pod Kozym odertano zety amplius taro
diris Contributionibus & status aggraoationibus. Nobilitas op.
primowana nie byta w Ziemiach Dobrach, zety za zruy i nowa.
nie wrabowanie udyczenie Kantonarni Polski; Satisfactio inju.
natis & modus tantorum damnorum invenitur. Wedlyg Decla.
racyj Hetmanskiej, ze Super Liquidationes damnorum & inju.
nam aliarum p. tentionu dijudicationem. Komisarzo pozwa
ta prebendige ad Wdrua tak ze Komisarzo (Ktozy stantij
zety

zeby Ekonomia Lupp Krolewskich y Aptley przez
dziejich y Sol pro Abbitrio zabierajacych nie upadu konsulacy
na tym Liardzie & ne inormis Respl. Stra insultus boales d
Pitoyich Inf Helmar ornaymial maneat non sity amplius
elles Senatus Populus Potens. Jest ze tu co Schalliwego o co sie
gniewal y kupny zawodzi na Slachty nalezato. A toz to chcece sa
salutare rom Kajensae y rnasie apertissimie Reipu. detrimonta
damnumq; causare loy uiz y potlarato przez sposob ucy suony
Srodze godubym terminem Sejpiji strzeba bylo injuriata nobilita
ti cyrskiemu w Ziemiach Dobych Strajami wedlug Ligue d'auy
Ligye Komisarzkich dai satisfakcyj. Treba bylo Kontoy buye
wybrane albo wronie albo w podatek wywstau obrocie, az by tu
bylo moglo wyoycha zawolat wczesny winni staki ng tr on
nans do Dobrych Slachetzkich dapo. Az by o Kontoy buye rzeciono
nie ngm sie dotaly ale komu inszemu zgony. Az by sie pokazata
ruina & perditio nostra, tam gdzie sie pokrywaiz Protekcyja
Neganty. unimen cui nomen erat virtus. Z Woycha trudno
nabye. Sprawiedliwosci boby sie y Ordynansami zlozyl. rane
victualiu a rane pie wiozry y inszych Decorum fortunarumq;
z ubogich Ziemiow zdatych zlozyl liby na Stawzich, y Salkij
by sie po nicei doszlo klypha. Nowe iakies a Komu nie porny
sme mogly by sie odkrye Komu un ktory, Satus tedy inter lives
Sejpija zrobie & Stvarium inszych Komisarzow postanowic
Udzialu, a potym sie uymowic ze Stante Sejpiome nie uion
do Ktorych Komisarzow postac swouk wyjstowijch, a toz
widolima injuriata nobilitati szkoda. Tak aieltha ruina
opprezija, zubozenie Dornoda Slachetzkich in casu puydzie
puydzie Senatus pereunt per Scetera fraturo. A toz i edzi ze
wie co na przy szta zimę po Kontonach za nowe vocabulu
na naszy uymyly ruiny. Komijja zas Swourka iaki efekt
mice gdzie czas pokazze ze ten swoy conventi culuro Kontu
dowali & injaturam Religionis. A zar nie cu scandalo god ze
sie czytal odiquszij ngm Prawa y Jurysdy kije wozystkie
Suskie, na ostatek przeciu Duchownym w tym Laudum
jurisdictionu Konfederacyj ucy rili, oszdzonych pro oppreziju
narywaizcy Defreta Duchowne hui Confederatione in validuq;
co nisi Lania Romana sibi competit y tych wozystkich Pitoy
sie wozyli w Sgdach Duchownych strabey pnywoswiei Activitate
in perpetuum y Jure Libertatis od Sgdza. Slaty chasakone opra
touskie & Snt Sancta Suprema Potentia Konfederacyj Sando
amiszkij zaszczycone, Kona syle wstasne profitu ucy rula Aptly
y pozysku przykiosca, iako ouri Przyzacyj Antecessorom Kaszys
Pitoy pod pokrzy wy ratowania y preteltem Aptly od Prusakow
Czegan y Litwy iako podczini Kwasakowic y Zakonniczj zaiognioni
pod Reguly y Circumstrij piy, az oni potym tak cigs rkiemu Cyrymke
naszej byli, nie tylio Reguly Zakonny detentali Lony popymowali
ale

z Katalonii byz zrueli same Krzyze na Saktiach
 za Reguly mairge, a drapi eszrow, Oppresyje, Mordy, Swaltij za Pro-
 fessyj, y z Litwafnijory zgodzili; y do unij z nieoni przysli
 y Prusi z uniemni Mandami o ktore resz gębaż podobitych, a oni
 nas przecij nie chcieli opuścić? tak dalece że się wojski
 Dwuch szlęctw wojny y wualne Batalie ich pomoe obroutyż
 Stenogien azich wladny to do sziżdu Krui; na ostalku od
 Jagella a potym od Wnuka i ego Tyg marta Piensz ego le
 duo ugaszony zortal, że w rescie juristiam wolawit Kiedy ngr
 sig tak we sprawiedliwej rzeczy y oppresyi Status Nobilitaris
 upomniee o sig y domouse biedy y ruinny swoiej vetare, Pęc
 nas wurtawieznym odmgnie Niezgod trzymac, uia cum modo
 in ueris endo, & nos consumenda, gdy niedosyc ze piżmen
 szys Liard Generalny Korczyński, lubo nec ualuit nec po-
 tuit, bo to actus nie Władzwa Sandony, ale Kilku Wodzu
 Malopolskich był Casowat, ale w practicato exemplo ad in-
 pedimentum hoc tanti momenti negotii Portos portat,
 przyszedłszy Sam Inf z Kilkuset Komenderow awyich
 y Dragoni Kilkunastu Kamełow, a potym Inf Podkomory
 Chetminski z caly Dywizyj Kilku Tyzicy Wojaka pod Korczy-
 Du tedy skangury y dolniodry in ualiditate in consensientia
 & in debitam praxine Opataj 13a Maj Konwentu kute Vi-
 alentianq. Galtow Korczyński Datam przychodzi do uoy uedze
 nia ualiditate Legimitatis per debitor gradus secundus
 Leges practicatorq. actus precedentia Liardu Generalneg o
 Korczyńskiego die tak iak Strona w swown skrycie piżze
 ze Constitutiones uelant na Popisach, nie nie hadza bytko
 sig popisawozij roziahae. Nayprzed naturaliter mousze pi-
 tam sigierzeli sig in libera Repub. niezgodzi ratowac kazde-
 mu afficto oppreso czy idnormu czy durerna czy Kilkono
 Kiedy chce y moud y radzie o sobie. Peretis z tego Chrystus
 Pan w Ewangeliyi Faryzeuszom porwolit, Kiedy Go pybali
 godzeli sig w Sabat udrawiat, albo li wotiu czy Konia Kiedy w-
 dat w padnie w swyto wyiggae. Pomusz ngrm tego Inf mienit
 Konon. ma bronie. Plich ngrm pokazo Punkt w Konfederacyi; ze
 ngrm niezgodzi sig radzie o sobie, gdziesmy sig to tam z tej wolności
 wyzuli, ze nie bez Infu czy nie nie mrozemy, ile w ten czas Kiedy
 Inf o nas radzie ani chce, ani chuat. Potym co Strona alligat
 Konstytucyje u Sofy mairge w Moxijch wywodzi uitalum Quo Amu
 liorus na Popisach, y to more do popisowania stuzge. Dat ci
 by to d. Woj, zeby tak Inf we uoszyet hemi Seripulori obseruato
 res Legum byli, ze to zas by naymniey strahant in peccatur
 Leges tak sig dowodzi. Nayprzed ze kazde Prawo funduisz na
 Sprawiedliwosci. Czas Sprawiedliwzego bydz mog to rako Liardu
 Potrzywoniciego akcja. Potym ze to po Konstytucyi tey uelant
 po Kilkorazy uertigia in uolumine Legu Liardu Potrzywoniciego
 Sancionum. Druga ze bych Konstytucyi Leges Lunata Władzwa
 naszego absolute pro lege nie mairg. Prajudicare zas uibuz
 Władzwa

Udztwa in tantum Konstytucyj i Szym moze. Inquam...
na to samo Udztwo bo to jest tego Interesu. Tu zas... da
uniej tak wiele Lauda Stawaty. Tu sie Podatki Uchwaly, Tu po Woynie
Beresteczkiej wyprawu uchwalono bylo. Tu pod czas Seymu Con-
ventionis Combrese z Cesarzem per modum Seymiku, radzono po
Kilku zerwanym Seymikach, Czego Dyrektorem byl, iako pierwszy
na ten czas Senator Jan Chometowski Kasztel. Zarnowski, a po
tym Wlad Mazowiecki, zsgd Poture Ludziegodni portaru do War-
szawy i z osobna zsgd Legacja do P. W. Pm. Wdy Wolhynskiego
Helmana Pol. Koron. Solemniter instituta byla se przy o swarcie
Krytych pewnych Konstytucy czy sey Machinacjami pokazat
sy zyczliwymi infractis animi przy Krolu y Oyczymie Senato-
row y Ministrum. Licp: wszak in Archivo Pm. Helmana
tesa micy szego tamrem gloriarano bo publice pod czas Seymu
sprawowania ty Instrukciji znaydzie. A toz y teraz przed Kilky
Lat gdziez Juramenta powtornie przy Krolu Pm. Augustu
wedlug Laudar odprawowaly ty lko na Popusie wszak ze in a:
ctis Castrum estant. Gdziez obieranie Rothmistrzow w Udztwie
by to na wyprawu Krolowi Pm. Augustowi. Alcy ad Legens publi-
car udawaly ty. Te miany po sobie nobliwe Konstytucje Anni
1532. 1542. 1550 gdzie te formalia. Lauda Udztwa Lion
Pouiatow ktore sobie uchwalily y uchwalae bydy. O obronie przeciw
Swawolnym Lotnierzom y zbrojnym ruzkie Praw y bezpieczen
stwie Domow y Fortunkowich wzupetney maiz zotawae moiz
y do Odekucji bydy przywodzone powinnij. A toz tu nie pisza
gdzie te Lauda mialy bydy pisane y kiedy ale wyrazono toa
y miz ter w swom pisali Laudur. Ale ia usierz kiedy by pod
Potrzywicz uchwalone Podatki byty y sine omni considera-
tione naszym do Woyzka pretensiji wydane to by byta charie
bnie chwalebna uchwalata taka. Ale o co to tu strona ma dyputa-
wae wdy to wie usitata praxis y ieden cert special Udztwa San-
domir. Popis Potrzywiczki na ktorym gdy bys rny sey mikiow
p aliquam renitentia nie minie wali y osobie radze in pu-
blicum w opresijach naszym nie mogli; tu locus Privilegiatus
de ty lko wedlug Prawa do Okazowania. Dally tu Udztwo
uczynito ze sie popivali z biedami y opresijami pretensjami
do Woyzka nie z Dyzem bo im wydarte zrak y et hac occasione
radzili iako w tej miseriji y presumy miz. Jrceli Kto chait
ty m prawem bronie tego y by to na sam... allego:
wae nio nie teraz prosperere kiedy go Kilka Udztwa pro pu-
blico consentu pro Lauda sua praxienu. Wszakie ci Pchm
Pitrym in hoc consentiula bit. Pan Kije nie sceglawie to in
perniciero nostram podawano. By li tam presentes mogli Per-
tradykowane nie teraz indebite chiee retrahawae, licet ne
Dys rescindere acta Deorum, ale ze sq inoze raje Legitimitatis
Aktu tego. J nie widzie Procedencji swojej od Popisu ty lko
iaktorni

... & natali sui dowero probare Promeditatę 157
huc actus & proscriptus. Napriod na Sejmiku Opatourkino
Roku terarnieyszego 23 Zadzrekciji: Imł. Zielinskiego kiedy
bez żadney praktyki bez faktęji, ale rnae z providencię Bo-
skiej in absentia Ichmł. P. Senatorow iako expressa verba
Laudis decent pietę, lko xleu to wdzętu Imł. Wdę Sandomir-
y Innijm Ichmł. P. Senatorow Deputatom et Ejecuti. P.
ne do tego przydawszij ale fide honore Conscientia obligata
aby tempore ingruentia alicujus periculi & oppressionis Status
Nobilitaris, wczępt Ichmł. P. Senatorami, Deputatami
wzrost o Wdzętu ne quid detrimenti patrię. Pro opportunitate
Loco tempona & rci w ktoręch Konjunkturach z Wdzętu
Krakę y Lubel. y in omni paroruzm cięszę in junct Imł
Wdę. Doc to Lauduro na Sejmiku Sancto Martę y Konje-
deracię originem sumpit, y był Konfederacię per Limitationes
chodęci; are tak wst odjętars ad Vultum Laudis p. facti. Doyę tedy
był do tego Imł Wda Sandomirski in his calamitatib; & miseris
publicis. Stabim do Domowey Sederaturę in plenitudine eche-
mentariorę byęce przy cisnionę & dnosę y na tak situ Ichmł. P.
potrzebuęcię Radę y pomocę w p. resurach swoich affectuę
swę aymawiał się. Przyjędza sę Imł Marszałek Zielinski
widęc że Lot niechę Nobilitati poodbi. rali in suam jurisdictione
Dobra y w nich Kantęji pro Arbitrio suo disponę. Instat Imł
Wdę przy nowi Lauduro sedure wyprosil y uyp. orwad. orat tenię
Imł Marszałek Zielinski & Imł Wdę Sandomirski & inoz.
szę się, ziadę w Nowym Miesię 25 Martę na naczyt roz-
p. dawszę do roznyęch Ichmł. Listę etiam y do Obywatelow y Se-
natorow nie ktoręch Wdzętu Krakourkiego ziachalę Ichmł.
P. Deputati y nie ktorę Ichmł. P. Senatorow y z Krakę Wdzętu
był Imł Marszałek Zielinski a Imł Wdę Sandomirskiego
nie by to, consalię tamżę w Nowym Miesię vigore practi.
Laudis ziachalę się w roznyę aby miał respectu Dob. Ple-
che Fick y Faktionami ich nie agrawowal zięo rnoze nie
możemę. Salva libertate y na przyjętę w Popisę General-
nyro pod Pokrzywnicę radę otym porozumiawę się z Im-
szemę Wdzętu by dęciemę zdo Legacię formowana do Imł
Miecinika dajęc mu ten honor przez Imł Marszałka Ziel-
inskiego y Olszourkiego aby icreli kiedy to teraz dat Dowod Curs
& providentię sue munering; widęc in tanta p. resurę Wdzętu
y Apłę y zęby na Popis Generalny pod Pokrzywnicę ziachalę y
tam nie był Imł Wda. Wozę tam w Nowym Miesię in hoc
consilio nie był Imł Marszałek Zielinski in ktoręmi
Ichmł. P. Senatorami y Deputatami iusta p. ractę Lauduro
ale w zięcię tego był amara Patrię vocabit, y komu do Doci. Kon-
notuęcię w Domu vocabit uti in publico Loco radęli w ktorę
Materię in juncturo Imł Marszałkowi do Ichmł. P. Senatorow
rozpisalę y tam conceptus hic actus. Mater zas na otkarowanę
pod Pokrzywnicę gōzie orie ty lko in Imł Wda Sandomirsky we-
dług powinności swoię y Prawa tot requiritioibus publicis
& privatis

& privatis porusronij z domu polachal, y vinni
rolsie y Deputati przybyli ale numero Nobilitas con
nimia Contradictione concedibus votis summo applaaru, P
by to pro Repbla condicens in asistentia P
vornijch Wdzto cum Instrumentis publicis eodemq' na
Generalny Korczyński voto coneluat. Le taro Imp
Koronny jako Marsiatek Konfederacyi nie przybjt lubo roga
tas, ktora temu wniem a saluis by to cu hac turba militari
Komenderowanijch y Dragonu, pod pretextem polityczny
popusania sie z Ludzi tam compassare nizeb na Seymsku
we Obrady. Prawem obwarowane, aby cum copis militari
bus zaden nie wazyl sie ha interurbare Actus, vniemi ad
terrendas nobilitatem zierdzai. Le zas pod Korczyński
sue ce Actus mi arto edukacyi caoetus militari oppresione
ca. Patribus conscriptis & bellicosis alio Quiritibus stricte
mundatur. Ne nimius pri Legij fidentes auita Libertatis
ruinas reparent. Videte passiones paratas q' consequentias
provocant ad Fratres deunionemq' in tali passio Reip: Ta iako
Domina C. Deraturo arbitrag Juris nuch agdes iezeli z
Matopolska Wdzto Prvinyja niestuznyjro upomni nata
rzeczy y iezeli Prawaj Wolnosci Tomac chciata, gdy stante
perpetua dictatura nobis gravis sibi fructuosa. Oppresije
tak Wielkie, Kantony na Plachcie ay myslone, Fortuny y veta
uj na Ziemiach w tozone Dobra. Komisyjg Larousky cum
factura Praes y av Anni nasijch navet contra Regales iudicantibus
non obitantiibus oppositionibus vj musrony agdy y Juridij Kie
odzte, Proventus Reip: nullo jure receptos & sine ordine p
contag vi armor subacti, vniem Legum metu deponita, up
militie zj umysetita & Civilibus mediis traktowal, oto zj
do kogo by bylo nalezato dalozym Konsequencyjro nato byt
oczywisty zamach zabiegajze Oze vjpen na Patria proles de
gentes y Filij per metum an respecturo vjpediserunt s
icy nie folguzgo integritati Consultum odortye, to ad melius in
formator, & non tam graviter persuevator Civos. Wszak Dey
judicabit Justus & tady Justifikacyj y icy Conatus Nro Hon
nitatibus debitas tanti actus palpa bilibus documentis down
sij: g dzie zj pro conelurione Manifest potajze, ze nie z dylej
o harja y trudnos b g dzie narze hac na vjpen y post vjpenula
siones in curias proccenas persuarion. P
tam granter laia zaryje Prawa szejgo n
Schm Bracia Korczykar nazbjt uniem vjpen y vjpen
y odwarzili na Seymsku w tak oczywistey y sprausedliwej sprau
portrzezgo errores suos Mitenasy artes damnabunt, gdy zj na
ty m zausoda zj m ich zedementowane. Portrzezgo zj y Bracia
Synowie Synowij Siostrzeney Krewni navi y osvrijcey Bracia
Szlachta Woyoz Stuzcy y przeciis Matce Cyrynie Szej
zeta

Dziś w Warszawie w Staty Domus Libellorum Libellorum
nich protectorum y securacionem nieuczynienia...
nich Dymola, których continua tera mercimonia obicunige
y repugnancie, samym tytko naturalnym Prostantem konten
towac usy będq. Nie podobno fabricatores y fomentatores nie wita
igcych nie drzyliwosci publicynych specie defensionis urpote
tenia y ugaszenia, wewnętrznich dyffidencji w budzie sadowa
inano continuo nobilitate, zoby podobno tym tacniej abo am
jugula strangulare Libertatem mogli albo przytęczy usy od
nie szeregusci ktore ich spectant, y spotekane unacu hac
columna ruere. Za tym godzi usy wyino Wm. P. przestrod
awozyc dobre ze jako Sigie. Inf. Prymas, tak y psigatcy Konje
deracji Sandomirskiej. Wm. P. Marszałek, ktory za
wscie moderant w budzaigcych, anglicie zauberuszy nuni
or Andores będq y teraz wiodzela kiedy y jako mutuo aditricie
Libertatis vineula populu y Wojakami obogga Narodow do
wielkich akcji w budzie y tej Spilcey oratnich sit zaryc
Ludzi do tgo adherentow swoich a podobno teraz y Samych
Wm. P. zagranczney Wojny illius opibus y spolis ich ktoby
nie widzieli ze Pryncypatow ich na ktorego sialch y Machin
fanduzgi ledwo ciaseiny chleba staway, tak spofuturoni antygu
tas consumunt opes. Co y obligacji tu Ocyjnie mutone Pw
Wm. P. y Brau y Ex vineula tak Senatorckiej jako y Hetman
ckiej w tady demozig zycz sobie ardo rgoru mego Patnas Leges
Libertatomg tuon.

Uniwersal do iedności wydany od Krola Jmci Stanistawa.

Stanistaw Pierwszy z Laski Borskiej Krol Polski Wielki
Kcy Litewy Ruski Pruski Marowiecki decess.

Wszem wobee y kazdemu osobna Komu o tym wiedzic nalezy
orobliwie Wielebnemu w Bogu W W Wodrognym Senatorom
Dygnitarzom urzadni Kom. y usy at ktomu dycretum 1600; Awa
luzja ogloszonij chuz w Kraimiech ktoryow nad Wojakimow Szwed
kim pourinna moc Pana antypow glorie. Nam haillen genimus Deus
autem vim hactis ingorit. Upominaigc aw usy at ktomu ad
samym zaczu usy bonu esteri provident...
Kolligajami parwigcy y z bau enny...
dzye pericula przemagajigcey strony...
sny igd nosig swoig zatrzy mac mogte...
no qua particulanter qua generaliter...
omnibus omnia, & singulis singularia, tej wrotatku igcy
bi my nie od wojny, ale od ustantenia medyatorckij powoy
onydy monarchami, pretenduzgem y bronuzgem Wolnoscy
Dobro Polskie. Zey y teraz cetym Serceis zyczegry, jako usy zdae
more in aduersis, ale bysmy tu wiechceli scrutaniaby seu judi
cioru multano, puszeat na ludetg Theogofy, iz zeliaku Panow
nasze

in natum Augusti Nomen, Augusta semper & praesens
nunquam Dixerit una Nominis nuncupatio Domini cuiuslibet con
donavit fortuna. Usty statibus WKM od nicy iako zatosina
bez obecności Pana Swego, ujęcy anizeli Przyletniej, Ktora
musia wafidymian & amabilen obtulit sponsam, a przei
wolny Celekijz liberam se desponavit Coronam, nunc in indua
li zontajc stata nie smacne cierpiata diwortiu Ktoriejz ortal
tnia przyniozrzy nicy & devaritata intes ruderu Troia Cini,
in luctus conberit pectora Cordis a z WKMfij mitejy Stokijz
pozbywozy Konfederacji, de pod interregnu Uniwersatennu
Klq Pmfj Prymasa promulgo uane lugubres ac funestas
zawsze musiata agitare scenas. Od wazd WKM Pmfj
z Polke od nas uernijch y zyczliwijch Poddanijch Swacich
ile nagly tyle niebes pieczrzyj, ile d tugi bo Przyletnij, zj teoba
nam Kptej, Sz kadludy toniq rozprzewal w tak nie pochamowanijch
Lalich iako tez & in Philipiciis q uarebis Ktory nie tytko osomaz
actus tej Kptej pomigraie bo opow rocie WKM. zdesponowatay
Ta ple tez y panowanie WKM. indubis agitando ventus. Jamij
ledwie tu naufragans trzymajca tabulas inter Scylla & Cha
rybdeno zontajc, w Samojn tytko Paru per quem Reges regnant
swoie dalszej nadziei g to utabyta consilio Solatiano & Cini dende
ria. Teraz zas Kijz ten Summus Rector Olympi scty slwie up
coby WKM. in uisceribus Agni collocawit, uerynit tam rube
ij zedatce nomen Paris, tenuz misericordem afflact Probertur
o Ktorij do WKM. dupli kuenij, gajz iezeli nas Turcej
malevolus bellantis fortuna qy uimet furor, up euntiqz uot
ze ta nauo Kptej publicam fortunam WKM & omniu Adli
na uolens, uic doro bode Skolatana y WKM. y nas usigilto
priz lodzienijch prauie nauo bajzack in profundo igeliciu Laloz
mitatu zatonie Pelaga, a prze cizy melior et honesta Pax qua
utide bella Ktorc una triumphis patior in numeris, y ni ed riu
Mitoziuy Panie, ze ta Kptca badeziej zcyz solio WKMfj au
Dixei in Templo Paris & Concordia, quam in Templo Martis &
Bellone, y u nauou z po Koyum Nummy, a uiz z uouijzjnd
Romulery, Kiedy dubuis belli coentus. rzato Ktorc mutat Regno
rum uices, et dedit Imperia Calamitosa. Unde ito w Imperiu
Naszo cata prauie Europa, Diuauie zjy Asia. Dum uicosa ponde
Kgt y Afriky, Kiedy przex zacigta odle WKMfj uicijch
zhabed. majestatem Gloria, qy pfej ietozijz uicijz uicijz
ab utili doinalisnij confunesta belli unice uicijz uicijz
in unu & sumus. Bella punicur & Cini, uicijz uicijz uicijz
orbe fuore in fortuna, ut uicijz uicijz uicijz uicijz uicijz
li nij bequicicactura Mltos Libertatis, doinalisnij qd manes
fotior colligata unice, uicijz uicijz uicijz uicijz uicijz
prywatnijch nigdy nie recompensane, a prauie inuentu maloru a
gmina, uicijz uicijz uicijz uicijz uicijz uicijz uicijz uicijz
uicijz uicijz uicijz uicijz uicijz uicijz uicijz uicijz uicijz

uicijz uicijz

1
... wazjethiego co charum gratum & Caru? Cyclic 160
... turpem naoko desolationem Sentium
& funera fame uenit to Sam WKM. nauis & uisum Cordis
Regij nie podobna rebis nie uczut debitum Cordis nad tym znuzerem
Krolstwo Itorego uicium in fide gubernio WKM Pan Bog
& amos libens. Eius uicium fidei go nie ta fide iachal in hos zo:
zantat. Sama Warszawa nichito Stolecim WKM. stori pro o:
bictu ea sua desolatione, cor uine miartay Luene Coady, a nocta:
tehy fortunij nasze Itore posety in uictima malorum & fatorem
ta h dulce, & iezeli Altzey wtey Woynie by dzionij opprezi zaprezi
peuony to turordz, zelanu Woysha Subyeterij y zaitay, naleztey
Kompensy, ani uoy Tzerliu. Poddani WKM. naleztey y zaitay
naleztey, by ta Rytia zgotowata nie uisum fidei y desperata me:
dia, uiechicata fidei y wlasnej uytal in euentibus holocau:
tibz infelicem arans, hoc propter famens populus despicit prelia
morsu. Regoz bourem fidei y koluwia at ile in uisceribus Patria:
& in eand Regnerum agitowanu praet, moderna in pugna fer:
tana uad. Etia Belli Alca, ty lio iezeli non extruere uia, pe:
uie aurtu n adeli aua. Dornat ego WKM y uoy z W. Pan
fidei uadaw y in ponicula fortunij Panatuba fidei y per Pan:
uiciana Interregnum, in quatuordec. Cistea do nas sub umbra
oppreza chantatis, tam ab Aquilone z hq uenit omne mala
ialoy ab oriente qd zie splendor Solis Lechi u przy emi ony, omne
diu finibus przy cig ngates indefensam & offensa colluere,
pod ktorych uisum w rozlozenijch dyspartym entach opprezi
to Panit WKM. Tak igis itoy omni & uim poliz ze mitoz uoy
Panis Uindex Ipse Deus sit, iezeli to oratone mala, & uo super
uadanas od y te prei Cwakuaijg nie bydzet, bydzet u to dla
Dobra Rytij try li ex necessitate status & Belli moderni pati
mus, postaremusz kiuozze scribit in marmore lauru. Suppli:
kuiemij fidei WKM. d. n. m., aby s Panitq swoiq taaty prelia
kol Poddanij in serouy Krolu itaq appli katey z pre uisum Narodow
temuy. Cyclicznie spolneij chiat lapris ucurrere rebes
y gdy uir nie stychat, ty lio iez odzywa ubij latus, pau or albi
lto mortis itoy, chiat misericordia imictowawszij y nodruing
nasze, ulitowawszij y uad Pouiatom Nasze emi, chiat bardziej
sacras intentiones potlorne, ad optata pacis solatio, ani zeli in
Belli quere remediu. Ate Woysha Itore uenerunt in audilio
niechidz uicibus Regni na porzgdane sobie respiria, de
Kiedy P. Bog suppressit Potentiam Mortis. Przydarz WKM
Summan. Honoris Non in suo ut uisum dretz. Majestati Domerij
& uigam directionis uigam Regni sui sprausidz in Ciuium pe:
ctombus immortalis uigam fidei laureary in Rejra ceatona
obligationem in Christianitate magnam est in atione, in Ma:
sionibus admirationem fidei fidei hoc Ciuisis mortis aucto
Pocragy Majestati Saagey y bycausky milozsig WKM re Kompon
iuesz Dilige ueniam, uiciliaf amoz, stow zasu haep respuo
malorum ddaig adzienne laeyme, Itore sunt nobis Paned die
ae nocte, & qui edit lury mas nunquam faturz. Iezeli by Ma
to reioy

sciwij Panie, miates do tej oczymy i rob Cordo... 266
n licet sine minima tangere Christum Deum, tunc per dom Samu
to przydare Nieba, ze Dy sunt & Filij ecclesii, przeciuz Mitocciuzk
lu sijnem nie pamieciq masz te Crata zagrese. Oba...
torum et pro utroque futurorum & Legamentu 20 KM z Ryby i
Apłtey z 20 KM pourimodorniej Cy cwa kie skłone lere bo icat
clementia Principis Stabilimentum Populi, Itenci to powa
20 KM gdzie ex omni parte beatus wszelkie przedsiw rycie
Panukie lepiey anirelin angulari lapide posita. Kiedy nastapi
pacificatio Interna przez jedność y zgodę y zapetny Konfiden
ciję. Externa zaś przez Pokoj popoli y Cwakuaciję Auxiliariis
Copiis to zas in diu duum sone idno be dnyego Sadnego dobrego
nieuczyni i skutku boe frustra. Pat interna speraty, ut turbatores
Pacis manebunt Domi, ay ciuione milliony, wydane musser
Prouianty na kilkadziesigt Millionow, Mars przez cete Prouin
cye Polskie, ach iak cigzki, Mitocciuzy Krolu samo z te do dobro
ca Pans Kiej moui z lupione et Decumbus Patriciis, Domy Nasze, Ci
ners tak obszernych Włosci Publiczna Desolacuja, Eniszerone
Dobra Duchowney Krolerskie, puste wszedy Kiej, a Domertia
lanbues, in ulubatu y gemitu uoltag co thudm i stari e Domine
salua nas perimus. Dlatego Mitocciuzy Krolu Puzagz Maje
statu swego niedaj wpadae temu uki gincenne on Decoresu
Krolstwa, Niech sig nie stae extempulenta lalamia deserta
bia, bo iu miywcarru stae sig z niey Maxurkie Pale, Kiedy sig
stara ale bez ludzi, sig wni ale bez domow, iestesmyj my stuzi
20 KM ale bez chleba y publicznego bespieczenstwa, a frustra
vita optatur si uita y alimenta desunt. Ciereli Mitocciuzy Panie
has preparas malorum domi emmij Majestatoru 20 KM
przywodzi nas do tego poufatoru Kregina Wdztwo Sandornir
skie nazie et respectu nay pierworzejd mudy in zemi Wdztwuję
absit uerbis jaetantia. Konfederacji, z ktory tanguans et fronte
emanaot uniuersalna, ktore to Wdztwo nigdy sig et hoc niemoz
uizy wata Noda. I luboe Potencja Szwedzka insig formowae
ad dote chciata y Woyulka swose na tox congregavit y... czy ni
przy muskata, idnakt by to ty le in resolutione Ciu Wdztwa tego
Effecta re przez uolne nieporowatan lubo stabat pro ratiore in
Executione hostilis uoluntate, y zanserieni Protestacuję ad alta
Publica Inl Pisarza Nowomiej'skiego (ktomu byto altore in
sa. Dla czego iaku Wdztwa naszego na...
raiji zwlaszcza kiedy anamij obecny Majestat 20 KM w upari
illatenus nie moze. Taky potym ueneratny sig proceder uis
siuani musci, dla ktorey Konfederacji suszemij zej 20 KM
aplikacuję Majestatu swego Wdztwa sone in desiderio fe
go y wodziemijch sobie nieczciuziach, boe gdzie sig Mitocciuzy
Panie ne pro bono opere Wdztwo Nasze lapidę. I iaku to pieruzie
statuig y z Inl Marszałkiem, ktorego fortuna dla tego tylla
jednego

...illas Lapis offensivis, bytosz y teraz z Klemenc
...is defensivis a iako ta Konfederacyja, nie warze
...y Konexye sythopert pacatani, abintus & extra Ampcaro Sey
...mey Paificationis, tak y Wodstwo Nasze, niech nie przychodzi in
...finem desolationis Kotre to teraz iest y tylo pro objecto, nie bytko
...Konfluxye Sentiu, ale teraz Porzechodas tak cywetych Domowego
...Woyzka. A re ta Konfederacyja Sandomirska na Kitoray fjun
...damencie Ta Kada Elalna tu congregata in praesentia wyzskich
...Trium Ordiniu co ypro ust aprobata, y paki trwai bodzi, czy
...ngm Nadzey ze WKM. wspomniawszy na niy, tym ngm turka
...wego udzielszudha clementi amplexi desidero. Potrazes z To
...WKM. P.M.M. w rzeczy samej kiedy tej Kplecy Nowo Diploma
...te in vinculo Novis Juramenti prebebis ty indispensum, Potrazes z
...kiedy ogłoszone Interrogans per resolutionem Kplecy infelic
...iu Regnum odruenisz. Potrazes z wyzey fortun Naszych, rugno
...wai zabronisz y kiedy Dobro cig swoig dawasz y se dasz Conse
...quentius Panikse & adese. Potrazes z WKM. kiedy przez Lega
...cje do Koinnych Monarchow y z Portromenu Dwory, orobliwie do
...Anglicy, Hollandyi, Ktorzy o intelligenye maig y w Traktowa
...nia Ktohou orobliwym glon antur. Panikwa swego
...Publicans Paus quasitans oglosisz y zmierzsz publicam calamita
...tem, Ktora to publica tolerat patientia, annua verient bonos
...panter cum adventu Optimi Regis. Przydasz WKM. P.M.M.
...momentu orobliwszego do wrodzoney Dobroci swoyey, y kiedy
...clementia bardziej a nizeli juritid, przepiesz z dem delinquen
...tibus, vere iednak penitentibus parcendo subiectis, debellando
...superbo, Przydasz WKM. kiedy sua Prof. Visionous eskiego
...Regis ortum sanguine Regia conseriens cura, y oddasz liver
...Sibus. Przydasz WKM. kiedy in Pacata Kpleca Konfederacyj y
...Stanos Seymem corroborebis walnym & suas fortificabis co
...ronas. Przydasz y tym kiedy Danth. clementia bardziej &
...via Juro publica, przez Kominij y anizeli p. oblio & armis per la
...put & in capud Kplecy attakowai zechcesz hoc uno n. g. in ita aliud
...illibare, rzec iest przy trudna & unltas diomembrans in res.
...Przydasz WKM. kiedy nie zechcesz abscondere faciem sua
...a nobis, przez tak cywetych odiazdy z Proletwa swego Kotre zwy
...Kty zawsze iakie nowe praktykowai in hoc Regno propter abien
...tia Domum sui revolvuje. Przydasz WKM. kiedy Bardziej
...propnis vrbus a Kotre teraz. Kpleca. ex respectu, orationis Woyzka
...enice staracy n. d. h. y m. WKM. bezpiecznie Konfidowac b. p. r. i. z.
...anizeli exaltus potentia. Militanti & Hospitanti idae, hoc subit in
...formius. nec per aliam potentia aliena inusta, iako to clabo
...ratifuma us. po h. u. a. l. WKM. studio. Przydasz WKM. kiedy
...unicum & unltas in uno uni tog Regno & in dependenti. Repe
...Dominationem sua sed en tanquam legitimus Dominus
...abij Dependencia obligata Potentatis suis subiectis Sceptris bo
...y iny duobus n. possumus servire Dominis, imo kiedy possumus
...immunens sub Regno Svacion. Regni. Przydasz WKM. P.M.M.
...kiedy na podane Puncta p. o. x. e. e. WKM. Pod Katerzego Koron
...nego.

tego Larkawg Wdżku naszymu y na Punkta ...
alnejch porządanz dasz rewolucyj. Przydasz W.K.M. kiedy obaczy sz
sanguan in lucidissimo speculo Horpiti Horpitanis malevolos
animos, którzy tu z tej Rpltyj wszystkie Starby y pienigdz e
zebrali ze argentum & aurum n^o nobis, a Pauper ubiq; jac et Ho:
rzy iuz te Rplty ad Summonam przez zebranie chłbta y wszelkiego
pożywienia in opiam przyprowadzili; ze wiele ich fortuna sua
gaudentes, ledwie nie prozedy date obuluro Bellizano, przyony
m nicy Ludzi z Pantwa zabierac Regia resolutione zabronisz
iako z samej Ziemi Hali kiej Dwadziestcia y Ryc. Tyz y
Ludzi wydawac sobie roz Kazali, a ządintendus Panatus W.K.M.
gotowy & publica Hostilitatis potaxuiq; rationes. Przydasz
W.K.M. kiedy Patricia Conilia n^o estere ad sananda applicans
oulnera Reipia & n^o ex unius aut duorum sensibus, ale ex pluriu
Argumentis, pomijelne Rpltyj wydawac zechcesz anthidoda sani
tatis. Przydasz W.K.M. kiedy nym wszystkie Prawa & Sacratissima
Pactonum conventonur argumenta Larkause y Mitoseiuse, iako
Per Pan, in aijus venerationem wszyrej, y teraz his in revolutionij
in Calamitatibus in Calcatio nibus Legurs idziemy poturierdzic
y one ex orbita wypadte sortantowae (bo to in Manib; Dni est.)
zechcesz. Przydasz W.K.M. kiedy na wszystkie Traktaty te
ra mniejsze przesite y przysite ktoreby caperent novi Causas
belli, abo Rplty w nobis ~~Allegi~~ wprowadzie wojny, nie zechcesz
porwolci. Przydasz W.K.M. kiedy pro primo fundamencie Impe
ryi sui clementia & unionem animorum exceptis causis In
junatorur & Salvis corum Junis Procepibus Larkause y Mitoseiuse
zatozysz. Ale Mitoseiuse Panie frustra Pax sporaj nri sent arma
Domi, dlaczego y wojnka regularnego ktor niegdzi bydz tej
Rplty potrzebego, ktorego Quantitatem & Qualitatem oddaiemy
in Maturam consideratione Leh M. P. Helmanow, a na zępta
te onij z calq; zgodzamy się Rplty przestajce na sposobach niekt
rych K. W. Jank. Kancelerzego Koronnego y Podstarbiego W.K.
przydamu to n^o minimum pondus, kiedy y wyprawy tanowe
ktore zawsze bydz powinyj. Wnudzgin robbris militie ostentatione
y my wszyrej Poddani n^o recusamus, co Polarek popibilitas & Lun
ma necessitas hanc ay Sami Ljcia, ktow naszy ofonimus ad
Thimiamantis Alate przy Dotoientari. W.K. Parubiegoj Calo
zu Rpltyj iakomij się raz Konfederacij; obawaj. W.K. M. uiz
więcej potrzebujesz W.K.M. po raz, kiedy wszyre obobis ch
iest. Majortati y Rpltyj recepianum & Salutare wszyre sponte
W.K.M. offerimus. Masz W.K.M. serat tak Duhowoy w nri
primum mobile Alia Insi. Przymasa, iako terij Suicidij corat on
som wyzerluwo si swoicij. Masz W.K.M. Edinum Guestrer
prauie suum in se & sponte se ad aram M. P. W.K.M. offeront
cum suo fulcimentu. Insi. Masz Alia Insi. Helmanow
ktorzij dotoientur W.K.M. pro publica fortuna & sua in diu
bilibi

W K.M. Wielkich Pieczętach zwanym Mi 162
nielki tu wspomnionych im bardziej w K.M. condicue applicabis
Regio tym ochotniczym szlachom w Sacrificio sui Proleu. K.M. emay
driesz Jonenii. Dignum est Principi tales beare fortunat qui
vitam Principis & Patria beant. Ace Mitowiny Panie in gratus labor
quem premia nulla sequunt, stasie tu supplex uerus M. Th. de
K.M. Jego dobrodziejstwa. As eta 2 W.M. Kasztellan Krowicki, Jero
ry to Luratu Caltmu pokazat, ze in aduersis & prosperis cozychly
Staga uinien Kiedy a primordie panowania W.K.M. zelo zelatos
pro Dnoy Polickich Interesow, Jego Intaminatus apertor, a newet
y Konfederacji Sandomierskiej y z Konfederowania Woytwa non
potremus. estimator raktion in ipsa uincula takiey sekie loquunt
nieuole, y pokazat ze Vin est tolerare labores, za ktory on Wodztwo
nasze supplikue do M. Th. W.K.M. pro sego aby go de on en us
bene menturus Clementi portione nocislowai raktit, Krow
Kourkicy patym Katedry Infulam przez Wodztwo nasze supliku
iz do W.K.M. induata Sedes y proi, da Pastorem Populo, tego Ktore
go Custodem in administrando Biskupstwa swego. Apta y teraz
indefesum uidei aby W.K.M. Majestuatny Instancij ad Caltie
dram Petri z anich ponowiuwzy facterant in anu sicut in Moni
te Uavelli mitowiuie potawit, ut hoc Lumen splendoru luceat
in auro Candelabro w dyeczi Krakowskiej Wodztwu Naszemu
Jdy omu Clavis Petri ad petram Uavelli. Powayg M. Th. W.K.M.
takhaue otworzy. At uir Mitowiny Panie abyro ufae nieja
figowat Panskich przy Koncluzji moiej moia to ty lko do M. Th.
W.K.M. donosze, abys ngn tak ty czyl uko samemu Sobie, to ngn
czynt co by W.K.M. Sobie uczynionego y uzy uindconego ad nas
mice chelat nas Kochat uko zyczliwe Doda nitwo, on as radzit
iako uerus Pater Smily & Pami, Paktoryn takhaue do chonj wal
as Ktorego z ktu najniebezpieczniej sa moze mice, o nie secun
tas nas w opiekę obcyj nie oddawat Narodowale clam byt Krolow
y Panow, awerzist ngn ze bezpiecznie na tonie rnas Kradeg o
wczarowacely moze est.

Copia Manifestu w Brzesciu Uczynionego contra Conuenticulum Uarsaviense.

Mij Ludy Dignitarze, Urzędnicy, Deputaci a Depca do Konfede
racji Sandomierskiej, narnazeni, Który na to mi ego ce ex
Zelo boni publici na uiluneh Gycy myj z romad zili smij sig
do unadonowu trumajnych y przytomnych awerkow podaiemy
Iz igde ciuulobogoy piodkow naszym przykladem, Który utrzyma
nie dostoiensim m. Th. y zachowanie oraz poprzyugley awerno
iei tudziez y oboma swalnosci zaiwsze byta uita & fortuna clarior
iako to dawniegie Konfederacje, Kordzewicka, Wislicka, y Tyrio
wrecka y inne uelati pro tody pon uirtutem, maium nonporow
uhtzickig, awerz y my za zadny burzq ani nauwal naszig bellorum
prze ciuwo lei nlaszejy nie poruszoni, Stateczny y dzie naruszony
nigdy erga Majestatem & Libertatem zarbiu nerg certuig po
Kazae

Karai ta Suiatu cheomij ze non omnia apud veteres *id est* a ze
 idem est in nobis, qd in Majoribus gloria & fidelitatis exemplum
 y tubo nie ktorych Manowicie X. Radziowskiego B. Gnie: La Polna
 Jakuba Booniszca portuire & nutrire monstra nie cudzycens
 jej temperas n' certata Siglla Chary bdi in herere Karata Podzily
 sed nakt Suiatu latema pokarai, ze y unas n' sterile virtutis do:
 culum Kiedy Bogu wiany Danu uibrasii Libertatis sui d'ceus, nie
 zepsowany maliguitate seculi dotozymuemy przeciwo cig. Niechaj
 zych pomienionych Proby uszytka had herentow Skwede tich za:
 wzytose, iakto chce fraudem involvere verbis, a w Gdij mologiasz
 Najias niejzego Imienia Salamina sruka, ktorego Majestas
 przeciwo Uiarostomnyro non utitur harta aspektu contenta
 solo, niechaj y uictoria arma uy mysl neru unio namy y lita
 lozawien rby nuse y Speei, sit nobis melior de lera lingua, nuchaj
 zagrzebung y uicineratans ztych riazdow periuinis napetnionijch
 spiatouy incendiu Byczyonyj Ogryzeten uiktienty zty m uszytka
 sed nakt suum doc ebet mugire Juuenci, niechaj iakto chce Regni
 uicuset fata, ipse fatum sui to frustra in easas fata dum ludo
 ipse mala. Niech nie stusenie na Wolno si nie narzeta uuy ad hie
 honoru swego, ktorijq' factu suo & ambitioni in malat, y to co
 Cnoty bydz omieni, to zomity uuy zaruig swiq dowodzi. Latryonoma
 bouiom in trapectas temperas, przy muskanych popzd luro zci
 y gniewu, albo silentio nie stusene xar zuty, podobne do owego Cy
 za quidum latuit hausti, quod vomet in te Virus. Zachyca da,
 rhy z rany doloso suo d'plyt' luyidam Paris nie p'ewojim Traktate
 se erla adornat Peccator hamus, ex gustu per uadcat morbu
 a tak do puro uuy klawisy z'odadling pomytq, uprawd zisoy mo po
 stauitby Labiryntie Byczyonyj Juy, dum intravit nescit qua exeat
 arte, Uzywa in contrarium nie szedz elwo si publicamij Sonat
 zeby sig Authonizowata, ty m bardziej uuy pata po Fortas. Sklada
 ta potestas presumptabro auru, riazdy publiczne, na karui e
 Conilia determinuie, y stodzi Traktaten, ktorij swariby propono
 wale illi cis, a ludionis zaur sic raxonerono, zgotz zgoznadzi popu
 lum seditione n' razione co ad Gloriam nemo ubi sociu' quant
 ad Lauream flagity' maderna surba placet. Wyozuca uie przyto
 monoi Penity w Byczyonyj Susicyj, ktorego by trigdy przy tomny
 nie zyczyt, qua cupit in eropat, qua curatim probat, ale to podobno
 boli, ze iaz reu animo populo arcany, iz do opyrenie nasicyj
 n' principalem querunt ad publica damna. Nec ter proz
 Imel Nasz Mltuy z bliza ku Byczyonyj & Jappuy n' sui Regie
 no obrony iey nie zcy Juy nescit ubi uocem uuy uuy l' Patria
 a tak do boy Bog pokarai moze, ze ktorijq' uuy uuy uuy uuy
 displicebit & presentia. Swod zicy y ty m uuy uuy uuy uuy. Skre
 dnych ztych rzecy moicy uuy uuy y ze na ka d'cyo pseudo. Ne
 Kta externe a nobliuse uuy uuy uuy uuy, ia ko w Uniwer
 zale swiesy m do lo zono, uuy uuy uuy uuy uuy, a uuy uuy
 zono reprobat ficta pro uoyis haberi, uuy uuy uuy uuy uuy
 Radziowskiego Araytki Gnie: red arguit, o' to tu hardy uuy uuy
 y potu uoye moze iakie ni obrotami z'olliuy dowcip naratit
 aby to

ab... niciej y nayo z dobroci y ujedlauriet, a w nobie ab...
 tego nie ty lko turpe ale y ceteru & abominabile. Unde qd tdy w tako
 wej perseculiji Majestatis R.M. R.P.M. unde qd in honore & fortuna
 Jejo, nie ty lko v signione ab extrinsemo ale tezu p...
 in eliditum Rptey y voluociei icy p... Patency, unde qd
 ze zburzone Staty Rptey, unde qd v...
 a potym iaino nemy v...
 in nych ambicione p...
 ditus corruptor, trze...
 do rowney z soby z...
 trzymali, a tdy o k...
 opusci ale p...
 my nay przed b...
 Porjuna Troje, zachowuic p...
 recognitiorem Panowania R.M. R.P.M. b...
 by knosci Jejo. Stawuic oraz przy k...
 k... w...
 f...
 idu Majestatis & vinculum enaty p...
 tot solennitatibus & juramentis z...
 w...
 nej y unocionej, nie ty lko...
 publici deb. & ardoris...
 sensu omnium in notuiceny y ratifi...
 circa legitimam & solenn...
 y Dracis nasre deklorowali, y...
 chny zgodz oboury z...
 wiek anteed enter iakim...
 le przeciwko Majestati R.M. G...
 Throni Regi & indebitam...
 Potentia & nefarius ausus in...
 czyni p...
 reprobowali y przeciwko temu...
 raz Manifestuemy a niemniy...
 Jeda July r...
 dituro pro...
 mantibus repugn...
 & p...
 my maigc tych uszy...
 J...
 Authorytaty...
 iz przed...
 itionellus...
 w...
 tych...
 z nami stawuic...
 extrema...
 nimo p...
 P... & Conservatu...

se conservationis, si delitatis na zasieczyt Wolnosci...
Kowig... obugnare gotowimij. Upraszanij przy tym...
Strabie Dorkhoffa, Miecznika Koron: Konfederi: Naszey Lande-
mirskiej Marszałka, aby ten manifest nasz z kami Nasze
mi zturndzony wydrukował, do Edow podał y publikował karat
ktoremu nie byłto od nas nalezy laurem gratitudinis ale
& sera potentas celebrabit deus & gloria eius. Zetaki sta-
teerna ku Panu zyczliwosc, y uwrascie, y za tak wielkie wa-
stude Apłtey Brudij gdygo animatio Langoinis, ani upopie-
oboocona substancija, ani zadne illiria in diversuro nieposiq-
gnie. Jdyd mu na potomne wieki dac mu ornamentum
Byczyrna orobliwz wdzieczosc y nagadog powinna. To tak
zpowinno sie naszey, y obowiazaney ku Majestatowi
P. M. zarliwosci sudy ziesz na uturndzenie Konfederaciji
naszey Sandornis, iako Salutaris operis, & ad gloria Natione
Naszego perennitatem, a niemowicy & reprobatione omnia
stra Majestatem Mollimium, Liardow, Epistow, & quacumq-
forma wychodzejcych Praktyk, & recentis Polii abominacione
edimantionem & anni hilatione wyrazioszj z kami Nasze
mi ten manifest nasz zturndzanij Datt w Przeciu
Litewskiu & 24 Julij Roku 1705.

Responsio Insi Kardynata na List Liardu Warszawskiego z 24 Julij

J. W. W. Moi Wielce Mj Panowie y Bracia.
Zaczyna tak szczytliwie to ultra spera & expectatione tej Fre-
quencyi Lituro iakoz tam indywie Liarda Warszawska nie
bylto napetria serce moie nieuyprawng pociechy, ale tej kaze
ominani wszy itkie dobre etabo ad finem sej jiji. Według po-
politego oiwego a tej Byczyrnie bardziej potrzebego przjito-
wia. Dum dum facti qui bene capit habet, Jert czego Apłtey
awinszosa, & enlatata in extremis prawdziwz W. M. P.
ku ratunkowi Litewmu aplikacijg. Jert za w summe
podrykowae, iz penicula Drog dispendia oite & spolia nie przelozy-
liwie necessitati periclitantis Patris, ab omnia. Dwidim
z Przychod swoich Cnotz contemptus...
wielko y prawdziwz miłosci. Ne cadat...
Strat, koritow, satyji, y Stagganego in urbes. Respa Drowia
mego, y samey tu tak długi ej nie bez uprzykzenia szj donji
reprezentowae W. M. P. to etego ani kadney Kompassji po-
chadzj potrzebuj in minimo de me & de modesto veniu amy
kaze, sej kłog dudy, Lusitam mentis semunt superbiam
Do same przediq Wzigtow Portanowienie w kłog m zje y doi
konczye zycz, ceteris omnibus infra positis. Takoj teraz remis
veliq

...m ad gremiu WMM dady by non tardarent
 tel niebes, p...entwa przelazdu, ktorey WMM Potroznym koo
 kien na pomienione miejsce stawily. Skoro idnak y drogi se.
 curtas wig kaza sy pokazze y licniejszy: indies przy ierzajajcych.
 frequenijz, Liard tucbdwiczij solidabit nieomieszkom pospietie
 Cad clavum z bawienney tej Rady Cad venerationem eozijstkich
 WMM Dy Braui ani uowazajc bynajmniey na to co ab eltra
 terret, Samy staly the WMM P o to wilnie proszy, aby nie krotkicy
 tej absencji moiej nie mieli pro materia alicujus tedi ponie
 war w takich ieklesany koniunkturach, ze na excludere moras
 nec pati sine molestia moezemij. I zeli tego vitare niepodobna
 satius aliquid tollerare, anizeli niecierpliwosci longiora mala
 provocare. Innotornie zatym o przytkin tamajstkuruzic przybycia
 WMM P Liczy interea ohjns apud riceso sediu Sapientiam
 ktora by ich dady iak najpromyelniej dirigat e confironet, piszqcy
 oraz in tenerissimo affectu WMM Dy Braui Dat ut supra.

Copia uniwersatu J. W. J. M. Potockiego
 Wdij Kiouuskiego H. W. K. do Lekm P. Nowoy
 skolijch.

Sorez z Potoka na Stanistawowie Zharazu y Brodach Potocki
 Wda y Snat Liem Kiouuskich H. W. K. adcl. Kalciki Sarolta.

Wszem wobeci y kazdemu osobna adcl. Przed ko kieny da
 lej ouradczy temis uszytkim Panom Apłcej Publicznemi listami
 memi Dubu umozgine, y iakim instym ktore sakryfikowania sy
 za Cyzyng y swobody oniej, tamom posied tgdzie teuy uroscone
 y zgubione vindicabant. Vivit Dominus nena dzuzik Dzigruy
 bo tego tu in nocentia partes, to ient Apłta ex deipolis modzuziga
 igca sy niezozata y do tgd niezna. Poied tem raczej na wstrank
 wotajqcego gminu do Nieba o pomatę przeciwko tumultoro
 oppresji Sas kich na Supplikij y Skazgi ipczajych uszytkich
 Stanow Koronnych y W. L. P. bo ktorez Wotwo Zemnia y Poutat
 niewolaty, pzei Postulow swoje urtaunicne do samego przesite
 go Pana przeciwko gualton Wolnosci Starozytnej do Rady y Lu
 dri iego a na koniec y od Prymarsa. Wszak tywq pamij cig te
 same bez liczbij instrumenta w Kancellarijach loquunij waci
 snione z catego stera, przy Prawach swoich otrzyccy zelle.
 Konez stojatki nie wosily w ton exas san ajstkich gterow.
 P... de ofibus ultor. Dawo kizdy Reza nay
 wysszego... wy brawszy koci z koci naszich
 nat anguszy Duszy uselky y Herbicng spintu Principali za
 uwar... y Cyzyng Adajqcego sy pro Aris e
 fous in omne Martyrium rad sub Domino. Stanistawa
 Taj ras niys zeg krola Infi P. M. M. ny m szcizlunie panuj
 cego nad kuzoz y unim mueny podawszy zastycit. Alisi in
 vint vertigo Lypninaigajch niektorych Bober naszich
 animos, tak dalec iz Edumieniers catego Surata zmie
 poiz ugi

rum per... Potuycie w... Prieraeni...
 Nawet co za przyjecie abadvernis tota tanta mollitib: Pana u r.
 w granicach... do...
 Krolom... Federatom...
 y proadziare...
 pomnawszy...
 porzektada...
 wozed...
 i z...
 usdzian...
 muig...
 dowod...
 lationem...
 bney...
 stonich...
 Atak...
 niem...
 nullig...
 Uniuersatow...
 Kleracy...
 czt...
 hajus...
 na...
 skich...
 obrac...
 W...
 manie...
 Samym...
 iortag...
 y jako...
 zachowani...
 iereli...
 wym...
 Hetman...
 nierzon...
 zwig...
 woyak...
 ch...
 Chou...
 miyc...
 G...
 przy...
 w...
 y...
 s...

ij...
ij...

166
urząd... w domo... noszą, nauczywszy się z lat młodych mo
ich że... prze... tnego Wództwa Kraj u inszych za Prawo
przyjęte być, nie miałem nie porządane... ty lko zadaje
uży... prawa... WMM... zgodnie chwalebnie na mo
ię wtożyli... na Sejmiku relationis, po Sejmie nie dawno
przeszłym Lubelskim, którego Senatorum pierwsza była
ekskute In Vno Dni z przysegi... przywiesz... ewol
noici y datoi... Hajia: In... Augusta Drugiego
na... zgodnie panującego, apotym toz Samoprawo na ora
tym niedorłym Sejmiku 26 ptis przed rozey...
z... bene sentientibus... triplicatis...
y do skutku przywieść in junctura aby in ultiora...
te n... muner... y utudze Byczyrny, a waz y prze
zaczego Wództwa WMM... wrowie... y... for
tuny moicy kor... apow...
Uniwersatach... tu na tym miejscu, y nie ty lko
trzy wedlug prawa ale szeszdni oczekiwaję. Wyc...
iako na ten zacysty uir od tego dnia pod Sandomirzem ge
neralny Kongres, gromadno comparuerunt tak wiele
Wództwo nie ty lko Małopolskich iako to Sandomirskie ale
ale ter y Wielkopolskie nawet per mediu igneo przebra
wszy się co żywo confluent do spólnego obrady iako to Łęczy
kie Siemackie, a drugie ieszcze tak przez otrzymanie teyże
Kongfederacji iako & per Deputatos in momenta sperantur
do tego y Wództwo L. Littlew: Proumija in mediis malis enaydu
ie się czasie. Przybywa tu także na ten pomieniony Kongres
Generalny pod Sandomirz kiedy z tak wielu in nich racji, a owo
bliwie zblizajęcego się Nieprzyjaciela clemente conditionur
agis gdy uir Generalnego całej Księcy z Kongfederowaney Marszał
ka obrano y ad materias Status Majoris importantia dosyc
ważno przyśle powal poczynaję po nieważ ieszcze przez kilky
dni upraszano Jemowi oproduowanie dokumentow przeciw
Stronie przeciwney: Donosi także odczwatęj prosię
o publiczną in faue Księca audiencyę iako o tym awryt kin
mamy Informacyę od Imc... Wództwa naszego, kto
rzy z tamtęd tu na to miejsce powrocili: Donoszę y to iako dla
Lerwania Sejmiku a zaty m & absentia Wództwa naszego, for
manfestu in publico, a nie stoych sinistra interpretationes
o naszym Wództwie Ktorze zawsze laudabili exemplo inayro
zup... terych tedy reflexey aby Wództwo nasze
nie... Publico, y nie by to upostedzione
Patria, a dators Imc tu iur naten
Dziey do spólney y Generalney obrady pod Sandomirz
zblizę się, ztę czuwaję, sensus uos in publica commoda
concurrere z poimie z całą Księcy do iey obrony: WMM...
zas Ktorzy się ieszcze na ten czas nie przybili w tym bynaj
mniej nie ublizar, ale y owizen plenu ius & activitate libera
zobawięge fraterne używamy iako najpudricy amore Pa
trio

z usiet kims mogt sudumienionem, gdy by przy
Kielce atworzyc bramij tak wiele milionow polypia
nich Ladzi z ktorijch jedni za jeden z adwa z ad kil
ka popelzionych grzechow wiez nieszczysliw gorciq
i gorci bydq. Lpwa nawet przyklad Mauram ia
daro y tu motie Pryncypala mego y z takt usielu
adherentami swemi z a idny tytko myslz wytko
ozony ay niostose a takt usielu milionow nas nie
odmiennym Naguy z z ego dekretow z gornego
Cynpitem w tak glybokie nauieki przypadacie
mnoszi. Jest ze to sprawiedliw spozniwie co do
komparacji tych uszytkich potyusiedziowijch
prajudicel z niechiczonami tego niecnoszi zbrodnia
mi ktory iakom naminiel cate zycie do emordowa
nia na to z trawuszy bezpiecznie narzadz kate,
teraz takt tutwo cheial byzay uszytkac y wotnym zo
stae. Betaz by to sprawiedliwose chocby wriak na
tas kauszys spoznie z a takie excypa aby miat
uakty ten niecz cigaluzij zbrodzien kensu uszycij
Arz do tyo Wszedchnocnosci Naywyzszego samentu
praterit sccluel, y to nie bez slusznej dziecie sij
raujz aby tym uszytkay na siebie z auig gnytkay.
Nie wqtpy nie o tym sprawiedliw spozniwie ktory
nie pretionce preibus naktonie sij eladzij senta
na to mieli aduersionow, aby iustz qualitate
dementi exemplarywne na przyklad inij
byt ten zbrodzien, iako w naykrywym slnie cyrie
determinowanij mytki. Do uszytkow cyrie uszy po
day ad matura w gdu ocflensionij y pomyo kanno
z auig kon kluzij ad kensu
cisndes cendi, Doey
deliberacine per pensu
in inuitanti dicitur was

PARABOLICAL
Stawym tu in Stuba prawiedliwego w gdu, nie
tak ca ad ditione uku wmpassioneductus na takt
wielkij aggrawacij tyca ludzigo comparacij
Stuchalen

uj Suggo przestępnit, uypadł bjt z Tarku
zarobit awerijg, y naiton ciad. Sgon nie pof tego,
ze parz adwersa do tego cztowicko stusznij protla
roszita Sobte. Ale mnie to non conuinut e sprawie
dluwi Sforziane, kiedy redit post nubila Placibus
deni Sgon upadł po kutuigego cztowicka wic kszyn
mu applauzem zontare. Logrubich Nowj Liensich
dziemiarnicie, z ciernia w purpurę roza czorwie
nieie, po Skargach Stance Zadia Spogodzi, weselo
z ptaczu zuy czaynie sie rodzi, kiedy Sgon Marna
trauwnij lubg uszytkij przestroni uszy subetaniuj
idzie znouu z Terdecznym zalora do ukochanego
Oycza zgubiana owca od blg kawozij az od szrody
powraca szczy slwie zuy kszyn w eselen. Pastora
Swego z traiona Dragona po dlugim czawie sta
ang kontentue matron. Wprowadzita tu in judi
cium Strona na przeciwko terna tricyjszego Kon
parenta banniciji przestotky storo prownijch wloze
raujg, nizeli w samyj inoy dowae uij iniatu Shtu
Jokies induktij swojej nieslychane portentum roza
micigo, ze t t t claremne nie slusznij in uelkij uij
Turnanij o ciuwy Auditora obiaij e uij, do ia kiego z
Prawen niezgodzajig uij Judicium magli. porusije gnie
wu y ferowania sudowej Senteniji w Bogu au
delcia ze uij omelina ciuwy in przie, kiedy mto
siuwe Judicium a sine rzdy biergo nie zechce, y
na primewo zapatry wal autas, ale puz zic unani
mi Senau e an cordibus uokis z o

portaniji gorze nu
ptonneya szczyeia Jan
szczyliwosc. Pierwszj by
Mitosiordzie, y sama nau
ra nie uist, tak bardza na uelie z pamię baly, ale
przycig idzie duktem in styn klow Boskich, nigdy
w swojej nie upada nadziei, do porzqanego dobiega
kresu

me... ia Igo nie zatory. Rozprzetrze niana szeroko
 Karden... Bona clemencya takze tej Suat cety y Nieba Same
 ogarnyc nie mogg, magna est Super Celo misericordia
 Tua & usq ad Nubes ventas Tuas, exyri w prauo dzie nicu
 manij Pamak, gotowych za zomety piorowow sprauo di
 wori Igo Suota, ale zawsze utrzymuie mito i brodzie
 & uidet Deus opera cururo, qui conuersi sunt de uia ma
 la sua, & miseratus est Deus super malitiam quam lo
 cutus fuerat ut faceret & non fecit. Wicerny zarypue
 dykym ulajq poustaig tego grzesnika upadki goicuae
 nie mogg casy Boga. Wszecchnoggego tarkawosc y oasien
 ie chynz zawsze upzedza z reconciliaciyg misericordis
 omnium quia omnia potes & diffimulas peccata ho
 minu pro penitentia diligis etiam omnia que sunt
 & nihil odisti cururo que fecisti, azas przed cetym nie
 g toni sy Suatere przed uicerna Mgdrosc non ueni vo
 care iustos sed peccatores. Quid sedrawana zewazy
 stkiego dla pozyskania grzesnika niepoiztyr spiaz
 bom Dobrot Pamak, czego z uicrey donogowae mozie
 Kiedy y Duszey w tasorej na oputi cztouieka Bog
 Wielony niezatowal Igo Sum Pastor Bonus & ani
 mam meam pono pro oibus meis, Niechec tym uicrey
 faeyere sprauice hisego iudiciu, bogdy by me poz
 szto wazytkie uolomina tak dauo nie eytkych iako y mo
 uich Konstytueji exponowae, aiytkrych daleko orade
 Jency z nalaz tym dowodow, niz ich Strona in contra
 rium na niestusomg allegowata konuikuejg, idy tyl
 ko ad projudicata dialis z in publico crimine y fact
 deliberato amano David Krol Israelski obrazit bijt
 Awordy Iwego, przystapiuszii na iedno stowo do
 ...

lewo do gardła przy panach obdawai Bogu
potym tak samotny czy przy iggryj abnego
nieginie wiec nie ale ieszcze inowu dopieruszich Pan
skich przychodzi respektow respect Dominus Petrus
Azas nie za idno upadnienie do Ngg Panskich Calena
Suzatu Lawney Erzesnicy dijsia sunt peccata mul
tu. Nie trzaba tytko approbati Dekreta albo raczej nie
odutocznij onego cckuciji iako excoenti erime adu
teriji wzyty matronie az miarto surowej Sentoniji
z nie rmierney tarkawosci zupełny przewinienia swy
odpira relaciiq. Vide in pace & amplius no li peccare
Apello fidem Samijch ze tu in iudicio przy to rmiernych
przyiaciot. Izaliez nie ino destino nia Ktorzy bona
conserentia przy ino mogg ralkowg rierkon czonogo
anubz i indzia o celebrati turky. Ale nie w pamioty
partij kularrucyjskich Millionowijch pro iudiat
z Ktorzych i ed nu zabrguozij wglębię zbrodni xdespe
rowa wzy cale o tarkawosci doctury nawet Samijch
skat niedosty fych na dna pskielne tyon w kszyro
impetom zapamię tali chechki sy rzucec, y tak ino nie esty
stone mitore ordie iego suyte niedopur cito zginge Non
penes quia amo te. Drudzy z nich tak nie rmiernijw
obmurzeni o Palentwers w orzach catego Suzata plu
ige w Niebo gotowijch na zemety nie to igczy pironow
w Bzew surowej suwoy slurnie odwarzalicy. Inzi uicem
czy nig objuraujy Bogu suwoy y uszelkiy s riez eluwa
ultra Sami wy matuigt sy de libro nia nie reuokowa
nie na siebie aduersa parti dawalsi mty peye, to ich
pewnie zapomniało mitore. Bona pamioty
nabo contritiones egnis di quam...
est furor meus ab eis. Hacten...
nay kalito...

i triumfalne uschod potomny no stawne i celtra
 Patrie tym wnaemicy se akcje teraz w swa mole sua laborant
 i iako by na sprzyjzonymch in sua uietnici. conversos uiscera. I dex:
 tra zapalowaac i z zalem musiemy. Wiek tora micy s i j rda
 swadzenia potomny wratachy podziuseniug z glo kom audient
 Cives axuise ferrum quo graves morchi melius perirent. Maro
 tendemny w swy rogosci zuchwoaty tak wrelg odiztey Prowin
 cji Nizho y niedawny sreciu drierigt mil odiz tego kraiu ko
 rtyuu nie nasycatj. Nostros pingucesunt monstra sui ruis
 Nie mney przy brane a Dzi edzieme Koda Augusta. Post ku
 osny kok w szejt kie wntema Krolstwa tego y W. L. X. Kraie kzy
 w s kros y wzludz ziwedziuszji, tak sy wtyj s ofitey brele ziemi,
 przed ym lacte emelle manante zastochaly. Tedy y Krowawo de
 servatur p. ^{negro} Kycerstwa mercedem iako by za wstawne Dzie
 dztwo Sobie przy brali, a te orza Ktore proccis spo kojn emu
 y w granicach swyich wiecinym przy mierzen Junculo Pastore
 bezpiecznie siedzycemu, s qz i adous wyprawowane teraz z Mo
 s Kiewskiemu s i z taczjuszy in Kempcar versa u mawamij. Ja
 Koz tedy nie ma pallas armata. vocare Danas. Kozym fiduwa
 major, major in arma manus iako nym nalezy do spalnego uga
 szenia i powzedniego pozaru z Pobornois y mitosci ku pow sze
 chney nas matce Spolne z sednoczyc sity. Cieszeny s i j na
 Dziez orobliog za uprzeymosci y awiernosci wasze, nie szczy
 stliwosc tena mney szych czasow na swy y Kpita s tawz prze
 mienie nie comiesz kase. Oszereze s i j reflektowawzji co to za
 oppropor stoty wolnozi, Ktory Regnum quod integrum accepit
 scisum reliquit. Ktory? Pokoy wewy stehny y Kollizy s tawno
 y pierwszych Familji s qz edzkich woienny impety i j z fun
 damentu zwruszyc. czyli raczy gloriac Libertatis, a nizeli fla
 gitiosa seruitatis Duce, a cora commilitones sequerentur. Uzy
 wamy ad mutua amplexuro aper tu prae cordis z Ktorych wszel
 kie y nym mney sze y nayuz s i j urazj eterna obliwone wy ko
 rze ni wry amantudines, Ktore mitosc byczy in daw no orobzita
 wozczery ku uprzeymosci y awiernosciom awaszji pojato
 prze mienamy. A oraz w swacnich nay obliwory, ze? votis
 flectere Cives, non armis tentare jubant. Jalla tego iako by
 bez brooni wychodz
 usze b
 s i j
 Ktory led ncy ze z nami matki
 Swob nych ad invidian ob
 temo Sanguine campos neoble
 drouse nasze. za zator byczy in j
 kolusck moze by dz nay drozszego
 chotnie immolando urtude Ktory bogc bezpiecni suta bene
 obentatis uprzeymosci y awiernosci awaszji. z idnoczenien
 eze y sil byczy in utus ordzoni, y t qz uszczig Ktore firmat
 omnia s oborat ausus. To za compendiu voloram w nas
 stauric aby bella pinguera lukia oduroci. Ktore ne ewirney
 ra

na szczelnie o karze ochroni ^{o Ojczyznę niepry} ^{przez młodzi} ^{zyciem i cety} ^{ruina}
waszję dobrego P. Boga i zdrowia.

Ktory to Uniwersał nasz aby przyszedł do rzędu wiadomości po
Goodach y Parafiach publikowaci rozkazalimij dat w dny
dz. Moji 1705 Panowania naszego lokul. Przyjety w Grodzie
Prakowski d. 14 Moji 1705.

Copia Uniwersatu Ncia Kardynata na Walnym
Radę do Warszawy pro d. Julij Anno MDCCV

Michael Stephanus S. R. C. Titulo S. Mariae de Pace
Presbyter Cardinalis Archiepiscopus Presens Legatus
Natus R. P. & M. D. L. Primas Primusq; Princeps.

Wszem wobec y Kardemu zobnae. Iz lubo zglyboki
ciszkich zalow Imprefija w party zię w pamieć dniest August
Jedus Roku przeszłego, ktorogo krol Hof August, wnae Imieniafor
tunij swego, pod ty Equivo kacyg probuige, wmagly na Warszaw
napadziej Radę kanceryj stworzyl y przerwał, a potym z 20
branich elomni Collusie wojek swoich Jurorow na koscioły
Palace deponita y dobra obracził. Nie zastawey samych osob
Ktorich by by I nagniew y zemity swoy Saerfikowal. Przyinae
Iednak prawdziwie mogy, iz um knguszy zię z Imi Marsiat
Kuem Konfederacji Warszawskiej przedty burzy ac na biedz
Infidi, licet tutioris tamen, nawet intra Monstra maris b
Clementi, y wutę zchnionej Resydenji uspecy niz Dyrusyc
Mig ucyj przepedziwszy, nie tak na straty fortun, nemi coria
cowany Dobr ruiny, narzekatem przyimuięc mile z Agk Jego
Quid dedit & abobit. Miar kuzycy orar w Pafijach owemi
Uowij, ad fati imponius qui silit ille sapit. Nie tak na stroj
upadek honoru mego, iz dla Oyczyzny y wotro, ię cety woch
w Pracach y kłopotach sprawi uszy na ostalch przed napision
na wstanie nasze zię ac, si d tam pruzar ^{caudijah} ^{instak}
latere. Nie tak na konice n ^{caudijah} ^{instak}
bote humanitatis y ordyna ^{caudijah} ^{instak}
seriu malis, albo ob bi rae a ^{caudijah} ^{instak}
bardziej na tem ty lko, y zgor ^{caudijah} ^{instak}
a centro Regni y od styru byd ^{caudijah} ^{instak}
Oyczyzny namy une Regimie ^{caudijah} ^{instak}
czniczyjro Nawat noscion opu ^{caudijah} ^{instak}
cor languentio Patria won cza, kiedy ty ch ktorij consistar
corpus ię politius uelut Sanguis extrema occupans, i di
roz bęglisij albo zagraniczbo daleko anie diu llio micy
Effecta

Kuruiq, a przy te daige pogodny czas do ziednoczenia...
Cium, dolegaciz y absencija tego ktoremu Lemma do...
& Imperia. Niechz ani moze per amuentia ammatu ku by...
mie moicy styra amoren, opusci & ce charactere mea ac Pri
matiali Authortate narnaczem do Konsultacji y odroczenia
wszystkich nieuczestniczen naszych. Liard Walny w Warszawie
na d. 30 Lipca w Roku niniejszym zaprasza i zwoła do
Wm. P. P. Brau aby sie in unione animorum, przy Potowz
Wodzu y Lier Instrumento public na Zjazdach Sworich party
Kulorujch ktore pro d. 26 Junij na wyraznych miyscach au
thory zowanijch in numero iakuz & m. m. bydzie edato na ser
min stawali do spólnego Ocyzjenij ratun ku do zalkonczenia
wszystkich Transakcji ad inducendam tranquillitate Inter
nar providendam alternans securitates, aby Suriat widzial
y teraz co dawno myraty w Narodzie naszym ze vulnera
bile est non quod ferat sed quod non cadit. Ktory to Uniwersal
dla wszystkich uwagi przy pieczy i r. h. moiz podpisany aby mogl
bydz przystepij wszystkim sadomij po Grodach y Parafjach wedly
zuzycia ma bydz nieomieszkanie rozortanij Dziatowz we
Edaniku d. 30 Maji Anno 1705.

Michael Cardinalis Radziwilski. Jozef Spillourki Sekretarz
Prmasz. & m. d. L. J. C. Licia Impi.

Copia Uniwersalu przestrzegajacego racione Konfiskacji Dobra od Krola Impi Stanislawia Pierw.

Wszem wobec y kazdemu osobna do wiadomosci podaniem
Liard Luwarski zlozony bez wladzy usurpowanej crimine zuzycia
ny Reprzentatorow artibus, zapanytaly na Ocyzjenij wuzdany
na zgube wlasnego zalobny czasu swego sromotny na urzku Matkie
ustkiemu desiderata wlasnemu Narodowi Inistia ac fausta
mia rozgocy, idone y nie rozdzielny Apita & Pitonam non
speciem libertata Jururij utrzymata. Pallatens rasumo
wazyro a razakim contra pericula Religionis & ovulcorum
y montow niecierz ascurawata, drugim sanztaekim potkowi
y abdy kiej Najia. Augusta supetnie asurta w po kota
iz, y idnyro stowens cudowony...
skiry nad soby urnate, poru...
kty kami rordisawz, goy usor...
tas pomicionego Najia: Aug...
stawata sam sij uzrut y ktora...
unijro zdra Patniars Zawodow by...
dla nie ktorych zawrzytose y wuzwolna in turbido erocen
di sudicia, dla drugich pod chornij rozroziez Murkiceny
dla wszystkich pod obudnyro ne podobny ch. umayniacy
y obiet nie o momi eniers do ku rez ac uritwie. Perceus ka
Puro

mitosci awertendy, omnia prava mala od nreum
w rzymskich Prodach, Parafjach y rzymskich ruycraynych
publikaowac rozkazalismy y rozkazujemy, rchy w tarney dla
lepszej wiary podpisujemy y pieczęc ruycrayną przywamy
zlewiszmy, Datt W Lesimiku d. 24 Miala R. 1701 Pa-
nowania Naszego Roku Trzeciego Stanistaw Krol.

Proces. Dachowij cybi Kompromiss prywatny
miedzy Gajmistrzem Duszy Ciatem y Ciarben zawary
a polym w Trybunale Chrystusowym oprowadony
y skuteczenie zakonczony

Actum in Residentia & la ca decumbentis. Roku
Miestycowij Dnia ostatniego zycia ludzkiego

Przedemny sprausobliwym rozumen z obowiazk
nij zapisanym uoperarkitrem miedzy Duszy Prosmika
aktorka porwany personaliter y ciatem pozwany, i dci
Personaliter do rozvaxenia obowiazka spotem na Turcie z
zyciejch uszawem in sumptus auditus ab actore sprausobli
wo scig y czasem attestata owo parte mulari indreumy
po kuty na diron dierewij y z przogary terminu, tak wie
z Smiercielnich Kaxawow przepadajacych, u dci Kony
in dci dygnacji w dci zapisany y 1702 Wornego
Generatorszgo z dciere in pro dciere u dciere dciere
Patronow s. Michala Wroch dciere dciere dciere
scha, s. Antoniego, s. Mateusza, s. Jozefa
stelsnika, Teofila Dyemij, s. Jozefa
innych na termin zgrumadzonijch p
inducty sprawy ante ea prou opr
y w nowi ad fiduciaro z dciere tej sprawy ma cetero cetero com
plicis facti w dciere aktorkaie przecuwko Duszy In ten
towanyjs to uert Pamizy y uolaj Chrystusom takze da
sca w dciere in. Terminie przecuwko cetero u dciere
przy porwanyjs ma cetero cetero quonij dciere cetero
D. 17. 21

Dziękuję jako principalis Actrix in causis ię
ciato, raczy nam.

Sprawiedliwi Sędziowie Bóg Stworca wszech rzeczy star
rzy uszy i omnie rozumny Duszę dat mi też zaraz in loca
um i sta tera rnieyszego inculpatam, to nie postuszenie
to surowym wyrokow swaich przykazawszy mandatem,
aby woli moley w ewszylkich obtemperowato okuren
cjach, iakoby potki i szere wdziecunskicy wrodowicy nie
umnoziey wstawato swicy, radney u siebie nie nabra
wszy swawoli iako koturek rozkazaniu y dy sprozy cji
powolne byto. Ale potym dorozsij lat swaich crescente
etate, crevit in me laraz summa malitia takze potym
rozbusawszy sie nauzyjetkozte, radnych moich admonicyj
sluchac na radney peruwazyi przestai, naymnieysze
go umartwienia przyięc niechciato. Peruwadowatam
nie raz przez ktadaize przed ocy wyrukaięce z to nie
szczęśliwe konsequenęje remonstruowatam dożyę
równem dowodami miseriq a paroz krotkij tyca
ludzkiego konducyq, allegowatam prawa y dożyę wyra
mie nieuchybny statut smiertelności tremendum
Dei Judicium wicernosc na oratach konca nie maiz
ca Cięgnatam do rememoracyi tego uszyetkiego wśel
kiermij sposobami, do uwarenia myki niecorazawamy
Chrystusa Pana, do naradowania cnot Jego. Luzę
tych niepomogto sprawiedliwi Sędziowie wyurdanemu
nawszetky swawoly temu inculpatowi, bo idem u
silniey szernis. w tytko imaginacya mogta podai
sollicitowata sposobami do obseruowania manda
tow Borkich zym bardziej nie wstrzymany i rny
pousięgniony i rucbat in preceptis impetr, takda
lece se y rone clam dolento fato o straż zbauionia
y dalku...

Indukty swicy ciato im pa
... szoro in accessoriis o kilka stow
Przece po... hen kluzji

Wiedząc że Dusza, rozumna tak subtelne terminami
i omnie samego bardziej potępięcem sprawuata swoy
akterat. ktora obawiaęce się panas criminales aby na nie
nie konkludowano na may uszyetky swataięce o kazija
in quo se excusat in eodem se accusat, fort ter to nobliwy
fortet

fortel Mi to sciur Dobrodziecie ile na wieukow ubie
Judiciu nie stuzynym udaniem. si tua caa mala e sus prius
accusans. Niech mi wybaczy rozumna Dusza choc by tak
prze zorny we wrych kich kurencyach bydz Sodzi, ale tu tro
szen ki excipit metans kiedij iczere in acceptionis sprawa
agit wie sy uiz tak bardzo praeipitabat, bo timet convinci
Przynajz ia to rozumney Duszy ze miata na de inna a
Supremo Numine porwo lone sobie Dominium, y ile zono
icy nieudulnoci pochodzito iako bydz mogto tak wszelkie
roz karania petru ten ale to mnie by naymniey con vin
cit co teraz na moim rozumny Duszy w Sodzi sprawie
dliwyo bez wszelkich dowodow nuda tantu allegatione
niepotrzebny stow swoich intencyj y tak samotny o
bala kalumny. Taz sama absolute nademny porwolo
na potestas poty pia rozumny Duszy, kiedy maigc dra
demny zupetny wladza nie byla rygoru abym zawsze
zontajco w silturkach obligacji wriwczym nieuy kraciata
Niech ty lko penitus wszystkie cir komitancije Sodzi pra
usedlun przestregenie zwazyje to tatwo more, z kogo oka
zija kto byl zawsze pierwzym motorem dowzelkiego
z tego, a pokaz zija uowie, kto byl tel tmetor candle, ci z
Sami complices pamuzcy wola niemał poprzyzigi ad
hereneyi rozumney Duszy, ktorzy to zawsze outibus pa
rendo mandata uszytkie Pryncy palu uwego ochotnie
petruki, niech ty lko moimz urty woz ze to tu w sprawiedli
uym Sodzi nie krzyzy kiem zbydz, ale trzeba by dzie puy
etia ad corporalem inquisitionem, pewnie o uszytkich
rozumney Duszy akcyjach wyepiwae bydq muni eli.
Nie przy pominiemz dosc wiadomego alyoma sprawiedliwe
mu Sodzi bo scienti Jura loqui nec decet nec licet ze
to qui per aliu fait per se facere videj. Deszere to podo
qno Dusza rozumna praeinika penitias, czy li contemnit
ze to tu more kto inry z Bazu futina kim falsus vates)
wyprana na precus ko nar z intentawannu ktoraten
tak uchwajy Sore watey nau do
tendo piscan fato. Na
sonis stawajco zary
Konkluzji choc by maigc
zjwego mogto aerius nastpu
ale z urodron ey skromnac micy
& integritati, Supplikuiz fatho menna y da Mito
siwego znaigc sy bydz & natury krawkie, Statec rno
si utamine, & ktorne dawzelkiego kazji non in tres
in judiciu cum servo tuo Domine
Tym czasero. Ely Duch Stawan Sodzi y mauszij Jus
adze

ad ... Duszy iakoy do Ciata intercept actionem
 oboygu Kladzie in memora Judicij Termini uzdany alias
 attitakorem ad eandem causam, wie nie tak per indi
 ctionem ueludoge iako za originalnego udeliesy aktora przy
 noszgc za nunt a Seney iego nie zmiernie uellicz toby mo
 mimentow dobywa Sam Summariuszow ta uszy zej
 attoniti uelisz li sij cly kaigc daki co to ztego bydzie tyro
 czasem bez zadney odwotaki ten bezsumiedny aktor
 czyli Patron prezentnie Sgdowu obzerne zbydz extra
 kty, przeuggte regetra, nie miawszij i czere po rwo
 longo Stozu w nazi illaijg ze tak wiele ten ctekt zo
 stat aretentach, Pryncypatow tego uyuwdzi prze ra
 zarq cemi stouj ze iako notamus nie pouinn abij dz
 ile w Sprawiedliwym Sgdzie denegowana ad mui
 straco Justitia, taki on zeby mogt miece porwolone
 od Sgda beneficium legis prowadzie swoy interitusany
 aktorat. Stworzony celouiech drzy uszy itek od strachu
 tak nie spodzieusanjro na siebie uderzony Impitemsto.
 wa przemowic nie moze obelupit i teteruntq, coma
 uol fauibus karit, Preuzor iako ko lusek upamiy ta
 uszy sij sig lubo bte kaigc emi stouj zortaigc bez mome
 mentow, bez Patrona, zadney dakego nie miawszij goto
 wosej, idzie przez uszy atkie prawne instancije uzywa
 exceptiones legis

Anno Le o Terminie Sobie danym niewiedzial. Regentrum &
 Forum ta Sprawa niema ho to prywatnie ty lko zapisany
 Kompromiss, na ortatek zabiera sig na dy laijg ad muni mer
 to, Kicily podlugich abutring Kontrowerzijach ze uszy atkie
 excepcije nieuszy, Kazawszij egd Sprawiedliwij z uszy pu przy
 zwolac Sprawy & directe Celouiechaj in jumentu na uszy itkie
 od pouiedzice adwersara swego objekta Supplikue przynaj
 mniej o addicijg Patronam.

Factum in ... Judicij addij Patronus Annict
 ... tuszgc sobie dobrze
 ... acciponjs tak talwo
 ... retentionem Celouiecha
 ... a cursay aby podlug
 ... ex carceribus ad pbar adae
 ... teran zadlszy zbyj na to
 ... koway en ... mu ... Termini nu nie
 zbita tenen adijse Delatoras Kladzie za aktora Prync.
 cipala swego y siebie stonogo, ad quorum Justitiam
 dia, relacijg pozwu miatim tulerly kowany in antecelpu.

FRANZ CLOWICK grzesinij
 Terminusus

Terminus ostatni Punkt Licya Ludzkiego
nibus causa decernendurum pamarum eternalliter
riminaluro pro transgressione Mandatorum D.E.P.
Tu Patron Czlowieka Annot. Sproz kazalicy zartanswic
Herna Duchowi cum mento sprawy y miewszy uprozod
Semotis arbitriis z Czlowiekiem stante licet pede kru
cussunko bardzo Konferencyji, y clam uidege dobrze o a.
Krejach Czlowieka tego maige wone refleksje chege pods
bno niby przewlec sprawe, a uidege panieszanego y nie
gotowego Prympala w jego na ty tak wielki sprawe
wionit Nizeli mi przjdzie na tak niestusine adwenta
ria Naszego w Sproz tu tyzjino adpruedzice objektow
poniewaz zadna causa facti bez inqurizycji obyjsi sig
nie moze prou Concedi Dilationem Inqurizitionis. Aze
ta uiz gotowa byla Kazano Summationis inig przed Sq
dero stange do tego y nadnym rky uiz dawno byla etate
ay uideziona y uicmeralnijk. liggach Conuitorji Supremi
inviolabiliter inqurizowana oisum Iudicio, aby pouprzjznie
nijk abutring atepsonjach sprawa zactyla kontynuowa
uj mogla doproz aduoria Pars laezjnanu.

Mentum Sprawy Sprawiedliwi Sdzicowie
a bardziej dementum Czlowieka takowe

Niech to nie bedzie tajno catemu Suiatu, ze to ta nie ma
tego iakiego Momenta, ale tak wielkiy imper tanzji prz
chodri sprawa, bo tak wiele kymunatorow aw sobie sta
igca. Sprawa mowij bez prawnie uizjona, alian
tantum rzas ad uichow nietychane, przy nam sig
Sprawiedliwemu Sdowi zom sig tu uiz y zertarzat
z nietraktowaniem tak obrzydliwego negotiu, y iak
by o zaktad szlo temu nie moze tak uizjone wie
dno z kompendyowane excepca. concludit sig. Wyuda
no na uizjone zte suawobla y pomowu. Najuijz szego, w oczach N
szac radney konsideracyi
statet Siebie y stur
pna y radnyjnie uicuty m
wziawszy za Prawo grzes
tak wiele Dusz nagubi wbrzy
wala matym peccatum nos peccat. Szelix na to
tak wielka Dobrot Najuijz szego temu Nicenoie ty
le Tark Suoiety, tyte nie zachowanijk Dobrodzicyta
uzycac chciatw. Ferelisz n. ta mowic, na obra. Dwa
ej

...szerego stworzonym, y wykonanym sekforsary
 tem... Dobrodziecia swego daranni obrazac tak
 strasznie gniewac miat, tenze sam miat obraz nie
 zliczonemu zbrodniarni kalae sobie na wieczny infamiz
 mogt zabiac, suberito spraudliwemu. Tgdow wzie
 woszy tedy a ruden bus caly o zycia tego inculpatas
 proceder zadnego momentu nie masz y miysca sa
 niego zadnego o kazji y kompaniji zadnej, abigo na
 chwate, Nayuz z tego, a nie na cysrtu kazjad zuzijuae
 prosijeh konwersacji dopomagae wdupetnyrd sthanda
 tow przestypetuse brodzie nie miat. Nubobym niceheiat
 spraudliwemu Tgdow zadnego wstuchaniu czynie
 toedium ale tak niechwatebrieh akciji, y zwoty Nayuz
 szego niezgaigeych, y jako ex profisidne meaz, maige
 na to kommissi osobliwy Pryncypala mego zamierzee
 nie moge. Tak Tym bardziej tez same Declera, nicem
 ty tego do jak nayuz kuzego explikowania sig, obrze
 ny daig mi impet. Nubek ay Tgd spraudliwy nayprzed
 zapatryje racy na dzie umnie ieszere latu iego, koe i
 wnie pokazujwaly antecedeneya, iakie dalsze a nieszcz
 lliwe y zgubq swoiq poriggae za woty mioty konsequen
 cije. Inae to byla onowz ieszere in viridi co miato bydr
 in ando w powniegszych latach ieszere, dobrze nie od
 rozszy od ziemi iur ex ungue nascebaj Leo. Jakie wstau
 cine swawote nie nabozonatura Lodziowz starzyeh wot
 nieobtemperowanie, rozne iur pakig tne ex orbitaneje odhy
 waly iur. Or mouie dalej w Miodzinskim usiku, quo semel
 ex imbutarecens servabit odorem bertaclui. Wzlyd mnie
 samego y pewnie stuchajeych osobliwie spraudliwego
 Tgdu niechcialbym verberare aures gdy nie orzece y
 nie o Pryncypala mego niechodzito. A co o myskich tce
 moge Nubek, dopinor adula nequitia, iakie in audita sce
 lere witanicne lasuwie, wyrytne dziaty iur Scando
 la, nuz w podostym usiku iur tez consumata mali
 tia... bez najmnieyszego
 ...wrozmaitych nurza
 ...latus in via
 ...celego zycia degane
 ...nucleum mogt by to wy
 ...by mi y czaru nie istota
 ...Tgd spraudliwy skryt
 ...stojeh ta stowozij y lha stowozij wstawionych z brodni
 inquisycijach, ktor in mensa Judiciji reponowane
 boga. Inae de Prawe allegacji y wzy rokow Postich
 idz dawny repliky zakowuzig sobie, co ma na to strona
 od postiedzia

od powiadzieli muze. I to bymny nie trzeba bawic...
...Judicium, ut archy adversa pars...
...allegacione in prois ad eum nego...
...Statuta wydadone...
...Tak starego y iaka Nowego Testamentu...
...Moze w zaszczycae...
...uj swego darow, prawdziwy...
...Sama tym bardziej polypia, kiedy...
...des sine operibus mortua...
...prze ciuoko wy rarnemu...
...in trahit in Regnum Celorum...
...drugi w...
...Deus propius esto mihi peccatori...
...tactus kar nadziewaco y...
...y pogrog...
...tak...
...Quis ascendet in montem...
...Sancto...
...ci usony y...
...czy...
...m...
...si...
...le...
...Serree patrzy...
...eorum...
...staj...
...obraca...
...chod...
...deficiant...
...m...
...quem...
...Te...
...Ludzi, ze...
...gent...
...quoniam...
...penibit...
...moze...
...w...
...nad...
...ext...
...Dentes...
...mag...
...ies...
...wpisany...
...at...
...aygluzowal

